3258
4 D

5. ALEXANDER GALLUS. Doctrinale puerorum. C. commento (Ludov. de Guaschis). Venetiis, Manfr. de Bonellis de Monteferato, 1494. Car. goth. *Avec une belle initiale fig. sur fond noir.* 84 ff. In-4. Ais de bois, dos en veau. Voir le facs. p. 3. Fr. 175.—
Hain-Copinger 754. ~~Reichling 106~~. Non cité par Proctor et Pellechet. Hain ne l'a pas vu et Copinger cite un exemplaire défectueux. Taches d'eau insignif. à la marge.

H. 754

ARMY MEDICAL LIBRARY
WASHINGTON
Founded 1836

Section Incunabula

Number 312202

GPO 3—10543 Form 113c, W. D., S. G. O. (Revised June 13, 1936)

8/30'23 [illegible]

382

~~340~~

[illegible] 1494

[illegible] 1823

233

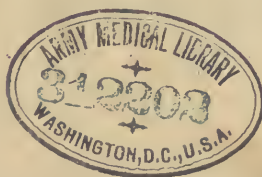
Di questa edizione non parla il Brunet, ma di altra del 1470 venduta per 50 franchi; altra venduta per franchi 60 della stessa opera; altra venduta 5 lire sterline e 5 scellini.

Nel catalogo del 1800 della Biblioteca Barberiniana non si trova annotata la presente opera

Libro raro - Proprietà di Niccolò Seno de' Coronei

anno 1858

Doctrinale cum comento

¶ Opus Alexandri grammatici pro eruditione. pueroꝝ incipit

¶ Iste liber diuiditur in tres libros partiales. In quoꝝ primo Alexander tractat de ethymologia.i.de viriloquio dictionum. Naꝫ ethymologia cōsiderat significationes vocabuloꝝ: declinationes ⁊ deriuationes: de quibus in hoc partiali libro determinat. In secundo libro determinat de syntaxi.i.de debita coordinatione dictionuꝫ.ibi. Hic iubet ordo. In tertio prosequitur de prosodia.i.de accentu dictionum.ac syllabarum quātitate.ibi. Pandere propemi. Primus itaqꝫ liber diuidit in duas partes. videlicet proemialem: ⁊ executiuam. Pars proemialis diuiditur in quattuor partes. Primo premittit intentuꝫ suum.ibi. Scribere clericulis. Secundo: inuocat diuinum auxilium pro ꝯpletione operis.ibi. Presens huic operi sit. Tertio respōdet tacite questioni.ibi Si pueri primo nequeant. Quarto ponit ordinem dicendoꝝ distinguendo librum suū per capitula.ibi. Voces in primis quas. Pars āt executiua tangitur.ibi Rectū as.es.a.tibi dat declinatio prima. Et ē in generali de pte orationis absolute ꝯsiderata. Et hꝫ septem capitula q̄ patebunt secūdū ordinem.

Intentio alexādri.

Cribere clericulis [a] pa
ro doctrinale nouellis
Plura que doctoꝝ [b] so
ciabo scripta meoruꝫ
Jamqꝫ legēt pueri [c] ꝑ
nugis maximiani
Que veteres sociis no
lebant pandere caris.
Presens huic operi sit
gratia pneumatꝭ [d] almi
Me iuuet: ⁊ faciat cō
plere quod vtile fiat.
Si pueri primo [e] nequeant attendere plene.
Hic tamen attendat qui doctoris vice fungens
Atqꝫ legens pueris layca lingua reserabit.
Et pueris etiam: pars maxima plana patebit.

inuocatio diuini auxilij.

pneuma.

a ¶ Or textꝰ ē planus nō īdiget explanatiōe. Sꝫ tñ pro forma seruāda in seqntibus sic construe. Ego magister alexāder paro scribere doctrinale.i.libꝝ dātem doctrinā nouellis clericulis.i.scolaribus. quasi dicat. nō pro prouectis hoc opus scribitur: sed pro rudibus. b ¶ Cōstrue ego sociabo plura.i. multa scripta meorum doctoꝝ.i.magistroꝝ. Hoc dicit ad arrogantiam euitandam. vt ostendat ꝙ scripturis est prestantium virorum. ⁊ nō proprijs auctoritatibus valiturus. c ¶ Idest hec ꝑ me scribenda legēt pueri pro nugis.i.loco nugaꝝ maximiani: qui fuit scriptor fabularū: q̄.i.quas res. veteres.i.antiq. nolebant pādere socijs charis. q: ita charas habebant seu tenebāt has nugas: vt ⁊ charissimis occultarent illas. Ideo dicit hunc libruꝫ legent loco illaꝝ nugarum.i.fabulaꝝ. d ¶ More boni catholici spiritussancti gratiam inuocat dicens. Gratia almi pneumatis.i.sancti spiritus adsit: seu presens sit huic opi: ⁊ iuuet me ad hoc opus: ⁊ faciat complere opus quod fiat vtile legentibus. e ¶ Quia superius dixit pueros hunc librum lecturos: ⁊ pro illis eundem scribere. ideo tacite respondens qōni sic dicit. Si pueri nouelli nequeant ꝑma lectiōe attendere seu hunc libruꝫ intelligere: attēdat ille q est vice fungēs doctoris.i. repetitor vł magister lecturꝰ. Atqꝫ ꝑ ⁊ legēs hūc libꝝ pueris reserabit.i.declarabit eisdē. lingua layca.i.vulgari. postea ū erit magna difficultas in lib. Quia ēt sicut magistro maxia ps libri patebit plana.i.māifesta ⁊ clara erit pueris ꝟ dic ne timore difficultatꝭ omittat li.suꝰ

Responsio ad tacitā questionē

a i In ista parte incipit auctor dare ordinem libro suo ipsum per capitula distinguẽdo. Et dicit sic. Ego docebo te decliare vt leuius potero in p̃mis. i. i p̃mo capitulo: voces quas variabis. i. declinabis per casus. Quasi dicat: primũ capitulum erit de declinationibus nominũ. b C Construe: heteroclita noĩa retinent. sedem ꝯfinem. i. locum proximum istis declinationibus supradictis. i. scd̃m capitulũ erit de heteroclitis. ibi. Hec tibi signabis: q̃ declinans variabis c C Construe collatio. i. comparatio triplicis gradus: subdit. i. immediate subiungit istis. s. heteroclitis idest tertium capitulũ erit de ꝯparatiuis. ibi. Nunc gradibus ternis qd̃ ꝯparat inde notab. d C Ego notabo q̃ vox sit socianda cuiqꝫ articulo. i. p quos articulos q̃qꝫ vox sit declinãda. i. q̃rtũ capitulũ erit d̃ gñibus nosũ ibi. s. In quãtũ potero: de noĩe quolibꝫ in quo. e C Construe. hinc. i. postea tractãdo de p̃teritis: atqꝫ p ꝫ. de supinis verbox: sequar petrum: heliam q quendã tractatũ de simili materia ordinauit. i. quintũ capitulũ erit de p̃teritis ꝫ supinis ibi. Ut tibi p metrũ. f C Cõstrue His p̃dictis. s. p̃teritis ꝫ supinis: suberũt. i. immediate: sequunt̃ v̄ba defectiua. i. annormala idest sextum capitulũ erit de verbis defectiuis: ꝫ anormalis. ibi. Donatum sequere.

Ordo dicendorũ
Capl̃m. i.
Caplz. 2.
Caplz. 3.
Caplz. 4.
Caplz. 5.
Caplz. 6.
Caplz. 7.
Caplz. 8.
Caplz. 9.
Caplz. 10
Caplz. 11.
Caplz. 12.
Euitatio arrogãtie

Voces in primis quas per casus variabis
Ut leuius potero[a] te declinare docebo.
Istis confinem[b] retinent heteroclita sedem.
Atqꝫ gradus triplicis[c] collatio subditur istis
Cuiqꝫ sit articulo[d] que vox socianda notabo.
Hinc de preteritis[e] petrum sequar atqꝫ supinis
His defectiua suberunt[f] ꝫ anormala verba.
Uerborum formas[g] exinde notabo quaternas
Hinc pro posse meo[h] vocum regimen reserabo
Quo iungenda modo[i] constructio sit sociabo.
Post hec pandetur[k] que syllaba quanta locet̃.
Accentus normas[l] ex hinc variare docebo.
Tandẽ grãmaticas[m] pro posse docebo figuras
Quãuis[n] hec non sit doctrina satis generalis
Proderit ipsa tamen plus nugis maximiani.

g C Construe: Exinde. idest immediate post notabo. idest scribaꝫ quaternas formas verborum: ꝫ qualiter verba quaternas formis distinguantur. idest septimum capitulum erit de quattuor formis verborum. ibi. Quattuor in verbis sunt forme preteritisqꝫ. h C Construe: Ego reserabo hinc. Idest post pro posse: meo regimen vocum. idest qualiter vocũ alia aliam regit. i. octauũ capitulũ erit de regimine dictionũ ibi. Hic iubet ordo libri ꝛc. i C Construe. Ego sociabo p̃dictis quõ ꝯstructio sit iũgenda. i. facienda nonũ capl̃m erit. de ordinatiõe dictionũ in ꝯstructione: ibi. Est post predicta ꝯstructio iure locanda. k C Construe. Post hec pandet̃. i. dicet̃ quanta syllaba locet̃. i. locari debeat in carmine: hoc est ꝙ decimũ capitulũ erit de cognitione syllabarum: qualiter produci. ꝫ breuiari debeant ibi. Pandere proposui per v̄sus ꝛc. l C Construe: Ego docebo variari idest mutare ex hinc: idest post normas: idest regulas accentus siue accentum: hoc est ꝙ vndecimum capitulum erit de accentibus. ibi. Accentus varias decet hic distinguere formas.
m C Construe. tandẽ. idest vltimo docebo grammaticas figuras. idest figuras grammaticales. pro posse. Idest. iuxta possibilitatem meam. idest duodecimum capitulum erit de figuris grammaticalibus. ibi. Pluribus est membris distincta fi. ꝛc.
n C Construe. hec doctrina proderit plus nugis maximiani fabulosi nugacis: quamuis non sit satis generalis: idest multum prolixa: seu vniuersalis. Et hic se humiliat.

a ℭ Cõstrue: Hec doctrina .i. liber meus legeť post minus alphabetũ .s. post donatũ quẽ vocat alphabetũ: inde .i. postea: illi q̃ sequenť mea documẽta .i. qui scient librũ meũ legent maius volumen p̃sciani. Et hic ostẽdit quo tp̃e: ⁊ ꝑ quẽ scolarem legi debebãt.
b ℭ Quia supple. iste liber. fere .i. quasi totus est extractus ab illo .s. prisciano. Et vult dicere ꝙ primo legẽdus ẽ donatus. deinde liber suus: tertio p̃scianus: q̃si dicat ꝙ iste liber quasi totus est extractus a prisciano. Et sic finitur proemiũ ⁊ ordo libri sui.
c i Dest prima declinatio seu nomina prime declinationis in rectis .i. in nominatiuis singularibus faciũt in as: vt andreas: in es vt anchises: in a vt musa: ⁊ patet cõstructus. Atq̃ ꝑ ⁊ quedam propria noĩa hebrea seu iudea ponũtur per am: idest terminatum in am. vt adam ⁊ abraaz. ⁊ ita videtur p̃ma declinatio quattuor habere terminatiões vz. as. es. a. ⁊ am.

Post alphabetum[a] minus hec doctrina legeť
Inde legent maius mea qui documenta seq̃nť
Iste fere totus[b] liber est extractus ab illo.
r Ectis as es a[c] tibi dat declinatio prima
Atq̃ ꝑ am ꝓpria q̃dam ponunť hebrea
Dans ae diphthongum[d] genitiuis atq̃ datiuis
Am seruat quartus:[e] tamen an aut en repimus
Cũ rectus fit in as vel in es: vel cũ dat a grecꝰ.
Rectus in a greci facit an: quarto breuiari.
Quintus in a dabiť[f]: post es tamen e reperitur.
A sextus[g]: tamen es quandoq̃ ꝑ e dare debes.
Am recti repetes[h] quinto sextum sociando

d ℭ Dans .s. p̃ma declinatio genitiuis atq̃ ꝑ ⁊ datiuis ae diphthõgum .i. ꝙ genitiui ⁊ datiui singulares p̃me declinationis faciũt ae diphongũ. vt poete ⁊ muse: lz nõ proferatur nec scribať: ex toto vt dicit regula diphtõgoꝝ. nã sũt quattuor .s. ae. ⁊ oe au eu. due quaꝝ scribuntur ⁊ ꝓferunť ex toto .s. au. vt audeo eu vt eunuchus: alie due non ex toto scribunť neq̃ proferunť .s. ae ⁊ oe: vt mesae: ⁊ foenũ ⁊ hoc seruatur apud modernos. e ℭ Idest ꝙ accusatiuis singularis prime declinationis generaliť terminať in am vt poetã. ⁊ musaz. Tñ nos reperimus an aut en. in accusatiuo p̃me declinationis: cũ ꝓ qñ: rectus .i. nominatiuus fit in es: hoc ẽ terminať in es: ⁊ in as: vel cũ ꝓ qñ: rectus .i. noĩatiuus dat a .i. terminať in a. Quasi dicat ꝙ actũs singularis p̃me de. preter generalẽ terminationẽ repiť in an: terminari: hoc ẽ qñ noĩatiuus in as terminanť. vt hic eneas. actũo hunc eneaz vel enean. Repitur in en terminari: ⁊ hoc qñ noĩatiuus terminať in es vt hic anchises: accusatiuo hũc anchisam vel anchisen. Reperiť in an correptam terminari: ⁊ hoc qñ noĩatiuus grecus in a terminatur: vt hec egina: accusatiuo hãc eginam vel eginan. Ideo subiungit dicens. Rectus idest nominatiuus nominis greci in a terminati facit an breuiari quarto idest accusatiuo singulari. Ex q̃bus regulis colligitur ꝙ accusatiuus singularis p̃me declinatiõis aliq̃ñ terminať in am ⁊ in an productam: aliquando in em ⁊ in en. aliquando in am ⁊ in an correptaz. Sicut patet ĩ exemplis prenotatis f ℭ Idest ꝙ vocatiuus prime declinationis terminať in a. vt vocatiuo o andrea o anchisa o poeta. Tamẽ e .i. vocatiuꝰ in e terminatus reperitur post es .i. post ntũm in es terminatum. vt hic anchises. vocatiuo o anchisa vel Anchise. g ℭ Idest ꝙ ablatiuus fit in a. vt ablatiuo ab hoc andrea. Tu debes quandoq̃: idest aliquãdo dare es .i. nomẽ p̃me declinationis in es terminatum per e in ablatiuo. vt hic anchises: ablatiuo ab hoc anchise vel anchisa.
h ℭ Idest noĩa p̃me declinatiõis facientia ntũm ꝑ am. repetunt illũ ntũm .s. illã terminationez am in vocatiuo: sociãdo sextũ .i. abltũm. Quasi dicat ꝙ noĩa termiata in am in noĩatiuo faciũt vocatiuũ ⁊ abltũm siles: vt hic adã vocatiuo o adã abltõ ab hoc adaz.

Ca p̃ᵐ ẽs recta decli natiõe pri uz casuali um ⁊ p̃ᵒ de formatiõe casuũ prime decli.
Ntũs as. es a am.
Gtũs ae
Dtũs ae
Actũs am. an en
Vtũs a
Abltũs a
Barbarũ am.

Onstrue Decet ꝑ declinationem in primo plurali.i.in ntõ:qꝫ pro ⁊ quinto idest vocatiuo locari e. vt pluraliter nominatiuo hi poete. vocatiuo o poete.
a c
b ℂ Construe atqꝫ ꝑ ⁊ scd̃us idest genitiuus pluralis bꝫ arum vt poetarum: nisi figura fiat q̃ vocaẗ sincopa vt graiugenum ꝑ graiugenarum. idest.grecorum. Est autem sincopa quando littera vel silaba de medio dictionis eripitur.
c ℂ Construe. Tertius ⁊ sextus.i.datiuus ⁊ abltũs p̄laris prime declinatiõis bꝫ is. vt dtõ his musis:abltõ ab his musis. Tũ excipiem⁹ a p̄dicta regula qñ mas.i.masculinũ genus fit in us vt dñs.femininũ in a vt dña:siue neutro .i. ꝙ talia nõ hẽant neutruꝫ vt dñs dña.nõ.n. dicimus dñꝫ in neutro gñe: In femininis terminationibus hoꝝ talium noiuꝫ hec terminatio abus sociabiẗ datiuis ⁊ ablatiuis pluralibus: vt dñabus mulabus. Et hoc est cã differentie masculoꝝ suoꝝ. nõ obstante ꝙ sint p̄me declinationis. quãquã hec noia feminea regulariter debeãt in is terminari. Sexum discernens. in talib⁹ noibus q: debẽt esse res aiate: vt dñs dña. Nam si talia noia significarẽt res inaĩatas nõ facerẽt datiuum ⁊ abltũm plurales in abus:sed in is vt pugnus pugna. Nec ẽt si sexus nõ discerneret. vt columbus: colũba. Etiã regritur ꝙ femininuꝫ recte formeẗ a masculino mutando us in a: ⁊ ꝑ hoc excipiẗ gallus gallina. Regritur ẽt ꝙ significatio nõ varieẗ:⁊ ꝑ hoc excipiẗ lacertus lacerta. Nam lacertus.significat brachiũ.lacerta quedã serpentẽ. Deide dicit Auctor Tu supaddes istis lꝫ nomẽ aias qd̃ facit aiabus. d ℂ Tu declinator sociabis as accusatiuis pluralibus p̄me declinatõis. vt actõ as musas. e ℂ Cõstrue. Prima decliatio sit nota.i.mãifesta tibi his v̄sib⁹ supdictis.nã p̄ma ⁊ qnta dclia. carẽt neutro gñe.

ntũs ac vctũs gtũs arũ dñs is abltũs asina dea due famula filia abus liberta multa. sia. nata equa ambe. dña. ⁊ si q̃ similia. Actũs as de secũda declinati. Ntũs er. ir. vr. us. um eus Gtũs.i. g Aliqñ nominat iuũ supat aliqñ non

p Rimo plurali[a] decet e quintoqꝫ locari
Atqꝫ secũdus hꝫ arum[b] nisi sincopa fiat
Tertius ⁊ sextus habet is[c]:tamen excipiemus
Quando mas fit in vs:in a femineũ sine neutro
Femineis abus sociabitur:vt dominabus
Sexum discernens istis animas super addes.
Accusatiuis pluralibus[d] as sociabis
Versibus his nota[e] fit declinatio prima
e R vel ir vr aut vm[f] vel vs aut eus põe ba
J genitiuus erit[g] sed quando rectus hẽbit
Jr aut ur aut eus:genitiuus eum superabit
Vm par fiet ⁊ vs[h]: sed quod fit in er variamus
Er sp iuncta superabit[i]:⁊ er fine muta.

Onstrue:pone in secunda declinatione in nominatiuo casu singulari istas sex terminationes.:videlicet er vt magister.ir.vt vir.vr vt satur. vm vt scamnum.vs vt dominus:eus ut theseus. g ℂ Idest qd̃ genitiuis singularis nominum secunde declinationis terminatur in i productaꝫ quomodocunqꝫ faciat nominatiuus.ut magister magistri:uir uiri:satur saturi:scamnuꝫ scamni.dominus domini:theseus thesei. Sed est sciendum.ꝙ gtũs aliquando superat nominatiuum:qñ.s.nominatiuus terminatur in ir:ut uir uiri:in ur ut satur saturi: in eus ut theseus thesei.cuius genitiuus licet non uideatur crẽscere tamen crescit: quia theseus est dictio bysillaba: ⁊ non trisyllaba.cum sit dipthongata in fine.thesei uero trisyllaba.
f c
b ℂ Vm.i.nomẽ ƥe declinationis in um terminatũ ut scamnũ ⁊ in us.i.nomẽ secunde declinatiõis in us terminatũ ut dñs:fiet par.i.equale in ntõ ⁊ gtõ: Sꝫ nos uariamus illud qd̃ fit in er:q̃si dicat:ꝙ illud tale nomẽ i er terminatũ aliqñ crescit in gtõ:ut puer pueri aliqñ nõ crescit:ut magister magistri.⁊ hoc declarat inferius per regulas sp̃ales
i ℂ Hic auctor ponit duas regulas quaꝝ p̄ma est talis. Nomẽ ƥe declinationis in er

terminatū sp pcedente seu iuncta uel piūcta supabit in gtō. ut asper asperi. psp psperi. Alia ponit cū dicit. & er fine muta. i. nomē terminatū in er nulla muta lr̃a pcedēte supabit i gtō ut puer pueri. Pro cuius euidētiaz sciendū ē q̄ mute sunt noue. s. b c d f g k p q t. a ¶ Hec sniā est: q̄ gtūs nō supabit ntūm si st p̄esit. i. si sit añ er. ut magister magistri b ¶ Dicit auctor q̄ nomen sequester suberit huic norme. i. regule pdicte. s. St si psit &c. & seruat regulam. i. non crescit in genitiuo: & declinat. nominatiuo sequester sequestra sequestrum: genitiuo &c. Potest etiam declinari per tertiam: vt nominatiuo hic sequester hec sequestris: & idem est quod pacificator discordiam.

St si presit [a] genitiuus non superabit
Huic norme suberit [b] ternāve sequester habebit
Par est cum mute [c] subit er p a dans muliebre.
Hinc tamen excipias [d] q̄ de gero vel fero formas
Crescunt que dāt vs [e]: sed adulter erit supādus
Celtiber atq3 lacer [f] liber socer ac iber atq3
Presbiteri cū mulcibero memor esse memento
Dext' format eri [g]: poteris quoq3 dicere dextri
Cetera cum muta [h]: dic esse frequentius equa
Unus: & vllus: vter [i]: & nullus: solus & alter
Totus dant in ius: genitiuos addis alius.
Nanq3 tenent normā pronominis atq3 scdam.

c ¶ Snīa huius vsus est. Nomē secunde declinationis in er terminatū est par. i. equale in nomīatiuo & gtō: cū p qñ ista terminatio er. subierit mute. i. sequit: mutā dās muliebre. i. femininum genus p a ut nomīatiuo pulcher. pulchra pulchrum: genitiuo pulchri.
d ¶ Hic auctor ponit exceptionē a regula pdicta dicens. Tu excipias. i. accipere debes hinc. i. ab ista regula illa noīa que tu formas: p deriuationem seu cōpositionē de gero geris uel d̄ fero fers. q̄r l3 talia noīa hēant mutā añ er: tñ habēt gtū3 supantē ntū3. ut dapifer dapiferi: armiger armigeri: In his enim. & similibus littera muta precedit er videlicet. f. uel. g. & formatur ab eis. idest femininum in a. ut dapifera & armigera. genitiuus tamen seperat nominatiuū. ut dapiferi & armigeri.

Gtūs ius

e ¶ Hic ponit una regula p modū exceptiōis q̄ talis ē. Illa noīa q̄ dant us in gtō crescūt. i. habēt gtūm supantem: uel in sillabis. ut unus unius alter alterius. uel in tēporibus. ut alius alius: & hic nolatiuus adulter erit supandus a gtō. l3 habeat mutā antē er. & femininū in a. Et ē adulter ille q̄ uadit ad alienū thorū siue ad alienā uxorem Similiter etiā illa q̄ ponunt in sequentibus habēt gtūm supantē non obstante regula Par est cum mute. f ¶ Celtiber est qdam populus. lacer. i. laceratus liber. i. igenuus. socer. i. pr̃ uxoris uel mariti iber ppl's hispanie: atq3 p &. tu memēto esse memor huius noīs psbyter cū hoc noīe mulcibero. q̄r oīa ista hñt gtūm supantē ntūm. Presbiter dr̄ latine senex. Mulciber dr̄ q̄si mulcēs ferrū imbri. & idē ē qd̄ ferarius faber g ¶ Dicit q̄ nomē dexter aliquando facit dextri. & sic habet gtūm supantem aliqñ facit dextri. & sic non habet genitiuum supantem. h ¶ Snīa est talis. videlicet. q̄ cetera noīa scde declinationis: in er terminata q̄ nō pnt cprehendi in regulis pdictis sunt eq̄lia in ntō & gtō. ut ager agri. faber fabri. Constructus ē talis. Tu dic cetera a predictis cu3 muta. scilicet precedente esse equa. idest equalia in ntō & genitiuo. i ¶ Quia supius dixit q̄ illa noīa q̄ dāt ius i gtō crescūt: iō specificat i istis vsib9 q̄ sūt illa noīa q̄ dat ius. Et dicit sic. Ista noīa. v3. unus & ullus: uter & nullus: solus & alt totus dāt genitiuos i ius. Tu ēt adde his pdictis alius qd̄ facit ali9. S3 dimissis alijs q̄r clara sūt: attēde sup h̄ nomē alius. cuius genitiuus videt esse equalis ntō. Rñde q̄ si nō crescit in syllabis: crescit tñ in tpībus: q̄r pducit in gtō. & in ntō breuiat deinde

dicit Auctor. Namqz.i.certe.ista.s.noia.tenēt secūdā normā pronominis.i.variant ad modū secūdi modi pronominis. Et si querat vtruz sint noia vel pronomia.responde nomina naturam pronominis sapientia in modo declinandi:& in modo significandi.
a ¶ Quasi dicat. Nomē secunde declinationis in eus terminatū hz duplicez gtūm.s. eos vel ei. vt hic theseus:gtō huius thesei vel theseos. Et hoc more pelasgi.i.greci.
b ¶ Dicit q cū pro qn bina.i.i.geminū i dat in gtō:suprema.i.vltima i aliqn iacit.i. abijcit. Et hoc fit cā metri: vt in versu. Quid timeas nō est:antoni scripta leguntur. ponit antoni pro antonij. c ¶ In hoc versu ponit regulā de datiuo & ablatiuo singularibus secunde declinationis dicēs: Terti9.i. datiuus posuit o.i. terminat io: vt dño:qz p & sociauit sibi sextū.i. ablatiuū hoc ē eadē terminatiōe.s.in o vt dño d ¶ Hic ponit exceptionem a regula datiui.& dicit. Sed tu dab i terno.i.datiuo:cū pro qn feceris ius in gtō vt vnus vnius vni.alter alterius alteri.
e ¶ Hic ponit regulaz de actō dicens. Quartus.i.accusatiuus retinet um vt actō hūc magistrum. Deinde pōit

eos.
Es.
ei.
apocope i
Datiuus
o
Ablatiu9
Dtūs .i.
Accatiu9
mm. Sz
neutra nota:qz vnā hz terminationem in ntō actō & vtō in omni declinatione.
On i grecis.
er
Uctūs
um.
Er re.
Eus eu.
Jus.

Eus dat e i vel eos[a] genitiuo more pelasgi.
Cum datur i bina[b]:iacitur quandoqz suprema
Tertius o posuit[c]:sextumqz sibi sociabit
Sed dabis i terno[d] cum feceris ius genitiuo
Um retinet quartus[e]:sed neutris prouideamus
Primū cum quarto quintoqz sono dabis vno
On iunges grecis[f]:menelaon sit tibi testis
Eū tenet eus rectus:[g]aliquando fit pa quartus
Rectus in er vel in vm[h] similem facit sibi qntuz
Ex er quandoqz[i] per metathesim reperis re
Recti diphthōgus[k] dabit eu qnto quasi grecus
Cū propriū dat ius tenet i[l] quintus iaciens vs

vnū notabile siue vnā regulā validā in q̄libet declinatione dicens. Sz puideamus.i.puidentiā hēam9 in neutris. In ips.n.neutris puideamus cuiuscūqz declinatiōis sint. Nos decet dare primū.i.ntūm cū q̄rto.i.actō:qz p & qnto.i.vocatiuo vno sono.i.sub vna terminatiōe.q.d. q noia neutra hnt ntūm actūz & vocatiuū similes in oi declinatiōe. In pma vt hoc pasca: vocatiuo o pasca. In secunda hoc scamnū actō hoc scānum. vocatiuo o scamnum. In tertia hoc thema:actō hoc tema. vocatiuo o thema. In q̄rta hō cornu.actō hoc cornu. vocatiuo o cornu. In qnta vō nō ē exemplū.qz nulla noia neutra repiunt qnte declinatiōis. f ¶ Tu iunges on grecis noībus i actō singulari q̄si dicat q noia greca fe declinatiōis pter generalē determinationē pnt actūz i on terminare. vt hō menela9 actō hūc menelaū vl menelaō. Et hē q̄d dicit:menelaō tibi testis
g ¶ Seutētia talis ē q qn nominatiu9 desinit in eus: q̄rtus.i.accusatiu9 fit aliqn p a vt hic theseus:actō hūc theseū vel thesea. h ¶ Hic auctor ponit regulā de vocatiuis singularib9 fe declinatiōis:& dicit. Rectus.i.ntūs i er terminat9 vl in vm facit qntū.i.vocatiuū sibi similē; vt hic magister: vtō o magister:& hec dortiū vtō o dortiū.& hō philortiū & glicerių q̄ sūt noia greca. i ¶ Dicit q ppria noia in er terminata aliqn faciūt vocatiuū in re. vt hic leander vtō o leāder vel leandre. Et hoc fit p figurā q̄ dī metathesis:methatesis nihil aliud ē q̄z trāspositio lrāz: Cōstructus talis ē. Tu repis qn qz re in vtō ex er.i.ex ntō terminato in er p methatesim.i.p illā figurā q̄ sic nominatur.
k ¶ Idest nomina terminata in eus diphthongo faciunt eu in vocatiuo. vt hic theseus.vocatiuo o Theseu:quasi grecus.idest secundum grecam declinationem.
l ¶ Idest noia propria terminata in ius in vocatiuo remota us faciūt in i. vt hic antonius. vtō o antoni. Et hoc in nominibus proprijs terminatis in ius. Cōstrue sic: Quintus tenet i:cum pro quando ppriam scilicet nomē dat ius iaciens: idest abijciens us.

a ¶ Idest cetera noīa se declinatiōis q̄ nō pūt ꝯtineri sb aliq̄ regula p̄dicta᷑ formāt vocatiuū a ntō mutando us in e. vt dn̄s vs in e fit domine. vicarius us in e vicarie. b ¶ Dicit auctor ꝙ nomina que in littera ponuntur non penitus seruant regulā predictam quia filius facit o fili ꝛ aliquando filie. tunc seruat regulam. deus o deus: agnꝰ o agne vel agnus. vulgus o vulgus: pelagus o pelagus: populus o populus: fluuius o fluuius chorus o chorus. Ordina sic litteram. Quintus casus. idest vocatiuus huius nominis: filius habet fili. deus o deus in vctō ꝛc. c ¶ Inquit auctor. noīa terminata in vs longā termināt vtūm in v. Unde Mar. Nec te tua plurima panthu Labentem proprias: nec apolinis insula texit.

Us mutabis in e[a]: sic formas cetera recte.
Quintus habet casus[b] fili deus agne vel agnus
Et vulgus pelagꝰ populus fluuiusq̄ chorusq̄
Cū propriū longā dabit[c] vs u qntus habebit
P Rimo plurali[d] quinto simul i sociabis.
Hos casus neutris[e] q̄rtūq̄ decet p a pōi
Excipis ambo duo[f]: tamen eteroclita pono
Dic nisi concisis horum[g] fieri genitiuis
Tertius is finit[h] sextumq̄ sibi sociabit.
Os faciet quartus[i]: nisi neutris a damus illis.
o Dabit e q̄ vel[k] a tibi declinatio terna.
. C iunges a vel e[l]: d vult i sola preesse
L cum vocali: patietur qualibet addi.

d i Dest nomia secunde declinationis in p̄mo plurali hoc est in ntō: ꝛ qnto. i. vtō faciūt i productam: ꝛ hoc intellige in masculino feminino ꝛ ꝯmuni gener̄. Et pluraliter ntō hi domini. pluraliter ntō he papyri: pluraliter ntō hi philosophi. In neutro aūt gn̄e statiꝫ regula dabit ꝛ doctrina. Cōstrue sic Tu sociabis i pº pl'ali. q̄ pro ꝛ quinto. i. vtō. e ¶ Sensus est ꝙ nomina secunde declinationis neutri generis i nominatiuo accusatiuo ꝛ vocatiuo pluralibus faciunt in a. vt pluraliter nominatiuo h scāna: accusatiuo hec scāna. vocatiuo o scāna. Textus vero sic ordinatur. Decet idest debitū est: hos casus p̄dictos. vꝫ ntūm actūm ꝛ vtūm poni. i. terminari p a neutris. i. oībus noībus neutri gn̄is. f ¶ Quasi dicat ꝙ hec duo noīa ambo ꝛ duo excipiunt a regula predicta. q: deberent facere amba ꝛ dua in neutro genere ꝛ non faciunt. tamē heteroclita sunt. ac de ipsorum declinatione tractabitur in capitulo heteroclitorum. g ¶ Auctor ponit regulam de gtō plurali se declinatiōis ꝛ dicit. ꝙ genitiuus pluralis se declinatiōis facit orū vt dominorū: nisi sint syncopa. i. syncopata. Lr̄a sic ordinat Tu dic orum fieri genitiuis pluralibus secunde declinationis. nisi in concisis. idest syncopatis. vt deum pro deorum. h ¶ Tertius idest datiuus pluralis facit is. vt datiuo his dominis: q̄ pro ꝛ sociabit sextum idest ablatiuum sibi hoc est in eadem terminatione. vt ablatiuo ab his dominis: Quasi dicat ꝙ datiuus ꝛ ablatiuus pluralis secunde declinationis faciunt in is. i ¶ Quartus. i. accusatiuus facit os vt dominos. nisi in nominibus neutris que non faciunt accusatiuū in os. Sed nos damus illis. scilicet neutris. a. vt Accusatiuo hec scamna.
k t Ertia declinatio dabit. i. habebit has terminationes in ntō casu singulari vꝫ o vt sermo: e vt mare: a vt thema. Et multas alias habet vt patebit inferius. l ¶ Inueniuntur ēt terminata in c precedente a vt lac lactis: vel p̄cedente e: vt alec alecis. Et hoc est qd̄ dicit. C iunges a vel e. Inueniunt etiam terminata in d sola i p̄cedente. vt dauid. nec pōt alia vocalis precedere d. ideo dicit. d. vult i sola preesse. m ¶ Inueniunt quoq̄ termīata in l q̄libet vocali p̄cedente: a vt aial: e vt mel. i. vt vi

Us e
Exceptio
Ntūs f.
vctūs
Neutra a
Ambo
duo
um.
Gtūs
orū
Dtūs is
Ablatiuꝰ
Actūs os
de tertia
declinatione. a
Ntūs e
o
Ac. ec. id
Al. el. il.
ol. vl.

gil. o vt sol: v vt consul. Ideo dicit. l. i. ista littera l patietur addi cũ qualibet vocali Et est sciendũ q vocales sunt quinq3. s. a. e. i. o. u. a ℂ Inueniũt ēt terminata in n q libet vocali precedēte preter u. Exemplum de a vt titan. idest sol de e vt nomē. de i. vt delphin. de o: vt demon. Expone igit sit. Tu non iunges hāc litteram n huic voca li u. sed bene cum reliquis vocalibus scilicet. a. e. i. o b ℂ Inueniunt ēt terminata i r litteram qualibet vocali precedente a: vt torcular. e vt parer. i vt martyr. o vt soror u vt murmur. Textus autem sic exponitur. Tu iunges r. cuilibet vocali. Inueniunt quoq3 terminata in s qualibet vocali precedente. a vt pietas. e vt sedes. i vt lis: o vt flos: u vt rus. Et hoc ē q dicit tu addes s in super oibus vocalibus.

An. en. in on.
Ar. er. ir. or. ur. as. es. is. os. us
Abs. ebs ibs. obs. ubs.
Uls.
Ems.
Ans. ens ins. ons. uns.
Aps. eps ips. ops.
Ars. ers. ors. urs.
Aes. aus
Irps. ut
Ax. ex. ix. ox. ux.
Alx. anx. arx. unx.
Gtūs no minis facit tis
E is

N u non iunges [a] reliquis vocalibus addes.
Cuilibet r iunges [b]: s insuper omnibus addes.
B quoq3 preposita [c] dat omnibus s sociata.
Uls vt puls sequtur [d]: s3 ems vt hyems reperit.
S si preponas n [e] omnibus addere debes
Non u, sed reliquis [f] s p preunte locabis
Non i sed reliquę: [g] preunt r s sociāte.
Dicim⁹ aes vt praes [h] aus vt laus iūgere debes
Irps vt stirps iunges. [i] u solam t sociabis.
X cum vocali [k]: patietur qualibet addi.
Alx dabit āx arx unx vt calx lāx arx quoq3 piūx
[l] Format nomen in a [m] gtūm tis sibi iuncta
Is facis ex e [n]: vel vti mare siue cubile

c ℂ Dicit Auctor: q ista littera s. datur sociata omnibus vocalib⁹ preposita b. a. vt arabs et est quidā populus. e vt celebs: idest castus i: vt calybs: et est genus ferri. o vt scrobs. idest fossa maxime illa quaz scrophe faciunt v: vt vrbs.
d ℂ Dicit Auctor qd etiam inueniuntur iste due terminatiōes: vls et puls. i. pulmentum. simplex ex farina: et inuenit hec terminatio. ems vt hyems.
e ℂ Sentētia talis est q si tu ppones hāc litterā n huic littere s: tu debes addere omnibus vocalibus: exemplum de a. vt glans et est fructus quercuum: de e vt mens de i vt lins: vt tirins. de o vt pons. de u vt quincons quinconcis et deuns deuncis.
f ℂ Tu locabis hāc litterā s: non cum ista vocali u: sed bene cum reliquis precedente p exēpla patēt a: vt daps. e. vt adeps. i. pinguedo farine vel alterius rei. i vt stips. i. obolus. inde venit hic stipus stipi. i. mendicus. o vt ops. g ℂ Sensus ē q ista vocalis i. nō preit. i. non precedit hanc litteram rs. sociāte. i. sequente. sed reliquę vocales bene preeunt. i. precedunt rs sociante. vbi grā a: vt ars. e vt iners. o vt mors. u vt tiburs nomē fluuij. h ℂ Sēsus ē q inueniūt termiata ī aes. vt praes. et aus vt la⁹
i ℂ Tu iunges predictis terminatiōibus irps vt stirps. idest progenies vel trūcus arboris. Tu sociabis u solam et non aliam vocalem huic littere t. vt caput.
k ℂ Sensus est: q ista littera x patietur addi. idest poterit iungi cum qualibet vocali: exemplum de a vt pax. de e. vt rex. de i. vt nix. de o. vt nox. de u. vt nux.
l ℂ Sensus ē q noia tertie declinatiōis dabunt in ntō casu singulari has terminationes. alx vt calx. i. extrema ps plante vel cementum. anx vt lanx. i. lat⁹ discus. arx. vt arx. i. cochlea. s. turris. unx. vt piūx. i. marit⁹ vel vxor. et sic sumūt fminatiōes tīie dc.
m ℂ In ista parte auctor ponit regulam de genetiuo veniente a nominatiuo in a. Et dicit sic. Nomen terminatum in a. format genetiuum hac sylaba tis. iuncta sibi. vt hoc thema addita tis: fit thematis.
n ℂ Hic ponit regulam de gtō veniente a ntō terminato in e. Et sic exponit lr̄a. tu faci es is ex e. i. ex noie termiato in e. q. d. q noia in e terminata mutāt e in is. formando

De tertia declinatione

gtm̃n singularem. veluti mare e: in is: fit maris siue cubile e in is fit cubilis. i. lectus.
a ℭ In hac parte auctor ponit regulam de gtõ veniente a ntõ terminato in o: ꝛ dicit sic. Tu habes in gtõ singulari tertie declinationis: onis penultima producta ex o. i. ntõ terminato in o vt sermo sermonis. Deinde ponit exceptionē dicēs. sꝫ do ꝛ go femineo genere pficit gtm̃ in inis penul. corr. vt dulcedo dinis. ꝛ caligo ginis: nemoqꝫ pro ꝛ homo sociaꝛ pdictis: q2 vtrunqꝫ facit gtm̃ in inis penul cor. vt nemo neminis. ꝛ hõ hominis. Et illa q̃ sequunꝛ in lr̃a sociantꝛ pdictis. vt ordo ordinis: ꝛ margo marginis: ꝛ ē spaciũ qđ circũ circa lr̃as vel fluuios ē. Cardo cardinis ē ferrũ super quo voluiꝛ hostium. Inuenitꝛ etiã cardo cardonis. ꝛ ē q̃dam herba spinosa. Turbo turbinis ē turbatio maris uel alius rei. Uirgo facit uirginis: ꝛ apollo apollinis. i. sol brito facit britonis: quidaꝫ populus: Caro ēt excipiꝛ qđ facit carnis: ꝛ nõ caronis. Ideo dicit caro carnis.

Onis habes ex o[a]: sed inis do perficit ꝛ go
Femineo genere nemo sociatur homoqꝫ
Ordo vel margo cardo cum turbine virgo.
Sic ꝛ apollo facit brito britonis caroqꝫ carnis.
Lac lactis ponit:[b] allec allecis habebit
Is post l pone:[c] sed lis mel felqꝫ dedere.
Al alis longam[d] dat neutrum cetera curtam.
Curtam pone salis[e]: longam dat elis ꝛ olis.
Ul dat vlis[f]: il ilis consul pugil tibi testis.
An erit is iuncta[g] fietqꝫ penultima longa
E super n dat inis curtam[h] sed deme lienis
Renis sirenis[i]: splenis. sed in dabit inis

O onis
Do go. inis
Ac ctis
Ec ecis
L lis
Al a'is
El elis
Ol olis
Ul ulis
Il ilis
An anis
En inis.
enis.
In inis.

b ℭ Dicit ꝙ hoc nomē lac habebit lactis ĩ gtõ ꝛ hoc nomē alec habebit allecis: ꝛ ē quidã piscis q dr̃ ad liquorē salsamentorꝫ eē idoneus.
c ℭ In hac pte auctor ponit regulam de gtõ ueniente a ntõ terminato in el: ꝛ dicit sic. Tu pone is post l quasi dicat ꝙ noia terminata in l faciũt gtm̃ addendo is. Ut animal addita is fit animalis Sed mel ꝛ fel excipiunꝛ: q2 suscipiunt lis in gtõ. ut mel addita lis fit mellis: fel addita lis fit fellis. Et hoc est quod dicit. Sed lis mel felqꝫ dedere. d ℭ Nomē neutruꝫ in al terminatũ dat alis longam in gtõ. ut aial aialis penul. pdu. Cetera. s. q̃ non sunt neutra dant alis curtam in genitiuo. ut animal animalis: ꝛ est proprium nomen uiri.
e ℭ Excipitur hoc nomen sal quod q̃uis sit neutri generis. tamen corripit penul. et ideo dicit. Curtam pone salis idest penul illius genitiui. Inuenitur etiaꝫ sal masculini generis. ꝛ tunc tenet illam regulam. Cetera curtam. Longam dat elis ꝛ olis. idest genitiui terminati in elis ꝛ in olis: dant penul. longam. ut michael michaelis. sol solis.
f ℭ Dicit ꝙ nomen terminatum in ul dat ulis in genitiuo: ꝛ nomē terminatũ in il dat ilis in genitiuo utrobiqꝫ penultimam corripiendo: consul consulis: ꝛ pugil pugilis ē tibi testis. s. in exemplũ. Et est consul ille q donat consiliuꝫ: pugil ē ille q pugnat cũ alio.
g ℭ In hac pte auctor determiat de gtõ ueniente a ntõ termiato in an: ꝛ sic dicit. An erit is: iũcta. i. hec termiatio is: erit iuncta an. i. ntõ termiato in an: ꝛ hoc itellige formãdo gtm̃ꝫ. ut titan addita is fit titanis: penul pducta. Et ideo dicit: fietqꝫ penultia lõga
h ℭ Hic auctor determiat de gtõ veniente a ntõ termiato in n pcedēte e. ꝛ dic sic e super n. i. nomē terminatũ in n pcedēte e datiuis curtã in gtõ. ut nomē nominis. Deinde ponit exceptionē dicēs. sed deme. i. excipe a regula pcedēti hoc nomē lienis. Et declinaꝛ hic lien lienis ꝛ est quoddam intestinuꝫ deberet. n. facere lijnis penul correpta: ꝛ facit lienis penul. produ. Excipiuntur similiter illa que ponuntur in littera sequenti.
i ℭ Renis declinaꝛ sic: hic rē renis: ē qđdã intestinũ aialis ĩ quo psistit uirtualr luxuria virorꝫ. Sirenis ãt sic declinaꝛ. hec sirē sirenis. ē nympha marina. Splenis decli

nanr sic. hic splen spenis. est qddā intestinū aīalis. a quo puenit risus. Sz in dabit inis Dicit auctor q nomē ī in terminatū dabit inis ī gtō penul pdu. vt delphin delphinis.
a ¶ In hac pte auctor determiat de gtō veniēte a ntō termiato in on dicēs. On.i.ntūs ī on tminat⁹ copulat sibi hāc determinationē is formādo gtūm. vt demō demōis. De inde pōit exceptionē dicēs. sz qdam ppria dāt tis. vt demophon tis. ppriūm nomen.
b ¶ Quia magister imediate fecit mētionē de noie pprio. nunc declarat qd sit ppriūz nomē dicēs: q illud est nomē ppriū: qd nō importat plures res vniuoce.i.sb vna voce ⁊ institutiōe: ⁊ nō significat duo in vno sensu: vt petr⁹. Ordia sic lrām. Illud supple nomē qd est ppriuz sit notū.i.manifestū ita vt seqr. Supple illud qd non est ppriūm Immo appellatiuūz sit tibi notū ita vt sequtur. Tu dices id eē ppriūz nomē nō significat duo ī vno sensu.i. significato. qsi dicat: nomē nō ppriūz debet importare plus qz vnam rem: p vnam impositionem. Sed si opponatur. q: si contingat duos vniuoce baptizari ⁊ ambos. Gregorius noiari. li. Gregorius duo significat ī vna impositiōe. Volūt aliq dicere. q Gregorius in alijs est ppriū: ⁊ in istis appellatiuū. Alij tn̄ dn̄t q in istis ⁊ in alijs ppriū ē: licet duos ptingat vel plures in eodē noie simul ⁊ semel baptizari vl noiari: nihilominus attēto baptismali lauacro illis duob⁹ vel plurib⁹ sigilati infuso nomē qd cōmuniter imponit vnicuiqz: est proprium ⁊ non appellatiuum. Ideo sequitur

onis On ontis.

De q̄lita te nois.

Propria. qualis.

Appella tiuo⁊ qualitas

de spetie p̄mitiua

de specie d̄riuatiua

On sibi copula is[a]: sed quedam propria dant tis
Quod nomē propriū[b] quod nō ita sit tibi notūz
Id proprium dices quod nō notat vniuoce res
Plures: nanqz duo sensu non signat in vno.
Non licet vniuoce proprium[c] tibi plura notare
Appellatiuis varias[d] res vniuocabis.
Is post ar pone:[e] sed far facit r geminare.
Que primaria sunt nisi naris[f] curta manebunt.
In deriuatiuis neutris[g] producitur aris.
Primitalis erit vox:[h] in qua dicitur esse
Primum proposite data significatio secte.
Est deriuatiua vox[i] que descendit ab illa.

c ¶ Nō licet: idest nō est debitū ppriūz nomē notare.i.importare plura tibi vniuoce: idest sub vna voce ⁊ institutione: sed bene equiuoce.i.sub diuersis impositionibus
d ¶ Tu vniuocabis.i.sub vna voce ⁊ institutione vocabis.i.significabis vel iportabis varias res appellatiuis: hē in appellatiuis nomib⁹: qsi dicat. q nomē appellatiuū ē illd qd vniuoce plra significat: vt homo. Et sic pz dria inter ppriūm ⁊ appellatiuum.
e ¶ In hac pte Auctor determinat de gtō veniente a ntō terminato in ar: ⁊ dicit sic. Tu pones is post ar.i.post nomē in ar terminatū debes addere is formando ei⁹ gtūm vt torcular addita is fit torcularis. Deinde ponit exceptionē dicēs. sed far fac. r. geminare: in gtō. vt far. gtō huius farris. ⁊ hoc ad drīz faris vbi: qd scribit p simplex r.
f ¶ Modo vult auctor ostendere quāta pferri debeat penul. genitiui nominatiui terminati in ar. Et dicit. illa q sunt pmaria.i.pmitiua: manebūt curta in penul. genitiui. vt nectar nectaris.i.dulcedo: nisi narnaris nomē fluuij qd lōgat qzuis sit pmitiuum.
g ¶ Dicit qd penultima genitiui in aris termiati producitur in neutris nominibus deriuatis. hoc est deriuatiue spēi. vt torcular torcularis: ⁊ dicitur a torqueo torques.
h ¶ Quia in pcedenti regula magister fecit mētionē de pmitiuis ⁊ deriuatiuis. iō nūc declarat qd sit vox pmitiua dicēs. Vox pmitialis.i.primitiua erit illa in q significatio secte.i.significatiōis pmum pposite dicit esse data. verbi grā: q: pmo impositum fuit ad significandū talē rez eius significatum a nullo alio dependet: iō dicit primitiuum.
i ¶ Quasi dicat q illa vox.i. dictio q deriuat ab illa.s. voce pmitiua ē driuatiua vt ab

hoc nomine martinus deriuatur martineus vel martinianus na. num: possessiuum nomen: ideo dicit derivatiuũ: q: descẽdit ab illo. a ℭ In isto versu ponit vnũ notabile multũ vtile: qd exponit sic quantũ ad litteram. Tu formabis compositiua. i. dictiones compositas norma. i. scdm normã simpliciũ: quasi dicat ꝙ composita variant᷑ ⁊ formantur scdm eoꝝ simplicia: verbigratia: pater est dictio simplex: ⁊ facit patris in gtõ ita eius ꝯpositũ ꝯpater facit ꝯpatris. Ualet ẽt in genere. Nam sicut mater est ge. fe. ita commater est ge. fe. Ualet ẽt in prolatione syllabaꝝ. Nam sicut mater ꝓdu. primã syllabam. s. ma. ita eius compositum. s. cõmater ꝓdu. eandem: valet ẽt in variatiõe verboꝝ. Naꝫ sicut facio cis. facit feci in pterito ita inficio eius ꝯpositũ facit infeci. Ueruꝫtñ h notabile varias patit᷑ exceptiones: q̃ suo loco ⁊ tpe distinguẽtur.

Simplicium norma[a] formabis cõpositiua.
Dictio compositam[b] dicetur habere figuram.
Quã licet in geminas partes distinguere quaꝝ
Significata gerit vox designanda per ipsam.
Non poteris tale[c] sub simplici scisma notare.
Et dices epatis[d]: iubaris cum nectare ponis
Asparis vsus habet[e] ⁊ bostaris additur istis.
Er tibi prebet eris[f]: cer mobile vertitur in cris

Regula. ꝯpositorũ de figura. cõposita.

b ℭ Quia magister facit mentionẽ de ꝯpositis ⁊ simplicibus. nũc declarat: qd sit dictio cõposita: ⁊ q̃ ꝯditiones in ea requruntur. dicit igit᷑ sic. Jlla dictio dicetur h're figuram ꝯpositã quam dictioneꝫ lꝫ distinguere: h est diuidere in geminas partes. Nã oĩs dictio ꝯposita põt diuidi in duas ptes: quaꝝ ptiũ vox designãda per ipaꝫ dictionẽ ꝯpositã gerit. i. importat significata: vt magnanimus qd ꝯponit᷑ ex magnus corrupto ⁊ animus: vtraqꝫ. n. ps gerit significata illius dictiõis ꝯposite. Magnanim᷒. n. significat grãdem aĩo. Magn᷒. n. significat grandẽ ⁊ animus mentẽ siue animuꝫ. al'r. n. nõ esset dictio ꝯposita. nisi posset diuidi in duas ptes. vt dcm̃ est: vbi gr̃a: magister bene põt diuidi in duas partes. s. magis ⁊ ter. bene. n. magis significat plus ⁊ ter tribus vicibus: tñ nõ sunt figure ꝯposite: q: illa significatio nõ corñdet significato illius dictionis ꝯposite. s. magister qd significat eruditorem ⁊ rectorẽ.

fie figura simplici.

c ℭ Tu nõ poteris notare. i. inuenire tale scisma. i. talem diuisionẽ sub nomine simplici q̃si dicat: ꝙ nomina simplicia non possunt diuidi sicut composita.

d ℭ Reuertitur ad ꝓpositum illius regule. Jn deriuatiuis neutris. Excipiendo auctor aliqua noĩa regulam nõ obseruantia: dicit itaqꝫ: ⁊ tu dices epatis in gtõ huius nominis: epar qd significat ficatum: ⁊ excipit᷑ a regula generali. Js post ar pone: deberet enim facere eparis ⁊ facit epatis. Jubar iubaris: splẽdor oĩs. proprie luciferi. vel coma alicuius animalis: plerumqꝫ veneris stella: ⁊ excipiuntur a regula. Jn deriuatiuis. Nectar. i. dulcedo. etiam excipitur a regula. Jn deriuatiuis: q: cum sit neutrum ⁊ deriuatum a necto. tis. xum. corripit genitiuũ. vꝫ. nectaris: ⁊ idẽ ẽ qd dulcedo. Jdeo dicit auctor. Jubaris cũ nectare ponis.

e ℭ Dicit auctor ꝙ ista duo noĩa bostaris ⁊ asparis breuiant᷑ in gtõ. Jdeo dicit vsus habet bostaris. Aspar est paries factus ex terra viscosa. vel aliud factuꝫ cã summitat᷑ Bostar est propriũ nomẽ: ⁊ cor genitiuũ sed aliqñ ẽ locus bouꝫ: ⁊ tũc produ. genitiuum vñ versus. Cũ bostar presepe notat ꝓducit᷑ aris. Cum ꝓpum nomẽ tũc breuiat᷑ aris.

Er. eris. Cer. cris

f ℭ Jn hac parte auctor tractat de gtõ veniẽte a ntõ terminato in er dicens. Er. i. nominatiu᷒ tertie decli. i er terminat᷒ pbet eris in gtõ penultimã corripiẽdo. vt aer ris. Deinde ponit aliã regulã p modũ exceptiõis dicẽs: cer mobile. i. nomen adiectiuum tertie decli. in cer terminatũ vertit᷑. i. mutat᷑ in cris in gtõ: vt acer cer in cris fit acris vñ Dr̃ arbor acer. vir fort᷑ iprobus acer. Pro pmo dat eris. sed p reliqs tibi dat cris Et mouetur. hic acer: hec acris. ⁊ hoc acre. Dicitur etiã acer subtilis ⁊ acutus igenio.

a ¶ Dicit auctor q nomina tertie decli. in ter desinētia mutant ter per tris in gtō. vt pr̄ ter p tris fit patris. Ideo dicit. Tu forma ter. i. nomē in ter terminatū p tris in gtō Deinde ponit exceptionē dicens. Jupiter ⁊ later sint extra. i. excipiantur a regula: qr iupiter deberet facere iupitris ⁊ facit iouis: later deberet facere latris ⁊ facit lateris. b ¶ Excipiuntur etiam ab illa regula. Ter per tris forma. lynter lynteris panther pā theris: stater stateris character characteris: ether etheris: ⁊ crater crateris. deberet .n. facere gtūm in tris. s3 faciūt aliter. Deinde dicit. p bris formabit imber. i. hoc nomen imber facit imbris. Et est exceptio ab illa regula. Er tibi prebet erit. deberet .n. facere imberis ⁊ facit imbris. Et sua ꝯposita ēt excipiunt. q: faciūt genitiuum in bris. vt nouember nouēbris: ⁊ decemb er decēbris. Uer ⁊ mulier dabunt eris. Uer ⁊ mulier excipiuntur ab illa regula. Er tibi prebet eris. deberet .n. corripere penul: gti ⁊ producunt. Nota luter est lauatorium ⁊ qd cunqȝ vas purgandis sordibus aptum. Mihi placet in contextu sit lynter ⁊ non luter. Pāter est genus lupi. stater est quoddam pondus. i. medietas vncie appendens aureos tres: caracter grece imago nouus vultus. effigies: forma. vel stilus: figura lr̄a: ferrum quo note aīalibus inurunt. Uñ ⁊ ipa nota vel signū character dr. Ether ē supius elementū. s. ignis dr̄ ēt superior pars aeris. Crater ē genus calicū. i. poculoꝝ: duas hñs ansas: ⁊ siñ ansis vas magnū ad bibendū aptū designat. c ¶ Dicit q noia terminata i ir faciūt gtūm in iris penul: correpta: vt martyr martyris. d ¶ In hac pte auctor ponit regulā de gtō veniente a ntō termiato in or dicēs. Tu iunges hāc terminationē is post or. i. post nomē in or terminatū: vt marmor addita is fit marmoris: ⁊ color: addita is coloris. S3 cor excipit qd facit cordis in gtō. e ¶ Dicit auctor q noia terminata in or masculini femenini ⁊ communis generis pducūt penultimā genitiui vt dolor doloris: soror sororis. melior melioris. f ¶ Hic auctor ponit exceptionē a regula pdicta. subiungens regulā de neutris ⁊ de hoc nomine castor. Et dicit format oris rhetor. i. hoc nomē rhetor corripit penul. gti: q̄uis sit masculini gene. ⁊ est rhetor q rhetoricam arte3 docet. Et illa q̄ ponunt in littera corripiunt penul: gti: vt hic ⁊ hec memor. hui⁹ ris hec arbor hui⁹ arboris. Et neutra noia terminata in or corripiunt penul. gti. vt marmor marmoris. Et hoc nomē castor corripit gtūm: ⁊ est quoddā aial vel propriū nomē viri. ⁊ tunc produ. gtūm. Et quedā ppria sociant his pdictis: q: corripiūt gtūm. vt hector hectoris nestor nestoris. g ¶ In hac pte auctor determinat de gtō veniente a ntō terminato in vr. Et dicit vr. i. nomē terminatū in vr. prebet tibi vris in gtō penul. correpta vt murmur murmuris. sed fur subdit tibi furis in genitiuo. penultimam producendo ideo excipitur. h ¶ Ponit aliam exceptionem ⁊ dicit. Hoc nomen robur prebet tibi oris in genitiuo pe. cor. vt robur roboris p ligno vel p fortitudine. Tu addes istud nomen ebur quod facit eboris: ⁊ est os preciosum. ⁊ istud nomen iecur. quod facit iecoris: ⁊ est ficatum femur femoris. Et femora sunt ab inguine vsq3 ad Genua.

Ter tris. — Ter per tris forma [a]: sint iupiter ⁊ later extra.
Et linter: panther [b]: stater: his iunge caracter.
Ber bris — Ether: ⁊ crater: per bris formabitur imber.
Et sua composita: ver ⁊ mulier dabit eris.
Ir iris — Ir breuiabit iris [c]: martyr fiet tibi testis.
Js post or iunge [d]: cor cordis debet habere.
Or oris. — Mas: [e] aut cōmune dabit oris: femineumqȝ.
Format oris retor [f]: mēor: arbor neutraqȝ castor
Ur vris. — Et quedā propria: velut hectoris addeqȝ nestor
Ur tibi prebet vris [g]: sed fur subdit tibi furis
Ur oris. — Robur format oris [h]: ebur: iecur: ⁊ femur addis

a ℭ In hac parte auctor determinat de genitiuo veniente a ntō terminato in as: ⁊ dicit ꝙ noīa in as terminata faciūt gtūm in atis vt maiestas maiestatis. Sꝫ ponit exceptionē dicēs: elephas ⁊ gigas dant antis in gtō. vt elephas elephantis ⁊ gigas gigantis.
b ℭ Excipiunt ēt ista duo noīa diamas ⁊ adamas q̄ faciunt gtūm in antis. vt diamas diamantis. ⁊ est quidam lapis p̄ciosus: adamas est qdam lapis preciosus durissimus quoqꝫ p ēt q̄dā ꝓpria noīa veterꝝ. i. antiquorꝝ faciūt gtūm in antis. vt atlas atlantis.
c ℭ Hic auctor ampliat exceptionem suam dicens: mas dat maris: as assis: vas vasis vas vadis. Et huic nomini vas inquantum habet vadis in genitiuo iunges pallas: quod etiam habet dis i genitiuo: Sic format lampas ⁊ archas. Nam pallas facit palladis in gtō: ⁊ est Dea sapientie: lampas lampadis: archas archadis: nomē gētile ē. Nota mas est masculus vel maritus. As est obolus vel pōdus .xij. vnciarū. vel punctus vnus in decimo: aut tessere. vel Dicitur possessio omnium bonorum alicuius que habet. Unde As obolus pōdus: punctus possessio tota. Uas vasis neutri generis: est reseruaculum seu contentiuum rerū comestibilium: Siue potabiliū. Uas vadis masculini generis: est obses vel fideiussor.

Ex as est atis[a]: elephas: gigasqꝫ dant antis.
Et diamas adamas[b] veterꝝ quoqꝫ ꝓpria quedā
Mas maris as assis[c]: vas vasis vas vadis istis
Jungesqꝫ palas: sic format lampas ⁊ archas.
His similem formam[d] dat patronymica quedā
Sic breuis as[e] format genitiuus grec⁹ ⁊ os dat
Mas aut commune[f] si fiat in es breuiatam.
E mutans dat itis: miles stipes est tibi testis.
Ut prepes dat etis diphtōgus[g] in ante sup̄ma
Que deriuantur a verbis[h] associantur.
In quibus e curta reperitur in ante suprema.
In quies es curta[i] tamen etis erit sibi iuncta.
Femineum dat etis[k] curtam seges est tibi testis.
A pede ꝯpositum dat edis sed apes[l] remouebis
Quod prebet sedeo[m]: formabit idis genitiuo

As. atis
antis.
As sis
dis
As. is. os
Es itis
Es etis.
Es edis
es edis

d ℭ Idest q̄dam patronymica in as terminata sunt que ad modum p̄dictorꝝ declinantur: vt ambrosias siadis. e ℭ Quasi dicat ꝙ noīa terminata in as breuē in ntō sicut dictū est ꝑm grecos aliq̄n faciunt gtūm in os: vt ambrosias siadi vel ados: hec pallas huius palladis vel dos. f ℭ Dicit auctor ꝙ noīa terminata in es breuiatā faciūt gtūm in itis. penultima correpta mutando e in i: vt miles militis Littera sic ordinatur. Mas. i. masculinū genus: aut ꝯmune. i. ꝯmune genus si fiat in es breuiatā mutās e in i. dat itis in gtō miles sit tibi testis: qd̄ facit militis: ⁊ stipes qd̄ facit stipitis. g ℭ Hic auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. ꝙ diphthongus in ante sup̄ma. i. nomē terminatum in es breuē diphthongo p̄cedente dat etis: in gtō nec mutat e in i. vt praepes praepatis. i. velox. ⁊ qui ⁊ q̄ in altum volat. h ℭ Dicit auctor ꝙ noīa in es terminata: ⁊ deriuata a verbis in qbus e reperitur curta in ante suprema. i. in penultima associantur: q: etiam faciunt genitiuū in etis: vt ab hoc verbo habeo habes deriuatur hic ⁊ hec hebes hebetis. i. piger: tardus: abtusus stupid⁹ amēs.
i ℭ Dicit ꝙ hec dictio inquies est curta in nomīatiuo: ⁊ tn̄ producit penul: gti: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc inquies: genitiuo huius inquietis. Idest sine requie. Textus est clarus.
k ℭ Dicit auctor ꝙ noīa feminini ge. in es breuē terminata faciūt gtūm in etis. curtā vt seges etis. l ℭ Dicit ꝙ cōposita ab hoc noie pes, faciūt gtūm in edis penul. cor. vt bipes bipedis. Sꝫ tu remouebis apes qd̄ facit apis in genitiuo. Textus ē clarus.
m ℭ Dicit ꝙ nomina que deriuantur a sedeo sedes ēt excipiuntur a regula illa. Mas

aut ꝯmune: q̄ faciunt genitiuum in idis: ⁊ non in itis: q̄uis terminetur in es cor. vt obses obsidis. Textus est de se planus. Obsides dicunt̄ q ab obsessis dant̄ vel q dari solēt ⁊ cū honore custodiri. a ¶ In hac parte auctor determinat de gtō veniente a ntō terminato in es ꝓdu. ⁊ dicit. Es longā mutabis in is .i. ꝙ noīa terminata in es longā mutāt es in is. formando gtūm singularē. vt sedes es in is fit sedis. Deinde ponit exceptionē dicēs. Sz deme getis: hec ges getis: ⁊ alia q̄ sequunt̄: vz hic ⁊ hec heres gtō hui⁹ heredis: ⁊ hec ceres huius cereris ⁊ ē dea triticii. hec merces huius mercedis: ⁊ est premiū vel preciū: hic ⁊ hec ⁊ hoc locuples locupletis .i. diues: hic magnes huius magnetis est qdā lapis attrahens ferruz hec agnes agnetis proprium nomē mulieris.

Es longam mutabis in is[a] sed deme quietis.
Heredis: cereris mercedis vel locupletis.
Magnetis iunges agnetis dicere debes.
Cum preit i formabit etis[b]: paries tibi testis
Is correpta[c] sibi similem faciet genitiuum.
Cuspidis ⁊ lapidis[d] ⁊ cassidis excipiuntur.
Et clamydis.
Sanguinis ⁊ dices exanguinis aspidis addes.
Egidis atq̄z notes: sic patronymica formes.
Thetyos ⁊ thetydis dices: paris is dat idisq̄z
Sardis inis: dat iaspis idis: sic ibidis ibis.
Isidis adiunges: indeclinabile semis.
Est pro dimidio: pondus semissis habeto
Et tybris tybridis: tigris quirisq̄z: quiritis.
Quō dedit er dat eris[e]: vomis puluisq̄z cinisq̄z

Es. is.

b ¶ Dicit auctor: qꝺ noīa terminata in es p̄cedente i faciūt gtūz in etis pe. cor. vt pies etis

Ies etis.

Is. is. genitiuus similis.

c ¶ Hic auctor ponit regulā de gtō veniente a ntō termiato ī is cor. et dicit. Is correpta .i. nomē terminatuz in is correptā facit gtūz sibi similē vt ntō hic panis gtō huius panis.

Exceptio

d ¶ Cuspidis ⁊ lapidis ⁊c̄. Hic auctor ponit exceptionē ab illa regula. Is cor. dicēs: ista noīa. Cuspidis ⁊ lapidis ⁊c̄. ⁊ alia q̄ sequunt̄ in lr̃a excipiunt̄ a regl̃a q̄ aliter faciunt gtūz q̄z regula p̄cipiat: Et q̄ textus est clarus veniamus ad expositionez vocabuloꝝ. Ntō hec cuspis dis: hic lapis dis: hec cassis .i. galea dat cassidis in gtō: sz hic cassis .i. rete venatoꝝ dat cassis in gtō. hec clamys dis. ⁊ est palliū qꝺ ex vna pte induit̄ neq̄z ꝯsuit̄ sz fibla infrenat̄. hic sanguis nis: hic ⁊ hec exāguis ⁊ hoc gue .i. sine sanguine: ⁊ ꝯponit̄ ex ex ⁊ sanguis ⁊ facit exanguis ⁊ nō exāguinis. Ex quo pz ꝙ nō excipit̄ ab illa regula. Is corre. sibi: sz ab illa. Simpliciū norma. Hec aspis dis. nomē ē serpent̄. Egis dis. scutū palladis. Et patronymica in is termiata sil'r faciunt gtūz vt p̄amis dis: Thetis prima cor. i. mater achillis dat thetidis ⁊ thetis in gtō. Thetys p̄ma producta .i. mare vel vxor oceani. dat tetyos ⁊ tetys in gtō ⁊ Paris dat paris vel paridis in gtō ꝓpriuz nomē. Sardis facit sardinis .i. lapis p̄ciosus. Iaspis dis est lapis p̄ualēs. Ibis facit ibis vel ibidis: ⁊ ē ciconia. Isis dis: nomē dee. Semis ꝓ dimidio ē indeclinabile: sed semis ꝓ pōdere medie libre habebit semissis ī gtō. Tybris nomen fluuij facit tybridis in gtō: pōt ēt facere tybris: ⁊ sic non excipit̄. Sed tigris facit tigris: ⁊ sic non excipitur. aliqñ facit tigridis ⁊ ē alal. Quiris q̄ritis. eques romanus.

Is. vl' er eris.

e ¶ Dicit quod nomen in er. et in is: terminatum: facit genitiuum in eris penultima correpta. vt hic vomer vel vomis. genitiuo huius vomeris. ⁊ est Dens aratri. vel ferrum quod infigitur dentali. hic puluer vel puluis huius pulueris: hic ciner vl' cinis huius cineris: scintilla extincta: hic cucumer vel cucumis huius cucumeris: et est herba cuius fructus est humide nature qui vulgo dicitur el cedron.

a ℭ In hac parte auctor determinat de gtõ veniente a ntõ terminato in is productã Et dicit. Is producta. idest nomen terminatum in is. productã dabit itis in genitiuo penultima ꝓducta. vt lis litis. Deinde ponit exceptionẽ dicẽs. Tamẽ excipiunt glis: gliris pro animali: ⁊ glis glissis pro terra tenace. sed glis glitis: p herba que alio nomine lapa dicitur: non cadit extra regulam: idest non excipitur. Potest obijci: de h nomine vis: q2 nõ seruat regulam ⁊ non excipit. Dicamus ꝙ vis est nomẽ heteroclitũ ideo de ipso tractabitur in capitulo de heteroclitis. b ℭ In hac pte auctor ponit regulam de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in os: ⁊ dicit. Os pro mare. idest nomẽ terminatũ in os masculini generis. facit oris in gẽitiuo penultimam producẽdo vt ros roris. Deinde ponit exceptionẽ dicẽs deme idest accipe hoc nomen nepotis. ⁊ ẽ nepos filius fratris: ⁊ aliquando: est Luxuriosus.

c ℭ Dicit auctor ꝙ cetera nomina in os terminata: idest q̃ nõ sunt generis masculini faciunt genitiuum in otis. penultima ꝓducta vt dos dotis. Deinde ponit exceptionem dicẽs sed breuiabis hec noia

Et cucumis.
Is itis producta dabit[a]: tamen excipiantur.
Glis gliris glissis: glis glitis non cadit extra.
Oris formabit os pro mare[b] deme nepotis
Cetera dant otis[c]: sed de potis o breuiabis
Sed bonis[d] ⁊ gloris demantur: ⁊ oris ⁊ ossis.
Custodisq3 simul herois sociabitur istis
Us curtã dat oris neutro[e]: sz eris damus illis
One dant lus nus: dus: sz oris ꝓbet tibi fenus.
Efat cinus pignus: intercus vtis tibi prebet
Adde penus pennoris: qd terne est siue secũde
Dat pecus hec pecudis[f] pecus hoc pecoris sibi format.

Is itis.
Os oris.
Os otis.
Os ouis.
oris ossis.
Us oris.
eris.
Us vtis.
Us vdis

q̃ sunt deriuata ab hoc nomie pos potis qd idẽ ẽ qd potẽs vt ꝯpos ꝯpotis: ⁊ impos impotis penultima correpta. d ℭ Dicit auctor ꝙ ista nomina excipiuntur videlicet bos bouis quod deberet facere botis. glos gloris: ⁊ est quidã flos. Inuenit etiã. glossis pro quodam ligno de nocte relucente. ⁊ glos glotis pro vxore fratris. Unde versus. Discite qd sit glos lignũ vl femina vel flos. Glos gloris flos est. sed glos glotis femia fratris. Glos glossis lignũ vetus est de nocte serenum. Et oris ⁊ ossis demant. idest hoc nomen os oris os ossis. Sed alij exponunt sic Genitiui terminati in oris ⁊ in ossis de qbus nõ est facta mentio. demantur. i. excipiant. vt os ossis os oris ⁊ glos glossis Etiã excipiunt illa q̃ patent in textu. vz custodis genitiuus de hic ⁊ hec custos: ⁊ herois genitiuus de heros. i. dominus: ⁊ minos quod facit minois propriũ nomen viri.

e ℭ In hac parte auctor determiat de gtõ veniẽte a ntõ termiato in us curtã. ⁊ dicit vs. i. nomẽ tertie decli. in vs terminatũ dat oris curtã in gtõ: ⁊ hoc intellige in neutro gñe. vt h corpus huius copis. Deinde ponit exceptionẽ dicẽs: Sed nos damus eris illis noibus que dãt terminatiões infrasciptas vz lus vt velus velleris. nus vt vulnus vulneris. dus. vt pondus põderis. Sz ab illa regula excipiunt fenus qd facit fenoris. i. vsura: ⁊ facinus facinoris. i. pctũ: ⁊ pignus pignoris. i. fili9. Inuenit pignus pignoris. i. vadiũ. ⁊ tũc ñ excipit. Intercus ꝓbet tibi vtis in gtõ penul cor. vt ntõ hic ⁊ hec ⁊ h intercus intercutis: ẽ morbus inter cutem. tu adde his ꝑdictis penus. i. celariũ qd aliquando ẽ tertie declinatiõis: ⁊ facit penoris in gtõ: ⁊ aliqñ ẽ 2e ⁊ facit peni. ⁊ est fe. ge. in tertia vo neutri. f ℭ Dicit ꝙ hoc nomẽ pecus dupliciter variat: aliquãdo ẽ generis feminini ⁊ facit pecudis: ⁊ aliqñ neutri: ⁊ facit pecoris. Pecora dicim9 maiora aialia: vt boues: ⁊ equos asinos: pecudes vero minora. vt oues capras porcos.

a ℂ Dicit auctor ꝙ noĩa in us terminata venientia a verbis habentibus e curtã in penul. silaba faciũt gtũ3 in eris pe. cor. vt vlcus vlceris. i. apostema vel alind malũ qḋ nascitᷣ naturalr̃: ⁊ deriuatᷣ ab vlcero ras. qḋ idẽ ẽ qḋ vulnero ras. Et bʒ h̃ tps deberet facere tpis: q2 deriuatᷣ a tẽpo as: vl̃ a tẽpeo es. tñ facit tpis in gtõ: vt auctor iferius declarat. b ℂ Dicit auctor ꝙ nomẽ ꝙ ꝯpat. i. qḋ ẽ ꝯpatiuũ neu. in us terminatũ declinatᷣ queadmodũ duo gña v3 cõe genꝰ ꝯpatiui. nã sicut melior facit melioris: ita melius facit melioris. c ℂ Dicit ꝙ ista noĩa acus ⁊ lepus dãt in eoꝝ genitiuis acerisᷣ ⁊ leporis. Hoc acus aceris ẽ purgatio grani ois vl̃ ẽ polus ferri. Inuenitᷣ ẽt hec acus acus acui: p instrumẽto suẽdi. Hic lepꝰ ẽ qḋdaȝ aĩal. Tu addito ẽt tps: qḋ facit temporis. d ℂ In hac pte auctor determinat de gtõ veniente a ntõ termiato i us pductã: ⁊ dicit Us pducta. i. nomẽ terminatũ in us pductã dabit utis in gtõ pe. pducta: vt salus salutᷣ. Deinde ponit exceptioneȝ dicẽs. Sʒ deme paludis. qḋ declinatᷣ ⁊ palus huiꝰ paludis. Et ⁊ tu ẽt notabis illa noĩa. demẽda. i. excipienda vt tellus ⁊ incus dant gtõs telluris ⁊ incudisᷣ tellus. i. terra frugifera: incus. i. instrumẽtũ sup quo faber maleat ferrũ.

Us eris ꝯparatiuis neutri gñis.	
Us pducta vtis.	
ur is.	
Us.	
uis.	
aes aerisᷣ	
aedis	
sus. dis.	
Bs. bis.	
ms: mis.	
ps.	pis

Hec formas in eris ᵃ que sunt confinia verbis.
In quibus e curta reperitur in ante suprema
Neutrum declina ᵇ: qḋ comparat vt duo prima
Dant aceris leporis ᶜ: acus lepus addito tẽpus
Us producta tibi dabit vtis ᵈ: sʒ deme paludis.
Et que dant tellus incus demenda notabis
Formabũt vris ᵉ monosillaba: grus gruis ⁊ sus
Aes eris dabitᷣ: ᶠ praes predis laꝰ quoqȝ laudis
Fraus fraudis dicas: sʒ emaꝰ nõ flectere debes
Si preit s b vel m vel p ᵍ: facies genitiuum
Interpones i: tamen e si b preit aut p.
E mutatur in i: si non monosillaba fiant.
Aucupis excipitur ʰ: ex auceps quod repitur.

e Hic auctor ponit aliã exceptionẽ dicẽs: ꝙ monosillaba. i. vnius sylabe in us termiata formabũt uris in gtõ pe. p. vt thus thuris: ⁊ mus muris. Deĩde ponit exceptionẽ suã dicẽs. Grus ⁊ sus formabũt uis i gtõ. vt grus gruis: ⁊ ẽ nomẽ auis: ⁊ sus suis: ⁊ idẽ ẽ qḋ porcus. f ℂ In hac pte auctor oñdit quã noĩa termiata in aes diphthõgata faciũt in gtõ. ⁊ dicit Aes aerisᷣ dabitᷣ in gtõ huius nois aes: qḋ ẽ spẽs metalli: vel significat diuitias: praedis dabitᷣ i gtõ huiꝰ nois praes: qḋ idẽ ẽ qḋ diues ⁊ vas publicus. i. q publice spõdet sua p re pu. Laudis dabitᷣ in gtõ huius nois laus: ⁊ fraudis in gtõ huius nois fraus. i. dolus. Sʒ tu nõ debes flectere. i. declinare emaus nomẽ castri. q. d. ꝙ hoc nomẽ emaus ẽ inde. g ℂ In hac pte auctor determinat de gtõ veniẽte a ntõ termiato in s. p̃cedẽte b vl̃ m vel p: ⁊ dicit. Si ista lr̃a b vel m vel p p̃it. i. p̃cedit s in ntõ singulari. tu facies gtũm ex tali ntõ interponẽdo hanc lr̃am i. v3 inter ꝯsonantes p̃dictas ⁊ s: vbi grã hoc nomẽ arabs terminatᷣ in es p̃cedẽte b i: inter b ⁊ s fit arabis in gtõ. ⁊ ẽ arabs aliqs de arabia Hoc nomẽ hyems terminatᷣ i s p̃cedẽte m ponatᷣ i inter m ⁊ s ⁊ fiet hyemis in gtõ: hoc nomẽ inops terminantᷣ in s p̃cedẽte p ponatᷣ i inter p ⁊ s ⁊ fiet inopis in gtõ. Deinde ponit exceptionẽ dicens. Tñ si ista lr̃a e: preit hãc litterã b vel p: e mutatᷣ in i in gtõ. vt celebs celibis. i. castus. ⁊ pnceps pncipis nomẽ dignitatis: Et hoc dico si talia noĩa n̄ fiant. i. nõ sint monosillaba. q2 nõ mutarẽt e in i sʒ retinerẽt e i gtõ sicut i ntõ: vt plebs plebis. i. multitudo gentiũ vel populus. h ℂ Auctor dicit ꝙ hoc nomẽ aucupis excipitᷣ a regl̃a p̃dicta: siue ab illa exceptione: tñ e si b p̃it aut p ⁊c. q2 p illã exceptionẽ deberemꝰ mutarᷣ e i i ⁊ dicerẽ auceps aucipis: ⁊ dicimꝰ aucupis: ⁊ ẽ auceps: ille q capit

aues. a ¶ In hac pte auctor determinat de gtō veniēte a ntō i s pcedēte l n r r dicens. Tu remouebis hāc litterā s a ntō terminato in ls aut ns aut rs: ⁊ postea iunges tis formādo gtūm singularē. vbi grā ls vt plus remota s ⁊ addita tis fit pultis: ns. vt mōs tis. rs vt ars remota s ⁊ addita tis fit artis. deinde ponit exceptionē dicēs. Remotis. i. exceptis noībus in littera positis: vz frondis qđ declinat hec frōs frondis. foliū arboris. Inuenit ēt hec frōs frōtis pars capitis anterior: ⁊ hoc nō excipit. Lendis qđ declinat lēs lendis. ⁊ est aīal qđdā. Inuenit etiam lens lentis: ⁊ est qđdam legumen. ⁊ hoc nō excipit. Glandis quod declinat hec glans dis: ⁊ fructus quercuū.

Ls aut ns aut rs. [a] s remouebis.
Tis iungēs: frondis: glādis lendisq3 remotis.
Que cor vel pendo [b] componit eis sociando
Semper iens cum prole sua [c] formabit euntis
Ambio lege caret [d] vnciq3 qđ vncia format
Ut tibi formbit itis [e]: sic per caput esse probabis
A verbis in go [f] veniens x gis tibi format
Coniugis n remouet [g] cum rectus n sibi seruet
Cis iungunt alia [h]: tamen x prius inde remota
E super x nisi [i] sint monosillaba compositū ve.
Ex ipsis e per i mutant: que vult breuiari

b ¶ Iste versus ptinuat cuz pdictis hoc modo dictū est ꝙ ista noia frōs glās ⁊ lēs faciunt gtūm in dis. Cōtinua mō sic: sociādo eis pdictis illa noia q̄ cor vel pendo cōponit. qr ista noia faciūt gtūz in dis vt vecors dis. i. stult⁹ ⁊ etiā libripens dis. i. qui ponderat libra. c ¶ Auctor ponit exceptionē ab illa regula Ls aut ns dicēs ꝙ hoc pticipiuz iens cū prole sua. i. cū suis deriuatiuis formabit euntis: vt iens euntis rediens redeuntis. deberet enim facere ientis ⁊ redientis. ideo excipitur

Ls: ns. rs tis. — Iens: euntis. — Ambiens ambiētis — Ut it is. — x. gis,

d ¶ Hic auctor ponit exceptionē ab exceptione pdicta dicēs. Hoc vbum ambio caret lege. idest regula: qr sicut iens facit euntis in gtō: ita vt ambiens ab eo deriuatum deberet facere ābeuntis: ⁊ facit ambiētis. Et cā est qr in hoc verbo ambio ambis e mutatur in i: qđ nō fit in alijs ppositis ab eo is. in quibus e non mutatur. vt redeo redis Et attēde ꝙ auctor posuit verbum pro participio: cū dixit. ambio lege caret. Forte h fecit causa metri. vel vt denotaret irregularitatem non modo in participio: sed etiāz in verbo. ⁊ pro ⁊ hoc nomen quincons quod deriuatur ab vncia caret lege. qr deberet facere quincontis ⁊ facit quinconcis in genitiuo. Et est quincuns res ponderis. quinque vnciarum. ⁊ hoc intelligas in omnibus similibus: vt sepcuns cis ⁊c.
e ¶ In hac parte Auctor determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in vt dicens. vt idest nomen terminatum in vt formabit tibi itis in genitiuo penultima correpta. vt caput capitis. f ¶ In ista parte Auctor determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in x. Et dicit. x. idest nomen terminatum in. x. veniens a verbis in go terminatis format tibi gis in genitiuo idest mutat x in gis formādo genitiuum vt ab hoc verbo rego regis. descendit hoc nomen rex. ⁊ x mutata ī gis fit regis. g ¶ Hic Auctor ponit exceptionem dicens. Iste genitiuus coniugis remouet n: idest abijcit: cuz pro quamuis rectus idest nominatiuus suus videlicet coniunx seruet sibi: quidā dicūt ꝙ deberet facere piūgis in genitiuo ⁊ facit coniugis. forte ad differentiam huius verbi coniungo piugis. a quo deriuatur coniunx coniugis.
h ¶ Dicit auctor ꝙ alia nomina in x terminata videlicet que non veniunt a verbis terminatis in go. iungunt cis post nominatiuum remota prius x formando genitiuuz vt par remota x: ⁊ addita cis fit pacis: ⁊ felix remota x ⁊ addita cis fit felicis ⁊c.
i ¶ Hic auctor ponit aliā regulā dicens. E super x. i. nomina habentia e añ x in nomi

natiuo singulari mutant e per i breuem in gtõ: vt cortex cis. ⁊ est exterior pars arboris Et hoc ẽ verũ in nominib⁹ pluriũ sillabarũ: Et ideo dicit auctor nisi sint monosillaba. .i. vnius sillabe tantũ: qr illa nõ mutãt e i i in gtõ imo retinẽt e: vt rex regis: ⁊ nisi sint ꝯposita ab ipis monosillabis. vt exlex exlegis. a ¶ Auctor excipit hec duo noia. vz. lodex lodicis ⁊ ẽ pãnus quo tegit lectus qđ deberet corripe penul genitiui: ⁊ pducit ẽt veruex qđ facit veruecis penul pdu. ⁊ ẽ veruex aĩal qđ dr̃ aries: sz aries est nõ castratus. veruex castratus. b ¶ Dicit auctor qđ si mas. i. si nomẽ masculini generis fiat in x in ntõ dat icis in gtõ penul cor. vt calix cis. Deinde ponit exceptionẽ dicẽs. Mastix dabit icis penultia pro. ⁊ est qđdam genus gũmi. Phenix ẽt dabit icis penul. pro. vt phenix Phenicis. nomen auis. hic bõbix hẽbit bõbicis: nomẽ vermis: ex cuius egestione efficit ipsa lana serici.

c ¶ Dicit Auctor q cetera noia in x termiata de quibus nõ est facta mentio ab illa pte citra. ẽ sup x. pducunt i añ supzema. i. in penultima. vt pax cis. fornax fornacis.

d ¶ Dicit auctor. qđ noia in littera posita excipiunt ab illa regula. Cetera que dãt x quia

Ix. icis.

Lodicis demas:[a] veruecis dicere debes
Si mas fiat in ix dat icis[b]: mastix dabit icis
Fenix fenicis: bombix bombicis habebit.
Cetera que dant x[c] producunt ante supremam.
Sed gregis atqz trucis[d] facis picis ⁊ nucis ide
Excipis: atqz ducis crucis salicis filicisqz
Nec g nec c tenet:[e] q̃ dant nix nox atqz supellex
Dic senis ⁊ noctis: spingis vel dicito spingos.
Crementum duplex[f] debet formare supellex
Que das a capite[g] velut anceps iunge bicesqz.
Ac iter optat eris[h]: sed non vt regula querit
Per predicta tibi patet[i] excessus genitiui.
Is genitiuus habet:[k] sed tertius i tibi prebet

Gtũs is. Dtũs. i.

corripiunt penultimam genitiui. vt grex gregis: ⁊ est multitudo animalium minorum trux cis. i. crudelis. fax cis. i. teda. Nux cis. ⁊ dicunt nuces generaliter omnia poma tecta corio duriore: vt pinee: nuces: castanee: auellane: glãdes amigdale. Pix picis: ⁊ fit ex pino. Dux ducis ⁊ designat dignitatẽ vel officium. Dicitur. n. Dux. quia sit ductor exercitus. Crux crucis. ⁊ dicitur a crucio crucias: quia cruciat. Salix salicis: ⁊ est arbor lenta vitibus habilis vinciendis. Filix filicis. ⁊ est quedam Herba de cuius cinere fiunt vitra. ⁊ dicitur a filum. quia eius folia: quasi fila sunt.

e ¶ Dicit Auctor q ista nomina nix nox ⁊ supellex nec c retinent: nec g in genitiuo. Naz senex facit senis in gtõ: nox noctĩ. de suppellex statiz dabit doctria: spix facit spingis vel spingos. ⁊ est monstrũ prodigiosum f ¶ Dicit q hoc nomẽ supellex crescit supra ntũm duabus sillabis. vt supellex supellectilis. idest bona mobilia in domo.

g ¶ Dicit q composita ab hoc noie caput crescunt supra nominatiuum duabus sillabis: sicut supellex. vt anceps ancipitis. i. dubius. ⁊ biceps pitis. i. res hñs duo capita

h ¶ Dicit q hoc nomẽ iter pbet eris in gtõ. vt gtõ huius itineris: sed nõ vt regla q̃rit qr ƀm regulã datã facit iteris: ⁊ sic pz q hz duplex crementum supra ntũm. Nota tñ q inuenitur hic iter nomen auis. Versus. Carpe viator iter. sed in arbore concinit iter.

i ¶ Epilogando dicit auctor q p pdictas regulas pz qñ gtũs hz excessum supra ntũz. Textus est clarus. k ¶ Hic auctor ponit regulam gñalem gti singularis tertie declinationis. Gtũs singularis tertie declinationis hz hãc terminationem is quomodocunqz facit nominatiuũ. Sed tertius. i. Hic auctor ponit regulã de dtõ dicẽs. Sed tertius. i. datiuus: pbet tibi hanc terminationẽ. i. vt hic pater huius patris huic patri.

a ℭ Auctor dicit q̄ q̄n ntūs grec⁹ terminat̄ i es gtūs sepe f̄minat̄ i i ut h̄ achilles achilli
b ℭ Em retinet quartus ⁊c̄. In hac pte auctor determinat de actō singulari tertie d̄clinationis. Et p̄mo in gn̄ali dicēs. Em retinet quartus. Expone sic: qrt⁹. i. actūs singularis tertie decli. retinet em: vt patrē. Et hoc intellige in quolibꝫ gn̄e p̄terq̄ꝫ i neutro. de ip̄o. n. faciet mentionē vl̄ fecit in scd̄a decli. ibi Sꝫ neutris puideamus. Del. de determinat de actō in speciali dicēs. Sꝫ im qn̄qꝫ locam⁹. i. q̄ actūs aliqñ terminat̄ in im. Et hoc intellige duobus modis: vꝫ in im tm̄: ⁊ in im ⁊ in em. Subsequenter ponitur exēplaris doctrina. vꝫ in noībus seq̄ntibus in lr̄a. vt ntō hec maguderis: Actō hāc magudeꝛi: ⁊ ē scd̄s caulis q nascit̄ in tirso absciso: vl̄ ip̄e tirsus absciscus. Hec turris: actō hanc turri potest ēt facere turrē: hec peluis: actō hāc peluiꝫ hec tussis: actō hāc tussiꝫ: ⁊ ē pmotio pulmōis expirās cū sonitu Hec securis: actō hāc securi vel securē. h̄ vis: actō hāc viꝫ. hec buris actō hāc burim: ⁊ est cā aratri. s. illud lignū longuꝫ ⁊ curuatū cū quo seruatur aratrum. hec restis actō hāc restē vel resti. i. funis: h̄ pupis: actō hāc pupē vel pupim ⁊ ē posterior pars nauis hec sitis. actō hāc sitim hec caribdis: actō hāc caribdim: piculū maris Nos ēt iungimus his:

Cum tenet:[a] es grecus fit sepe per i genitiuus.
Em retinet quartus:[b] sꝫ in im quādoqꝫ locam⁹
Magudeꝛim: turrim: buri peluimqꝫ securim.
Uim. sitim. resti. puppim: tussimqꝫ caribdim.
His quedam propria sociantur paucaqꝫ greca
Ut tybri: tygrim: tripolim. syrtim uel ecclysim
Iris ⁊ hypocrisis sociantur eis: ⁊ herinis.
Em dat ⁊ im turis:[c] restis pupisqꝫ securis:
Quin etiā multa.[d] per a ponuntur quasi greca.
Neutra notare decet:[e] sic nullum regula fallit:
Par recto quintus:[f] sed sepe tamen fallit vsus.
Ad morem greci: ceu thebay pallaqꝫ colchi:
Es greci longe simul es:[g] subiungitur eqꝫ:

Es grecū i gtō dat. em.
Actūs im.
Actūs em im.
Accusatiuus multorū in a.
Neutra. similem.
dant ntō. actūm ⁊ vctūm
Uocatiui formatio

predictis q̄dam ppria noīa ⁊ pauca greca: vt hic tybris: actō hūc tybrim nomē fluuij hec tygris actō hāc tigrim nomē aīalis: hec trypolis: actō hāc tripolim: nomē ciuitat̄: hec syrtis: actō hanc sirti piculū maris. Hec ipocresis. actō hāc hipocresim. i. simulatio. Et erynnis sociabit̄ eis p̄dictis. Hec erynnis actō hanc erynniꝫ: furia infernalis
c ℭ In hac pte auctor specificat illa nomina que faciunt accusatiuum in em ⁊ in im Et sunt illa que ponuntur in littera quorum exceptio habita est in precedenti Glosa Ipsis additur nauis: quod facit in accusatiuo nauem vel nauim ⁊c̄.
d ℭ Dicit auctor q̄ etiam multa nomina per a faciunt accusatiuum quasi greca. idest scd̄m grecam declinationem. vt hic hector: accusatiuo hunc hectoreꝫ vel hectora.
e ℭ Dicit q̄ nos decet notare neutra noīa tertie declinatiōis. quia nec in em: nec in im faciunt accusatiuum. sed vt predictum est in secunda declinatione. ibi: sed neutris prouideamus ⁊c̄. q. d. q̄ nomina neutra habent accusatiuum similem nominatiuo vt nominatiuo hoc tempus: accusatiuo hoc tempus. Et sic notando regula nullum fallit.
f ℭ Dicit auctor q̄ quintus. idest vocatiuus tertie declinationis est par: idest similis recto idest nominatiuo suo vt hic pater vtō o pater. Deinde ponit exceptionem dicens. Sed sepe tamen facit vsus ad morem greci: ceu pro sicut thebai: ⁊ est vocatiuus de thebais: ⁊ est liber quem composuit Statius de bello thebano. palla est vocatiuus de pallas: idest dea sapientie: cholchi est vocatiuus de cholchis. idest mulier. Alius loci. Et est sciendum: q̄ isti vocatiui formantur a nominatiuo remota s. vt pallas. remota s fit palla. g ℭ Idest nomen grecum terminatum in es longam: facit vocatiuum in es vel in e. vt vlysses: vocatiuo o vlysses. vel vlisse. ⁊c̄.

a ℭ In hac pte Auctor determinat de ablatiuo singulari tertie declinationis: ꝛ dicit sic. Sextus.i.ablatiuus tertie declinatiōis: terminat̄ in i vel in e. vt hoc aial abltō ab hoc aiali: hic pater ablatiuo ab hoc patre. Tā quandoqꝫ dat vtrunqꝫ.q.d. ꝙ aliqñ terminat̄ in i ꝛ in e. vt hic ꝛ hec ꝛ hꝫ felix: abltō ab hoc ꝛ ab hac ꝛ ab hoc felice vel felici. b ℭ In hac pte Auctor dterminat vnāquāqꝫ terminationē.pdictaꝝ dicēs. Nomē in e terminatū dat in abltō i: vt hoc mare abltō ab hoc mari. Sed ponit exceptionē dicēs Quedā retrahi decet inde.i.ab ista regula. vꝫ gausape.i.mantile: pneste nomē ciuitatis: presepe locus pseptus in quo bestie rodūt. cepe: ꝛ est quedam herba stipticum habens saporē: soracte nomē ciuitatis q̄ noia excipiunt: qꝛ faciunt abltū in e ꝛ non in i.

Sextus in i vel in e quādoqꝫ[a] tamen dat vtrūqꝫ
I dat nomen in e:[b] quedam retrahi decet inde.
Gausape presepe preneste: soracteqꝫ cepe.
Cum preit r aut is:[c] per e si neutrale sequatur:
Ablatiuus in i. debet tantummodo poni:
Quod fit in al uel in ar sic formas:[d] dū genitiuo
A longā teneas:[e] dat e far par e uel i ponas
Cum lare[f] sal demas.
Quod fit in as longam[g] gentile p e uel i ponas
Consona si preit is dupla:[h] sextus i vel e finit.
Testis cum peste[i] per e fit iuncta sibi veste.
Quatuor imber habet[k] qbus i tātūmodo pbet.

Abltūs.
e.
I.a ntō ie
Er uel is
nominati
ui. si seqt̄
e: neutꝝ i.
dat abltō
al.
i abltō.
ar.
As gētile
dat i uel e
Duplex.
ↄsona ante is dat i uel e.
Cōposita ab imber.
dant.

c ℭ Dicit: ꝙ qñ ntūs terminat̄ in er vl' in is ꝛ sequat̄ neutꝝ p e ablatiuus facit in i tm̄: vt hic alacer hec alacris: ꝛ hoc alacre: ablatiuꝰ facit ab hoc ꝛ ab hac: ꝛ ab hoc alacri hic ꝛ hec omnis ꝛ hoc omne. ablatiuo ab hoc ꝛ ab hac. ꝛ ab hoc omni. ꝛ sic de similibus.
d ℭ Dicit auctor: qd fit ial vel in ar: vt animal ꝛ torcular ita faciunt in abltō. vt in predicta regula ↄtinet̄ dū tm̄ illud tale nomē producat penul gti: vt animal aialis ablatiuo ab hoc aiali. hoc torcular ris: ablatiuo ab hoc torculari. Construe sic. Tu formas idest declinas in ablatiuo singulari illud nomē qd fit in al vel in ar: sic idest vt dictū ē in regula pcedēti. hoc dico dū teneas a longā in genitiuo illius nominis terminati in al vel in ar. Dat e far.i.hoc nomen far dat e in abltō. vt fare. Par e vel i ponas.q.d.ꝙ hoc nomē par facit pare vel pari in ablatiuo. Et hoc intellige qñ ē adiectiuum Nā qñ est substantiuum facit pari tantū. Et sic patet quomodo facit ablatiuum in e ꝛ in i simul: ꝛ in i tantum. Dicat̄ ꝙ est doctrina: ꝛ non exceptio id quod dicit̄: de far. ꝛ de par: qꝛ regula est data de habentibus naturaliter a longam in genitiuo: ꝛ ista non habēt. Nā producit̄ a in gtō geminoꝝ r. par vero nō producit immo corripit.
e ℭ Hec littera est supflua qꝛ exceptio debet fieri in dictiōibus positis sub regula. Regula dat̄ de habentibus a longā in gtō ꝛ in istis breuiat̄. Si aūt querat̄ per quā regulam faciunt abltūm in e. Rūdetur p illam inferius positam. Inuenies alia per e ꝛc̄.
f ℭ Dicit auctor ꝙ nomen gētile terminatū in as facit ablatiuum in e vel in i. vt hic ꝛ hec rauennas: ꝛ hoc reuennate: abltō ab hoc ꝛ ab hac rauennate vel rauennati. ꝛc̄.
g ℭ Dicit ꝙ noia in is terminata habentia duas ↄsonātes aū is: in eadē sillaba faciūt abltūm in e ꝛ in i: vt ignis: abltō ab hoc igne vel igni. h ℭ Hic ponit exceptionem a regula pcedente dicēs ꝙ hoc nomē testis cū hoc noie peste fit per e.i.terminat̄ in e.i abltō: licet habeat duas ↄsonantes ante is in eadē sillaba: vt hic ꝛ hec testis: ablatiuo ab hoc ꝛ ab hac teste: hec pestis ablatiuo ab hac peste. Etiaꝫ vestis facit veste in abltō Et hoc est qd dicit: iuncta sibi veste. i ℭ Dicit ꝙ imber: habet quattuor composita que faciunt abltūm in i tantum. ꝛ sunt ista. scilicet september. october. nouember december. que faciunt in eorum: ablatiuis septembri. octobri: nouembri. ꝛ decembri.

a ℂ Dicit q tres menses dant in ablatiuo i: videlicet aprilis qntilis et sextilis. Aprilis habz significatū de se clarū. Quintilis idē ē qd mēsis iulij. Sextilis idē ē qd mēsis augusti. deide dicit q hoc nomen sospes et hospes dant e solā in abltō: vt hic et hec hospes. abltō ab hoc et ab hac hospite. i. ille q suscipit aliū in domo. vel q suscipit ab alio. hic et hec sospes facit sospite in abltō: et idem ē qd sanus vel saluus incolumus vel supstas.
b ℂ Hic auctor ponit vnā regulā nō assertiuā sed narratiuā. Et dicit q qdā magistri. reputant p certo cūcta vocabula triū gener. i. generis ois dare i sexto. i. abltō i. vel e vt hic et hec et hoc felix: abltō ab hoc et ab hac et ab hoc felice vel felici. hic et hec: et hoc legens: abltō ab hoc et ab hac et ab hoc legente vel legenti. Sed degener et vber licet sint generis ois tn faciunt ablatiuum in e tantuz vt hic et hec degener. abltō ab hoc et ab hac degenere. idest rustic⁹ vl ignobilis. hic et h vber ablatiuo ab h et ab hac vbere. i. abundans. tamen nos repimus ista noia. s. vber et degener

I dant tres mēses:[a] solā dat e sospes et hospes.
Quidaz pro certo reputant[b] e uel i dare sexto:
Cuncta trium generū: sed degener vber e tātū:
Ipsa tamen reperimus in i: sed nō nisi raro:
Ponunt alterutrum[c] si fiat mobile fixum.
Sed proprium tale:[d] si sit tantummodo vult e:
Inuenies alia per e[e] sepius esse locata.
Quod dedit im quarto casu:[f] solet i dare sexto.

noia mensium.
noia triuz generuz e uel. i
Cetera dant e
Im dat i.

in abltō casu in i terminata: Sed non nisi raro. vt in Lucano: Sed me degeneri strauisset facta sub hoste. Nota degener et vber sūt cōmunis generis declinatiōe: et omnis ɔstructione: et possūt poni cū masculino et feminino et neutro generibus satis proprie: sed in omni sua terminatione. qr qualitas accusatiui desinentis in em: et forma pluralis in es nullo modo possunt neutro generi adaptari. vñ nihil est. Habeo vberem pecus vl vberes pecora. Unde Rem uel res neutrum fugiunt: sed cetera sumūt. Similiter pauper est cōis generis declinatione. sz ois ɔstructiōe. vñ pōt dici paup hō femina. regnū silr et diues vñ Oui. Addidit hesterno marmore diues opus. Et h intelligas nisi in terminatōe tem vl tes. Uñ. Tem vl tes neutrū fugiūt: sz cetera sumunt.
c ℂ Hec pōt dici exceptio ab illa regula. Quidā p certo. Alij dicūt q est regula: de p se. Quādocūqz sit sñia ē qd sit aliqd mobile. i. adiectiuū fiat fixū. i. fiat substātiuū magistri ponūt alterutz. s. abltūm modo e modo i. scdm q habet in regulis predictis alij dicunt q ad placitū formāt abltūm. Ut volucer substantiue sumptum pro aue. nam h volucer. hec volucri et hoc volucre: adiectiue sumptum est velox. etc.
d ℂ Notandū est q si tale nomē quale posuimus ppriū sit: facit abltūm in e tantum vt hic iuuenalis. ablatiuo ab hoc iuuenale. hic felix ablatiuo ab hoc felice. hic clemēs ablatiuo ab hoc clemēte. nota qdā nomia sunt generis omnis sub vna terminatione. vt felix vetus. Quedā sunt omnis generis sub duabus terminationib⁹. vt hic et hec Iuuenalis. et hoc iuuenale. hic et hec fortior et hoc fortius. quedā sūt ois gñis sb tribus terminatiōib⁹. vt hic volucer. hec volucris. et h volucre. hic alacer h alacris et h alacre.
e ℂ Dicit. Tu inuenies alia noia tertie declinationis de quibus prius mentio nō ē facta: sepius habere e in abltō. vt cor corde. nota. Auctor innuit: q alia noia tertie declinationis terminant ablatiuum in e curtā. qr ipse corripit illam vocalem e in littera: Et ideo dicit sepius ad innuendum q aliquando fallit. nam fallit in nominibus grecis terminatis in es productam: talia enim formant abltūm in e productam. Fallit ēt in noibus latinis qbus veteres vtebant ad morē noiuz qnte declinationis. talia noia habent e productam sicut noia quinte declinationis. vt moles mole tabes tabe.
f ℂ Dicit: q illud nomen. Quod dedit im quarto casui. idest accusatiuo solet dare i sexto idest ablatiuo vt hec tussis: accusatiuo hanc tussiz, ablatiuo ab hac tussi.

a ¶ Sensus est ꝙ quando accusatiuus terminatur in em vel in im. ablatiuus facit in i ⁊ in e. vt hec turris accusatiuo hanc turrem vel turrim: ablatiuo ab hac turre: vel turri. Sed credo quod hec littera non sit auctoris.

b i In hac parte auctor determinat de tertia declinatiõe q̃ztū ad numer̄ pluralē: ⁊ dicit. Primus pluralis. i. ntūs pluralis tertie declinatōis. dabit es. vt pluraliter nominatiuo hi patres. Et sociemus ei quartū cū qnto q: accusatiuus: ⁊ vocatiuus faciunt in es. vt accusatiuo hos patres: vocatiuo o patres. Et hoc est verum in masculino feminino ⁊ cõmuni genere. In neutro vero non: quia in neutris nominibus ntūs: actūs. ⁊ vtūs in a terminantur vt pluraliter nominatiuo hec pecora. actō h̄ pecora vocatiuo o pecora. Et hoc est qđ dicit. Sz a depes ponere neutro.

Cū quart⁹ fit in:[a] im uel i em dabit i uel e sextus
P Rimus pluralis dabit:[b] es ⁊ ei sociabis.
p Quartū cū qnto. sz a debes põere neutro
Si sexto dabitur[c] i sola uel i simul eqz.
Fit neutrum p ia: quod cõperat inde retracta.
Ludicra uel vetera dices amplustraqz iunges.
Cum dedit:[d] e solam sextus: solā dat a rectus.
Predictis sepe tribus:[e] is veteres posuere.
Um uel ium pone genitiuo:[f] vel dat vtrunqz.
Quod dedit i sexto:[g] formabit ium genitiuo.
Et prebēs e uel i quod cõperat hinc volo demi:
Artificum iunge memorū veterū vigilumqz.
Atqz sacerdotum custoduz uel locupletum.

c ¶ Quia in p̄cedenti regula dictū est ꝙ noia neutri generis: faciunt ntūm actūz ⁊ vocatiuū similes in a. Ideo Auctor: vult hoc specialit̄ declarare dicēs. Si sola i dabitur sexto: idest abltō vel si i ⁊ e dabit̄ ablatiuo: tunc neutruz genus fit per ia in ntō. ⁊ accusatiuo ⁊ vocatiuo pluralibus. vt hoc mare: ablatiuo ab hoc mari: pluraliter. Nominatiuo hec maria. accusatiuo hec maria: vocatiuo o maria. Nominatiuo hic ⁊ hec ⁊ hoc felix: Ablatiuo ab hoc ⁊ ab hac ⁊ ab hoc felice vel felici. Et pluraliter nominatiuo hi ⁊ he felices ⁊ hec felicia. accusatiuo hos: ⁊ has felices ⁊ hec felicia: vocatiuo o felices ⁊ o felicia. Deinde ponit exceptionem dicens qđ ꝯparat inde retracta. i. excipe a regula illud nomē qđ comparat: idest qđ ē cõparatiui: gradus q: licet faciat ablatiuū in i ⁊ in e: tamen non facit in ia. sed in a vt fortiora ⁊ non fortioria. Tu dices etiaz ludicra in nominatiuo accusatiuo ⁊ vocatiuo pluralibus huius nominis ludicris: idest ludo plenus vt hic ⁊ hec ludicris ⁊ hoc ludicre licet faciat ablatiuum in i: vetera ēt dicit̄ in plurali huius nois vetus veteris: qđ idē ē qđ antiquus licet faciat in abltō vetere ⁊ veteri. Et tu iunges ēt p̄dictis hoc nomen amplustre amplustris: abltō ab hoc amplustri. Et pluraliter Ntō hec amplustra idez temo nauis ⁊ dicit̄ quasi amplū strictū q: a p̄te aque est amplum a p̄te nauis strictum.
d ¶ Dicit ꝙ quando ablatiuus terminat̄ in e tantū. vt tempore: casus p̄dicti faciunt in a ⁊ nõ in ia vt tēpora. ⁊ hoc intellige de neutris tantū. e ¶ Dicit ꝙ aliq veteres grāmatici sepe posuerūt is pro es. in ntō actō ⁊ vtō plurali. vt tris pro tres. piscis p pisces. f ¶ In hac parte auctor determinat de genitiuo plurali tertie declinatiōis dicens. tu pone in genitiuo plurali tertie declinationis um vt patr̄: uel ium vt sedes sedium. vel dat vtrunqz simul. ut legentum vel legentium: quandoqz autem faciunt in um: quandoqz in ium: quandoqz in vm ⁊ in ium: vt patebit inferius. ⁊c.
g ¶ Dicit Auctor ꝙ si abltūs singularis facit in i tm̄: ⁊ in e ⁊ in i: gtūs pluralis faciet in iū. vt aial aiali aialiū: ⁊ felix felice vl' felici felicium. Deīde ponit exceptionē dicēs

Em vl' im acti dat i. vl' e abltō. Ntūs accusatiuus vtūs pluralis es. A neutra Ia ab ablatiuo in i ⁊ i e simul A ab ablatiuo in e. Is p es. freqnter. um. Gtūs ium. Iuz ab ablatiuo in i tū vl' in i ⁊ in e simul

Ego volo illud nomē qđ ꝯparat.i.qđ ē ꝯparatiui gradus. demi.i.excipi hinc.i.ab ista regula.qꝛ lꝫ faciat abltūꝫ in e ꝛ in i:tñ facit pl'alem in um:ꝛ non in ium vt fortioꝝ: ñ fortioriū. Excipiunt̃ ēt illa q̄ sequunt̃ in littera. vꝫ artifex artificū:ꝛ ē magister alicuiꝰ artis:memoꝛ memoꝝ:ꝛ ē ille q recoꝛdat̃.ꝛ vetus veteꝝ:ꝛ vigil vigiluꝫ:ꝛ sacerdotes sacerdotū:pſbyter:custos custodū:ꝛ est ille q custodit locuplex locupletuꝫ.idest diues.
a ℭ Dicit ꝙ nomē terminatū in c uel in el facit gtūꝫ pluralē i ium. ut allec alleciuꝫ ꝛ mel mellium.si eēt de vsu.deinde dic̄ ꝙ fraꝰ ꝛ laus faciūt i uꝫ.ut fraꝰ fraudū laꝰ laudū
b ℭ Dicit Auctoꝛ ꝙ nomē terminatū in es uel in is nō crescens in gtō singulari facit ium gtō plurali. vt sedes sediū ꝛ coles coliū

ℭ per ium fit[a] ꝛ l. fraus ꝛ laus um tibi pꝛebet
Non crescis per ium[b] facit is aut es genitiuuꝫ.
Um dat apis volucris[c] canis:panis:iuuenisq̃ꝫ.
Et soboles heresis:cum fruge uel indole vates:
Ons per ium foꝛmas:[d] s iunges r pꝛeunte.
Consoꝛs: atqꝫ cohoꝛs demantur que faciūt tū.
Simplex cōpositi[e] noꝛmā quandoqꝫ tenebit
Sic coꝛ opesqꝫ pꝛobant:si cōponatur vtrumqꝫ.
Sepe p̱ vm uel ium facit:[f] ans aut ens genitiuū
Glās:[g] dat ium gens dens mens sociabit̃ istis
Calx[h] puls seps stirps p̱ iū falx arx simul ꝛ lās.

ℭ el ium.
Aus um.
Is ꝛ es.
nō crescēs
dat ium.
Um:
Ons.
ium
rs
Simplex
seqtur cōpositum
Ans ens.
uꝫ uel iuꝫ

c ℭ Auctoꝛ ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs ꝙ noīa in littera posita: licet terminent̃ i is uel in es ꝛ nō crescāt in gtō singulari tñ nō faciūt gtūꝫ pluralem in ium. sed in um. ut hec apis:in gtō facit apiū.hec uolucris :gtō haꝝ uolucꝝ.idest auis panis panuꝫ.canis canū: iuuenis iuuenum. soboles sobolum.idest ꝓgenies.heresis heresium:uiciuꝫ ꝯtra fidem. fruges frugum.i.fructus.indoles facit indolū:idest signum figure uirtutis. hic ꝛ hec uates idest poeta uel ꝓpheta uel diuinator. Nota apis frequentius hꝫ apiū in gtō uolucris captū substātiue ꝓ aue hꝫ uolucꝝ.sed captum adiectiue ꝓ ueloce. tūc hꝫ ium in gtō et tunc non excipitur. d ℭ Dicit ꝙ nomē terminatū in ons fac.t gtūm pluralē in ium.ut mons montium. Tu iungis etiā s.i.nomē terminatū in r s p̄cedente. ut ps. ptium. Deinde ponit exceptionē dicēs ꝙ illa noīa consoꝛs ꝛ cohoꝛs demantur. que licet terminent̃ in rs p̄cedente:tamen non habent ium in genitiuo plurali.sed tum.
e ℭ Ista littera scđm aliquos per hyppalagen.idest per contrariuꝫ exponitur. Et tenebit aliquādo noꝛmā ꝯpositi.i.ꝯpositum tenebit aliquando noꝛmam simplicis. Sed hec expositio mihi non placet. qꝛ hoc est dictum supꝛa. Simplicium noꝛma ꝛc̄. Sed alij exponunt litteram ut sonat dicentes ꝙ simplex nomen tenebit quandoqꝫ noꝛmam compositi. Nam sicut concoꝛs facit concoꝛdium in genitiuo plurali. ita coꝛ facit coꝛdium. Et sicut inops facit inopū.ita ops facit opum. Ratio littere:qꝛ declinatio nominum simplicium aliquando est ignota ꝛ inusitata:ꝛ declinatio ꝯpositi a nota ꝛ usitata. ideo simplex qñqꝫ declinat̃ scđm noꝛmā uel regulā sui cōpositi. Uñ declinatio huiꝰ nominis inops est magis usitata q̄ꝫ declinatio huius noīs ops eo ꝙ ops caret aliqbꝰ casibus qbꝰ nō caret inops. ℭ Dicit auctoꝛ ꝙ noīa termiata in ans. ꝛ i ens faciūt gtūꝫ pluralē in um.uel in ium.ut amās amantū uel amantiū:legēs legentū uel legentiū.nota ꝙ noīa termiata in ans uel in ens scđm foꝛmationē regularē habēt ium in gtō plurali:sed per syncopam quandoqꝫ capiūt um. Et ex illo ꝙ talis sincopatio iam ē usitata ideo dicit̃ cōiter ꝙ talia noīa habent um uel ium in genitiuo plurali indifferenter.
g ℭ Auctoꝛ pōit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. Noīa in littera posita licet terminent̃ in as uel in ens tñ feciūt gtūꝫ pluralē in ium tantū ut glans glandiū dens dentium:mens mentiū. h ℭ Dicit ꝙ noīa in littera posita faciūt gtūꝫ pluralē in ium tan

tiū. vt calx calciū: et est postrema pars plante vel lapis coctus q aqua accendit et oleo extinguit plebs plebium et est ppl's ignobilis siue vulgus: et dicit plebs a pluralitate qr plures sunt ignobiles. q̄z nobiles. Est. n. plebs collectio tantū ignobiliū. Puls pultis. et est pulmentū simplex farina apellando. s. infirmitatē et debilitatē dicta: Seps sepiū et est qdā exiguus serpēs q carnē et ossa veneno ꝯsumit et in puluerē redigit. stirps stirpiū et est radix. trūcus ꝓgenies. Falx falciū: et est instr̄m aptum segetibus vineis: et pratis. Unde. falce puto vineam: meto sata: tondeo prata. Arx arcis arcū. et est turris Lanx lanciū: et est latus discus et dicit a latus ta. tum. Sz proprie lances sunt scutelle de libra pendentes. et hinc lanx ponitur quādoqz pro libra.

Dempta carne:[a] per vm facies a vel o sociando
Il vel vl nqz simul: er solam iungimus irqz
Cor demas or et vr ponas: as addere debes.
Que mōosyllaba sīt adimes.[b] velut ē mō mas as
Si crescāt is et es dāt vm.[c] monosyllaba demes
Plus dat ium:[d] sed pes dabit um pluralia sola.
Que dant es fiunt per ium. sed deme penatum.

a ¶ In hac parte Auctor ponit vnā regulā. que talis est. noia tertie declinatiōis terminata in a vel in o faciunt gtūm plrale in nz vt thema tum: et sermo nuz. dempta. i. excepta hac dictiōe carne: que facit carniū: sociando cum predictis terminata in il. vl' in vl: que faciunt in um: vt cōsul ꝯsulum: et vigil vigilum: et in n littera. vt nomē nominū: et delphin delphinū. nos iungimus: cū predictis terminata in er solā. vt pater patrum. Et dicit solā. vt excludat illa que habent er cum alia terminatione in nominatiuo casu singulari. s. que formant de se femininū p is et neutrū p e: qm̄ ipsa nō ptinētur sub hac regula. vt siluester siluestris et stre. Jungimus et cum ꝓdictis terminata in ir vt martyr martyꝝ. Tu pone etiā cū predictis terminata in or vt soror soroꝝ et terminata in vr vt murmur murmurum. Sz tu demas. i. excipias hoc nomen cor qd̄ facit cordiū. Tu debes addere ꝓdictis terminata in as vt pietas pietatū. Si querat quare Auctor ponit in lr̄a cor cū supra dederit regulā p quā pōt facere gtūm. s. illā. Simplex cūpositi. Dicēdum q auctor posuit hic in littera ad denotandū q scd̄m q facit gtūm p regulā suoꝝ ꝯpositoꝝ. q scd̄m hoc excipit ab ista regula. s. a regula data de nomibus terminatis in or. Diceres auctor videt esse contrarius prisciano: qr expresse dicit q termiata in as faciūt gtūz in ium vt bonitas bonitātiū sed auctor ille dicit q faciunt i um. g et c̄. Ad hoc dicendū: q nō est ꝯtrarius: qr postq̄z priscianus dixit q faciūt in ium immediate subiungit q que dā p syncopā ꝓferunt in um. vt bonitatuz. et auctor ille ꝯsiderās q illa sincopa magis ē in vsu q̄z ꝓpria terminatio. ideo dixit q faciūt in um tantū qr illa sincopa in vsu moderno ē appropata qr multa apud nos sunt ꝓpria q̄ apud antiquos fuerūt syncōpata.

b ¶ Hic auctor ponit exceptionē ab illa particula as addere debes. dicens. Tu adimes. i. excipies illa nomina que sunt monosyllaba in as terminata qr talia faciunt genitiuū pluralē in ium vt mas mariū. i. masculus: et as asium. i. obolus pondus duodecim vnciaꝝ punctus vnus in decimo. et possessio omnium bonorum alicuius que hz.

c ¶ Dicit auctor q nomina terminata in is et in es habentia genitiuum crescentem supra nominatiuum faciunt genitiuum pluralem in vm. vt Miles militum. lapis lapidum. Sed deme monosyllaba que faciunt in ium. vt lis litium et c̄.

d ¶ Dicit auctor q hoc nomē plus dat ium vt plurium: sz hoc nomē dat um. vt pedum pluralia sola. i. tantum pluraliter declinata. que dant es in nominatiuo faciunt gtūm pluralem in ium. vt manes maniū. i. dij infernales vel aīe infernales: et dicunt a manum qd̄ est bonum per contrarium. qr non sunt boni sed efferi et crudeles. vl' manes dicuntur a mano manas: qr late manant p auras et ꝓducit primā. Uñ orati⁹. Car

mine dij superi placant carmine manes. Sed deme penates quod facit penatum. i. domestici et priuati dij domibus presidentes: quos antiqui in domibus colebant. a ℭ Dicit quod nomina terminata in os et in us faciunt gtm̄ plurale in um. ut flos florum et corpus corporum: preter os ossis quod facit ossium. Sic etiam faciunt terminata in s precedente b vel p vt arabs arabum: et princeps principum. Et t. i. terminata in t sic faciunt vt caput capitum. mono sillabe demes. Hec est exceptio ab illa particula. Sed et s precedente b vel p quasi dicat quod monosillaba faciunt in ium vt pleps plebium. b ℭ Dicit Au. quod tu notes supradicta. i. noia que possunt contineri in supradictis regulis. Sed tu formes pro formare debes ium per cetera noia que

Os us. s. ps: gtō bm. u. Im ab. abltō in i. et in e. A capio. cōposita. dant um. Eps a caput dat iū. X fixum. dat ium. Dtūs ibus. Abltūs

Preter os. [a]vm faciunt os et vs. sed s preunte
B vel p ponis et t monosyllaba demas.
Supradicta notes. [b]sed ium per cetera formas
Que prebent e vel i sexto. facit um sibi subdi
Quod datur a capio: sic municipum tibi formo
Quamque caput dabit eps. [c]formabit ium velut anceps
X fixum dabit vm [d] nisi nix nox atque suppelex
Um supplex cōplex [e]. sed ium facit sibi simplex
More metri demi his vsus sepe: [f]vel addit.
I proceres iacit: uque boues: u suscipit ales
Tertius est in ibus: [g]et ei sextum sociemus
Dicemusque bôum. [h]seu bobus duplice casu.

prebent e vel i sexto. i. abltō singulari. vt feli ce felici felicium: Si vo contineantur in predictis re gulis faciunt gtm̄ sicut i eis continetur. Et illud no men quod datur. i. deriuatur a capio capis per compositionem facit hanc terminationem um sibi subdi in gtō plu rali ut municeps mu nicipum: Et hoc est quod Au ctor dicit. Sic munici pum tibi formo. Componitur .n. municeps ex munus et capio capis. et dicitur municeps: quasi munus capiens: et sic de alijs compositis a capio. ut mā ceps mancipum. c ℭ Dicit. A. quod hoc nomen caput si dabit eps in compositione formabit ium in gtō plurali uelut anceps quod componitur ex am et caput et facit ancipitium in gtō plurali: et idem est quod dubius. tamen est sciendum quod hi gti plerumque syncopantur ut ancipitum et bicipitum. i. duorum capitum d ℭ Sensus est quod noia substantiua in x termiata faciunt gtm̄ plurale in ium vt lex legum rex regum: nisi nix quod facit niuium: nox noctium supellex supellectilium. e ℭ Quasi dicat quod nomina substantiua in x terminata faciunt gtm̄ plurale in um: vt lex legum. Uisus est ex cludere adiectiua et ideo dat doctrinam de istis adiectiuis supplex et complex dicens quod faciunt in um: vt supplex supplicum et complex cōplicum. i. particeps mali. sed hoc nomen simplex facit simplicium. i. sine plica quasi purus vel vnicus vel indiuiduus vel fatuus. f ℭ Dicit quod vsus gramaticorum sepe demit. i. aufert vel addit aliquid his. s. genitiuis pluralibus: more. i. secundum morem vel consuetudinem metri. Et hoc per exempla declarat dicens. Hoc nomen proceres iacit i. quia in plurari deberemus dicere procerium per illam regulam Pluralia sola. et dicimus procerum et hoc nomen boues iacit u. in genitiuo quia debe mus dicere bouum. per illam regulam. Preter os um faciunt os et us. et dicimus boum. Sed hoc nomen ales suscipit u. in genitiuo plurali: quia deberemus dicere alitum per illam regulam. Si crescant is. et dicimus alituum. et idem est quod auis quando est substātiuum sed quando est adiectiuum tunc idem est quod velox. g ℭ In hac parte Auctor expe dit tertiam declinationem tradens regulam de datiuo et ablatiuo pluralibus. Et di cit. Tertius. i. datiuus est in ibus penul. cor. et ei sociabis sextum idest ablm̄. q. d. quod datiuus et ablatiuus plurales tertie declinationis faciunt in ibus. vt dtō his patri bus ablatiuo ab his patribus. h ℭ Auctor dicit quod dicimus boum seu bobus duplice casu videlicet in genitiuo boum et in datiuo et ablatiuo bobus et non bouibus. Et sic pa tet quod bobus excipitur a regula predicta. videlicet. Tertius est in ibus et ei etc.

a i In hac pte auctor determinat de quarta declinatione, dicens. Quarta declinatio dat us recto.i.ntō. vt ntō hic visus ꝛ hec manus. Et dabit u sed non nisi neutro generi vt hoc cornu. b Dicit ꝙ si nomen quarte declinationis: in u terminat. Tu non variabis hanc terminationē donec tenebis pluralē numerū. Hoc est dum eris in numero plurali. vt hoc cornu:huic cornu:h̄ cornu:o cornu: ab h̄ cornu in plurali bñ variat vt inferius patebit. c ℂ Dicit Auctor ꝙ gtū̃s singularis nominatiui terminati in us habebit us productā. vt hic visus:huius visus. Sed tertius.i. datiuus prebet tibi ui. vt visui. d ℂ Dicit Auctor ꝙ hec terminatio um. dabit q̄rto idest accusatiuo. vt hūc visum ꝛ hāc manū Quintus.i. vocatiuus similat.idest similis ē: recto.i.ntō vt hic visus. vocatiuo o visus. e ℂ Dicit auctor:ꝙ sextus.i. abltūs tenet u. vt ablatiuo ab hoc visu. Sꝫ flecte.i. declina sapienter hoc nomē domuꝫ ꝙ partim est scd̄e decli. ꝛ partim quarte: vt patebit i heteroclitis ibi tota domus quarte mi mox ꝛc̄.

De q̄rta. declinati.
us
Ntūs
u.
Gtūs us
Dtūs ui
Actūs uꝫ
Vtūs simi lis ntō
Abltūs u
Ntūs.
Actūs us
Vtūs
Neut a notantrur.
gtūs uum
Dtūs
ibus
Abltūs.
E q nta
dclinatōe
Ntūs es.

q Quarta dat us recto [a] dabit u. sꝫ ñ nisi neutrō
U non mutabis [b] donec plurare tenebis.
Us genitiu⁹ habet: [c] sꝫ tertius vi tibi p̄bet
Um quarto dabitur: [d] quintus recto similatur.
U retinet sextus: [e] sed flecte domū sapienter
p Primo plurali dabis vs [f] bino sociando
Neutra notaī decet. [g] genitiu⁹ uū tibi p̄bet
Dat ꝙ datiu⁹ ib⁹ sextusqꝫ. [h] sꝫ excipiemus
Ante bus buat ficus tribus arcus acusqꝫ
Artus cū verubus portus partusqꝫ.
Et specus ꝛ quercus.
e Es rectus qnte dat semper [i]. ꝛ ē muliebre.

f i In hac pte auctor determinat de q̄rta declinatiōe q̄ꝫtum ad numerum pluralē: Et dicit. Tu dabis hanc terminationem us p̄mo.i. ntō plurali. vt pluraliter ntō hi visus. sociando binos casus vꝫ actūm ꝛ vocatiuum q ēt faciunt in vs. vt accusatiuo hos visus. vocatiuo o visus. ꝛc̄.

g ℂ Dicit ꝙ neutra nomina sunt notanda: quia non faciunt in us sed in a vt cornua. Deinde dicit ꝙ genitiuus facit vum. vt vsuum. Nota ꝙ auctor volens ostendere: terminationem nominatiui acusatiui ꝛ vocatiui pluralis numeri neutri generis. non exprimit illam terminationem sed presupponit eam ex precedentibus. Nam sicut nomina neutri generis: secunde vel tertie declinationis terminant predictos casus in a sic etiam nomina quarte declinationis.

h ℂ In hac parte Auctor determinat de datiuo ꝛ ab latiuo pluralibus quarte declinationis dicens. Datiuus ꝙ pro ꝛ sextus. idest ablatiuus dant ibus penultima correpta. vt datiuo his visibus. ablatiuo ab his visibus. Sed excipiemus. idest exceptionem faciemus: vt infra videlicet ꝙ nomina in littera posita u seruant ante bus. Idest faciunt datiuum ꝛ ablatiuum plurales in ubus. ꝛ non in ibus. vt ficus ficubus: tribus tribubus. idest progenies. Arcus arcubus: acus acubus: Artus artubus. Idest quodlibet membrum. Ueru verubus. portus portubus: partus partubus. Lacus lacubus etiam est secunde declinationis. Specus specubus. Etiam potest esse secunde ꝛ tertie declinationis. quercus quercubus quedam arbor: etiam potest esse secunde declinationis. Penus penubus. Potest etiam esse secunde ꝛ tertie declinationis Cetera uero nomina quarte declinationis faciunt in ibus ꝛc̄.

i i In hac parte Auctor determinat de quinta declinatione: dicens. Rectus idest nominatiuus singularis quinte declinationis dabit semper es ut res: ꝛ spes. ꝛ est muliebre. idest generis feminini. ꝛc̄.

a ¶ Dicit auctoꝛ ꝙ hoc nomen dies ꝛ eius ꝯpositum debent teneri memoꝛi mente: idest in mente. quia non sunt generis feminini: Immo dies est generis incerti ꝛ compositū eius meridies est generis masculini. b ¶ Hic auctoꝛ determinat de genitiuo ꝛ dtō singularibus qnte declinatiōis: ꝛ dicit: Uos dicetis. i. dabitꝭ ei. i. hāc terminationē ei genitiuis ꝛ datiuis sigularibus qnte declinatiōis vt h res huius rei huic rei. c ¶ In hoc versu dicit ꝙ acusatiuus singularis qnte declinatōis facit in em: vt acō hanc rē vtūs in es. vt vtō o res: abltūs in e: ut abltō ab hac re Textus ē planus d i. N hac parte auctoꝛ determinat de quinta declinatione quantum ad numerū pluralē ꝛ dicit. Primꝰ pluralis. i. ntūs pl̄alis dabit es: vt pl̄alit ntō hi dies: q vult sib sōdi: quartū. i. actūm: cū gnto. i. vtō: quasi dicat ꝙ ēt acusatiuus ꝛ vocatiuus faciūt in es. Pōit regulā de gtō dicens tu tribues gtō erum vt rerum dierum.

Mente diem memoꝛi[a] volo ꝯpositumq̨ teneri
Ei dicetis[b] genitiuis atq̨ datiuis
Em quarto[c]: qnto demus es: decet e dare sexto
Primo plurali demꝰ es[d]: q vult sibi sōdi
p Quartū cū qnto: tribuens erū genitiuo
Tertius ꝛ sextus[e] semꝑ formant in ebus
Desunt plurali:[f] genitiui siue datiui.
Et sexti quinte: nisi res speciesq̨ diesq̨
Progenies ꝛ maneries dic materiesq̨.
Rectos ꝯpone[g] simul flectuntur vtrinq̨.
r Non sic alterutꝝ[h] declines nec leopardū
. Obliquo rectum[i] ꝯponēs iungis in vnū
Ex sola parte recti decet hanc variari.
Si componantur[k] obliqui non variantur.
p Atronimica tibi dat[l] declinatio pꝛima.
Que danť maribꝰ: ſ3 in es rectū faciēnꝰ:

e ¶ In hac pte auctoꝛ ponit regulā de datiuo ꝛ abltō pluralibꝰ: qnte declinatōis dicēs. tertius: ꝛ sextus. i. dtūs ꝛ abltūs formať in ebus vt dtō his rebus ablatiuo ab his rebus.
f ¶ Dicit Auctoꝛ: qꝺ noīa qnte declinatiōis carent genitiuis ꝛ datiuis ꝛ ablatiuis pluralibus pꝛeter ista: vꝫ res rerꝝ rebus species: specierum speciebus: pꝛogenies pꝛogenierum pꝛogeniebus materies materierum materiebus. maneries manerierum maneriebus ꝛc̄
g d Icit ꝙ si duo recti ꝯponātur vtrinq̨ variantur ꝛ declinanť. s. ex vtraq̨ parte recti. vt ntō hec respublica: gtō huius reipublice. dtō huic reipubl: ce: acusatiuo hanc rem publicam ꝛc̄ h ¶ Auctoꝛ ponit exceptionē a regula pꝛedicta, dicēs. Tu nō declines sic vt dixīmꝰ h nomē alteruter alterutra alterutꝝ: ſ3 solū declināt ipꝫ ex pte vltimi recti: qꝛ deberet facere alteriusutriꝰ in gtō: ꝛ facit alterutriꝰ nec ēt leopardū qꝛ deberet facere leonispardi in gtō. ꝛ facit leopdi. Alteruter āt sic declinať. Alteruter alterutra alterutꝝ. Alterutriꝰ: alterutriꝰ alterutriꝰ. Alterutri alterutri alterutri. Alterutꝝ alterutrā alterutꝝ. ab alterutro ab alſutra ab alterutro. In numero plurali. Alterutri alſutre alterutra. Alterutroꝝ alſutraꝝ alterutroꝝ. Alterutris alſutris alterutris: Alterutros alterutras alterutra. Ab alterutris ab alterutris ab alterutris
i ¶ Dicit ꝙ si rectus ꝯponať cū obliquo solūmō rectus variať a nō obliquꝰ. vt ntō hic magistermilitū: huius magistrimilitum: huic magistromilitum. hūc magistrūmilitum,
k ¶ Dic ꝙ si duo obliq ꝯponāť: neuter coꝝ variať. i. decliať. vt huiusmōi illiusmodi
l s Pecies noīs diuidiť in pꝛimitiuā ꝛ deriuatiuā. Deriuatiua vō diuidiť i qnq̨ ptes scōm qnq̨ spēs deriuationū noīs. s. patronimicū: pessessiuū ꝯpatiuū. di-

Gtūs ei
Dtūs
Actūs em
Vctūs es
Abltūs e.
Ntūs.
Actūs es
Vtūs
Gtūs erū
Dtūs. ebus
Abltūs
De declinatiōe cōpositoꝛum ex duobus integris.
De declinatiōe patronimicoꝛū. ꝛ pꝰ masculinorum.
Ntūs es.

minutiuū denominatiuū. Hic āt suo ordine agit de patronimicis: ⁊ patet ordo. qꝛ ꝑus ē ꝓmitiuū d'riuatiuis. Itē hec ꝑs diuidit̄ in duas: in quarꝫ ꝓma agit de formatiōe patronymicoꝝ in mas. ge. in scđa de fe. ge. Pria incipit. patronimyca. scđa. tertia feminea. Patronymicū ē. vt dicit priscianus in scđo. qđ a ꝓprijs tm̄modo deriuat̄ patꝝ noībꝰ scđꝫ formationē grecā significās cū gtō sui ꝓmitiui filiū vel nepotē. vt eacides filius vel nepos eaci. Exigunt̄ aūt q̄ttuor ad patronymicū. s. origo terminatio. forma significatio. origo vt deriuet̄ a noībus patꝝ. Abusiue tn̄ a matribꝰ ⁊ ab auis maternis ⁊ a regibꝰ siue a ꝯditoribus ⁊ a fr̄ibus patronimica solēt formari: vt illiades ille filius .s. romulus. Ouidiꝰ in

Nam quartus casus aut en: gerit e vel a quintus
E reperitur in es

.14. metamorphoseos. Et corpa victa sopore Inuādunt portasq; petūt q̄s obice firmo clauserat iliades. silr̄ maiades maie filius. scꝫ. mercurius. Ad auis maternis. vt athlantiades: mercurius filius maie filie athlantis. Ouidiꝰ in pᵒ methamorphoseos. Sedit athlātiades ⁊ eūtē multa loq̄ndo detinuit s'mōe diē. Silr̄ inachides epaphus filiꝰ iouis filie inachi. Idē ouidiꝰ in eodē. Nō tulit inachides nr̄iq; ait oīa dm̄ēs. A regibꝰ vt a theseo rege thesides. a cecrope cecropides. Uirgilius in ꝯo georgicoꝝ. ꝓmiaq; ingētes pagos ⁊ ꝯpita circū thesīde posuere. Idē in vi. Enei. Tū pēdere penas cecropide iussi. a ꝯditoribꝰ ciuitatū vt a romulo dictꝰ ē rōanus ppl's romulides. Uirgilius in. 8. Enei. Subitoq; nouū ꝯsurgere bellū. Romulidis. a fr̄ibꝰ vt a phaetonte phaetontiades. Uirgi. in buco. Tū phaetōtiades musco circūdata mare corticis. Phaetōtiades tn̄ dixit ꝓ phaetontides poetica licētia. Termiationes p̄ronimicoꝝ masculoꝝ tres sūt apud grecos. s. des: ⁊ ion: ⁊ adios vel ius. Termiatio des cōis ē apđ illos: qm̄ i oī s'mone pn̄t hac vti q̄ sola poete rōanoꝝ vtunt̄: nā alijs duabꝰ nō vtunt̄. s. i ion t'minata q̄ ē ꝓpria ligue iadis vt neriō ⁊ i adios q̄ ē eolica. vt hirriadios hirre filiꝰ. s. psitacꝰ vl' i ius vt peleiꝰ. femininoꝝ termiatōes apđ grecos ēt sūt tres is. as. ⁊ ne ꝓducta. q̄ apđ nos trāseūt vt ifra patebit. forma ē duplex. s. greca ⁊ latia. Greca i masculinis i tres diuidit̄ ptes. Pria greca i as vt pelias. ⁊ i ios vt laertios mittētia gtūꝫ i u p̄ronimica formāt i ades vt peliades laertiades. scđa greca noīa i es vt hippotes corinetes mittētia gtūꝫ i u p̄ronimica formāt i ades vel i ides vt hippotades corinetides. Tertia cetera greca mittētia gtūꝫ i u: vel in us vl' in os mutāt eas i ides vt p̄amꝰ. p̄ami: p̄amides nestor: nestoros: nestorides: plistēis plistenꝰ plistenides: peleꝰ peleos: pelides vbi ꝑ sineresiꝫ ei mutat̄ i i longā. forma i femininis ē triplex. pria p̄ronymica feminia i is formāt̄ a masculinis remota de vt p̄amiades p̄amis. Si āt masculia i lōgā hūerint aū des illū i ei v'tūt. vt pelides peleis. scđa p̄ronymica feminia i as formāt̄ silr̄ a masculinis rēota de vt peliades pelias. Uñ eneades eneas facere debuit: sꝫ eneis auctē sua ꝓtulit maro in libri titulo. Tertia p̄ronymica feminina i e formant̄ a ꝓmitiuis hoc mō Si ꝓmitiuū hūerit i ntō a ꝓducta repit̄ i p̄ronymico aū ne. vt acrisios acrisiōe: si vo ꝓmitiuū nō hūerit i in ntō tūc i ꝓducta repit̄ i p̄ronimico aū ne vt adrastos adrastine. forma latina i duas ptes diuisa ē. s. mas. ⁊ fe. Masculia p̄ronymica latia q̄nq; formas hn̄t. Pria. Si ꝓmitiuū ē declinatiōis ꝓme e gti v'titur in a ⁊ addit̄ des: vt andree andreades. scđa. Si ꝓmitiuū ē declinatōis scđe ⁊ gtūs in i solā desinat: gtō addit̄ tm̄ des vt petrus petri petrides. Tertia si ꝓmitiuū est declinatōis scđe ⁊ gtūs i duo ij desinat vltimū i v'tit̄ in a ⁊ addit̄ des vt Antonij antoniades: Quarta si ꝓmitiuū ē dclinationis scđe ⁊ gtūs in ei desinat: ei v'tit̄ i i lōgū: ⁊ addit̄ des vt Orpheus orphei orphides Quīta si ꝓmitiuū ē declinatōis tertie: dtō tm̄ addit̄ des vt ioāni ioānides. feminina p̄ronimica latia formāt̄ a mas. rēota de vt petrides petris. In noībꝰ āt scđe declinatōis mittētibus gtūm in ei gtō addit̄ s sola. vt orpheus orphei orpheis. Significatio vt significet idē qđ filius vl' nepos cū gtō sui ꝓmitiui. Dicit igit̄. Au. ꝙ ꝓma decliatio dat .i. declināđo demōstrat p̄ronimica q̄ dant̄ maribꝰ. i. q̄ masculina st: q̄si dicat: ꝙ p̄roni

mica masculina sunt gn̄is masculini ⁊ faciemus rectū.i.ntūm i es: vt hic priamides. a ℭ Auctor dic̃ q̄ actūs casus facit i am aut i en. vt hūc p̄amidā vl' p̄amidē vtūs facit in e vel i a. vt vtō o priamide vl' priamida. ⁊ repit̃ ēt ipse vtūs in es. vt o priamides a ℭ Dic̃ q̄ ablt̄ūs facit i a vl' in e. vt ab h̄ p̄amide vl' p̄amida. Nec debes mutar̃ cet'a .i. cet'os casus de qb⁹ nihil dc̄m ē: q2 ceteri casus declinant̃ b̄m p̄mā declinati. vt gtō hui⁹ p̄amide: dtō huic p̄amide: Et pl'alr ntō hi p̄amide. gtō hoꝝ p̄amidaꝝ. dtō his p̄amidis: actō hos p̄amidas: ĩuenit̃ ēt hos p̄amides. vtō o p̄amide. abltō ab his p̄amidis b i In hac p̃te Auc. determinat de d̄clinatōe patronimicoꝝ femininoꝝ dicēs. tertia declinatio format tibi p̄ronimica feminina p̄bēs tibi hāc terminationē is recto.

Ablatiuus in a vel in e[a]: nec cetera muta

Ertia feminea[b] tibi patronimica format.

t Is recto p̄bens: gtūs erit tibi grescens

Isq3 vel os faciet: a vel em q̃rt⁹ tibi p̄bet

Quintus i seruabit[c]: sed rectu3 non superabit.

E solam sextus tenet[d]: es q3 vel as reperimus

Plurali quarto: nil plus preter metra muto

Interdum per ias[e] hec patronymica formas.

As breuis in recto[f] dat adis vel ados genitiuo

Em vel a dat quartus[g]: in e fit tantūmō sextus.

Dans reliquos terna[h]: nil mutat ĩ is nisi metra

More vides greci:[i] tamē es quinto remoueri.

Ne plerisq3 damus:[k] qbus e normā sociamus.

Cum dedit e grecus [l]rectus tenet es genitiuus

.i. ntō casui singulari: q̄si dicat: q̄ p̄ronimica feminea sūt tertie declinatiōis: ⁊ faciūt ntū3 in is. Deinde pōit regulā gti dicēs. Gtūs erit tibi crescēs.i. supabit ntūm: ⁊ faciet is vel os. vt ntō hec p̄amis: gtō hui⁹ p̄amidis vl' p̄amidos.i. filia vel nepṫ p̄ami. q̃rt⁹ .i. actūs p̄bet tibi em vl' a: vt actō hanc priamidem vel priamida. c ℭ Dic̃ q̄ vtūs fuabit hāc terminationē i. ut vtō o p̄ami. vlti. co. S3 talis vtūs nō supabit ntūm: imo erit sibi eq̄lis. d ℭ E solā sext⁹ t3.i. abltūs terminat̃ i e solā vt abltō ab hac p̄amide: q3 p ⁊ nos repim⁹ es vel as: q̃rto.i. actō pl'ali: ut actō has p̄amides uel p̄amidas. nil pl's mu to supple de tertia decli. in p̄ronimicis femininis p̄ter metra: h̄ ē p̄ter illud q̄ aliq̄n cā uel necessitate metri ꝯuenit p̄mutari. declinant̃.n. i aliis casib⁹ b̄3 tertia3 declinationē e ℭ Dic̃ q̄ interdū h̄ p̄ronimica femi. terminant̃ i ias. i ntō casu. ut pelias ⁊ ambrosias. f ℭ Mō A. docet declinare p̄dcā p̄ronimica in ias terminata ⁊ alia silia dicēs. As breuis i recto. i. nomē terminatū i ias breuē i ntō dabit addis uel addos in gtō penu. cor. ut hec ambrosias: gtō h⁹ dis vel dos.i. filia vl' nepṫ ābbrosii. g ℭ Dic̃ q̄ actūs facit i em uel i a ut actō hāc ābrosiadē uel da. Sext⁹.i. abltūs facit in e. ut abltō ab hac ade. h ℭ Dicit Auctor q̄ reliq casus uariant̃ ad modū tertie declinationis. ⁊ nil mutat̃ in his nisi metra.i. nil de tertia declinatione mutatur nisi necessitate metri postulante. i ℭ Dicit q̄ aliq̄n s remouet̃ i ntō more greci.i. b̄3 morē grecoꝝ: ut pelias remota s fit pelia ⁊ ābrosias remota s fit ambrosia. declia igit̃ sic. Hec pelias h⁹ dis ⁊ dos. huic di hāc peliadē ⁊ peliada o pelias ⁊ pelia: ab hac peliade. He peliades. harum peliadu3 his bus: has peliades. o peliades: ab his dibus. k ℭ Dicit q̄ aliq̄n nos damus hāc terminationē ne plerisq3.i. multꝭ ul' aliqb⁹. noibus p̄ronimicis ut acrisione. qbus nos sociamus normam e: idest regulam noium terminatorum in e quasi dicat ipsa declinantur sicut illa que terminantur in e: de quibus immediate regula tradetur. l ℭ Monstrat̃ hic qual'r uariari debeant noia greca i e terminata. Et dicit. Cū grecus rect⁹ dedit hāc terminationē e tūc gtūs tenet es ut ntō hec phebe gtō h⁹ phebes

Patronimica feminini gn̄is: Ntūs is. gtūs is ul' os crescit Actūs a uel em. Vtūs i. n̄ crescēs. Abltūs e. Accusatiu⁹ pl'alis: as uel es. Ntūs ias. adis Gtūs ados. Accusatiu⁹ em ul' a Sextus e Vtūs aliq̄n remouet s Ntūs grecus e. Gtūs es

a ¶ Quartus.i.actūs nois greci in e terminati dat em vel en. vt actō hāc phebem vł phebē. Reliquos.s.casus nos sociamus.i.similes faciemus:recto.i.ntō. vt dtō hu ic phebe. vtō o phebe. abltō ab hac phebe. b ¶ In hac pte auctor determiat de declinatione grecorum terminatorū in os dicens. Qñ rectus.i. ntūs nois greci tz os tunc gtūs est par suo ntō.i.silis. vel grecus gtūs dat hāc terminationē oy. delos.i.h nomē delos grecū sit tibi testis: vt ntō hec delos: gtō huius delos vel deloy nomē insule. c ¶ Quartus.i.actūs nois greci in os terminati facit on. vt actō hāc delon. Quint⁹.i. vtūs facit os: vt vtō o delos. Tertius idest. Dtūs atq supremus.i.abltūs facit o. vt dtō huic delo abltō ab hac delo. Unde poeta. Maternam agnoscere delon:

Em dat et en quartus.[a] reliquos recto sociam⁹.
Cum greci rectus tenet os:[b] par est genitiuus.
Uel dat oy grecus. delos deloy tibi testis.
Quartus on:os qntus[c]:o tertius atq3 supmus
Sepe dat is rectus:[d] dat ios vel eos genitiuus.
Im quartus dabit[e]:i qntus:neuter superabit
Fit quintus recto[f] par declinante latino
Dans genesis qntuz similem sibi[g] dat genitiuū
Is vel eos. tenet im quartus:reliqq3 dabunt i.
Dat moyses moysi[h] reliquos terne sociabis.
Dat iesus vm quarto[i] reliquis u semp habeto
Et declinādi[k] pnomina norma quaterna
Estq3 mei vel mis[l] in prima tuiq3 suiq3.
Recto persone:[m] non seruit regula prime.

Accusatiu⁹ em vel en.
Ntūs grecus os
Gtūs os vel oy
actūs on.
Vtūs os.
Datūs: et ab'ūs o
Ntūs grecus is.
Gtūs ios vel eos
actūs im.
Vtūs i
De declinatiōe h⁹ nois genesis.
Gtūs is. vel os:
actūs im.
alij casus
De declinatiōe huius nois. moyses.
De dclinatiōe huius nois iesus
de declinatiōe pnominum
Prima declinatio.

d ¶ Dicit q ntūs grecus sepe finitur in his: vt hec tethys: et tūc genitiuus dat ios vel eos vt gtō huius thethios vel thetheos. e ¶ Dicit auctor: qd qrtus.i. actūs nois pdicti dat im. vt acusatiuo hāc tethym. Quītus.i. vtūs dat i vt vocatiuo tethi. Sed neuter.s.nec actūs nec vtūs supabit rectū.i. ntūm. f ¶ Dicit q qntus.i. vtūs nois greci: in is terminati. fit par.i. similis recto.i.ntō declinante latino.i.scdm latinā declinationē: vt hec tethys. vtō o tethys. g ¶ In hac parte auctor determinat de h noie genesis qd est qdā liber biblie. Et dicit.sic Hoc nomē genesis dat quintū.i. vtūm sibi similē vt vtō o genesis. Et dat gtūm in is vel in eos. vt huius genesis vel geneseos. Quartus.i.actūs tenet im:ut actō hāc genesim Reliq casus. vz dtūs et ablatiuus dabūt i. dtō huic genesi: abltō ab hac genesi. h ¶ In hac pte auctor ponit regulā de hoc noie moyses: qd est ppriū nomē uiri. Et dicit Moyses dat moisi i gtō. Et tu sociabis reliquos casus terne.i.tertie declinatiōis. h est in alijs casibus declinatur ad modū tertie declinationis. vt hic moyses: gtō huius moysi datiuo huic moysi actō hunc moysem: vtō o moyses. abltō ab hoc moyse. i ¶ Hic auctor dat doctrinaz de hoc noie iesus. Et dicit q hoc nomē iesus qd interpretatur saluator dat hāc terminationē um quarto.i. actō Reliquis u semper habeto.i. qd in reliquis casibus in u semper terminatur. qd patet declinando vt hic iesus: genitiuo huius iesu. datiuo huic Jesu: acusatiuo hūc iesum: vocatiuo o iesu ablatiuo ab hoc iesu etc.

k ¶ In hac parte auctor determinat de quattuor formis declinationis pronominis dicens: qd norma declinandi pronomina est quaterna:idest quadruplex: idest prima:secunda:tertia: et quarta. Et ideo post declinationez nominis agit de pronomine:quia ponitur loco proprij nominis. et certas finitasq personas recipit.
l ¶ Dic a. q tria sūt pnoia i pª norma siue i pº mō vz mei l' mis mihi tui tis tibi sui sibi
m ¶ Dic A. q hec regla.s. recte decli. nō suit recto.i. ntō pme psone qsi dicat huic p

nomini ego cuius oblique non recte formantur ab ipo nto: deberem⁹.n.dicere ego ogo-nis: et dicimus mi vel mis. a ¶ Dicit q pnoia secunde norme seu secudi modi faciut gtum in ius vt ille illius. Preterea dicit q tu debes formare p scdam forma: qnqz pnoia.s.ille ipse iste hic et is. b ¶ Dicit Auctor q octo pnoia supradicta sunt pmaria. Ideo dicit speties pmaria.i.pmitiua dicit esse his octo pnoibus supradictis.vz tribus pmi modi: et qnqz secundi modi. c ¶ Hic auctor ostedit pprietate predictor pnoium dices q hec pnoia pdicta monstrant.i.demonstratiua sut et referut.i.relatiua sunt: et manebut quasi fixa.i.substantiua: qsi dicat q pdictor pnoiu aliqua sunt demonstratiua: vt hic et iste ego tu: aliqua relatiua. vt is suus ipse et sui. et manebut qsi fixa. idest substantiua. quasi dicit: ad demonstrandum ipsa. non esse penitus: Substantiua. Nam licet substantiue ponantur. vt ego curro. tn recipe possunt sbstantiuu tanqz si essent adiectiua vt ego pater. Alij dicut q auctor dixit quasi ad notandum qsi aliqua esse substantiua significatione et no voce vt is: et ipse: aliq voce et significatione. ut ego et tu alij tn dicut quasi.i.certe. vel vere substantiua: qz scdm

Debes ius facere [a] genitiuum norma secunde.
Debes formare per eam pronomina quinqz.
His octo speties [b] primaria dicitur esse.
Mostrant et referunt hec [c]: et quasi fixa manebut
Is suus ipse sui referunt: sed cetera mostrant
Ille refert monstrat: non facit hoc aliud.
Heqz tribus primis [d]: septe fit origo supremis.
Personas duplices [e]: hec designare videtur.
Cum possessore possessio: significatur.
Formas quis vel qui: [f] donato credo minori.
Tertia per primam [g]: fit nominis atqz secunda.
Has tres donatus [h] distinguit sufficienter.
Quarta quidem terne [i]: par dz nois esse
h Ec tibi signabis [k] que declinans variabis.

Scda de clinatio.

Quis vel qui.

Tertia de clinatio.

Quarta d clinatio.

Caplm se cudu e de heteroclita declinatione

priscianu pnome ponit loco pprij nois et certa significat persona. Postea dicit q hoc pnomen ille refert.i.relatiuu est: mostrat.i.demostratiuu e: et nullu aliud pnome hoc facit idest poterit ee relatiuu et demostratiuum. d ¶ Dicit auctor: q a tribus pmis pnoibus deriuat alia. vz meus tuus suus noster et vester nostras et vestras. Meus noster et nostras ab hoc pnoie ego: tuus vester et vestras ab hoc pnomie tu: su⁹ vero ab hoc pnoie sui: Et est sciendu q illa q deriuant a demostratiuis demostratiua sunt: et q a relatiuis relatiua sunt. Ideo solet habere aliqui versum sequentem.rc.
e ¶ Dicit A.q ista septe pnoia pdicta significat duas psonas.s.psona possessoris: et psona rei q possidet. Na cu dico liber meus p hoc pnome meus itelligo possessore libri vz me: et possessione mea vz libru. f ¶ Auctor dicit q hoc nome q z vel q declinat fm q donatus iubet esse declinandum.s.in illa parte. Nominatiuo quis vel qui rc.
g ¶ Dicit A.q tertia norma declinadi pnoia fit p prima et p scdam nois declinato z qsi dicat q pnoia tertij modi declinant sicut noia pme et scde declinatois. na sicut dicimus: Nto bonus bona bonu: gto boni bone boni. ita dicim⁹. nto meus mea meu: gto mei mee mei rc. Et illorum pronominum sunt quinqz.s.meus tuus suus nr et vester.
h ¶ Dicit Auctor q doatus distinguit sufficienter has tres normas pdictas.i.pnoia primi modi secundi et tertij. Ideo ipse non procedit vlterius in declinatione ipsorum.
i ¶ Dicit A.q qrta norma declinadi pnoia dz ee par.i.silis tertie declina. nois. Na sicut dicimus maiestas maiestatis. ita dicim⁹ nostras nostratis. vestras tis.
k h Oc e scdm capitulu huius libri. In quo auctor intendit determinare de decli

natione nominum heteroclitorum. Et primo proponit qd facere intendit dicens Tu signabis tibi .i. in mente tua hec noia q̄ noia declinās variabis .i. vario mō declinabis. Et ē. sciendū: q nomē heteroclitū nihil aliud ē q̄z nomē varie seu alterne declinatū. vt ntō hoc celū: pluralit ntō hi celi celorum. habito de noibus recticlinijs: agit de diuersiclinijs .s. heteroclitis. Et dicit heteroclitū dictionū irregulariū ɔtra regulas artis grāmatice. variatio: vel est significati vel ɔsignificati in vna et eadē pte orōnis variatio. Et dr ab heteron qd ē variū. et clisis qd est declinatio q̄si varia declinatio. Et hz fieri septē modis .s. in psona vt sū es. In genere vt hoc celū hi celi. In declinatione vt hoc vas. et plaliter hec vasa. In declinatiōe et genere: vt hoc epulū: he epule. In significatiōe tm̄: vt ops: et hic fascis in singulari idē qd fasciculus: in plurali honores. lucanus. Septimus hic sequitur repetitis fascibus annis. Similit caro in singulari p carne hūana. in plurali p carnibus porcinis: peccorinis vel alijs. In formatiōe vl inflexione: vel in casu qd idē ē. vt nix niuis: iter itineris. In positiōe vt ego mei: iuppiter iouis: nā aliud ē positio facta in ntō aliud in obliqs. Tn̄ sm quosdā heteroclitis fit quattuor modis: genere vt hoc celū in singulari. hi celi in plali. Cōparatione vt bonus melior optimus: qr deberemus dicere. bonus bonior bonissimus. Declinatiōe vt vas qd in singulari ē tertie declinatiōs et i plurali scdē. Sensu siue significatiōe vt ops: caro fascis: vex ɔmodius dicendū ē qt mor reddūt nomē heteroclitū genus numerus declinatio et casus. vn̄ versus. Et genus et numerus et declinatio casus. Nomen heteroclitum reddere sepe solet.

de heteroclitis genere. et declinatiōe simul

Pascua sola datur.[a] et pascua plura dabuntur.
Est zizania[b] sunt zizania: plura: neqz.
Balnea dic vel eas:[c] ea non prius sed eum das:
Sic et amygdala dic.
Delitiū tibi sit:[d] mihi semper delicie sint.
Hoc epulū comedis:[e] epuleqz parātur amicis.

a ¶ Dicit q hoc nomē pasca in singulari ē ge. fe. et in plali ē ge. neu. et ē heteroclitū gn̄e et ēt declinatiōe. qr in singulari ē prie declinatōis et in plali scdē declinatiōis. Inuenit ēt in feminino gn̄e he pascue pascuarum. Vn̄ Ezechielis .xxiiij. Insup et reliquas pascuarum vestrarum ɔculcastis pedibus vestris. Pascua est nutrimentum aīalis bruti.
b ¶ Dicit Auctor. q hoc nomē zizania in singulari ē gn̄is feminini: et in plali neutri vl feminini vt ntō hec zizania plaliter. ntō hec zizania vel he zizanie. Ideo dicit plura neqz Inuenitur tn̄ etiā hoc zizaniū: nisi .neutri generis. Item zizania est seges vel herba peruersa .s. lolium. vt dicunt. Et ponitur qnqz pro sorde omnium segetum.
c ¶ Dicit auctor q hoc nomē balneū in singulari ē gn̄is neutri. in plurali vo feminini et neutri. vt plaliter ntō hec balnea vel he balnee. sz in singulari semp ē gn̄is neu. Et hoc est qd dicit. Dic .i. dicere debes balnea vl eas .i. balneas in numero plrali: ea .i. balnea nō est prius in numero singulari: sz tu debes dicere eum .i. balneū. In singulari ē gn̄is neutri. et in plurali feminini et neutri. Sic et amigdala dic q̄si dicat q amigdala: eodē mō variat quo balnea. vt ntō hoc amigdalū: plaliter ntō hec amigdala vl he amigdale. Tn̄ inuenit hec amigdalus p arbore tm̄: sz amigdalū p eius fructu: Inuenit ēt hoc amigdala tā p fructu q̄z pro ligno. d ¶ Dicit q hoc nomē deliciū ē heteroclitū significatōe gn̄e et declinatiōe. qr in singulari significat pctm̄ et ē gn̄is neutri et declinationis scdē. in plali significat cibū delicatū et ē gn̄is fe. et declinatōis pme. vt ntō hoc deliciū. plaliter ntō he delicie. e ¶ Dicit A. q epulū in singulari ē gn̄is neutri et scdē declinatōis. i plurali ē gn̄is fe. et prime declinatiōis. vt ntō hoc epulū: pluralit ntō he epule: et ē ferculū. et dr sm quosdā epulū p corporali: sed epule epularum p spirituali .i. p refectione scie vel virtutis. Unde plato in Thimeo. Uenistis ad epulas hesternas.

a ¶ Dicit auctor quod locus in singulari est generis mas. sed in plurali mas. et neutri. ut nominativo hic locus: pluraliter nominativo hi loci. et hec loca. Sed in mas. genere significat artes dialetice: in neutro vero loca terre. Ideo dicit loci sunt artis: sunt loca terre. Item locus dicitur tam substantia quam quantitas que aliquid locale circumscribitur. Item locus dicitur maxima propositio vel similitudo. unde trahitur argumentum tam in dialectica quam in rhetorica. Et nota quod locus proprie est quantitas circumscribens corpus. Sed hec loca locorum proprie de his dicuntur in quibus possessiones habent. Loci sunt ad logicos pertinent. Item locus est sedes argumenti vel id ex quo ad oppositam questionem convenientes trahitur argumentum. Item locus dicitur facultas: copia: potestas. conditio: tempus: occasio: opportunitas: dignitas: auctoritas: honor. magnitudo: maiestas: fastigium splendor gradus gloria

De heteroclitis generum.

Est locus atque loci sunt artis:[a] et loca terre.
Est locus atque loci sunt:[b] et loca plurima genti.
Balteus addatur.[c] neutrum plurale sequatur.
Carbasus una ratio.[d] et carbasa plura videbis.
Arbutus est similis huic.[e] intyba pergama iungis
Cui celum servit:[f] celos et cuncta creavit.
Sic rastrum rastros: porrumque facit tibi porros
Frenum detur equo:[g] frenos et frena teneto.
Sic claustrum formas: filum pariterque capistrum.
Dicimus altilia si plura sint:[h] altilis una.
Consimilique modo sit declinanda supellex.

b ¶ Dicit auctor: quod locus in singulari est generis mas. in plurali vero masculini et neutri. ut nominativo hic locus: pluraliter nominativo hi ioci: vel hec ioca. i. ludus vel solatium.
c ¶ Auctor dicit: quod hoc nomen balteus addatur predictis. quia in singulari est generis mas. sed in plurali neutri. Ut hic balteus. pluraliter nominativo hec baltea. i. zona argentea vel scingulum militare. d ¶ Auctor dicit quod carbasus in singulari est generis feminini: in plurali neutri: ut nominativo hec carbasus: pluraliter nominativo hec carbasa. i. velum navis. et ut dicitur hec carbasus in singulari vestis sinuosa que tam viro quam mulieri convenire potest. Sed carbasa forte ad vela navium pertinent. et cor. penul. Unde ovidius. Ut dixi precipiti carbasa tenta noto.
e ¶ Dicit quod hec dictio arbutus est similis precedenti: quia in singulari est generis femi. et in pulrali neutri. ut nominativo hec arbutus. pluraliter nominativo hec arbuta. i. collectio arborum. Tu iungis etiam intyba et pergama quia eodem modo declinantur. ut hec itybus: pluraliter nominativo hec itiba: et est quedam herba: nominativo hec pergamus. pluraliter nominativo hec pergama. i. illi muri. Ioannes tortelius dicit. Intiba cum t exili. et y greco in penul. scribitur. herba est capillosa: et amara. cuius tenues capilli segetes ambiunt et necant dicente. Virgi. libro. georgi. primo. Strimonieque grues et amaris intiba fibris. f Dicit quod ista nomina. videlicet celum rastrum porrum in singulari sunt generis neu. et in plurali masculini. ut nominativo hoc celum pluraliter nominativo hi celi celorum: nominativo hoc rastrum: pluraliter nominativo hi rastri: nominativo hoc porrum. pluraliter nominativo hi porri. Celum dicitur a celo las: pro sculpere quia sculptum est et insignitum variis stellis. Rastrum rastri instrumentum rusticorum: et dicitur a rado dis: quia radit terram. Rastrum etiam dicitur aliud instrumentum rusticorum dentatum quo paleam removent a granis. Porrum est quedam herba et dicitur a porrigo. quia in longum porrigitur. Etiam est quedam infirmitas: que fit in manibus vel in pedibus ad similitudinem porrorum.
g ¶ Dicit quod ista nomina frenum claustrum filum et capistrum in singulari sunt generis neutri et in plurali masculini et neutri. ut nominativo hoc frenum. pluraliter nominativo hi freni vel hec frena. hoc claustrum pluraliter nominativo hi claustri. vel hec claustra. hoc filum: pluraliter nominativo hi fili vel hec fila: Hoc capistrum. pluraliter nominativo hi capistri vel hec capistra: et est quoddam ligamen cum quo equus vel aliud animal ex parte capitis: tenetur et dicitur a caput quia caput iumentorum stringit.
h ¶ Auctor. dicit quod ista duo nomina altilis et supellex in singulari sunt generis femi. et in plurali neu. ut hec altilis pluraliter nominativo hec altilia: et dicitur res que ad hoc alitur ut pinguior fiat et ut occidatur ut porci

et volucres domestice: hec supellex: pluraliter nominatiuo hec supellectilia: et est substantia vel facultas: et omne instrumentum et ornamentum domus.

a ¶ Dicit quod hoc nomen tartarus in singulari: est generis masculini: in plurali neutri. vt nominatiuo hec tartarus. pluraliter nominatiuo hec tartara. i. inferna. Et inuenitur hoc tartarum pro fece vini: ideo dicit vina dant rum. Construe sic Tartarus ater. i. infernus niger. hoc est illud nomen tartarus habet plurale ra. i. in plurali numero habet tartara: quia pro et vina dant rum. i. inuenitur etiam tartarum generis neutri singularis numeri significans feces vini. Tartarus est profundissimus locus infernorum de quo neminem extraxit deus: illic est fletus et stridor dentium horror tenebrarum: et tremor frigoris.

De heteroclitis declinationibus.

Tartarus ater habet plurale ra[a]: vinaque dant rum
Sibilus hic dices:[b] sed sibila plurima iunges
Suppa rus esto comes: prius hic tantum us: sed a sub
Tenarus: infernus: sic menalus: sic et auernus des
Dindyma pileus ismara gargarus associamus
Ista solent quarta[c] variari siue secunda.
Cum lauro quercus pinus cornus quoque ficus:
His colus atque domus penus et lacus associamus
Et specus et cantus cetus iungemus et ortus.

b ¶ Dicit quod nomina in littera posita in numero singulari sunt generis masculini. et in plurali neutri. vt nominatiuo hic sibilus pluraliter nominatiuo hec sibila. hic supparus pluraliter nominatiuo hec suppara. hic tenarus. pluraliter nominatiuo hec tenera. hic infernus: pluraliter nominatiuo hec inferna. hic menalus pluraliter. nominatiuo: hec menala. hic auernus: pluraliter nominatiuo hec auerna. hic didimus pluraliter nominatiuo hec didyma: hic pileus pluraliter nominatiuo hec pilea. hic ismarus. pluraliter nominatiuo hec ismara. Supparus est manica ornatus cum super aliam ducta et crispa: Et ponitur sepe pro velo: vel replicatione vel summitate velorum. Unde quidam Suppara nudatos cingunt angusta lacertos. Item Iuuenalis. Suppara vellorum piturus colligit auras. Tenarus est mons: siue vallis vbi descensus est ad inferos: et sepe ponitur pro ipso descensu ad inferos et pro inferno. Infernus dicitur ab infra: quia sub terra dicitur esse. Sicut. n. cor est in medio hominis Ita: et infernus in medio terre creditur esse. Menalus est Mons Archadie. Auernus dicitur locus vbi est descensus ad inferos: et ponitur sepe pro inferno: et dicitur ab a quod est sine et verno quod est declinatio. quia inferno nulla est declinatio. Didima est nomen altissimi montis. Ioannes tortelius dicit. Didima prima cum i latino sequente n: penultima cum y greco. et vltima cum m: littera scribitur: mons est phrigie matri deum sacer declinatur quod tantummodo in plurali. Uirgilius libro eneidos. 9. Ite per alta dindyma: Pileus secundum eundem cum i latino et vnico l scribitur: opimentum quoddam est capitis: Item dicit. ismarus absque aspiratione et vnico r scribitur: mons est thracie teste seruio super decimum eneidos: et in bucolico: et vt refert vibius in quadam sui parte aspimus est. et incultus: in residuo vero fertilis vinetis et oliuis. Idem dicit gargara quamquam cum g a nobis scribitur: secundum tamen ethimologiam per c scribi deberet: et sunt cacumina montis ide. Ida mons est et silua troianorum in phrigia: quod homerus libro. 8. iliados scrarum parentem dixit et locum pertinere quod gargaron vocant. c ¶ Dicit quod nomina predicta possunt variari per secundam et quartam declinationem. videlicet: hec laurus. genitiuo huius lauri. vel laurus. hec quercus genitiuo huius querci vel quercus. hec pinus genitiuo huius pini vel pinus. hec cornus genitiuo huius corni vel cornus. hec ficus: huius fici. vel ficus. hec colus huius coli vel colus. et est roca feminarum: et instrumentum vnde femine nent. hec domus huius domi vel domus: hec penus huius peni vel penus. hic lacus huius laci vel lacus. hec specus huius speci vel specus. Et ista tria. videlicet cantus cetus et ortus possunt variari per secundam et quartam declinationem sensu variato. i. secundum variam significationem. In secunda declinatione cantus significat curuaturam vel circumferentiam rote vel est participium de canitur: cetus piscem magnum marinum: hortus viridarium: In quarta vero decli-

natione cātus significat modulationē vocis: cet⁹ turbā or⁹ origenē pncipiū natiuitatē

a ℭ In his versibus dicit q̄ ꝯposita ex noibus in littera positis pñt terminari in is ⁊ us. vbi gr̄a cera ꝯponit̄ cū sin: ⁊ dicimus hic ⁊ hec sinceris ⁊ hͦ sincere. vel sincerus ra rū. i. purus. Jugū ꝯponit̄ cū bis ⁊ dicim⁹ hic ⁊ hec bijugis ⁊ hͦ bijuge. vel bijugus. ga. gū. i. res duoꝝ iugoꝝ. Limus ꝯponit̄ cū sub: ⁊ dicim⁹ hic ⁊ hec sublimis ⁊ hͦ sublime vl̄ sublim⁹. ma. mū. i. altus. Anim⁹ ꝯponit̄ cū magn⁹ ⁊ aīm⁹. ⁊ dicimus hic ⁊ hec magnanimis ⁊ hoc magnanime. vl̄ magnanim⁹ ma. mū. i. magni aī. Ex in ⁊ colus ꝯponit̄ hic ⁊ hec incolumis ⁊ hͦ incolume: vl̄ icolumus ma. mū. i. sospes vel potēs. scdm alios icolumus non dr̄. Ex in ⁊ arma ꝯponit̄ hic ⁊ hec inermis ⁊ hoc inerme: ⁊ inermus. ma. mū. i. sine armis. Ex in ⁊ bacillus ꝯponit̄ hic ⁊ hec imbecillis ⁊ hoc imbecille. vl̄ imbecillus la. lū. i. nō potēs. Ex e ⁊ norma ꝯponit̄ hic ⁊ hͦ enormis ⁊ hoc enorme. vl̄ enormus ma. mū. i. nō regularis. Ex e ⁊ nerv⁹ ꝯponit̄ hic ⁊ hͦ enervis et hoc enerue. vel eneruus ua uū. i. sine neruis. Ex e ⁊ frenū cōponit̄: hic ⁊ hec effrenis ⁊ hoc effrene vl̄ effrenus na nū. i. sine freno vel dissolutus. Ex e et cliuus ꝯponit̄ hic et hec decliuis ⁊ hoc decliue. vel decliuus ua. uū. i. infirmus vl̄ depressus. deide seqt̄: Estq̄ pennna: q̄si dicat q̄ pennus pēna pēnū: tn̄ de iure debemus dicere hic et hec pennis et hoc pēne. i. perpetuus: ⁊ componitur ex per ⁊ annus.

Js vel vs ista suis[a] dices dare compositiuis.
Cetera iungū limus anim⁹ colus arma bacill⁹
Cum norma neruū cū freno collige cliuum.
Estq̄ perenna: tamen de iure perēnis habetur
Uas vasis[b] ternam tibi dat plurare secundam
Tota dom⁹ quarte:[c] mi morū mosq̄ secunde.
Plurarem numerum retinet es:[d] atq̄ metallū
Raro per reliqua dabitur plurale metalla.
Aquor ⁊ vnda fretū mare[e] melq̄ latex aq̄ vinū
Pocula fons flumen fluuius pluralia seruant.
Stagna lacūa lac⁹ amnes pute⁹ quoq̄ lymphe
Cetera pluralē retinent humētia raro.
Lex mensuratis tamen ⁊ pēsis datur ista.

Nomina significantia res Et hūiditas.

b ℭ Dicit q̄ vas in singulari ē declinationis tertie. vt vas vasis. in plurali vero secunde vt vasa vasorum. Sed vas habens vadis in genitiuo non est heteroclitum.

c ℭ Sententia est q̄ hoc nomen domus vbiq̄ est declinationis quarte: nisi in infra scripta terminationibus: vz mi mo mos: ⁊ rū in quibus est scdē declinationis. Et ē sciendum q̄ sic declinatur. Ntō hec domus: gtō huius domi vel domus: dtō huic domo actō hāc domū. vtō o domus: ablatiuo ab hac domo. Et pluraliter nominatiuo. he domus. vel domi. Genitiuo harum domorum. Datiuo his domibus. accusatiuo has domos vel domus. vocatiuo o domi vel domus. ablatiuo ab his domibus.

d ℭ Hic ponit regulam de nominibus metallorum dicens: q̄ ista nomina scz es ⁊ metallum variantur in plurali numero. vt pluraliter nominatiuo hec era: pluraliter nominatiuo hec metalla. Sed raro cetera nomina metallorū in plurali variantur. vt nominatiuo hoc aurum. non enim dicimus pluraliter ntō hec aura: et sic de similibus. Et est sciendum q̄ noīa metallorum sunt hec. s. aurū argentū plumbū stannum. cuprū ferrum: auricalcum. chalybs: ⁊ alia quedā que ex aliquibus horum fabricantur

e ℭ Hic auctor ponit regulā de noib⁹ humidis Et dic̄ qđ noīa in lr̄a posita varian̄t in pl̄ali sz alia hūiditatē significātia nō hn̄t pluralē numeꝝ vel raro hn̄t. vt oleū et silia: ⁊ hec lex. i. hec regula dz itelligi de his q̄ vēdun̄t cū mēsura vel cū trutina. vt lac oleuz Et hoc dicit pp saliuā stilam rorem pluuiā guttā: que non mensurantur nec trucinantur.

a ¶ Hic auctor ponit regulam de noībus feminū: ⁊ dicit ꝙ illa noīa q̄ ponunt̄ ī textu variant̄ in p̄lali: vz hoc ordeū: p̄laliter ntō hec ordea: hoc frumentū: p̄laliter ntō h̄ frumēta. hoc fabū: p̄laliter ntō hec faba: alij dicūt singularit̄ ntō hec faba: p̄laliter ntō he fabe. hic melo: pluraliter ntō hi melōes. hic citrulus pluralit̄ ntō hi citruli: h̄ far pluraliter ntō hec farra: h̄ pisū pluralr̄ ntō hec pisa. hic lupinus pluralr̄ ntō hi lupini. Alia v̄o noīa feminū raro variant̄ in plurali: vt ntō h̄ triticū. hec auena: hec siligo. iō dicit: raro feminibꝰ alijs plurale tenemꝰ. Itē far farris ne. ge. dr̄ qddā genus ānone: ⁊ dr̄ a frāgo gis. Gn̄aliter tn̄ oīa semia frugū farra dr̄r a frāgēdo: q: oli frāgebant̄ in pila an̄ꝙ̄ vsus molaruz esset.

Nomia significātia semē terre
Quita declinatio hz raro p̄lale

b ¶ Dicit Auctor. qđ noīa q̄nte declinatiōis raro variant̄ in plurali. nisi sint hec q̄ in lr̄a ponunt̄. Et q: textus ē clarus ⁊ ēt vocabula. Iō bonum ē trāsire ad alia magis necessaria.

c ¶ Dicit auctor qđ hec noīa par ⁊ sanguis raro variant̄ in plurali: nisi in alia significatiōe vt viri sanguinuz declinate a me sanguinū. i. peccatoꝝ. Et notanter dicit raro: q: aliqn̄ repit̄ sanguis in p̄lali vt in euāgelio. Qui non ex sanguinibus

Hordia frumenta[a] faba melonesqꝫ citruli.
His plurale damus sic dant far ipsa lupinus.
Raro feminibus aliis plurale tenemus.
Raro plurale dat tibi quinta:[b] nisi sint hec.
Res pariterqꝫ dies acies facies speciesqꝫ.
Progenies ⁊ maneries dic materiesqꝫ.
Raro plurale[c] vult par ⁊ sanguis habere.
Neutra facis[d] sine plurali vulgus pelagusqꝫ
Nescio telluris[e] vel humi plurale genuqꝫ.
Nescit ador norme[f] contraria norma mouere
Aptota neutra[g] tene plus ⁊ fas irqꝫ nefasqꝫ
Obliquum de se[h] non format fortis nisi forte
Tabes declino:[i] nec dat tabi nisi tabo.

d ¶ Dicit ꝙ vulgus ⁊ pelagus sunt ge. neu. ⁊ carēt numero plurali. s̄z aliqn̄ raro variant̄ ī plurali: ⁊ sūt ge. mas. vt pluraliter ntō hi vulgi. e ¶ Dicit ꝙ hec noīa tellus telluris. humꝰ humi: ⁊ h̄ gelu carēt plurali. Tellus ris dr̄ terra frugifera a tolēdo dicta. q: fructus eius tollimus. vel q: fructus eiꝰ nos tollūt. i. nutriunt vl' q: nos tollit. i. portat ⁊ sustinet: humus. i. terra ⁊ ꝓprie humida ⁊ inferior Gelu neu. gn̄is indeclinabile. i. frigꝰ. ⁊ dr̄ a ge qđ ē terra: ⁊ ligo. as. eo ꝙ liget terrā. i. stringat. f ¶ Dicit ꝙ hoc nomē ador qđ idē ē qđ pignedo siue flos farine: ē indeclinabile ꝓꝑ repugnantiā duaꝝ regulaꝝ. Pria est ꝙ noīa neu. in or desinētia corripiūt penul. gti. vt marmor marmoris. vt dictū ē ibi. neutraqꝫ. Alia ē ꝙ noīa in or desinētia deriuata a v̄bis ꝓducētibus o ī penul. syllaba ꝓducūt penul. gti. vt amor amoris. ꝑ p̄mā deberet corripere. ⁊ ꝑ scđam ꝓducere penu. Et iō ꝓꝑ istas duas repugnantia remāsit ideclinabile. ne alteri regulaꝝ fieret iniuria. Cōstrue sic. Norma ꝯtraria norme nescit mouere hoc nomē ador: ⁊ deriuat̄ ab adoro ras. Etiā ador ē quoddā genꝰ annone vl' frumēti vn̄ fiebat panis imolaticius: quē q̄ imolabat deū adorabat. g ¶ Dicit A. ꝙ ista noīa. s. pus. i. putredo: fas. i. licitū: ir. i. palma manꝰ. nefas. i. iniustū vl' illicitū sūt aptota neutra. i. ge. neu. ⁊ indeclinabilia. ⁊: dicūtur aptota ab a qđ ē sine ⁊ ptotos casus: q̄si sine casuū variatiōe. Pus puris fem. gn̄is. i. custodia ⁊ dr̄ a purus eo ꝙ purū custodiat ⁊ retineat. Itē hoc pus indeclinabile ē putredo. vel q̄dā ifirmitas q̄ hoiez reddit putridū: ⁊ tūc dr̄ puteo tes: qđ ē fetere. Et sic capit̄ hic in textu. h ¶ Dicit ꝙ hoc nomē fors n̄ format de se aliquē obliquuz: nisi forte. vt ntō hec fors abltō ab hac forte. Fors ē fe. ge. ⁊ ē euentus reꝝ ⁊ dr̄ a foros. Vn̄ sepe inuenit̄ positū aduerbialit̄ ꝓ aduerbio euentus. i ¶ Dicit ꝙ hoc nomē tabes

declinatur p oēs casus. vt ntō hec tabes. gtō huius tabis. τ idē ē qd putredo sanies. nec dat tabi nisi tabo: q̄si dicat q tabi non hȝ nisi duos casus. vȝ huius tabi τ ab h̄ tabo. i. sanguis putridus. a ℭ Dicit q hoc nomē ilia declinat̄ in plurali tantum. τ ē tertie declinatiōis. vt pluraliter ntō hec ilia. deinde dicit q ipa. s. tertia declinatio d̄clinat has duas dictiones. s. menia τ manes plurales. i. in plurali tantū. vt pl'alit̄ ntō hec menia: pluraliter ntō hi manes. Ilia sunt intestina pua τ rotunda circa renes aīaliū. Menia meniū menibus sūt ꝓprie muri ciuitatis a munio munis: q̄si munia quia muniāt ciuitatē. Sȝ abusiue dicunt̄ menia oīa edificia ciuitatꝫ τ scribit̄ p oe diphthongū. manes maniū manibus mas. ge. i. dij infernales: τ aīe infernales τ dr̄ a manū qd ē bonū: p ꝯtrariū. q2 nō sunt boni sȝ efferi τ crudeles

Ilia declinat [a] tibi tertia non nisi plura.
Ipsaqȝ plurales declinat menia manes.
Dicamus proceres [b] pluraliter atqȝ penates.
Arma vel insidias artus sponsalia iungas.
Diuitiasqȝ minas nuptias indutiasqȝ.
Nec nisi plurali tenebras aut exta notaui.
Cornua mutantur: [c] sed cornua non variatur
De genibus verubus normaȝ seruabis eandē

Menia
Manes.
Procere∫
Penates
Arma.
Insidie
Artus
Spōsalia
Diuitie
Mine
Nuptie
Indutie.
Tenebre.
Exta

b ℭ Dicit q noīa i l'ra posita variant̄ in pl'ali tm̄ ƀm vsum. Et q2 textus ē clarus: veniam⁹ ad expositionē vocabuloꝝ. vt pl'aliter ntō hi ꝓceres τ sunt p̄ncipes ciuitatꝫ q̄si ꝓcedes eo. q añ oēs honore p̄cedāt. Itē capita trabiū q̄ eminēt ex pietes ꝓceres dr̄r eo q p⁹ ꝓcedāt. Hic facta trāslatiōe ad p̄miores τ ad quosdā nobiles ꝓceres dr̄r: q2 cetere multitudini p̄eminēt. Plural'r ntō hi penates: τ sūt dom⁹ iteriores ꝓpe vel domestici τ p̄uati dij domib⁹ p̄sidētes: quos antiq in domib⁹ hēbant. pl'aliter ntō hec arma τ dr̄r ab armis: q2 eū tegunt: vl' q2 armis. i. brachijs exercēt̄. Et dr̄r arma ḡnal'r oīum geneꝝ tela: sȝ tn̄ ꝓprie arma qb⁹ defendimur: τ tela qb⁹ oppugnamus τ que mittimus pl'alit̄ ntō he insidie: τ dr̄r ab insideo insides. Et sūt isidie loco vl' telo. fraus aūt fit circa fidē mutatā. τ dolus fit in aīo. pluraliter ntō hi artus τ sūt mēbra q̄ neruis artant̄. pl'alit̄ ntō hec spōsalia: τ sunt futuraꝝ nuptiaꝝ ꝯuentio τ repromissio. pl'aliter ntō he diuitie .i. opulentie. pl'aliter ntō he mine. Et minas altitudines muroꝝ dicimus. et mina sūt v̄ba inimicitie τ dr̄r a minor minaris. Et est minari idē qd minas imponere: vn̄ mala minantur. Un̄ dr̄ grex minat̄ lupus illi dētminat̄. Itē graijs troia minās cecidit nō se bene minās. Itē he mine: arū. corripit mi: sȝ mino minas. v̄bū ꝓducit. Un̄ nolo timet̄ minas dn̄ me sine viuūe minas. Inuenit̄ tn̄ singularit̄ et ntō h̄ mina ne. τ dr̄ libra vna vel talentū sicut dicit papias. Et subdit magna grece appellat̄. τ hȝ sexaginta siclos: q faciūt obolos mille ducētos: Huguitio āt dicit' sic mina in pōderibus drachma: vel due libre τ semis extimat̄. Mana aliud pōdus ē qd appēdit̄ centū drachmis. pluraliter ntō he nuptie: viri τ mulieris legitima ꝯiunctio indiuiduā vite ꝯsuetudinē ꝯtinēs. Et dicunt̄ a nubo bis: eo q nubentiū capita in solēni bn̄dictione velabant̄: τ q̄si nube opiebant̄. pluraliter ntō he indutie. τ sunt partes federis. Et dr̄r ab induco cis. q̄si inducta ocia. Uel dr̄r ab in τ dies τ ociū. vn̄ inducie q̄si in dies ocia. Pl'aliter ntō he tenebre dr̄r eo qd teneāt vmbras. nihil āt sūt tenebre sȝ ipa lucis absentia tenebre dr̄r pl'aliter ntō hec exta τ sunt medie pecoꝝ ptes intestina. fibre. Sunt adhuc plura alia noīa pluralis numeri tn̄ que non ponunt̄ in l'itera: vȝ grites. p̄mates: p̄mores. posteri: superi: inferi: lemures. antes. lactes. klende. idus nundine. none. therine. excubie. exuuie. p̄mitie. inferie. exeqe. infitie: q̄sglie. reliqe. nuge p̄cordia. magalia. mapalia. serta orgia. pentalia. bachanalia. neptunalia. τ plura adhuc alia his similia.

c ℭ Dicit q h̄ nomē cornu pl'ali variat̄. i singu. nō simile iudiciū ē de his noībus genu τ veru. q̄ in plurali variant̄ τ in singulari nō Ideo dicit auctor. de gn̄ibus v̄ubus.

a ℂ Auctor dicit φ noīa in lr̄a posita carēt nominatiuis: et vocatiuis singularib⁹: vt gtō huius necis: gtō huius p̄cis: gtō huius dapis. gtō huius vicis. Dapes nobiliū sūt epule priuatorꝝ vel dapes deorꝝ: epule hoīuꝫ. Necē dicimus mortē vel suppliciū: preces. i. rogationes supplicatiōes. Uices. i. alternatiōes. Et dicunẗ a vinco vincis.

b ℂ Dicit φ istud nomē vis hꝫ duos casus in singulari. s. vim in actō et vi in abltō sꝫ tenebit totū plurale. vt pluraliter ntō he vires: gtō harꝝ viriuꝫ. dtō his viribus: actō has vires: vtō ho vires: abltō ab his vibus. Inuenit̃ ēt vis in actō plurali. vt i ꝓpe ro: q̄ vis nature moderam̄ ie tēperet equo.

c ℂ Dicit φ hoc nomē plus ē neu. ge. in singulari numero: ⁊ nō hꝫ nisi pluris in gtō singulari: ⁊ hoc ē scdm̄ vsuꝫ. vt luce duodecimo. Multis passeribus pluris estis vos. Sed in plurali hꝫ oēs casus ⁊ oēs genus: ⁊ sic declinaẗ. hoc plus gtō hui⁹ pluris: Et pluralit̃ ntō hi ⁊ he plures et h̄ plura. gtō horꝝ ⁊ harꝝ ⁊ horū pluriū Tn̄ grecism⁹ iubet ipꝫ declinari ꝭm φ in v̄sibus ptineẗ. scꝫ cū ꝑ tres casus neutꝝ gen⁹ obtineat plus Casibus in reliqs obtinet oē gen⁹. Uult. n. φ pl's in ntō actō ⁊ vtō ē neutri gn̄is in singulari. in alijs v̄o casibus: taꝫ in singulari q̄z in plurali est generis omnis in vna voce vel in diuersis.

Necis. Precis: Dapis. Bicis Carēt nominatiuo ⁊ vtō. Uis.

De nece de qꝫ prece [a] dic φ rectis caruere
Primis atqꝫ dapem socia uice iungis eisdem.
Uis vi vimqꝫ [b] dabit totū plurale tenebit.
Plus neutrale facit: [c] nec dat primo nisi plures
Casum pluralem dat quilibet ⁊ genus omne
Que querūt: [d] q̄ distribuūt referūtqꝫ negātqꝫ.
Infinita quoqꝫ casu caruere vocante
Distribuas si vim tribuas: [e] ⁊ colligit omnis
Colligit improprie positum non distribuendo.
Quattuor exceptis [f] pronomina nulla vocabis.
Tu meus noster nostras hec sola vocantus
Tres in plurali casus: [g] os oris amittit.
Aes far ius thus rus illi sociare solemus.
Tertia fit ops: [h] sꝫ auarus opes: opē petit eger.

c ℂ Dicit φ ista q̄ q̄rūt. i. q̄ interrogatiua sūt. vt qs et vter: q̄ distribuūt. i. q̄ distributiua sunt. vt alius alt̃: q̄ referūt. i. q̄ relatiua sūt: vt q q̄ qd vel qd: q̄ negāt. i. q̄ negetiua sūt. vt nemo: quoqꝫ. ꝑ ēt īfinita. vt aliqs aliqd: qdaꝫ: qcūqꝫ cauere casu vocāte. i. vctō.

d ℂ Dicit φ hoc nomē omnis aliqn̄ est distributiuum: ⁊ aliqn̄ collectiuum. Distributiuum si proprie ponatur scꝫ distribuendo terminatū sequentem. vt omnes apostoli fuerunt martyrizati. Ex hoc enim sequitur. Ergo petrus fuit martirizatus: ⁊ sic de singulis. ⁊ hoc modo caret vocatiuo. Collectiuū āt si ponaẗ in ꝓprie nō distribuendo terminum sequentem. vt oēs apostoli sunt duodecim: non enim sequeretur: ergo petrus est duodecim: ⁊ hoc modo pōt habere vocatiuum casum presertim in plurali numero.

e ℂ Dic̄ auctor φ nulla ꝓnoīa hn̄t vtūꝫ casuꝫ exceptis q̄ttuor. s. tu meus nr̄ ⁊ nr̄as vt patet in textu.

f ℂ Dicit φ noīa in p̄cedētibus v̄sibus numerata carēt tribus casib⁹ pluralibus. s. gtō dtō ⁊ ablatiuo. vt pl'aliter ntō hec ora. actō hec ora. vtō o ora. Pl'alit̃ ntō hec era actō hec era: vtō o era. pluraliter ntō hec farra: actō hec farra. vtō o farra pluraliter ntō hec thura: actō hec thura: vtō o thura: pluraliter ntō hec iura: actō h̄ iura. vtō o iura: pluraliter ntō hec rura. accusatiuo hec rura. vocatiuo o rura: Alij addūt maria: vina mora: mella fora. Addūt vetustas defructa ⁊ mulsa.

g ℂ Dicit φ hoc nomē ops heteroclitū significatiōe: q: in ntō casu significat idē qd terra: ⁊ in actō singulari. idē qd auxiliū: ⁊ ēt in alijs obliqs singularib⁹: in plurali significat diuitias. De h̄ tn̄ noīe ops ꝭm obliquos ita dicitur. Ops opis gn̄is fe. ⁊ pluraliter he opes opū aliud sꝫ ntās singularis d̄ficit ꝭm vsū. Et ē nomē diuersicliuiū. i. aliud significat i singu. aliđ

in plurali, Opis opi. opē: opē. i. auxiliū. tutela. studiū nisus. Sꝫ opes in plurali. i. diui tie. Inueniꝉ tñ qꝫ̃ꝫ in singulari ꝓ diuitijs: ⁊ in plurali ꝓ auxilio. Et hic hec opis opis q̃dā dea q̃ putabaꝉ opibꝰ ꝑesse: ⁊ corripit o. Uñ q̃rit pauꝑ opē. q̃rit auarꝰ opes. Et no ta ꝙ ops ꝓ terra hꝫ ntũꝫ in vsu: ⁊ interposita i faꝉ gtũꝫ opis: ⁊ ē ꝑmitiuũ. Et dꝛ ops ter ra eo ꝙ opē ferat frugibus: q̃ alio noīe dꝛ cybile. Itē ops antiq̃tus dicebaꝉ ī oī gñe. i. di ues fecũdus opulētus. Et ide pōt ꝯponi inops. i. pauꝑ. Sulpitius verulanꝰ sic dicit: Ops opis deā significat ꝑ oēs casus. Rursus in gtō possibilitatem ⁊ auxiliũ. In actō ⁊ abltō auxiliũ. In plurali diuitias ⁊ possibilitatē. vt Seruius docet. Aliqñ ⁊ auxilia ⁊

Len lendis capiti:[a] lens lentis conuenit ori.
Hic dat ⁊ hec hospes:[b] hꝫ hospita sospita sospes
Uesper re ra rum:[c] pars est extrema diei.
Noctis vel mundi vesperqꝫ suum tenet etas
Quam licet etatem[d] mundi lego uesper habere
Uesperus est stella:[e] ri solos dant tibi psalmos
Officium tibi re ra rum totaliter implet
Glis animal:[f] glis terra tenet: glis lapa vocaꝉ.
Ris primum: gliscis tenet altera: tercia glitis.

potentiā. Salu. Opi. ꝯiurationis fretus. ve teres teste capro dixe runt hic et hec ⁊ hꝫ ops ꝓ opulento: sicut cops ꝓ copioso. Itē dcīn est supra ops est nomē di uersiclinũ. est āt diuer siclinum locus vbi di uerse vie ꝯiunguntꝉ. et dꝛ a diuersus ersa. sũꝫ et clino clinas: q: illic diuerse vie acclinanꝉ: vel q: illic via inclina tur ad diuersa: qd̄ aliꝉ grece dꝛ hoc heteroclitũ. Itē heteroclita siue diuersiclina dicunꝉ q̃dā noia in arte grā matica q̃si ad diuersa se inclinātia. s. q̃ inclināt se ad diuersas dictiones in diuersis ca sibus. vt iuppiter iouis: vel ad diuersas significatiōes. vl' declinatiōes vel ad diuer sa genera in diuersis numeris: vt vespa vespe. vas vasa. celum celi. Item eger egra egrum. i. tristis vel infirmus: ⁊ dicitur ab egeo eges: eo ꝙ egeat viribus vel leticia.

a ¶ Dicit ꝙ hoc nomē lēs ē heteroclitũ significatōe ⁊ casuũ formatiōe. Nā aliqñ signi ficat fetũ sertipedis: ⁊ tũc facit lēdis in gtō aliqñ significat qd̄daꝫ genus leguminis: ⁊ tũc facit lentis in gtō. b ¶ Dicit ꝙ hec duo noia. s. sospes ⁊ hospes sunt gñis coīs ⁊ hec duo noia hospita ⁊ sospita sũt ge. fe. Hospes ē ille vel illa q vel q̃ recepit uel rece pit ī hospitio: hospita ē illa q̃ recepit uel recipiꝉ. Sospes ē sanus uel sana sospita. i. sana c ¶ Dicit ꝙ hoc nomē uesper significat idē qd̄ illa noia uespere uespera: ⁊ uespeꝝ. ⁊ sic significat finē diei noctis uel mũdi. Etiā significat finē etaꝫ. Iō dicit dicit uesperqꝫ suũ tenet etas. Et subdit ꝓ maiori declaratiōe carmē seq̃s. d ¶ Dicit ꝙ hoc nomē uesper pōt significare finē cuiuslibet etatis mũdi. Uñ sciendũ ē ꝙ etates mũdi dicunꝉ septē: quaꝝ q̃libet dꝛ hēre suũ uesper. Uesper ꝑma fuit ad adā usqꝫ ad Noe. suũ uesper fuit diluuiũ. Secũda a noe usqꝫ ad abraaꝫ. uesper eius fuit linguaꝝ ꝯfusio. Tertia fu it ab Abraaꝫ usqꝫ ad moysen. uesper eius fuit captiuitas egyptiaca. Quarta fuit a moi se usqꝫ ad dauid. uesꝑ eius fuit praua uita. Saulis. Quinta a dauid usqꝫ ad transmi gratione babylonis. uesper eius fuit ꝑuaricatio iudeorum Sexta fuit transmigratiōe babylonis usqꝫ ad christum. uesper eius fuit reuocatio ueteris testamenti. Septima fuit a Christo usqꝫ ad finem mundi. uesper eius erit resurrectio mortuorum.

e ¶ Dicit ꝙ uesperus ē stella q̃ alio noīe uesperus dꝛ. Sꝫ uesperi uesperoꝝ dant tibi psalmos q leguntꝉ in uesperis Deinde dicit Officiũ tibi re. rũ. taliꝉ implēt. Quasi di cat ꝙ uespere uesperaꝝ significat totũ officiũ: qd̄ celebraꝉ in uesperis scilicet pulsatio nē campanarum: cantus psalmoꝝ ⁊ antiphonaꝝ. ⁊ alias solemnitates. Grecismus ta men uideꝉ esse opinionis. f ¶ Dicit ꝙ glis significat aīal. terrā tenacē ⁊ herbā. Sꝫ in declinatiōe differt q: ꝓ aīali facit gliris ī gtō ꝓ terra facit gliscis. ꝓ herba facit glitꝭ

Uesper. Uespere. Uespera. Uesperũ. Uesperus Uesper. rorum. Uespere. rarum ris. Glis sis. tis.

⁊ glis est heteroclitū in supabundātia significatiōis q̄ztū ad ntūz ⁊ in variatiōe vocis: q̄ztū ad obliquos respcū nti ⁊ ēt variatiōe gn̄is. a ℂ Dicit q̄ hoc nomē cassis q̄ facit cassidis in gtō significat galeam: ⁊ q̄n facit cassis significat rete. vel laqueū: q̄ fere capiunt: ⁊ cassis ē heteroclitū i supabundātia significationis q̄ztū ad ntūz. ⁊ in variatione vocis q̄ztuz ad obliquos. respectu nti: Cassis cassidis est femi. gn̄is. Sed cassis cassis est masculini generis. Ouidius. Detulit in casses preda petita meos ⁊c.
b ℂ Dicit q̄ possumus dicere hic tignus vel hoc tignum. i. lignum sub tegulis positū. ⁊ possumus dicere h̄ pisa pise. vel h̄. pisū pisi. genus leguminū. Tign⁹ ⁊ pisa sūt heteroclita: in supabundantia vocis. q: tign⁹ ⁊ tignū idē significant: ⁊ pisa ⁊ pisum ēt idem significant.

Cassis idis galea:[a] capitur fera casse retenta.
Tignus vel tignum:[b] declina pisaq̄z pisum
Cornus vel cornu dices:[c] tonitrus tonitruū ue
Est glom⁹ atq̄z glomi:[d] vult h̄ glōeris sibi s̄bdi
Ambo duoq̄z mari faciunt:[e] neutrum similari.
Par primo quintus: orumq̄z tenet genitiuus.
Sepe duum dabimus neutro si syncopa fiat.
Cū terno sextus facit obus: ⁊ os sociamus:
Quarto sed neutrum formabis in o quasi p̄mū
Prorsus femineū dat̄ ad morē dominaꝝ
[f] Hinc gradibus t̄nis q̄ cōpat ir̄ notabis.

Tertium. capitulū ē de trib⁹. gradibus [com]parationis

c ℂ Auctor dicit: q̄ inuenit̄ hec corn⁹. ⁊ hoc cornu. ⁊ inuenit̄ hic tonitrus ⁊ hoc tonitru. inuenit̄ ēt tonitruū lz auctor nō faciat mētionē Cornu d̄r a carne quasi carneū: q: ex carne p̄cedit: Et in singulari ē indeclinabile: in pl'ali vo hec cornua nuū. Inuenit̄ ēt h̄ cornus nus: ui: in eodē sensu. ⁊ nota q̄ cornua vocant̄ extreme ptes antēnaꝝ p tropū ab aiali. Itē cornua vocant̄ extremitates exercit⁹: q: intorte sūt ad modū cornuū aialis: sz in hac significatōe p̄prie inuenitur hic corn⁹ us. ui. ⁊ p cornu militis sil'r. Sz cornu in singulari ⁊ cornua in plurali p̄prie ptinet ad aialia: a cornu d̄riuat̄ cornut⁹. ta. tū. ⁊ corno as. i. cornu resonare. ⁊ h̄ cornus ni. p q̄dā arbore dura in fructu vel ligno. Inde hoc cornū ni. i. fructus illi⁹ arboris Tonitrus trus. mas. ge. ⁊ h̄ tonitru i̇declinabile in singulari. In plurali hec tonitrua. truū. tō tru abltō addita uum. vn̄ Apocali. 19. Ex audiui vocez tonitruuz magnoꝝ: Et hoc tonitruū tri. neu. ge. Un̄. Job. 26. Quis poterit tonitruū magnitudinis ei⁹ intueri idē significāt. Et ɔponunt̄ ista tria noīa a tonus ni. q̄d ē sonus ⁊ terreo es: q: huōi sonus valde terret. Un̄ Isidorus etymologiaꝝ. 13. Tonitruū dcīi eo q̄ sonus eius terreat.
d ℂ Auctor dicit q̄ positiuus dicere hic glomus glomi. ⁊ hoc glomus glomeris. Et est coadunatio conuolutio ⁊ glomeratio filioꝝ. Glomus glomi. illud idem vel circulus.
e ℂ In hac pte auctor determinat de istis duobus noibus ambo ⁊ duo dicens. Ambo ⁊ duo faciūt neutrū in ntō singulari mari. i. masculino. vt plural'r ntō hi duo he due ⁊ hec duo. Deinde dicit. q̄ vctūs ē similis ntō: vt vctō o duo o due ⁊ o duo. deide dicit Orūq̄z facit gtūs: intelligas in masculino ⁊ neutro gn̄e. vt gtō hoꝝ duoꝝ tā p masculino q̄z. p neutro. De feminino āt dabit doctrinā ibi. prsus femineuz. Sz in neutro gn̄e sepe dicimus duū in gtō: ⁊ h̄ si sincopa fiat. Ideo dicit sepe duū ⁊c. Dtūs ⁊ abltūs faciunt in obus vt dtō his duobus. abltō ab his duobus in masculino ⁊ neu. ge. Et nos sociamus hāc terminationē os quarto. i. actō in masculino gn̄e: vt actō bos duos. Sz tu formabis neutrum. i. accusatiuū neutri generis in o quasi primū. i. ntūz vt actō h̄ duo p ne. gn̄e. Prorsus femineū. Hic dicit. q̄ ābo ⁊ duo hn̄t femi. gen⁹ ad morē dominaꝝ i. ad similitudinē huius noīs dominaꝝ. vt pl'aliter ntō he due: gtō haꝝ duaꝝ. dtō his duab⁹ actō has duas vtō o due abltō ab his duab⁹. ⁊ ē sciendū q̄ ābo ⁊ duo sunt heterocli. q: pri sūt decli. p̄me pti scđe. pti tertie. f ℂ Hoc ē tertiū capitulū i quo auctor

determinat de tribus gradibus ꝯparationis. Diuiditur āt hec ps in duas: In quaꝝ pͥma agit de ꝯpatiuis regularibus: in scḋa de irregularibus: p hoc pꝫ ordo. Prima incipit. Nunc gradibꝰ. Scḋa. res bona. Pͥa diuidit̄ in duas: in quaꝝ prima agit de propriis ꝯparatiuis. s. de his que sunt de noībus: In secunda de his q̄ formant̄ ab aliis ꝑtibus orationis ꝑterq̃ a ꝓnoibus ⁊ ꝯiūctione: ⁊ interiectione: p hͦ pꝫ ordo. Pͥa incipit. Nunc gradibus. Scḋa. Uerbum quōqꝫ. Prima diuidit̄ in duas. in quaꝝ prima ostendit de quibus noībus hꝫ fieri ꝯpatio: qꝛ de adiectiuis solū. In scḋa in qbus declinationibus hꝫ fieri qꝛ in secunda ⁊ in tertia. sꝫ qꝛ declinatio ex ꝯsequenti hꝫ se ad nomē pꝫ ordo. Pͥa incipit. Est adiectiuis. secunda. Si tibi declinet

De primis ambos[a] debes formare supremos
Est adiectiuis graduum[b] collatio talis:
Dum valet augeri sua proprietas: minui ue.
Declinat[c] terna positiuos siue secunda.
Si tibi declinet positiuos[d] norma secunde:
Taliter inde gradum debes formare secundū:
I breuies quez dat genitiuus: ⁊ or superaddes
Terne consimili formabunt[e] more datiui.
Inde sinisterior[f] hinc iunior excipiantur.
Et potis ⁊ nequam prebent aliā tibi formam.

Dicit igit̄ pͥmo auctor Tu notabis hūc q̄ ꝯpat .i. q facit ꝯpationē. ire. .i. ꝓcedere tribus gradibus. i. positiuo ꝯpatiuo: ⁊ superlatiuo.

a ℭ Dicit: tu debes formare duos gradus vltimos. s. ꝯpatiuum ⁊ suplatiuū de pͥmis. i. ꝺ positiuis. vbigrā ꝺ hoc positiuo doctus formatur doctior ⁊ doctissi.

De formatiōe ꝯpatiui a positiuo scḋe decliationis De formatōe cōparatiui a positiuo. ter. decli.

b ℭ Dicit auctor: ꝙ adiectiua nomina quoꝝ ꝓprietas siue significatio pōt augeri vel minui possunt ꝯparationē recipe. vt albus albior albissimus. Hoc āt dicit: qꝛ sunt multa nomina adiectiua quoꝝ ꝓprietas siue significatio non pōt augeri nec minui: ideo nō pñt ꝯparari. vtpute eternus. ꝑpetuus. ⁊ sic de aliis. c ℭ Dicit Auctor ꝙ noīa positiua declinant̄ aut per secundam aut per tertiā declinationē. Et ratio est quia si debent comparari. oportet ꝙ sint adiectiua. sed non habemus adiectiua nisi in secunda declinatione. vt albꝰ alba album. aut in tertia. vt hic ⁊ hec fortis ⁊ hoc forte. Et auctor loquit̄ solum de illis positiuis a quibus formantur ⁊ alii gradus scilicet comparatiuis: ⁊ superlatiuis. sed qꝛ alii gradus non formantur a positiuo prime declinationis. Ideo auctor non facit mentionem de ipso. d ℭ Hic Auctor docet formare comparatiuum a positiuo secunde declinationis. Dicens. ꝙ si positiui gradus sint secunde declinationis. Comparatiui formari debent a genitiuo singulari i breuiata. ⁊ addita or: vt doctus. docti i: breuiata ⁊ addita or fit doctior ⁊ sic de singulis.

e ℭ Hic Auctor docet formare comparatiuum tertie declinationis dicens. Datiui casus nominum tertie declinationis formabunt comparatiuum consimili more quo supra quasi dicat: ꝙ comparatiui gradus venientes a positiuis tertie declinationis formantur a datiuo i breuiata ⁊ addita or: vt fortis fortis forti addita or fit fortior. ⁊c̄.

f ℭ Hic ponit exceptionem a duabus regulis predictis dicens. Sinisterior excipiat̄ inde. i. ab ista regula prima. Si tibi declinet ⁊c̄. qꝛ deberemus dicere sinistrior ⁊ dicimus sinisterior. qḋ pꝫ naꝫ positus eius. s. sinister. facit in gtō sinistri: addita or fit sinistrior. ⁊ nō sinisterior. Junior excipit̄ hinc. i. ab ista regula. Terne ꝯsimili ⁊c̄. qꝛ deberemus dicere iuuenis iuuēni iuuenior: ⁊ dicimus iunior. Et ista duo noīa potis ⁊ nequā ꝑbēt tibi aliā formā: qꝛ potis excipit̄ rōne significatōis. Nā potis. i. potens potior .i. melior. Neqꝫ vo excipit̄ rōne formatōis: qꝛ cū sit indeclinabile nō debet habere cōparatiuum nec suplatiuum: tñ hꝫ nequior comparatiuum ⁊ negssimꝰ suplatiuum

a ¶ Dicit q etiã ipa verba qñqz loco positiuo4 ponunt vt detero deteris: hic et h d terior et hoc deterius .i. peior. Similit ppositiões ponunt loco positiuo4. vt post posterior. similiter aduerbia ponũt loco positiuo4 vt pdẽ por: similit iũges pticipia: sz tũc p noibus accipiunt: vt doctus doctior. ɔstrue sic. Ego audiui vbũ vel voces .i. dictiones q̃ sũt ppositiue .i. ppositiões supplere vicẽ positiui gradus. Tu sepe videbis aduerbia ɔsimilis forme .i. supplere vicẽ positiui: tu iũges pticipãs .i. pticipiũ qd tũc sumis p noie .i. loco nois. b ¶ In his duob9 vsibus auctor exẽplificat id qd supdixit. s. q vba ppositiões: aduerbia: pticipia qñqz accipiunt loco positiuo4: tex. ẽ de se pla. nota detero. teris. triui tritũ .i. valde terrere. Itẽ detero. teris triui detere idest peiora.

c ¶ Hic docet nos formare suplatiũ gradũ: ɀ dicit i ɔclusione. q suplatiua q̃ veniũt a noib9 scdẽ declinatiõis i vs terminatis: formant a gtõ singulari addita s ɀ simus. vt alb9 bi. addita s et simus fit mus tñ excipiunt aliq irregularia. vt bonus optimus. malus pessimus de qbus dr inferius.

d ¶ Dicit Auctor: q qñ ntũs scdẽ declinationis terminat in er: suplatiuus grad9 formaf ab ipo ntõ adita rimus vt macer macerimus: niger nigerimus.

e ¶ Auctor dicit q dexter et sinister excipiunt ab illa regula. Cum tenet r rectus. q: deberent facere dexterrimus et sinisterrimus et faciunt dextimus. et sinistimus.

Facilis
Agilis
Gracilis
Humilis
Similis.

Verbum quandoqz[a] vel que sunt prepositiue.
Voces audiui supplere vocem positiui.
Forme consimilis aduerbia sepe videbis
Participans iungis quod tũc p nomine sumis
Detero post extra[b] pridemqz uel ante vel infra
Infra vel circa sapiens vltra prope supra.
Usqz secunda tenes[c] superantem de genitiuo.
Sic format iungis s: atqz simus superaddes
Cum tenet r rectus:[d] rimus est illi sociandus:
In terna forma[e] simus addes cum genitiuo
Sed tamen r recti:[f] vult sibi rimus associari.
Dant tibi quinqz limus:[g] que signat noie fag9
Et sua composita.
Dat remus supra:[h] cui post sociat ɀ extra
Et sua composita simili sunt lege notanda.
Sol9 erit minim9:[i] faciũtqz xim9 ppe magnus
Datqz limus citra bonus:[k] intra iũgitur vltra
Infimus est solus:[l] de pridem fiat tibi primus:

f ¶ Dicit auctor q in tertia declinatiõe suplatiui formant a gtõ singulari positiui: vt fortis tis addita simus fit fortissim9. g ¶ Dicit q si ntũs tertie declinatiõis dsinit i r: tũc debemus ei adder rimus formãdo suplatiuũ vt acer acerimus: paup paupim9 h ¶ Auctor dicit q qnqz suplatiua formant in limus q̃ signat hec dictio fagus. In q̃ dictione sũt qnqz lre. s. f. g. a. u. s. p f intelligit facilis facillimus. p a agilis agilimus: p g gracilis gracillimus: p u humilis humilimus: p s similis similimus. Et debẽt illa suplatiua scribi p duplex l. formant. n. sz Priscia. a gtõ positiui is remota ɀ addita lim9. Et ɔposita pdicto4 noiũ hñt limus in suplatiuo. i ¶ Dicit q iste ppones sup post et ex faciũt superlatiuum in remus vt sup supremus post postremus extra extremus. k ¶ Dicit q inuenit solũ suplatiũ i nimus. vt mimus. Prope vero et magnus faciunt i ximus vt prope proximus: magnus maximus: Cõstrue Iste gradus minimus erit solus q: ñ inenit alius gradus ɔsimil terminatõis. ɀ p ɀ ppe ɀ magnus faciũt i rimus l ¶ Dicit q iste dictiõe citra bonos itra vel vltra faciũt suplatiuũ i timus vt citra citimus. ¶ Dicit q suplatiuus gradus d ifra facit infimus ɀ ẽ solus q: ñ inenit altus

a ℭ Hic auctor docet ꝯparare ista noia. s. bonus malus magnus ⁊ ꝑuus lr̃a est clara. Deinde docet ꝯpare h̄ nomē multꝰ dicens. dic multus plurimus. addes plus pluris neutro. ⁊c̃. q̄si dicat q̄ h̄ nomē multus caret ꝯpatiuo singulari in mas. ⁊ fe. genere. sed solū h̄z ꝯpatiuuz in neu. gn̄e. s. in ntō ⁊ gtō. vt multꝰ plurimus: multa plurima: multū plus plurimū. gtō multi plurimi mlte plrime multi pluris plurimi. In plurali ꝑ oia gn̄a et ꝑ oēs casus et ꝑ oēs gradus ꝯpat̃. vt pluraliter ntō multi plures plurimi: multe plures plurime. multa plura plurima genitiuo ⁊c̃. Ideo dicit totum plurale teneto.

b ℭ Hic dicit auctor q̄ sunt aliqua noia q̄ nō h̄n̄t ꝯpatiuū nisi ꝑ suppletionem huius

Res bōa res melior[a]:res optīa:res mala peior.
Pessima. res magna. res maior maxīa rerum
Parua mīor minima. dic multꝰ plurimꝰ addes
Plus pluris neutro: totum plurale teneto.
I vel u si preit us[b]: sequitur magis ⁊ positiuus.
Strenuus ⁊ dubius pius arduus egregiusq̄.
Aut u si preit is. tenuis fiat tibi testis
Voce gradus medii[c] superant p̄mos nisi quini
Junior ⁊ maior: peior: prior ⁊ minor ista.
Et non plura suis equalia sunt positiuis
Credo gradus sūmos[d] collatis ꝯnumerandos
Si gradibus sūmis[e] fiat collatio. debet
Rebus in excessis excedens participare
Congrua non est hec fortissimus est leo lincuz
i A quantū potero[f] de noīe quolibz īquo
Ponat̃ genere presens est cura docere.
Sz q̄ per sexuz[g] mulieruz siue viroruz
Noscuntur propria non est mihi dicere cura.
Attendas hominuz[h] que noīa siue locoruz.
Hec sexu gemino sua deriuata locato

aduerbij magis. ⁊ sui positiui et sunt illa que h̄n̄t i vel u an̄ us vt pius magis pius: arduꝰ magis arduus. Vel q̄ h̄n̄t u an̄ is. vt tenuis. magis tenuis. Tertius est clarus ⁊ planus.

c ℭ Dicit Auctor: q̄d noia ꝯpatiua h̄n̄t supare sua positiua. nisi ista qnq̄z. s. iunior ⁊ maior: peior p̄or ⁊ mīor q̄ sunt eq̄lia suis positiuis. cō strue sic igit̃: medij gradus. i. ꝯpatiui supant primos. i. p̄mitiuos voce vna nisi qni. i. qnq̄z gradus q in lr̃a ponū tur. s. iunior maior peior prior ⁊ minor. Ista .n. ꝯparatiua ⁊ nō plura sunt equalia suis positiuis.

d ℭ Dic̄ auctor: credo gradus sūmos. i. suplatiuos connumerandos. i. coadequandos collatis. i. ꝯpatiuis: q̄ sicut ꝯpatiuus excedit positiuū: vna sillaba. sic suplatiuus excedit ꝯparatiuū vna syllaba: ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns supat positiuū duabꝰ sillabis

e ℭ Dicit auctor q̄ si suplatiuū ponat̃ in ꝯstructione vtrūq̄z extremū dz ꝑticipare in eadē spē vt petrꝰ ē fortissimus hoīuz. Sz si dicat̃ leo est fortissimus hoīuz nō ꝯgrue dr̃ q̄ leo nō est de spē hoīuz. Ideo subdit dicēs: ꝯgrua. i. ꝯpetens vel conueniens nō est hec: fortissimus est leo lincū q̄ leo non est de spetie lincum: ⁊ linx est lupus ceruarius.

Hoc est quartū capitulū in quo auctor determiat de generibus nominū seu ar
f b ticulariū dictionū. Et dicit q̄ presens cura: est docere in p̄senti capitulo d̄ genere. i. cuius generis sit q̄libet nomen. g ℭ Dicit magister: q̄ non ē sibi cura dicere de noibus virorum: seu mulier̄: q̄ per sexum cognoscuntur vt patet.

h ℭ Dicit q̄ deriuata a noibus hoīuz ⁊ locoꝝ sunt gn̄is cōmunis. vt a priscianꝰ hic: ⁊ hec p̄scianista ⁊ a ianua hic ⁊ hec ianuensis. Construe sic. Tu attendas. i. ꝯsideres:

De ꝯparatione Irregulari ꝯparatiuū ad ꝯparatiuū ⁊ suplatiuum.

De ꝯparatione Irregulari in q̄ non ē ꝯparatiuus. nisi ꝑ suppletionem

Hic autor ponit q̄dā notabilia.

Primum notabile

Secūdū: notabile

Tertium: notabile

Capitulū q̄rtuz ē de gn̄ibus nominuz. Et p̄mo ꝑ regulas generales.

Prima regla noibꝰ. ꝓprijs

Scd̄a regula d̄ deriuatis: a noibus ꝓ p̄ijs hoīuz et locoruz

q̄ sunt noīa hoīuʒ siue locoꝝ ⁊ tūc locato sua deriuata in gemio seru.i.in coī genere.
a ℂ Quia posset aliquis dicere ꝙ ista noīa florētin⁹ lōbardus grec⁹ ⁊c̄.ñ sūt gn̄is cois: sʒ ꝑ tres voces declinant:⁊ tñ sunt deriuata locoꝝ. Rn̄det ⁊ dicit ꝙ qñ inueniunt talia noīa nō sūt intelligēda sbesse ꝑdicte regule: sʒ facili⁹ cognoscūt ꝑ h̄. s. ꝙ mouent ꝺ gn̄e: in gen⁹. Cōstrue sic. Si declinatio mōstret tibi diuisiʒ.i.sb diuersis terminatōibus vt grecus greca grecū.tāto leui⁹ fiet tibi cognoscere genus: q: sub vna termiatōe erit cois gn̄is: sub alia neutri: vel sub vna erit masculini sb alia femini. sub alia neutri generis.
b ℂ Dicit ꝙ q̄dā noīa officioꝝ sunt dāda solis marib⁹ vt papa pōtifex ⁊ sūt gn̄is mas.

Et sic diuisim tibi:[a] declinatio monstret:
Ut grecus greca tanto leuius tibi fiet.
Quedam sūt opera:[b] solis maribus adhibēda
Quedam femineis:[c] quedam dat sexus vterqʒ.
Inde genus poterit per nomina multa patere:
Que sunt propria fluuiorum [d] pone marina
Nominis arborei vis [e] hac sibi vult sociari
Pro mare pone siler [f] rub⁹ dumus ac oleaster:
Proficit ad vitem siler hic [g] siler hec ad odorē
Angelicum nomē dabit hic:[h] sed dicito neutro
Plurali numero cherubin seraphinqʒ beata
Est cherub ⁊ cherubī cherubī:[i] seraphi seraphi
Atqʒ seraph facit. n neutrū dabit in maris vsus
A chorus angelicus: m denotat angelus vsus:
Hecqʒ dabit virtus [k] dominatio siue potestas.
Idola dicta dei dant hic[l] gerit hec dea dictum:
Nominib⁹ volucꝝ nequit vt credo [m] generalis
Norma dari tamen est nature sexus in illis
Nec nisi gallina vel gallus sunt epicena
Articulo namqʒ sexum dabit vnus vtrunqʒ
Masqʒ colūbus erit: muliebre colūba tenebit.

c ℂ Dicit ꝙ sūt q̄dam noīa officioꝝ ꝑtinentia solis mulierib⁹ ⁊ illa sūt ge. fe. vt obstetrix puerpera. Et q̄dā sūt indifferent ꝯueniētia maribus ⁊ feminis ⁊ illa sūt gn̄is cois: vt hic ⁊ hec lixa ꝑ coquo: hic ⁊ hec antistes. hic ⁊ hec Sacerdos. hic ⁊ hec dux.
d ℂ Dicit ꝙ propria noīa fluuioꝝ sunt gn̄is mas. Construe tu pone marina.i.mas. gn̄is: q̄ fuerīt ꝑpria noīa fluuioꝝ. vt hic padus hic nilus. hic renus.
e ℂ Hō Auctor dat regulā ꝺ noīb⁹ arboꝝ dicēs ꝙ sūt gn̄is fe. vt hec pirus hec pomus.
f ℂ Dicit ꝙ a dicta regula excipiunt ista q̄ sūt gn̄is mas. vt hic siler h̄ rubus ⁊ ē gen⁹ ligni spinosi ⁊ dr̄ rub⁹ eo ꝙ fructus vl' vgulta eius rubeat. hic dum⁹ ⁊ ē spina vel poti⁹ collectio spinarū. h̄ oleaster oliua sil.

Tertia regula ꝺ nominib⁹ officiorum.
Quarta regula ꝺ noībus fluuioꝝ
Quita regula de nominib⁹ arborum
Sexta regula ꝺ angelis
Septima regula de idolis.
Octaua regula ꝺ nominibus volucrum.

g ℂ Dicit ꝙ hoc nomē siler dupliciṫ declinaṫ: ⁊ duo hʒ significata. vt hic siler arbor: lēta ad ligandū vitē apta: ⁊ hoc siler ⁊ ē herba q̄ dicit mēta q̄ dat odorē. h ℂ Dicit ꝙ noīa angeloꝝ sunt gn̄is ma. vt hic michael: sʒ hec duo noīa cherubī ⁊ seraphī sūt ge. neutri. i ℂ Dicit auctor ꝙ inueniṫ hic cherub ⁊ hic cherubin ꝑ noīe angeli: ⁊ hec cherubin pluralis nūeri ꝑ choro angeloꝝ. Et inueniṫ hic seraph ⁊ hic seraphī ꝑ noīe angeli: ⁊ hec seraphī pl'alis nūeri ꝑ choro angeloꝝ. k ℂ Auctor dicit ꝙ ista noīa angeloꝝ sūt gn̄is. fe. s. dn̄atio vtus ⁊ potestas. ꝯstrue sic: qs ꝑ ⁊ dn̄atio vtus siue potestas dāt hec. l ℂ Dicit magister ꝙ noīa idoloꝝ ad deos ꝑtinētia sūt ge. mas. vt hic saturnus: sʒ ad deos ꝑtinētia sūt ge. fe. vt hec venus. Ordia sic lr̄am. Idola dicta.i. idola noīata dei.i. ad morē deoꝝ dāt hic.i. gen⁹ mas. Supple idolū deū dea.i. noīatuʒ ad morē dee gerit hec.i. gen⁹ femi. m ℂ Auctor dicit ꝙ lʒ de noībus auiū nō possit da

ri rgula gñalis: tñ sexus nature ē in illis. qm aliq̄ sunt mares aliq̄ fe. sed h̄ difficulter. cognoscit. deinde subdit q̄ hec noia sūt epicena. i. pmiscui ge. nisi gallus qd̄ est generis mas. ⁊ gallina fe. deinde declarat qd sit genus epicenū dicēs q̄ illa noia sunt epicena. i. pmiscui gene. q̄ sub vno articulo cōphendūt aīalia vtriusqꝫ sexus vt hic miluꝰ: auis rapacissima ⁊ q̄si semꝑ domesticis auibus insidiās. Et iō dicit. Articulus nanqꝫ ⁊c. deinde dicit q̄ columbus est generis mas. ⁊ colūba femi. a ¶ Dicit q̄ noia numeralia sūt ois ge. vt hic ⁊ hec ⁊ h̄ quattuor. Sꝫ noia mobilia. i. p duas vel tres voces declinata p se fiunt manifesta. vt hi duo he due ⁊ hec duo: hi ⁊ he tres ⁊ hec tria: ⁊ vigesimꝰ. vigesima mū.

In triplici genere numeralia nomina:[a] pone:
Que sunt mobilia per se fiunt manifesta.
Barbara greca genꝰ[b] retinēt qd̄ haбē solebāt.
Debes in mente[c] generalia dicta tenere
Et sic excipere: quia non decet hec iterare.
Debes ex omni norma generalia demi:
It tibi nomē i a muliebre:[d] sꝫ excipe plura
Quod declinatū[e] dat tertia sit tibi neutrū
Deriuatiua decet[f] ⁊ cōpositiua notare
Nomina signari[g] debent simul officiorū.
Si sexu gemino iungunt sua significata:
Oībus his hic ⁊ hec iūgetur: ⁊ hac ratione
Qūod colo cōponit cōmune locare docebit
Quodqꝫ facit gigno: pincerna lixaqꝫ iungo.
Aduena siue sita: sed si mas presit in istis:
Ut grecus tibicen: erit a tantū muliebre:

b ¶ Dicit q̄ nomina barbara ⁊ greca sūt illius gñis apd̄ latinos cuius erāt apd̄ eos grecos ⁊ barbaros: vt libye illios ⁊ tenedos c ¶ Dicit auctor: q̄ regule gñales p̄dicte. debēt in mēte retineri tāq̄s exceptiones a sequētibus regulis speci alibus q: ampliꝰ nō intendit ea reiterare. Iō subdit q̄ gñalia p̄dicta debēt demi. i. excipi ex omni norma seqnenti. d Dicit auctor: qd̄ noia terminata in a sunt ge. fe. vt hec musa. deīde ponit exceptionē dicens: sꝫ excipe plura. i. pl'aliter declinata. vt pluraliter ntō hec arma q̄ sunt ge. neu. Aliq dicūt sed excipe plura. i. mlta nomina sicut inferius patebit.

Nona regula d̄ nominibꝰ numerabil.
Decima regula d̄ barbaris ⁊ grecis:
Epilogatio.
De generibus nominū p regulas spāles

e ¶ Auctor dicit q̄ noia tertie declinatiōis: in a termiata sunt gñis. neu. vt h̄ thema tis: hoc baptisma baptismatis. hoc chrisma chrismatꝫ. hoc dogma dogmatis
f ¶ Dic A. q̄ a regl'a p̄dicta excipiēda sūt noia deriuatiua. vt h ⁊ hec heremita q̄. driuaẜ ab heremꝰ mi. Et ēt noia ꝯposita. vt hic ⁊ h̄ ꝯuiua: qd̄ ꝯponiẜ ex cō ⁊ viuo. h ⁊ hec ꝯuena: qd̄ ꝯponiẜ ex cō ⁊ venio. Et noia officioꝝ debēt simul signari. i. excipi. vt hic ⁊ hec vna. Et si ista noia iūgūt sua significata i gemio sexu: ita q̄ sb̄ vna voce iportēt mas. ⁊ femi. hic ⁊ hec iūgaẜ oibus his. i. eis attribuaẜ cōe genꝰ. deide magis declarat dicēs Et hac rōe. i. p hāc rōnē añdictā ꝯposita d̄ colo: lis: ⁊ gigno gnis: sunt ge. coīs. vt hic ⁊ hec agricola. i. ille vel illa q vl' q̄ colit agrū: ⁊ hic ⁊ hec celicola. i. ille vel illa q vl' q̄ habitat i celo: vt hic ⁊ hec terigena. i. ille vel illa q vel q̄ de tra ortꝰ vel orta ē: Iūgo ēt p̄dicꝫ illa noia pīcerna ⁊ lixa q̄ sūt ge. cois. similiẜ aduēa siue scytha nomē gētile. Sꝫ si mas. i. mas. termiatio p̄sit. i. p̄ponaẜ femi. termiatiōi in istis p̄dicꝫ noibꝰ a. i. illa dictio i a termiata erit tm̄ muliebre. i. fe. ge. vt. h grecꝰ hec greca. ⁊ greca ē ge. fe.: ⁊ hic tubicē hec tubicēa. tubicēa ē ge. fe. tubicē ē ille q canit cū tuba. Tubicēa ē mulier q̄ canit cū tuba. q. d. q̄ declinaẜ tubicē na nū: sed nō est verū: q: nō habemus aliqd̄ nomē secūde d̄clinatōis terminatū in en. imo d̄clinaẜ ntō hic tubicē gtō huiꝰ tubicenis. ⁊ ntō hec tubicena. Itē aliq dicūt q̄ auctor ponat in l'ra illa noia pincerna. ⁊ lixa p exēplis d̄ noibꝰ

officiorum ꝛ hoc nomen aduena ꝓ exemplo de compositis: ꝛ hoc nomē scitha ꝓ exēplo in deriuatiuis. Et dicūt ꝙ noīa ꝯposita a colo ꝛ gigno ꝯprehēdūt ibi ꝛ ꝯpositiua notat a ℂ Dicit ꝙ si nomē officij ptinet ad solos mares ē gñis masculi. vt hic patriarcha: hic papa. Sed si solum pertinet ad mulieres est feminini generis. vt abatissa ꝛ priorissa. b ℂ Quāuis Auctor dixerit ꝙ ꝯposita de gigno gnis sunt gñis cois, tñ dicit ꝙ vbigena ē gñis ma. ꝛ ptinet ad solū xp̄m. c ℂ Dicit auctor ꝙ hec duo noīa. s. manna ꝛ pascha sūt ge. neu. Et ēt h̄ nomē māmona. i. deus diuitiaꝝ ē gñis neu. ſʒ polenta ē muliebre. i. gñis fe. ꝛ ē genus leguminis vel farina subtilis de fabis vel de tritico vl' de ordeo: vel qdam cibꝰ inde factus dr̄ polenta. d ℂ Dicit ꝙ ista noīa. s. hec ceta. hec balena hec mustella. h̄ dama: h̄ talpa significāt vtrūqꝫ sexū sb̄ vno articulo. q. d. sūt g. pmis. ꝛ ēt h̄ nomē pātera ē ge. pmiscui. ꝛ ē aīal mltū colo. e ℂ Dic ꝙ noīa i e terminata sunt ge. neu. ut hoc presepe: ꝛ h̄ cubile f Dicit ꝙ noīa adiectiua in e termīata sūt notanda: q: nō semꝑ sunt ge. neu. ſʒ aliqñ masculini vt qsqꝫ vterqꝫ qcūqꝫ. aliqñ femi.. vt qq̄ꝫ vtraqꝫ aliqñ oīs vt qnqꝫ mille. deide dicit ꝙ barbara ꝛ greca i e desinētia poscūt hūc articulū hec. i. sunt ge. fe. vt h̄ synocdoche. h̄ libie: h̄ phebe ꝛ similia. f ℂ Dicit: ꝙ ista duo noīa cete ꝛ tēpe sūt ge. neu. nūeri pluralis ꝛ indeclinabilia. vt pl'aliter ntō hec cete. i. piscis marinus magnꝰ ꝛ pl'aliter ntō he tēpe. i. loca delectabilia. g ℂ Dicit ꝙ noīa in i terminata sunt ge. neu. vt hoc gumi: sinapi. Tñ tu notabis adiectiua vt hic ꝛ hec ꝛ h̄ hudi q̄ sunt oīs gñis h ℂ Dicit ꝙ noīa terminata in o sunt ge. mas. vt hic cento cētonis. i. miliū: vel aliud semē centū grana ꝓducēs in qualibꝫ germine. i ℂ Dicit auctor. ꝙ a p̄dicta regula excipiunt noīa termīata in do ꝛ in go. q̄ mutāt o in i in gtō: q: talia poscunt hūc articulū h̄ sibi subdi. i. sunt ge. fe. vt hec dulcedo huius dinis: ꝛ hec caligo huius caliginis. k ℂ A predicta exceptione excipiunt ista. s. cardo cardinis: margo marginis: ordo ordinis. Nā lʒ desināt i do ꝛ in go. ꝛ mutēt o in i in gtō. tñ ñ sūt gñis femi. sed masculini. l ℂ Dicit auctor ꝙ ista noīa. s. pseudo ꝛ p̄sto sunt gñis oīs: vt hic ꝛ hec ꝛ hoc pseudo. i. dcipiens vl' falsus. hic ꝛ hec ꝛ hoc p̄sto. i. pmptus: vel patus. Deinde dicit: ꝙ h̄ nomē pōdo dabit h̄. i. genꝰ neutrū. vt hoc pōdo hꝰ pōdo. ideclinabile. i. pōdus vl' qdā morbꝰ m ℂ Dicit ꝙ homo virgo ꝛ latro sunt gñis cois. n ℂ Dicit auctor ꝙ noīa verbalia desinentia in io sūt gñis feminini vt lectio lectionis. Caro ēt facit carnis ꝛ est gñis

Si solis maribus dat hic tenet:[a] vt patriarcha.
Non est verbigina nisi christus[b] vera sophia.
Mannaqꝫ neutrale cū pasca[c] dicitur esse.
Māmona sic dices neutruꝫ muliebre polenta:
Cetaqꝫ balena mustela:[d] talpaqꝫ dama
Articulo sexum signant vtrunqꝫ sub vno.
Et pantera simul predictis annumerabis.
Neutrum nomen in e facit:[e] vt presepe cubile.
Adiectiua notes.[f] hec barbara grecaqꝫ poscūt
Neutrum plurale fit:[g] cete recollige tempe.
I neutrum ponis:[h] tamen adiectiua notabis.
O sicut cento maribus[i] sociare memento.
Que dant do vel go bene signes si tamen ex o.
Obliquis facit i: que poscunt hec sibi subdi.
Hic recipit cardo:[k] margo sociatur ꝛ ordo
Omne dabit pseudo:[l] p̄sto dabit hoc tibi pōdo
Est communis homo:[m] pariter cū virgīe latro
Hec dat verbale per io: caro:[n] talio iungo.

E
I
O
Do go

feminini. Similiter ꝛ talio qđ est repꝛesentatio in malo vel mali remuneratio vt qui pede pcutit pede pcutiat: ꝛ qui oculo priuauit oculo priuetur.
a ℂ Dicit auctoꝛ ꝙ hoc nomẽ vnio hꝫ triplex significatũ: ꝛ ẜm hoc variat articulum: Nã aliqñ idẽ ẽ ꝙ pũctus solus decem: ꝛ tũc variat̃ p hic: ꝛ similit̃ qñ est lapis ꝓciosus aliqñ idẽ ẽ qđ ꝯiunctio. ꝛ tũc variat̃ p hec. vñ versus. hic lapis hic pũct⁹ hec vnio ꝯiuncta talisqꝫ. b ℂ Dicit auctoꝛ ꝙ termiata in u in c in d ꝛ in t sũt ge. neu. vt hoc cornu. hoc lac: qđ qd ꝛ hoc caput. c ℂ Quia dixit ꝙ desinentia in t sunt ge. neu. ideo excipit tot: et quot. dicens ꝙ sunt generis omnis cum coꝛum compositis: vt quot quot ꝛ totidem.

Articulum mutat[a]: ꝛ triplicat vnio sensuꝫ
U. c. d. vel. t.[b] neutris debes associare
Quot. tot dat oẽ genus[c] ꝛ q̃ nos de quot hẽm⁹
Sit tibi nomẽ in al neutrum[d]: sic pone tribunal
Hi c sal hocqꝫ dabit[e]: neutro plurale tenebit
El neutrum pone[f]: sed pꝛopria nomina tollo.
Il dabit hoc demas[g] hic ꝛ hec vigil pugil ẽ mas
Ol tenet hic[h]: vt sol: dicetur femina nihol
Ul dat hic:[i] vt ꝯsul: hic ꝛ hec dãt ꝓsul ꝛ exul.
Omne genus dabit am[k]: sic debes ponere neq̃
Tantundẽ neutro[l] totidem plurale fit omnis.
Um neutrum facies[m] mulierum nomina signes
Hic dat nomen in an[n]: testis fiet tibi titan.
En dabit hoc:[o] sed ren dabit hic pectẽ simul ꝛ splẽ
Atqꝫ lien ꝛ eis iungas que de caro foꝛmas
His adiungas himen.

d ℂ In hac pte auctoꝛ dicit ꝙ desinentia in al sunt ge. neu. vt hoc aial: ꝛ hoc tribunal. ꝛ est sedes in q̃ reddit̃ ius.
e ℂ Auctoꝛ exponit regula ꝓdicta hoc nomẽ sal dicẽs ꝙ aliqñ ẽ ge. masculini: ꝛ sic excipit̃ ꝛ variatur in plurali vt pluraliter nominatiuo hi sales: ꝛ sic significat in singulari sapiẽtiam. ꝛ in plurali repꝛhẽsiões. aliqñ est gñis neutri: ꝛ sic non excipit̃ ꝛ caret numero plurali ꝛ significat condimentum oꝛis.
f ℂ Dicit ꝙ noia terminata in el sunt gñis neutri. vt hoc mel. sed ꝓpria noia excipiunt̃ vt rachel nomẽ femie
g ℂ Dicit. qđ terminata in il sunt generis neutri vt hoc nil. demas. i. excipias hic ꝛ hec vigil quod est generis communis: ꝛ hoc nomen pugil est mas idest generis masculini.
h ℂ Dicit ꝙ desinentia in ol sunt ge. mas. vt hic sol. michol dicet̃ femia. i. gñis femi.
i ℂ Dicit ꝙ desinentia in vl sunt ge. mas. vt hic ꝯsul: sed pꝛesul ꝛ exul sunt ge. cõmu.
k ℂ Dicit ꝙ termiata in am sũt ge. oĩs vt hic ꝛ hec ꝛ hoc nequã. i. malus prau⁹ vl mis.
l ℂ Dicit ꝙ tantumdẽ. vel tantũ idẽ vel tantũ quãtum illud. vel tã magnũ: est gñis neu. ꝛ totidẽ. i. tot idẽ vel eiusdẽ numeri vel tam multũ, est gñis oĩs ꝛ pluralis nũeri.
m ℂ Dicit auctoꝛ ꝙ noia terminata in um: sunt generis neutri vt hoc scamnũ. Nomina mulierum excipiunt̃. q: sunt generis feminini. vt doꝛtium ꝛ philoꝛtium.
n ℂ Auctoꝛ dicit ꝙ nomina terminata in am sunt generis masculini vt hic titan. i. sol
o ℂ Dicit ꝙ terminata in en sunt gñis neutri. vt hoc nomẽ. Sed ren. pecten: ꝛ splẽ atqꝫ lien sunt gñis masculini. ꝛ iũgas eis illa q̃ tu foꝛmas de cano canis. vt tubicen. i. ille q canit in illo instrumento qđ dicit̃ tuba. ꝛ ẽt adiungas his predictis hymen. Nota hymen quattuoꝛ significat. Uno modo significat ꝓsbyterũ. Scđo modo significat deum nuptiarum. Tertio modo significat peliculã q̃ est in matrice mulieri: vbi ꝯcipitur puer Quarto modo significat totũ cantum factũ in nuptijs. Uñ ꝓ tribus pmis significatꝫ: est masculini generis: ſꝫ pro alia significatio. s. ꝓ cantu facto in nuptijs est gñis neutri.

a ¶ Dicit q̧ si rē monstrū marinū est ge. fe. flamē vero p sacerdote iouis ē ge. mas. & hoc est qd̄ dicit sabiēs sacra flamē. b ¶ Dicit q̧ terminata in in sunt gn̄is mas. vt hic delphin. & ē piscis. c ¶ Dicit q̧ termiata in on sūt gn̄is mas. vt hic demō. noīa localia excipiunt q̄ sunt gn̄is femi. vt hec babilon. & sūt aliqn̄ gn̄is neutri. vt hoc ilion. d ¶ Dicit q̧ ɔposita de dia siue gera sunt gn̄is ne. vt h̄ diatesseron qd̄ ē spēs cantus & ē symphonia q̄ ɔstat ex duobus tonis & semitonio & hꝫ quattuor sonos: & hoc diapasō & ē musice artis simphonia ɔstās ex quinqꝫ tonis & duob⁹ semitonijs. hꝫ. n. octo voces vt h̄ geralogodion qd̄ ē vocabulū medicoꝝ. & ē medicina curās impeditā locutionē ex q̄cunqꝫ causa.

Hec retinet siren:[a] hꝫ hic faciens sacra flamen
In dabit hic ut delphi[b] nec talia multa supsunt
On maribus iūgas:[c] tamē inde localia demas
Que dia siue gera cōponunt:[d] sint tibi neutra
Ponis nomē in ar neutrū:[e] satular dāt hic & lar
Sed tria dant genera[f] par & sua compositiua
Er maribus detur:[g] iter hoc vesperqꝫ sequetur
Spinter seu ruder decet his adiungere iuger
Campester[h] volucer alacer pedester equester
Siluester celeber acer celerqꝫ saluber
His in bis quinqꝫ tenet hic er hec is & hoc e
Datqꝫ sequester idem que terne est siue secunde
Sicqꝫ paluster erit hic & hec alacris retinebit
Tertia dās uer ber dabit h̄:[i] tamē h̄ dabit inb:
Et sua composita sunt adiectiua notanda
Sexum plura notant sicut mater mulierqꝫ
Fetibus hoc terre dat tertia:[l] deme cucumer:

e ¶ Dicit q̧ terminata in ar sūt ge. neu. vt torcular. deinde ponit exceptionē. dicēs. sotular & lar dāt hic. i. masculinum genus. f ¶ Ponit aliā regulā & exceptionē dicēs: q̧ par & sua ɔposita sūt ge. oīs. ut ipar & ɔpar. g ¶ Auctor dicit: qd̄ noīa in er tmiata: sunt gn̄is mas. vt hic liber: iter & vesper excipiūt q2 sūt gn̄is neu. spinter ēt: qd̄ idē ē q̧ fibula uel clau⁹ fibule. & rudere: qd̄ idē ē qd̄ stercus asini uel ram⁹ de uite recisus vl' aliq dicūt: alij dicūt rudere idē ē qd̄ stercus caprinū & dicitur a ruo ruis q2 ruēdo cadit. Iuger ēt his adiungitur: q2 est generis neutri. vt hoc iuger. & ē tantū spaciū terre q̄ntum arare pōt par boum in vna die.

h ¶ Auctor dicit q̧ in his bis quinqꝫ noībus supradictis ista terminatio er ponit in masculino tn̄ is in feminino. & e in neutro. Quasi diceret q̧ debent variari per tres articulos & tres voces. vt hic campester hec campestris & hoc campestre. Sed dicit qd̄ hoc nomen sequester potest esse secunde & tertie declinationis. quando est tertie declinatur hic sequester hec sequestris & h̄ sequestre: qn̄ est scd̄e declinat: sequester seq̄stra sequestꝝ. Paluster ēt declinat eodē modo. i. stans in paludibus. alacris pōt esse gn̄is comunis. vt hic & hec alacris & hoc alacre. & hoc dicit q2 superius dixerat ipm eē gn̄is femi. Ibi hic er. hec is. & hoc e: vt hic alacer hec alacris & hoc alacre: & hoc est qd̄ dicit hic alacris retinebit. i ¶ Auctor dicit q̧ noīa tertie declinatiōis terminata in ver & in ber sunt gn̄is neu. vt hoc cadauer. hoc vber p mamilla: tn̄ imber & eius ɔposita. sunt gn̄is mas. vt hic imber. & hic. septēber. & hic october. hic noūēber. & hic decēber tn̄ adiectiua sunt notāda. vt celeber qd̄ ē gn̄is mas. & ēt saluber. k ¶ Auctor dicit. q̧ multa noīa discernunt p sexuꝫ sicut mater & mulier que sunt generis feminini: l ¶ Dicit q̧ noīa tertie declinationis fetibus terre ɔuenientia et in er desinentia: sūt

generis neutri vt hoc pauper hoc piper: hoc cicer: sed excipitur cucumer. qđ est gñis mascu. p. regulā. Er maribus def. a ℂ Auctor dicit ꝙ aliqua noīa in er desinentia sūt gñis cōis. vt hic ꝛ hec puber. i. iuuenis: uber. i. abūdās. hic et hec degener. i. rusticus. hic et hec pauper Tu debes dicere hec linter. i. parua nauis. Uñ priscianus libro qnto. Linter quoqꝫ apud grecos masculinū ē. apud nr̄os femininū. Liuius in sexto. Iā in altū expulsa lytre. deinde dicit qđ tu videbis neutra sociari pluribus ex istis nominibus supradictis. ut hic et hec et hoc uber. Et hr̄ exemplū de paupe in lucano. lis est de paupere regno. Et in Uirgi. in buccolicis. Paupis et tuguri ꝯgestū cespite culmē.

Et commune notes:[a] sicut sunt puber ꝛ vber
Degener ꝛ pauper: hec lynter dicere debes
Pluribus ex istis neutra sociare videbis
Ir maribus detur:[b] ir neutris associetur
Est hic ꝛ hec martyr:[c] hoc debes dicere gadir
Or maribus socia:[d] sed plurima sūt retrahēda
Omne memor iūgit:[e] qđ ꝯparat ad duo trāsit:
Mas tantū senior:[f] dices tamē hic ꝛ hec auctor
Equor ador marmor ꝛ cor sūt neutra[g] sꝫ arbor
Hec tenet atqꝫ soror sexu noscuntur ꝛ vxor
Que color atqꝫ decꝰ formāt[h] corpꝰ atqꝫ notemꝰ
Horum cōposita cōmuni sunt socianda
Nomē ꝙ fit iur dabit hoc:[i] testis tibi murmur:
Multus erat murmur veteros quoqꝫ sic posue
Sit vel x preitur aut s hic ei sociemus :re
Dum sit gentile nomen aut auium speciale.

b ℂ Dicit ꝙ in ir terminata sūt gñis masculini. ut hic vir. Excipitur hoc nomē ir qđ est gñis neutri. Ut hoc ir. idest palma manus Ir
c ℂ Quasi dicat. qđ martir est gñis cois. et gaddir nomē citatꝫ: in hispania ē gñis neutri Or
d ℂ Dicit ꝙ desinentia in or. sūt gñis mas. ut hic dolor sꝫ plura excipiēda sūt. ut patebit infra. Ur
e ℂ Dicit ꝙ memor ē gñis ois. et ꝯparatiua in or desinētia sūt gñis cōis. ut hic et hec melior Ideo dicit qđ ꝯpat. i. qđ est ꝯpatiuū trāsit ad duo. s. gña ut hic et hec fortior. senior ē gñis mas. ideo subdit: p modū exceptionis dicens. f ℂ Dicit ꝙ senior ꝯṗatiuum sit comparatiuum: Tamen est generis masculini. Auctor est generis communis. g ℂ Auctor dicit qđ ista nomina. equor ador: marmor: Et cor sunt generis neutri. Sed arbor est generis feminini. Atqꝫ pro et ista nomina. scilicet soror et uxor noscuntur per sexum. quia sunt generis feminini.
h ℂ Dicit Auctor qđ notare debemus nomina que componuntur cum his nominibus. scilicet color. ut decolor. scilicet sine colore. bicolor. i. duorum colorum. cuꝫ decor ut indecor. idest sine decore. cum. corpus. ut bicorpor. idest duorum corporum que sūt generis communis. et sic de singulis.
i ℂ Dicit ꝙ in ur desinentia sunt generis neutri. ut hoc murmur. Tamen reperitur. generis masculini. ut in sacris scripturis Joannis. 7. Et murmur multus erat in turba de eo. k Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens. si hec littera t: uel x. uel s: sit ante ur. Tunc illud tale est generis masculini dum tamen sit gentile. vt anxur nomen loci uel populi. Aut auium speciale: ut ultur ꝛ furfur aliquando est purgamentum farine. et sic est generis neutri. aliquando est nomen auis. et sic uariatur per hic: Uersus furfura qui dixit semper de furfure uixit. Reprehenditur numerus non genus. Unde furfur prout est neutri generis, Caret plurali numero.

Hic aut hec turtur[a]: quod fertur piscis ⁊ auis:
Hic aut hoc surfur:[b] tamen adiectiua notentur.
Que sexu gemino iungunt sua significata.
Jungere dicuntur hic ⁊ hec fur ligur ⁊ augur
His datur hec norma que declinat tibi terna.
Hec dat nomē i as[c] facit hic as vas vadis ⁊ mas
Nomē gentile[d] commune locatur vt arcas.
Que sunt concisa[e] velut alpinas sociantur.
Omne tenet nugas[f]: nec declinabile credas.
Hic abbas boreas[g] primas gigas elephasq;:
Hoc fas atq; nephas[h] retinēt: ⁊ dicitur hoc vas
Es breuis hic ponit[i]: seges ⁊ teges hec sociabit
Et compes triplicat pes cetera que tibi format
Preter apes vel: quoniam reperitur vtrunq;
Que duo dant signes[k] miles equesq; superstes
Diues hebes sospes prepes teres ⁊ comes ho
Jnquies antistes ales: dic p tria deses: spes

a ℂ Quasi dicat quod turtur potest variari per hic: ⁊ significat piscem: Et per hec ⁊ tunc significat auem. Unde versus. Turtur inheret aquis: turtur secat aera pennis.
b ℂ Dicit ꝙ surfur pōt declinari p hic ⁊ p hoc vt supra. deinde dicit ꝙ adiectiua q̄ iū gunt sua significata gemino sexu. i. q̄ ptinent ad mares ⁊ mulieres debēt notari q: sunt gn̄is cōis. Et h̄ magis declarat dicēs. hec noīa adiectiua dn̄r iungere sibi hic ⁊ hec h̄ ē dsr gn̄is cois. vt fur furis. i. latro: ligur liguris. i. aliqs vel aliq̄ de liguria: augur auguris q vel q̄ i garritu auiū diuinat: Deide dicit ꝙ hec norma daf de noīb⁹ tertie decli. ⁊ nō de alijs. vt satur qd ē ge. maf. cū sit pma vox adiectiui: vt saf satura satuꝝ. sciendū ē ꝙ A. dixit de adiectiuis significatōe ⁊ ñ voce cū explicauerit d fur ⁊ ligur ⁊ augur.
c ℂ Dicit ꝙ noīa terminata i as sūt ge. fe. vt hec pietas. deinde ponit exceptionē dicēs. Facit hic as. i. ꝙ as est ge. maf. i. obol⁹. ⁊ vas vadis. i. obses vl fide iussor. ⁊ mas. i. mascu.
d ℂ Dicit ꝙ nomen gentile in as termiatū e ge. coie: vt hic ⁊ hec arcas: ⁊ ē aliqs vl aliq̄ de archadia.
e ℂ Dicit ꝙ noīa ꝯcisa. i. syncopata termiata in as sociant̄ p̄dictis q: sūt ge. coīs. vt hic ⁊ hec alpinas. i. habitās in alpibus. Et ē ꝯcisū seu syncopatū: q: debe remus dicer̄ hic ⁊ hec alpinatis. Jmmo dicimus alpinas.
f ℂ Dicit ꝙ nugas. i. loq̄r vel mēdosus est gn̄is ois ⁊ indeclinabile
g ℂ Dicit Auctor ꝙ abbas boreas primas gigas elephas sunt generis masculini.
h ℂ Dicit qd hec nomina inuariabilia. scilicet fas ⁊ nefas sunt generis neutri. Et etiam vas vasis est neutri generis. Et sic de singulis.
i ℂ Auctor dicit ꝙ nomina terminata in es breuem sunt generis masculini. vt hic limes limitis. Seges ⁊ teges idest parua domus. que ⁊ tugurium dicitur sociabit hec. idest erit generis feminini. Et compes sociabit tibi hec. Jdest erit generis feminini. Triplicat pes cetera que tibi format. idest composita a pes pedis. sunt generis omnis vt bipes bipedis: preter apes vel apis quod est generis feminini. ⁊ componitur ab a quod est sine ⁊ opes quia primo nascitur sine pedibus: postea accipit pedes.
k ℂ Dicit ꝙ illa nomina que sunt generis comunis excipiuntur. s. miles: eques superstes. idest remanens viuus diues hebes. idest obtusus. sospes idest sanus prepes. i. velox: terres idest longus vel rotundus. hic ⁊ hec comes. i. socius: hospes claꝝ est inquies. i. sine quiete: antistes idest prelatus vel qui stat ante alios. ales idest auis. dic per tria deses. i. gn̄is ois: ⁊ idē est qd piger. Deinde dicit ꝙ multa istoꝝ noīum. vt supra reperiuntur associata cum nominibus neutri generis. vt diues monasterium.

a ¶ Dicit q terminata in es longā sunt ge. fe. vt hec res et hec sedes. deīde ponit exceptionē dicēs. Verres dz hr̄e hic. i. dz esse ge. mas. Verres dr̄ porcus cū testiculis et dr̄ a vires eo q magnas uires hēat. Inde uerrinus na. nū. penul. pdu. Itē uerres ppriū nomē cuiusdā uiri. Inde silr̄ uerrinus na. nū. Et he uerrine nar: qdā liber quē cicero fecit cōtra uerres. b ¶ Dicit q hoc nomē dies est ge. incerti. in singulari numero: et in plrali masculini generis. vt ntō hic uel hec dies: Plraliter ntō hi dies. Et si cponat cū meri ēt est gn̄is masculini. ut hic meredies. Et tu iunges ēt patronymica in es terminata que sunt generis masculini. ut hic priamides. i. filius uel nepos priami.

Istorum multa legimus[a] neutris sociata:
Hec dabit es lōge: verres hic debet habere
Hic dabit hec ue dies[b] dant hi tantūmō plures.
Cumqz meri dabit hic: et patronymica iuges
Es quoqz cōmune[c] ceu sunt heres locuplexqz
Cum tenet i rectus sup es[d]: et t genitiuus
Suscipit hic iunges. paries fiet tibi testis:
Hec dicenda quies[e]: hic pes sed dicitur hoc es.
Hec dat nomē in is[f]: tamē hic declio molaris
Caulis et edilis et que cres:unt genitiuis.
X is preposita tenet hic: aut consona bina.
Unica dum teneat as: aut n littera: siue:
In liquidam faciet penultima syllaba finem:
Ut lapis ac axis piscis cinis vnguis et orbis.

c ¶ Auctor dicit. qd nomē in es terminatū ē ēt aliqn̄ cōe. i. ge. co. ceu p sic ista duo. vz hic et hec heres heredis. hic et hec locuplex. tis. Heres dr̄ prope filius heri qr hero succedere dz in hereditatē. licet et heredes dicant alij q in hereditatē succedūt. Locuplex. i. diues et dr̄ a locus et plenus: qsi locis plenus. et plurimar passionū possessor d ¶ Dicit q nomen terminatū in es pcedente t suscipiens hāc litterā in gtō ē gn̄is mas. vt paries parietis. ¶ e Dicit q qes ē generis fe. et est exceptio ab illa exceptione. Cū tenet i rectus. deide dicit q pes ē gn̄is masculini: et es eris. ē gn̄is neu. Quies. i. tranqlitas vel par. Pes dr̄ a pons pōdis greco qd idē ē qd pes. Et accipit triplr̄. s. p mēbro cū quo ambulamus vel p metror pede. vel p mēsura. Pes in metro ē sillabar et tēpor certa dinūeratio. Pes in mēsuris agror digitos qndecim hz palmos quattuor Es eris dr̄ ab aer: eo q sit eiusdē coloris cū aere. f ¶ In hac pte auctor determīat de generibus noīuz terminator in is. et dicit q nomē in is terminatū dat hec. i. gn̄is fe. vt hec nauis. deide pōit exceptionē dicēs. Tn̄ hic declino molaris. qsi dicat q molaris ē gn̄is mas. Et ēt caulus et edelis q sunt gn̄is mas. et illa q crescit in gtis ēt sunt gn̄is masculini. vt lapis lapidis. deinde dicit de illa q habēt x ante is vt axis: polus rotar et illa que habent duas csonantes ante is: ita q sunt in vna sillaba. vt piscis: et illa que hn̄t n litterā añ is vt cinis et panis: et illa quor penultīa terminat in liqdā vt vnguis: et orbis. q oīa sunt generis masculini. Molaris cōis gn̄is et hoc molare ad molā ptinēs et dr̄ a mola. et hic molaris lapis mole vel vn̄ fiūt mole vel magnus ad molandū mole: Et hinc molaris dens maxillaris: qr cibū illius dentibus qsi mola molinus. Caulis est gn̄aliter oīum herbar et oler medius frutrex. q vulgo tyrsus dr̄: a terra sursum cscēdit Ex quo tractū ē vt spāliter qdā genus oler caulis dicat: qr tyrsus ipsius amplius ceteris oleribus coalescit. i. crescit. Edilis. i. custos edis. q custodiebat de dignitate et officio erariū vel capitoliū. vel curiā regis siue impatoris ne morbosa aialia vt cati vel porci et huōi intrarēt et aerē ibi corrūperēt. Lapis dr̄ a ledo dis. qr ledit pedē. Axis est

Hec febris pestis neptis[a] vallisq; bipēnis.
Et cassis iaspis ⁊ lactis restis ⁊ aspis
Et pellis turris vestis peluis quoq; cuspis.
Glis gliſſis glitis: ⁊ patronymica iungis:
Hic aut hec finis clunis dabit hec tibi classis
Et messis tussis ibis: sic lis quoq; litis
Hec tibi greca dabūt:[b] ⁊ eis se barbara iungūt
Adiectiua tenent[c] hic ⁊ hec pariterq; tricuspis:
Istius obliquis neutrum quandoq; locabis:
Dis in plurali[d] genus omne videtur habere:
Est hic ⁊ hec testis[e] ciui burgensis ⁊ hostis
Et canis ⁊ iuuenis pariter cōmune scholaris
Hic os preponit[f] tenet hoc os oris ⁊ ossis:
Et chaos ⁊ melos argos logos anumerabis:

celi septentrionalis linea recta ꝑ mediā plagā ꝑhere. Piscis dr̄ quasi a pascēdo eo ꝙ sit pastus hoīum. Cinis est scintilla extincta. Unguis ē hominū ⁊ auiū vngula vō aliorum aīalium. Orbis.i.rotūditas circuli.⁊ ēt cuiuslibet rei. Itē orbis dr̄ mūdus vel circulus terre ꝑꝑ rotūditatē. Itē orbis dr̄ circulus septimane. a ¶ Auctor facit exceptionē ab exceptiōe ꝑcedēti dicēs qđ nomia in lr̄a posita lȝ ꝯꝑhendi possunt multiplr̄ exceptionē ꝑdcā.n.sunt gn̄is masculini immo feminini. vt hec febris pestis.neptis iaspis lactis restis aspis vestis ⁊ cuspis q̄ hn̄t binas ꝯsonātes an̄ is in eadē sillaba. hec vallis.bipēnis.i.securis scindēs ab vtroq; latere.pellis turris peluis: quoꝝ penultima terminat̄ in ligdā hec cassis glis lȝ crescāt in gtō tn̄ sūt gn̄is femini. deinde dicit: ꝙ finis ⁊ clunis.i.nates sūt gn̄is incerti lȝ hēant n an̄ is deide dicit ꝙ classis.i. nauigiū: messis tussis. sunt gn̄is fe. lȝ penultima terminet̄ in ligdaȝ Et ibis ⁊ lis lȝ crescāt. in gtō. tn̄ sunt gn̄is fe. Quidā dubitāt vtruȝ h̄ sit Auctoris. Dabit hec tibi cassis. Et messis tussis ⁊c̄.
b ¶ Auctor dicit.qđ noia greca in is terminata ⁊ ēt barbara sī generis fe. vt h̄ colchis. cholchidis.i mulier d̄ illa insula: ⁊ h̄ sinamis anima pecatrix. c ¶ Auctor dicit ꝙ noia adiectiua in is terminata sūt gn̄is cōis vt hic ⁊ hec nobilis et ēt tricuspis.i.lancea que hȝ tres cuspides est generis cōmunis: tn̄ in obliqs casib⁹ aliqn̄ inuenit̄ gn̄is neu. Ut in Oui. Positoq; tricuspide telo. mulcet aquas. Iō dicit isti⁹ obliqs. Notandū ꝙ illa regula. Adiectiua tenēt ⁊c̄. ē exceptio ab illa regula. Hec dat nomē in is. Et in qbusdā adiectiuis ē exceptio ab illa regula. Siue in ligdā. vt appet in h̄ qđ ē forꝫ. Si obijcit̄ tricuspis ē adiectiuum ⁊ pōt ꝯꝑhēdi sub illa regula. Adiectiua tenēt: q̄re auctor ē sup̄fluus. Dicēdū ꝙ illa regula. adiectiua tenent. dat̄ de adiectiuis q̄ terminant̄ in is ⁊ hn̄t neutrū in e: tricuspis vero nō hȝ neutrū ꝑ e: q̄re auctor nō ē sup̄fluus. Et rō q̄re tricuspis nō hȝ neutrū ꝑ e hec ē. Regula est ꝙ adiectiua in is faciūt neutra ꝑ e ꝑ mutationē is in e. vt fortis forte: ⁊ ita deberemus dicere tricuspis tricuspe ꝑ illā regulā. Alia regula ꝙ adiectiua hn̄tia neutrū ꝑ e faciūt gtūm singularē ꝑ mutationē e in is: vt forte fortis: ⁊ ita diceremus tricuspis in gtō: ⁊ tn̄ nō dicim⁹. sȝ dicim⁹ tricuspidis ꝑ illā regulā simpliciū norma formabis ꝯpositiua ⁊c̄.
d ¶ Dicit ꝙ dis in pl'ali nūero hȝ oē genus. vt pl'aliter ntō hi ⁊ he dites ⁊ hec ditia in singulari aliqn̄ ē gn̄is mas. vt hic dis ꝓ plutōe: ⁊ aliqn̄ gn̄is cōis. vt hic ⁊ hec dies: .i. diues. Nota dis nō hȝ neutrū in singulari ꝑ e: q: sūt due regule repugnātes in h̄ nomine dis sicut in h̄ noīe tricuspis. e ¶ Dicit ꝙ noia in lr̄a posita sunt gn̄is cōis.pȝ de se: sed oīa excipiunt̄ ab illa regula: Hec dat nomē in is. Etiā testis hostis excipiunt̄ ab illa regula. aut ꝯsona bina. burgēsis excipit̄ ab illa regula. Siue in ligdā: canis ⁊ iuuenis excipiunt̄ ab illa regula. Aut n littera. f ¶ Dicit ꝙ noia in os terminata sunt gn̄is masculini vt hic flos. Deinde ponit exceptionē dicens. Tenet hoc os oris ⁊ ossis

quidā dicūt qδ hec duo noia.s.os oris:os ossis ꝛ sūt gn̄is neutri. Atq; ꝑ ꝛ chaos ē gn̄is neutri: ꝛ idē ē qδ obscuritas: ꝛ melos.i.dulcedo: ꝛ agros.i.porta nauis grecoꝝ ꝛ logos .i.sermo. a ¶ Dicit ꝙ ista noia sunt gn̄is cōis: vt hic ꝛ hec bos.hic ꝛ hec impos.i. non potens.hic ꝛ hec compos.i.potens.eodem modo sacerdos ꝛ custos:
b ¶ Dicit ꝙ ista noia sunt ge.fe.vt hec dos dotis.hec cos cotis. lapis sup quo acuūtur gladij: ꝛ hec glos glotis.i.mulier frīs. Et greca noia sic locanē.i.sūt gn̄is fe.vt hec delos nomē insule: ꝛ arbos ēt ē ge.fe.i.arbor. c ¶ Auctor dicit ꝙ noia scd̄e decliationis terminata in vs dāt hic.i.gn̄is mas.vt hic dn̄s. Cōstrue sic. Facta.i.noia termiata in vs ꝑa declināte dāt hic.i.genꝰ masculinū.

Dāt duo bos impos:[a] cōpos custosq; sacerdos
Hec dant cos dos glos[b] sic greca locanē ꝛ arbos:
Dant hic in us facta[c] tibi declināte secunda.
Hec paradisus habet[d] nardꝰ domꝰ atq; iacītꝰ.
Et synodus costus ꝛ carbasus alnus abyssus
Aluus chrystalus humus bissusq; papyrus
Hecq; smaragdus h; vānꝰ colus atq; phasellꝰ
Egyptus diphthongus ꝛ porticus ista sequūē
Crystalum tamen h̄ dicimus: ꝛ hic paradisus:
Hoc vulgus pelagus:[e] indeclinabile virus
Os grecū sepe mutamus[f] in vs muliebre.
Hoc terne dabit[g] us si non tenet u genitiuus
Dat lepꝰ hic[h]: tenet intercus genus oē vetusq;
Dant hec si crescant[i] genitiuus ꝛ u sibi seruet

d ¶ Hic ponit auctor exceptionē a regula ꝑdicta dicēs ꝙ noia ꝯtēta i v̄sibꝰ supradictꝭ sūt gn̄is fe. vt h̄ ꝑadisus. hec nardus. q̄dā herba.hec domus.hec yacinthus qdā flos: ēt est nomē insule: ꝛ aliqn̄ sumiē ꝑ lapide ꝑcioso: h̄ sinodus ꝯgregatio sacerdotū. hec costus: q̄dā herba odorifera. h̄ carbasus.hec alnꝰ ē nomē arboris. hec abissus ꝑfunditas aq̄rum impenetrabilis a q̄ fontes ꝛ flumina ꝑcedūt. ꝑ occultas venas ꝛ ad matricē abyssi; reuertuntur: hec alnus.i.venter.hec cristallꝰ qdā lapis cādidus.hec humꝰ.i.terra hec hissus est genus lini cādidissimi ꝛ nō molissimi: ꝛ nasciē in egypto: hec papirus. ꝛ ē q̄dā herba vel genus iunci: vt dicūt dꝛ ēt hec papirus charta bombicinata siue bōbicina: hec smaragdus qdā lapis ꝑciosus.hec vannꝰ.i.ventilabrū.hec colus rocha feminaꝝ: vl̄ instrm̄ vn̄ femine nēt: hec phasellus parua nauis.hec egiptus nomē ꝑuincie.hec balanus castanea cocta in aqua hec diphthongus hec arcus nomen stelle.deinde dicit: ꝙ inueniē h̄ cristallū ꝛ hic paradisus. e ¶ Dicit auctor ꝙ vulgus ꝛ pelagus sunt gn̄is neutri.ꝛ ēt virus.qδ ē indeclinabile. f ¶ Deinde dicit ꝙ noia greca in os terminata apδ latinos sepe termināē in us ꝛ sūt gn̄is fe.vt delos delus nomē Insule: atomos atomus: ꝛ dꝛ corpus indiuisibile ꝑpter sui ꝑuitate q̄uis forte nullum corpus sit quod diuisionem recipere non possit.et dicitur ab a quod est sine et tomos diuisio vel sectio quia non recipit sectionem sensui subiacentem.
g ¶ Auctor dicit ꝙ noia tertie declinationis terminata in vs nō habentia u in penultima gti: sūt gn̄is neutri.vt hoc corpꝰ.gtδ huiꝰ corpis. Construe tu dabis hunc articulum hoc nominibus tertie declinationis in us termiatis.si gtūs nō tenet u: in penultia sillaba.Et hoc dicit propter salus salutis et alia similia que non sunt generis neutri.
h ¶ Dicē ꝙ lepꝰ declinaē ꝑ hic.et ē exceptio. Intercꝰ et vetꝰ sūt gn̄is ois.ut hic et h̄ et hoc vetus.hic et hec et hoc intercus: et est doctrina δ hoc noie intercus et nō exceptio
i ¶ Dicit auctor ꝙ noia ter.decli.terminata in vs habētia gtūm supantem in cuius penultia hec vocal̄ u retineē sunt gn̄is feminini.vt hec salus salutꝭ.et hec v̄tus v̄tutꝭ.

a ℂ Dicit q̄ noīa tertie declinationis termiata in us vnius sillabe sūt ge. neu. ut hoc thus. sȝ grus ē gñis feminini. sus vō cōis gñis: mus āt gñis ꝓmiscui. ⁊ declinaꝶ p hic.
b ℂ Dicit q̄ pecus pecudis ē gñis feminini: ⁊ pecus pecoris neutri. Pus ē gñis neutri: et indeclinabile ꝓut significat putrediņē. uel quādā infirmitatē q̄ hoīeȝ reddit putridum. Sed quando dicitur custodia tunc est feminini generis. et declinatur.
c ℂ Auctor dicit quod noīa quarte declinatiōis sunt generis masculini: ut hic visus
d ℂ Hic ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. qd̄ noīa in littera posita lȝ sint q̄rte decli. tamen sūt generis feminini. vt hec anus. i. uetula. hec tribus. i. progenies. hec porticus. hec manus. hec idus. i. diuisio tēporis. hec acus hec pinus: hec nurus: h̄ domus: hec socrus. deinde dicit q̄ specus ē generis mas. vel neutri. similiter ⁊ penus.
e ℂ Dicit q̄ noīa terminata in aus diphthōgum sunt gñis feminini. vt hec laus.
f ℂ Dicit q̄ noīa terminata in s p̄cedente: ꝯsonāte sunt gñis fe. ut hec pars partis.
g ℂ Hic ponit exceptionē dicēs. q̄ adiectiua debēt excipi q: sunt gñis omnis. vt hic ⁊ h̄ ⁊ hoc sapiens inops insons. expers iners. ꝑticeps municeps.

Hoc monosillaba dāt thus[a]: sȝ dicit̄ hec grus
Hic dat ⁊ hec tibi sus: epicenū dat gen⁹ hic mus
Est pec⁹ h̄ pecudis[b]: pec⁹ h̄ pecoris tibi format:
Quarte nomē in vs[c] maribus sociare solemus
Hec anus atq̄ȝ tribus[d] ⁊ porticus ⁊ manus idus
Hec acus atq̄ȝ pinus nurus socr⁹ ⁊ dom⁹ addis
Hic tenet hoc ve specus: illi penus associetur.
Cum nomen sit in aus[e] hec illi iungitur ⁊ laus.
S vult hec iungi[f] si consona presidet illi
Adiectiua notes qbus[g] omne genus dare debes.
Mons pons fons[h] hic cals dens quoq̄ȝ q̄drā s
Et partes assis torrens sociabitur illis.
Atq̄ȝ calybs.

h ℂ Auctor dicit q̄ noīa in lr̄a posita sūt generis masculini. vt hic mons mōtis. hic fons fontis. hic mars martis. i. deus belli. h̄ stirps ꝓ trunco arboris: sed stirps significās ꝓgeniē est fe. ge. hic cals pars pedis. hic dēs dentis: hic q̄drans q̄drantis. est instrumentū ad sciēdū horas diei. Et ꝑtes assis .i. noīa significātia ꝑtes assis habētia ꝯsonantē ante s sicut quincūx ⁊c. ⁊ h̄ nomē torrēs iūgit̄ p̄dictꝫ silr̄ ⁊ h̄ nomē calibs iūgit̄ p̄dictꝫ. Sciēdū q̄ qdā dicūt qd̄ cals qn̄ accipit̄ pro pter pedis scribit̄ cū s. ⁊ qn̄ accipit̄ ꝓ lapide decocto scribit̄ cū x. Sȝ male dicūt. qd̄ pȝ q: auctor eēt diminutus si ip̄e intelligeret qd̄ cals scribi debeat cū s: q: supius de gtō ter. decli. singularis nūeri posuit regulā. q̄ noia in ls. faciūt gtūm ti. interposita l ⁊ s. ut puls tis. sȝ n̄ excipit cals qd̄ fac̄ calcis. p̄terea A. eēt ꝯrius sibiipsi si itelligeret q̄ scribi d̄beat cū el q: isra posuit int̄ noīa termiata i x: vbi dic̄. Hic cals pedis. hec laꝰ omorꝫ q̄re manifestū ē s̄m auctorē qd̄ cals nō dȝ poni inter noīa termiata in s. Et sic ponit̄ h̄ dicendū qd̄ auctor reponit hic recitādo opinionē alioꝝ q̄ dicebat qd̄ cals scribit̄ cū s ꝓ ꝑte pedis. ⁊ ad h̄ denotandū pōit A. hic. ⁊ dr̄ cals d̄ calco calcas ꝓ ꝑte pedis: sȝ ꝓ lapide decocto dr̄ d̄ caleo cales. Ulteri⁹ sciēdū qd̄ as assis ē pōd⁹ duodeci vnciaꝝ. et si exinde remouet̄ vnū illd̄ vnū qd̄ rēouet̄ dicit̄ vncia. ⁊ illa vndeci q̄ remanēt dn̄r deūs .i. vndeci vncie. p̄terea si remouent̄ duo. illa duo dēpta ab asse dn̄r sexcūs q̄si sexta ꝑs assis: sȝ illa decē q̄ remanēt dn̄r decus i. decē vncie: p̄terea si remouēt̄ tria ab asse remanēt nouē: ⁊ illa tria dēpta dn̄r q̄drās q̄si q̄rta ꝑs assis: ⁊ illa nouē q̄ remanēt dn̄r dodrās ⁊ interp̄tat̄ nouē. si remouēt̄ ab asse q̄ttuor remanēt octo: ⁊ illa q̄ttuor remota dn̄r triēs q̄si tertia ꝑs assis ⁊ dicit̄ a tris qd̄ ē tres. Un̄ triēs p̄° significat tres ex ꝯsequenti

quatuor: q: q̄tuor sunt tertia ps assis: ꝛ illa octo q̄ remanēt dr̄ bes ꝛ interp̄tat̄ bes octo ꝛ ē grecū. p̄terea si remouēt ab asse sex: illa sex q̄ remanēt sil'r dr̄ semis. et dr̄ semis ḋ semis qḋ ē dimidius: ꝛ as assis q̄si dimidia ps assis. ꝛ ita pꝫ q̄ sūt p̄tes assis. Torrens torrentis ē fluuius v'l aq̄ veniēs cū ipetu ex ibrib⁹ repētina magnū habēs incremētuꝫ sꝫ adueniēte estate calore solis torrescit arescit ꝛ desicat̄. Vñ ꝓpha. Conuerte dñe ꝛc. Chalibs fluui⁹ ē hispāie iux̄ quē ppl'i inhabitāt dci calybes: apḋ quos sūt minere ferri optimi q̄s nudi illi laborātes affodiūt. Sil'r ꝛ alij eodē noīe cognoīati sūt ppl'i iuxta paphlagoniā in pōto. ꝛ amazonibus ꝯtermini. Et capit̄ plerūqꝫ calibs ꝓ ip̄a ferri massa. Nonnunq̄ vere ꝓ instrumento ex chalybe ꝯfecto.

Dant hic sp iuncta pollisyllaba[a]: sed variātur.
Hic aut hec forceps ꝛ adeps: sꝫ dicit̄ hic seps
Pluraqꝫ dāt hic ꝛ hec[b] celebs infāsqꝫ parēsqꝫ
Et princeps effrons. istis coniuge bifrontem
Hec x prepones[c]. sed plurima demere debes
In triplici genere[d] decet adiectiua notare.
X e si presit maribus[e] pollisillaba iungis
Est tamen hec pellex[f] vibex obexqꝫ supellex.
Forpex aut forfex: hic aut hec dat tibi cortex
Atqꝫ silex.
Fetibus hoc terre dabis[g]: hic frutex retinebit:
Et dux ꝛ coniunx[h] commune locatur ꝛ exlex
Hic dat grex[i] ꝛ rex fornixqꝫ calixqꝫ cilixqꝫ
Et fenix mastix: hic calx pedis hec latomorum.

a ℭ Dicit ꝙ polisyllaba. i. pluriū sillabaruꝫ. termīata in s. p̄cedente p sunt ge. ma. vt hic manceps. i. seru⁹. Sꝫ forceps: qḋ dr̄ a ferruꝫ ꝛ capio eo ꝙ ferrū candēs capiat ꝛ teneat: et adeps variant̄ per hic aut hec. i. sunt gn̄is incerti. Sꝫ h̄ nomē seps ꝓ serpēte ē gn̄is masculini: Inuenit̄ ēt h̄ꝫ quosdā hec seps pro clausura vineaꝝ. Sꝫ mō dicim⁹ sepes sepis ꝓ clausura vinearum. b ℭ Dicit A. ꝙ plura reperiunt̄ in cōi gn̄e declinata: vt hic ꝛ hec celebs. i. castus. hic ꝛ hec infans hic ꝛ hec parēs. hic ꝛ hec p̄nceps. hic ꝛ hec effrons. i. sine frōte ꝛ sine verecundia. hic ꝛ hec bifrons dr̄ ianus q hꝫ duas frontes hoīs. s. añ ꝛ retro. hic ꝛ hec anceps. i. dubius. c ℭ In hac p̄te auctor determinat de gn̄ib⁹ noīuꝫ terminatoꝝ ī x. Et dicit ꝙ noīa ī x terminata sūt gn̄is fe. vt lex legis. deīde dic̄ ꝙ plura debēt excipi. ꝛ fac̄ exceptionē. d ℭ Dicit ꝙ adiectiua ī x terminata sunt gn̄is oīs. vt hic ꝛ hec ꝛ hoc felix. e ℭ Dicit ꝙ noīa in x termīata p̄cedēte e sūt gn̄is mas. dū sūt polisillaba. i. pluriū syllabaꝝ. vt hic vertex: sūmitas capitꝭ: Cōstrue sic. Tu iūgis noīa polisillaba marib⁹. i. masculinis generib⁹ si ista littera e p̄sit. i. ante sit huic l'r̄e. x. f ℭ Hic ponit exceptionē ab illa p̄te. x e si p̄sit dicēs ꝙ noīa q̄ in l'r̄a ponunt̄ sūt ge. fe. lꝫ hēant e añ x. vt hec pellex. i. meretrix. hec vibex signū factū cū flagello: hec supellex. i. substātia. vel facultas ꝛ oē instr̄m ꝛ ornamentū domus. hec forfex q̄ incidit̄ filum: ꝛ ꝯponit̄ a ferrū ꝛ filū: hec forpex q̄ incidit̄ pil⁹: ꝛ ꝯponit̄ a filum: ꝛ pil⁹. Cortex est ge. incerti: Et dr̄ q̄si cor arboris tegēs: atqꝫ ꝓ ꝛ silex. i. durissim⁹ lapis q ictu ferri ignē emitit. g ℭ Hic auctor ponit exceptonē dicens. Tu dabis hunc articulū hec fetibus terre. i. noībus impor tātibus fetus terre si est fructus. vt hec carex q̄dā herba excipit̄ frutex qḋ est generis masculini. dēsitas. virgulaꝝ vel paruaꝝ arborum vel spinarum. h ℭ Dicit ꝙ ista duo noīa dux ꝛ ꝯiunx sunt generis ꝯmunis: ꝛ similiter exlex. idest sine lege. i ℭ Auctor dicit ꝙ ista noīa sunt gn̄is mas. vt hic rex hic fornix cis. i. arcus lapideus: hic calix calicis: qḋdam genus poculoꝝ. hic cilix cis. qdam populus. hic phenix: nomē auis: hic mastix sp̄es gūmi. hic calx cis: ꝓ talo pedis

est generis masculini: ⁊ p cemento femininini: ⁊ tūc nō excipitur sȝ ptinet sub regula Per x preponēs. Et hoc ē qđ dicit: hic calx pedis hec latomorum .i. cementatorum.
a ℂ Auctor dicit q̄ vbalia in x desinētia sūt gn̄is feminini. vt hec amatrix. tn̄ in obliqs aliqñ repiunt generis neutri. vt signa victricia. Ideo posuit hūc versum cā exēpli Victrices turbe. b ℂ In isto capitulo Auctor intendit determinare de p̄teritis: ⁊ supinis vbo⁊. Et primo proponit qđ facere intēdit: subiūgēs in principio ipsius capituli ordinē obseruandū dicēs q̄ p̄mo intēdit determiare de p̄teritis ⁊ supinis verbo⁊ p̄me ꝯiugationis. c ℂ In hac pte auctor determinat in gn̄ali de p̄teritis verbo⁊ p̄me ꝯiugatiōis ponēdo vniuersales terminationes eo⁊. Et dicit q̄ p̄ma ꝯiugatio vbi: pōt facere preteritū in vi vt amo amas amaui: in ui diuisas syllabas: vt domo domas mui. in di vt do das dedi. in ti. vt sto stas steti. d ℂ In hac pte Au. pcedit in spāli de p̄teritis verbo⁊ p̄me ꝯiugationis. ⁊ dicit q̄ verba p̄me ꝯiugatiōis formāt ptūm a scđa psona p̄ntis īdicatiui mōi remota s ⁊ addita ui. Ut amo amas remota s: ⁊ addita ui fit amaui e ℂ Auctor ponit exceptionē a predicta regula dicens. q̄ ter qnqȝ .i. qndecim verba p̄me ꝯiugationis nō formāt p̄terita. vt supra dictū ē: sȝ excipiunt: ⁊ p̄mo ponit exceptionē

Capl'ȝ qntū est d̄ formatiōe p̄terito⁊ et supinoruȝ regulariū de prima ꝯiugatiōe

Trix tenet hec:[a] tamē obliqs neutrū sup addes
Victrices turbe victricia tela tulere
T tibi per metrū[b] formatio preterito⁊
Atqȝ supino⁊ pateat p̄sens lege scriptum
Et primo disce que sit formatio prime.
Vi vel ui vel di vel ti[c] formatio prime.
As in preterito[d] ui suscipit s remouendo
Non sic formantur ter quinqȝ:[e] excipiātur to.
Cre. do. do. mi. iu. sto. pli. fri so:ne. ue. la se. cu
Nā cubo siue crepo domo deiō[f] micoqȝ fricoqȝ
Nexo plico seco sono deinde tonoqȝ vetoqȝ
Pretereunt in ui diuisas. do dedit. ⁊ sto.
Dat steti: iuuo iuui preterit ⁊ lauo laui.
Et neco q̄ necui[g] facit ⁊ quandoqȝ necaui:
De neco dic aui ferro: necui reliqua vi
Increpo format vi[h] tamen ⁊ reperitur in aui
Aui preteritum plico dat cū nomine iunctum.
Hoc sine prebet vi: tamen ⁊ reperitur in aui

demōstrādo illa verba per syllabas in scđo metro ptētas in quo qdē metro sunt qndecim syllabe p quas qndeciȝ intelligunt verba. p cre. intelligit crepo pas. p do itelligit do das: p do. domo mas: p mi. mico cas: p iu. iuuo uas: p sto. sto stas: p pli plico cas: per fri frico cas.: p ne neco cas. p ve veto vas. p la lauo lauas. p se seco cas: p cu cubo as p to tono tonas. f ℂ Nūc ondit auctor. quō p̄dicta verba faciūt in ptō dicēs. Nā .i. certe ista verba cubo crepo ⁊ cetera. p̄tereūt .i. ptūm faciūt in vi diuisas sillabas. Ut cubo cubas cubui: crepo pas pui. do das facit dedi in ptō ⁊ posuit tertiā psonā cā metri ⁊ sto dat steti. ⁊ iuuo iuuas p̄terit .i. p̄teritū facit ī vi: vt iuuo iuuas iuui. ⁊ lauo uas ui.
g ℂ Auctor dicit q' ēt nec nō excipit qđ facit necui in ptō: ⁊ aliqñ facit necaui: ⁊ sic nō excipit. Deinde assignat drīam huius verbi dicēs. dic aui in ptō de neco ferro' dic necui reliqua vi in preterito .i. quando necas cum omni alia vi q̄ȝ cum ferro.
h ℂ Auctor dicit q̄ increpo aliquando facit increpui: ⁊ aliquando increpaui.
i ℂ Auctor dicit: q̄ plico plicas ꝯpositū cū noībus facit ptūm in aui. vt duplico caui: qđ ꝯponit ex duo ⁊ plico. ⁊ aliter ꝯpositū in vi diuisas sillabas: vt implico implicui.

qd componitur ex in et plico et applico applicui: qd componitur ex ad et plico: tamen aliquando reperitur in aui: vt supplico cas caui. a ¶ In hac parte auctor determinat de formatione supinorum prime coniuga. dicens quod verba prime coniugationis facientia preteritum in aui per rectam formationem .s. mutando as in aui. faciunt suppinum in atum. vt amo amas amaui amatum.
b ¶ A predicta regula excipiuntur lautum vel lotum: et poto tas facit potum et non potatum, deinde dicit quod do das datum. et sto statum. iuuo iutum: et est regula fac. et non exceptio.
c ¶ Auctor ponit aliam regulam dicens qd illa verba prime coniugationis que faciunt preteritum in vi diuisas sillabas faciunt supinum in itum: vt sono nas: sonui sonitum: nisi hoc tale verbum desinat in co: vt frico seco.

Regula que formam[a] seruans as mutat in aui.
Recte preteritum formando supinat in atum.
Sed lauo dat lotum vel lautum[b] potoque potum
Do que datum dat: stoque statum: format iuuo iutum
Quod dat ui dat itum[c] nisi desinat in co: sed in ctum.
Ista supinantur: plicat et micat excipiantur
Nam plico dat plicitum: mico nescit habere supinum
Aui dimico vel ui:[d] primumque supinat
Sicque neco nectum[e]: facit et quandoque necaui
More patris nexum[f] faciet tibi nexo supinum
Debes formare[g] post primam verba secunde
Vi vel ui vel di si[h] formatque secunda
Littera longa vel ar[i] ante deo si fac: excipe stri
Si breuis est e vel i producitur[k]: atque facit di di
Ante deo veniens[l] e vel o liquida mediante.
Principium geminat: si muta vel m venit ante.
E vel o si iuncta sit mute: lex tenet ista
Continue iuncta: si non lex non tenet ista.

Nam ista verba in co desinentia supinantur in ctum vt frico cui frictum: seco secui sectum. Sed mico cas. et plico cas. excipiuntur. quia non faciunt. Immo plico facit plicitum mico vero caret supino
d ¶ Quasi dicat: qd dimico dimicas: facit preteritum dimicaui. vel dimicui: et inquantum facit dimicaui facit dimicatum in supino. Ideo dicit Auctor primumque supinat:
e ¶ Dicit quod neco facit necatum .s. quando facit necaui in preterito. et quandoque nectum in supino. hoc est quando facit necui in preterito.
f ¶ Auctor dicit quod nexo nexas facit nexum in supino more patris .i. primitiui sui. scilicet necto nectis quod etiam facit nexum. Inde venit nexo nexas eius frequentatiuum etc.

De formatione preteritorum et supinorum secunde coniugationis:

g ¶ In hac parte auctor determinat de preteritis et supinis verborum secunde coniugationis. Et primo dicit tu debes formare verba secunde coniugationis post primam. scilicet coniugationem. h ¶ Hic Auctor generaliter ponit omnes terminationes preteritorum verborum secunde coniugationis dicens. quod secunda coniugatio format preteritum in vi vt moueo ues moui. vel in vi diuisas sillabas vt moneo mones nui. vel in di vt uideo di. vel in si. ut rideo risi: vel in xi. ut augeo auges auxi.
i ¶ Idest quod verba secunde coniugationis in deo terminata precedente vocali naturaliter longa. vel hac sillaba ar faciunt preteritum in si. vt rideo risi: ardeo arsi. excipe verbum strideo quod facit stridi licet habeat vocalem longam ante deo.
k ¶ Idest si ante deo sit e vel i breuis: illa littera e vel i producitur in preterito et mutantur deo in di. Ut video uidi: Sedeo sedi. l ¶ Auctor dicit quod si hec littera e vel o sit ante deo liquida mediante .i. existente inter e vel o et deo. Ut pendeo et mordeo. Tunc illud tale verbum geminat principium preteriti: Ut pendeo pependi: et Mordeo

mordi. hoc tamen dicit si lfa muta uel m uenit añ e uel o. ut pz impendo ⁊ mordeo de inde dicit q̄ illa lex. i. regula tenet. i. ualida ē semꝑ si e uel o sit immediate iũcta littere mute. vt tēdo tēdes tetēdi. Nā ibi te immediate iũgit cũ e. Et nō iũgit ista lex. i. regula nō tenet. Et hoc dicit pp splēdo in quo nō iũgit imediate muta cũ e: imo ē lfa l ē in medio. Et sic est dicendũ in similibus. a ℭ Hic auctor ponit vnũ notabile validũ ꝑ oēs ꝯiugatiōes ad q̄s ꝑtinet. ⁊ ē exceptio ab illa regula in declinatiōib⁹ posita: Simpliciũ norma formabis ꝯpositiua. q: ꝑ eandē regulā posset aliqs dicere q̄ v̄ba geminātia ptũm in simplicitate geminēt in ꝯpositōe. Jō auctor suꝑ hoc dat notabile dicēs. Si v̄ba geminātia ptũz in simplicitate ꝯponant: postea non geminant: v̄bigra mordeo des fac momordi: si cōponant cũ re. vt remordeo tũc nō geminat: sz facit remordi. hec lex. i. hec regula erit cũctis verbis cuiuslibet ꝯiugationis remotis illis q̄ ꝑ has q̄tuor syllabas intelligũtur. s. do das dedi cui⁹ ꝯposita ēt geminantur vt circũdo circundas circundedi. sto stas. ⁊ eius ꝯposita. vt presto stas: stiti: po. vt posco. poscis poposci. ⁊ eius ꝯposita vt reposco reposcis repoposci. dis. disco discis didici ⁊ ei⁹ ꝯposita vt dedisco dediscis dedidici.

Si componantur geminantia[a] non geminant
Lex tenet hec cunctis. po. sto. do. disq; remotis.
Do sto composita geminabunt poscoq; disco.
Curro tamē cũ pre geminat[b]: sic pungere cũ re
Vocalis longa vel ar ante deo[c]: geminasq;.
Et que preponunt e vel i breuē sic patefiunt
Hec preter per vui deo preterit: excipe prandi
Pransus sum iunge neutro passiua secunde:
Dans deo si vel di[d] geminansue supina dat i sũ
Sic sedeo sessum reddit tamen s geminando.
Gaudeo gauisum[e] prebet vult regula gausum.
Strideo preteritum stridi facit absq; supino.
Preteriens in vi dat itum[f]: nullumue supinum
Si facit l vel r ante geo[g]: xi littera longa
Vel diphthōgus habet: in ui geo cetera formāt

b ℭ Dicit q̄ curro ris: lz geminet in simplicitate. q: facit curri tñ si ꝯponant cũ p̄ etiā geminat vt p̄curro p̄curri: ⁊ pũgo pupugi si ꝯponat cũ re vt repũgo ēt geminat. vt repugi. c ℭ Auctor epilogat. p̄dicta: vt epilogatiōe sua aliā inserat regulā. Et dicit q̄ verba secunde ꝯiugationis. in deo desinētia hñtia vocalē longā vel ar ante deo ⁊ illa que geminantur in ptō patefiunt. i. sunt manifesta vt supradictũ est. deinde infert aliā regulam dicēs q̄ oia verba secunde ꝯiugatiōis in deo desinētia p̄ter hec q̄ dixim⁹ faciunt ptũm diuisas syllabas vt studeo studui. candeo candui. sordeo sordui. splēdeo splendui. deinde ponit exceptionē dicens. Excipe prandi vel pransus sum: qđ ē ptũz de prandeo prandes. deberet enim facere prandui: Junge etiam neutro passiua secũde ꝯiuga. que supplent preteritũ sicut prādeo: vt gaudeo gauisus sũz audeo ausus sũz. d ℭ Auctor dicit. q̄ verba scđe ꝯiugationis i deo terminata faciētia ptũm i si vł in di. vł geminātia ptũm faciũt supinũ in sũz: vt ardeo arsi arsũ. Sz auctor exēplificat de hꝰ verbo sedeo sessũz. dicēs q̄ facit in supino sessũ: tñ geminat. s. Et in hoc excipit q: scđm regulā datā deberet facere sensũz ꝑ simplex. s. e ℭ Hec carmina clara sunt ideo expositiōe non indiget. f ℭ Dicit q̄ verba scđe cōiugationis terminata in deo que faciunt preteritum in vi faciunt supinum in itum de arte vel nullum habent supinum de vsu. vt studeo studui studitum. Jdeo dicit nullumue supinũ. q: de vsu carent. g ℭ Dicit q̄ verba scđe cōiugationis habentia l vel r ante geo faciũt ptũm in si: vt

fulgeo fulsi et urgeo ursi. xi littera longa. i. verbum habens litteram longam ante geo facit xi in preterito vt lugeo luxi. vel diphthongus idest verbum habens diphthongum ante geo facit xi vt augeo auxi. deinde ponit aliam regulam dicens. In ui geo cetera formant idest quod omnia verba secunde coniugationis: de quibus non est facta mentio in geo desinentia faciunt preteritum in vi diuisas syllabas. vt vigeo viges vigui.
a ¶ Dicit quod verba desinentia in geo facientia preteritum in ui. carent supino vt egeo eges egui. supino caret. Et facientia preteritum in si faciunt supinum in sum. vt algeo alsi alsum. Et facientia preteritum in xi faciunt supinum in ctum. vt augeo auxi auctum.

Prebet vi nullum[a]: si per sum. xique facit ctum.
Dic tamen indultum[b] sed procreat vrgeo nullum.
Addita muta leo[c] facit eui vique facit tum
Sic leo sic oleo de se facit omne creatum.
Et quandoque tamen[d] olui reperitur itumque.
Ex oleo perui venientia[e] dic et in eui.
Duplex preteritum reddit duplexque supinum
Etum vel per itum: dices adolere per vltum.
Hinc et adultus erit.
Iunctaque muta leo patet hic[f]: oleoque leoque.
Cetera verba leo per vi facit absque supino
Sed doleo dat itum[g] valeo soleoque supinum.

b ¶ Dicit quod indulgeo ges indulsi facit indultum: et excipitur ab illa regula. si per sum etiam facit indulsum et sic excipitur. sed vrgeo caret supino et significat stringere coercere: et stimulare.
c ¶ Dicit quod verba secunde coniugationis desinentia in leo muta precedente faciunt preteritum in eui vt fleo fles fleui: et faciunt supinum in tum mutando ui in tum vt fleo fleui ui in tum fit fletum. Deinde addit dicens quod leo les quod non est in vsu in simplicitate: et etiam oleo: et eorum composita vt doleo et redoleo faciunt sic in preterito et in supino. vt deleo facit deleui deletum. i. destruere extinguere interficere: et componitur a de et leo les lere quod non est in vsu. et redoleo redoleui uitum. componitur. n. a re et oleo interposita d. et dicitur redolere bonum odorem emittere: vnde olere suauiter spirare. et dicitur redolere tantum pro bono odore: sed olere tantum de malo est. n. olere idem quod fetere.
d ¶ Dicit quod oleo oles aliquando facit preteritum in ui et supinum in itum vt oleo olui olitum
e ¶ Quidam habent istos versus: sed credo quod auctor non composuit. sed glosatores. quia auctor superius posuit istam regulam. Simplicium norma. et sic composita de oleo possunt haberi per eandem regulam. Tamen si auctor fecit potest sustineri. quoniam ipse ponit vt addat illud supinum adultum: quia simplex non facit vltum. dicit ergo quod composita ex oleo oles faciunt preteritum in vi vel in eui: vt redoleo facit redoleui vel redolui: et sic duplex supinum. s. per etum et itum: vt ab oleo aboleui vel abolui facit aboletum vel abolitum. Et hoc verbum adoleo etiam facit supinum per ultum vt adultum. inde erit adultus participium. Et sic adoleo habet duplex preteritum. s. adolui vel adoleui: et triplex supinum vt adolitum adoletum adultum. Et quod habeat adultum patet quia inuenitur adultus quod non potest descendere nisi de hoc supino adultum. et adolere est cremare: comburere. incendere. Item adolere est crescere. Qui ergo vellet declinare adoleo deberet. sic declinare. Adoleo. les. lui. vel leui. re. di. do. dum. litum vel etum. vel ultum. ultu.
f ¶ Hic auctor epilogat eaque dixit de verbis desinentibus in leo vt aliam inferat regulam Et dicit verba desinentia in leo muta precedente et hoc verbum leo et oleo sunt manifesta quod faciant in preteritis et supinis per ea que dicta sunt deinde infert regulam dicens quod cetera verba in leo desinentia faciunt in vi diuisas sylabas et carent supinis vt caleo calui et palleo pallui.
g ¶ Nunc ponit exceptionem a predicta reg. d. quod verba in littera posita faciunt supinum in tum vt soleo solitum. valeo valitum. doleo dolitum. videtur quod soleo non debeat poni. quia non habet solui sed solitus eius. solutio. Priscia. dicit in. xi. li. quod soleo facit preteritum solitus sum. vel solui secundum Salustium.

a ¶ Dicit ꝙ verba desinētia in queo: faciūt ptm̄ in si ꝛ supinū in suz: vt torqueo: si sū tū faciūt sepe in tū vt distorqo si. tū vel distorsuz. b ¶ Dicit ꝙ vba scōe ꝯiugationis desinētia in veo faciūt ptūz in vi. vt moueo ui. deīde dicit ꝙ vbū faciēs ptm̄ in ui mutat vi in tū formādo supinū vbiqz. i. in oī ꝯiugatōe: in pma vt amaui tū: in sa vt moui. tū. in tertia vt triui tū: in qrta ut audiui tū: Et ex vi facies tū nihil remouēdo ꝛ nihil addendo. c ¶ Hic Auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. Excipe q̄ p has sillabas intelligunt pas. ca. ꝛc. qꝛ ista vba nō faciūt in supino vt dictū ē mutādo vi in tū imo aliter. s. vt seqt. deinde clarificat vba intellecta p has syllabas ꝛ ondit quō faciūt in supino dicēs. caueo caui dat cautū qd deberet facere catū: faueo faui fautū ꝛ nō fatum. amicio amicui. ctum: ꝛ nō amicitū: soluo solui solutū ꝛ nō soltū voluo volui volutū ꝛ non voltū: sero seui satum. ꝛ nō serū: lauo laui lotū ꝛ n̄ latū: pasco paui pastū ꝛ n̄ patū. ag. i. agnosco agnoui: vel p ꝛ cognosco cognoui dat itū vt agnitū: ꝛ cognitū. ꝛ non agnotū nec cogtuz sepelio sepeliui facit sepultum ꝛ nō sepelituz d ¶ Dicit ꝙ hoc vbū ferueo ues facit vi. vel ferbui in ptō. Et h̄ verbū ꝯniueo facit ꝯniui. vel connixi. e ¶ Dicit ꝙ vba facientia ptm̄ in vi ꝛ mutantia ui in tuz in supino p̄ducūt penultimā supini in omni ꝯiugatione. vt amaui tū: fleui tū: triui tū: audiui tū. f ¶ Hūc A. ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs: ꝙ supina q̄ intelligunt p has syllabas q ci. ꝛc: demant qꝛ corripiūt penultimā sillabā vt qo qui qtū: sino siui sitū cieo vel cio ciui citū: sero seui satū: lino liui itū eo iui itū. ꝛ sua ꝯposita. vt neqo nequi neqtū: desino desiui desitū. excieo exciui excitū excio exciui excitū. insero inseui insitum: illino illiui illitum. redeo rediui reditum. g ¶ Hic auctor epilogat oia q̄ dixit de vbis scōe ꝯiuga. vt inferat gn̄alē regulā de ceteris. ꝛ dic̄ ꝙ ea q̄ sūt dcā scōe ꝯiuga. terminant in deo: i geo: in leo. in qo uel i veo sufficiant. deinde infert regulā dicēs ꝙ cetera vba de qbus nō ē scā mētio formāt sua ptā in ui diuisas syllabas vt doceo cui. moueo uui. h ¶ Ponit exceptionē dicēs ꝙ maneo facit in ptō māsi ꝛ n̄ nui. iubeo iussi. neo neui. i ¶ Dicit ꝙ qñ h̄ vbū maneo mutata in i in ꝯpositōe. facit ptūz in ui ꝛ caret supino vt immineo nui. k ¶ Dicit ꝙ luceo ꝛ polluceo faciūt ptūz i xi. ut luceo luxi. polluceo luxi. mulceo facit mulsi. hereo hesi. sorbeo sorpsi vel bui. l ¶ Dicit ꝙ vba facientia ptūz in si. d qbus pus nō ē mētio scā faciunt supinū in sū. ut maneo māsi suz. ꝛ facientia ptūz in xi. faciūt supinū in ctū. ut luxi luctum

Queo — Si queo sumqz facit:[a] tamē i tū plurima reddit
Dat veo vi:[b] p tū vi format vbiqz supinum
Ex vi nil remouēs facies tum nil superadens.
Excipe pa.[c] ca. fa. se. la. sol. vol. ag. cog. ꝛ. a se
Dat caueo cautū: faueo fautū: sed amictum.
Veo: — Ex amicire facit: soluo vel voluo dat vtum
Dat reo sume satū: lauo lotū: pascoqz pastum
Ag vel cognosco dat itum sepelire sepultum.
Ferueo vi:[d] dat siue bui conniueo vi xi
Vitum dante p̄eit[e] vocalis non breuiata.
Qui si.[f] ci sa. li. demantur: ꝛ inde creata
De deo deqz[g] geo leo vel queo vel veo dicta
Sufficiant in vi diuisas cetera formāt:
Dat maneo mansi:[h] iubeo iussi: neo neui
Dans a per i[i] maneo dat ui caretqz supino
Lucet polucet faciunt xi:[k] mulceo mulsi:
Hereo si p̄ebet: dat sorbeo psiqz buiqz
Dat si sum: xi ctū: sed itum dat sorbeo vel ptū

fm artẽ intellige. sed sorbeo faciẽs sorpsi vel sorbui. in supino facit sorptũ vel sorbitũ.
a ℂ Dicit A. ꝙ vba scḋe ꝯiuga. hñtia vi in ptõ de qbus ꝑus nõ ẽ mẽtio facta carent supinis ut vireo uires uirui: timeo times timui: stupeo stupes stipui. nisi faciãt in itũ vt placeo placitũ. deide ponit exceptionẽ dicẽs: ꝙ teneo facit tentũ. doceo ctũ. Cẽseo ses. facit censũ. z ei⁹ ꝯposita faciũt in itũ ut recẽseo ses recẽsitũ misceo misces mixtũ qḋ ꝑterit in ui z facit miscui. b ℂ Dicit A. ꝙ vba scḋe ꝯiuga. faciẽtia ptũ in ui hñt supinũ: ꝑter sex q̃ p sex syllabas intelligunt̃ p pla. placeo ces. no. noceo ces. ca. careo res. va valeo les: pa pareo res. do doleo les. deinde declarat quõ faciãt in supinis dicens ꝙ noceo doleo placeo. z valeo faciũt supina i itũ. Careo facit caritũ uel cassuz. pario paritũ. ista sunt exempla ḋ sex liceo licitũ. oleo olitũ z taceo tacitũ ista sũt exẽpla de paucis. z si ĩueniant̃ alia vba neutra habẽtia supinũ põt solui p h̃ qḋ dic̃ pauca.

Que dant preteritum[a] per ui caruere supinum:
Ni faciunt in itum: teneo tentum doceo doctuz
Censeo dat censum: sed itum sua composita
Misceo dat mixtum:
Pauca supinantur[b] preter sex neutra secunde:
Sex retinẽt neutra pla. no. ca. va. pa. do supina
Format itum doleo noceo valeo placeoqz:
Pareo prebet itum: licet ac oleo taceoqz:
Dat careo carui caritum cassumqz supino
Cum dat ui pateo dat passium:[c] torreo tostum
Pando pati pateo[d] passum fecere supino
Ersibus his terna formatio[e] fiet aperta
ui Ui. vel[f] di ri. ci. ni. dat tertia gi xi
Li si bi pi psi pariter mi qui quoqz cum ti
A breuis ante cio[g] cum cõpositis facit eci
Elicui preter cio[h] cetera format in exi
Elicui dat itum:[i] ci vel xi transeat in ctum
Si presens tenet a:[k] tenent hoc z vbiqz supina:

c ℂ Dicit ꝙ pareo pares lz faciat ptũ in vi tñ facit passũ in supino Torreo torres facit tostum in supino.
d ℂ Dicit ꝙ ista tria uerba pãdo dis. patior pateris: pateo res. faciũt passũ in supino q̃dã hñt hũc versuz q̃dã nõ. lz si habet̃ ponit̃ h: ad denotandũ drĩaz q̃ ẽ inter passũ supinũ de pateo. z passũ de pando: z passuz de patior.
e i A hac pte auctor determinat ḋ tertia ꝯiugatiõe verboꝝ. Et dicit ꝙ in seq̃ntibus versib⁹ tertia formatio, i. ꝯiugatio fiet apta. i. manifesta. f ℂ Auctor ponit ĝnaliter oẽs terminationes ptõꝝ verboꝝ tertie ꝯiuga. z dicit. Uerba tertie ꝯiuga. aliq̃n faciũt ptũ in vi. vt terreo triui: aliq̃n ĩ vi. vt strepo strepui. in di vt reddo reddidi: in ri. vt curro cucurri. in ci vt vinco uinci: in ni. vt cano cecini. in gi vt lego legi: in xi. vt dico dixi: in li vt pello pepuli: in si vt mergo mersi: in bi vt bibo bibi: in pi. vt rũpo rupi: in psi: vt sorbeo sorpsi: in mi vt emo emi in qui. vt lique liqui: in ti. vt uerto uerti. g ℂ Auctor dicit ꝙ verba termiata in cio a breui p̃cedente faciũt ptũ in eci tã simplicia q̃ ꝯposita. vt facio feci z reficio refeci. h ℂ Dicit ꝙ omnia alia verba in cio desinentia faciunt preteritum in exi. vt allicio allexi: preter elicio quod facit elicui i ℂ Dicit ꝙ hoc verbum elicio facit elicitũ in supino. Ci vel xi. facientia preteritum in ci uel xi. faciunt supinum in ctum. vt facio feci factum z respicio respexi respectum. k ℂ Dicit ꝙ si presens tempus tenet a: vt facio supina retinent a. vt factum: z hoc intellige vbiqz. Idest in omni ꝯiugatione.

De formatiõe ptõꝝ z supinoꝝ tertie ꝯiugationis.

a ℭ Dicit q si ꝯposita mutāt a in i. Tūc supinū tenet e vt ꝓbat inficio infeci infectū q ꝯponit ex i ꝛ facio. deinde ponit exceptionē cū dicit. Sꝫ debes demere do ꝛ go. q̄si dicat q vba in do ꝛ in go termiata excipiēda sūt a regula p̄dicta. qꝛ nō habēt in supino sic regl'a p̄supponebat: imo retinēt illā litterā quā hꝫ suū simplex vt occido occasū q ꝯpoit ex ob ꝛ cado: ꝛ exigo exactū: qꝺ ꝯponit ex ex ꝛ ago: deberemꝰ. n. dicere occesū ꝛ exectū

b ℭ Auctor dicit q verba tertie ꝯiugationis in dio desinentia faciūt p̄teritū in di ꝛ supinū in sum per duplex s. vt fodio fossi fossum. deinde dicit q verba tertie coniugationis terminata in gio faciunt ptūm in gi ꝛ supinum in itum. vt fugio fugi fugitum.

c ℭ Dicit auctor qꝺ verba tertie ꝯiugationis desinētia in pio: q̄modocūqꝫ faciūt ptūꝫ in vi. vt rapio rapui sine cepi: sine cupiui. i. excepto hoc verbo capio quod facit cepi ꝛ sine hoc verbo cupio qꝺ facit cupiui.

d ℭ Dicit qꝺ verba tertie ꝯiugationis dꝫ sinentia i pio quōcunqꝫ: faciūt ptūꝫ: faciūt supinū in ptuꝫ. vt rapio rapui raptū. ꝛ capio cepi captū. deinde ponit exceptionē dicens sapio cupioqꝫ remotis. qꝛ nō faciūt supinū in ptum: Immo sapio facit sapitum: ꝛ cupio cupitum.

e ℭ Auctor dicit: qꝺ pario facit peperi ꝛ paritū vel partū in supino.

A si composita mutant in i[a]: dant e supina.
Et probat inficio: sed debes demere do go.
Dat di sumqꝫ dio[b]: gio gi dat itūqꝫ supino
Dat pio semper vi[c]: sine cepi sine cupiui
Ptum facit omne pio[d]: sapio cupioqꝫ remotis
Dat sapio sapui sapitum: cupioqꝫ cupitum.
Dat peperi pario paritum[e] partumqꝫ supino
Dat si sumqꝫ tio. sed vtrolibet ss geminando.
Semper vo dat vi[f]: debet struo cum fluo demi
Et pluo deinc vtum producit dando supinum
Xum fluxi structum struxi pluo vi dat ꝛ vtum
Dat ruitum ruo siue rutum. nonnullaqꝫ nullū
Bo psi ptumqꝫ facit.[g] si littera longa p̄eibit
Cetera bi faciunt preter que de cubo fiunt

f ℭ Dicit q vba tertie ꝯiugatiōis desinētia in tio habēt si ptō ꝛ sum in supino geminādo ss vtrolibet. i. tā in ptō q̄ꝫ in supino vt peutio peussi peussum. q̄tio quassi quassum.

g ℭ Auctor dicit q vba tertie cōiugationis terminato in uo diuisas syllabas: semp faciūt ptūm in ui diuisas syllabas. vt acuo acui: sed struo fluo ꝛ pluo excipiant. Postea dicit. illa que faciunt ptūm in vi: faciunt supinuꝫ in utum penul. produ. vt acuo acui acutum. Ideo dicit. de hinc utum producit ꝛc̄. Xū fluxi. i. fluo facit fluxi in ptō ꝛ fluxum in supino: structū struxi. i. struo facit struxi in ptō. ꝛ structuꝫ in supino: pluo dat pluui in ptō ꝛ plutum in supino, etiam facit plui. Ideo dicit auctor. Datqꝫ pluui. Unde iacobi. 5. Et nō pluuit ānos tres ꝛ mēses sex. Et ruo rui facit rutum. vel ruitum in supino. nōnulla. i. dest aliqua verba in vo terminata nullum dant supinum. vt renuo renui: meto metui. respuo respui.

h ℭ In hac parte Auctor determinat de preteritis ꝛ supinis verborum tertie ꝯiugationis desinentium in bo precedente littera longa. dicit ergo sic. Bo. idest verbum tertie coniugationis in bo terminatū: habens vocalē lōgā ante bo. facit preteritum in psi ꝛ supinum in ptum. vt nubo nupsi nuptum. ꝛ scribo scripsi scriptum ꝛc̄.

i ℭ Quasi dicat q cetera verba tertie ꝯiugationis terminatum in bo. s. q̄ non habent vocalem longam an̄ bo faciunt ptūm in bi vt bibo bibi. p̄ter illa que deriuant a cubo cubas: que faciunt preterituꝫ in vi. vt incūbo incumbis incubui incūbo recūbis recubui. Alexander hic non ostendit q composita a cubo hūt vi in preterito. sed hoc scitur per

illā regulā. simpliciū norma format ꝓpositiua. q: cubo bȝ ui i ptō vt cubui. vt dcm̄ ē in pma ꝯiugatiōe: ibi. Nā cubo siue crepo ⁊c. ꝑtereūt i vi diuisas. Igit̄ ꝯposita de cubo: ēt hn̄t vi in ptō. Et oia ꝯposita a cubo q̄ retinēt m añ bo sunt tertie ꝯiugationis: ⁊ excipiunt a regula. Cetera bi faciūt. vt discūbo discūbis acūbo acūbis: q̄ āt nō retinēt m añ bo sunt pme ꝯiugationis. vt acūbo acūbas: incūbo bas: excūbo bas. ⁊ talia nō excipiūt a regula p̄dicta. a ℂ Dicit q̄ oia v̄ba tertie ꝯiugationis in bo desinētia faciūt supinū in itū. vt bibo bibitū. nisi faciāt ptūm in psi: q: tūc faciūt in ptū: vt scribo scripsi ptū vt dictū ē supra. b ℂ Dicit q̄ v̄ba tertie ꝯiugationis desinētia in co hn̄tia vocalē lōgā añ co: faciūt ptūm in xi vt dico dixi.

Et nisi psi faciant [a]: per itum bo cuncta supinat.
Si co preueniat vocalis [b] lōga facit xi
Sed si preueniat n [c] vel s immediate
N vel s abiicitur. hec ci facit: illa facit vi
Hinc vinco vici sūt testes crescoqȝ creui.
Accipe ꝯquexi [d] didici compesco poposci
Et que preteritis [e] caruerunt atqȝ supinis
Hec sunt verba quib⁹ inceptio significatur
Glisco preteritum [f] cōquexi tolle supinum
Ici preteritum prebēs ico [g] migrat in ictum
Preteritum parco [h] dat parsi siue peperci
Dat parsi parsum de se nullumqȝ peperci
Ci vel xi dat ctum. vi tum [i] facit excipiasqȝ
Excipienda docet que dat veo norma secunde.
Dant in itum disco [k] ꝯpesco posco supina
In si do vertit. si per se longa preibit.
Ante do vocalis. cu: si: stri ce pe remotis

c ℂ Auctor. dic̄ q̄ v̄ba tertie ꝯiugatio. hn̄tia n. vel s añ co imediate abijciūt n ⁊ s in ptō. et illa q̄ hn̄t n faciūt ci vt vico vici. ⁊ illa que hn̄t s vi faciūt vt cresco creui. Iō dic̄. Hinc vico vici sūt testes crescoqȝ creui.

d ℂ Dicit A. q̄ h̄ v̄ba excipi debēt: a regula p̄dicta. s. ꝯgnisco q̄ deberet facer̄ ꝯgniui: ⁊ facit ꝯquexi: ⁊ idē est qd̄ caput inclino: sic̄ ꝯueneo idē ē qd̄ oculos claudo. vn̄ q ꝯniuet ocul' signum mihi p̄bet. q caput inclinat se ꝯquiscere dicat. Et disco facit didici. ⁊ compesco fac̄ ꝯpescui: ⁊ posco poposci. A. nō docet quō cōpesco hēat in ptō: q: ꝯpescui nō potest stare in isto metro. sed dimittit pitie lectorum.

De Verbis habētibus maiorem Irregularitatē ⁊ p̄mo de: h̄ Verbo. sum

e ℂ Auctor dicit q̄ etiā v̄ba incohatiua excipiunt̄ ab illa regula. N vel s q: carēt p̄teritis ⁊ supinis vt calesco calescis feruesco feruescis. f ℂ Quasi dicat q̄ glisco gliscis carēt ptō: ⁊ ꝯgnisco carēt supino. Cōstrue sic. Tu tolle p̄teritū pfectū illius v̄bi glisco: ⁊ supinū hui⁹ v̄bi ꝯquexi. Sȝ obijcit̄ ꝯ auctorē q: dicit in illa pte. Donatū seq̄re. q̄ glisco hȝ ptūm. Dicendū ē q̄ in illa pte loq̄t ꝭm artē: in ista uero ꝭm vsuȝ: iō nō ē obiciēdū g ℂ Dicit q̄ h̄ v̄bū ico facit ici in ptō ⁊ ictū in supino. Et ē ico idē qd̄ pcutio. Et ꝭm q̄sdā pria syllaba huius v̄bi ico pducit̄. Et sic ē exceptio ab illa regula. Si co p̄ueniat: sȝ ꝭm alios corripit̄: ⁊ ēt ꝭm auctorē: qd̄ patet: q: ponit breuem: ⁊ hoc modo est doctrina. g ℂ Dicit q̄ pco fac̄ ptūm psi ⁊ pepci: ⁊ qn̄ facit parsi facit psū in supino: ⁊ qn̄ facit pepci in ptō caret supino. h ℂ Dicit A q̄ v̄ba tertie ꝯiuga. terminata i co faciētia ptūȝ in ci vl' in xi faciūt supinū in ctū, vt vico vici ctū: Deide dicit q̄ faciētia ptūȝ in ui mutāt vi in tū vt cresco creui cretū. Ponit exceptionē dicēs. excipias illa v̄ba q̄ faciūt p̄teritū i ui q̄ norma scdē ꝯiuga. ꝯterminatā i veo data docet excipiēda. Vn̄ si vis vider̄ ea q̄ excipiunt̄ hēas recursū ad illā regulā in scda ꝯiugatiōe positā q̄ incipit. Dat veo vi p tū vi format vbiqȝ supinū. i ℂ Quasi dicat q̄ posco facit poscitum. compesco ꝯpescitū. k ℂ Dicit auctor q̄ verba tertie ꝯiugationis desinētia in do mutāt do in

Hec faciunt cudi ſtridi ceſſiqꝫ cecidi
Nullum ſi do gerit: quod turpe ſonat in edi
Nulla ſupina gerens: ceſſi creat s ſibi duplex
A do compoſita [a] formabunt di geminata
His iūges prendo [b] diphthongus ſi tibi format
Ante do ſi veniat i vel u [c] ſimul n mediante
In di pretereunt: ſed in his n demitur ante
Tu geminas tundo [d]: tutudi dat ſumqꝫ ſupino
Dat tundo tutudi [e]: donat totondere tondi
Tondeo dat tonſum: ſꝫ prebet tundere tuſum.
Ante do diphthōgus [f]: ꝑductaqꝫ littera vel que
Do dedit: aut i vel u ſimul n prendoqꝫ pateſcūt
Et tundo.
Nil aliud mutans prebet per cetera dido.
Diuido ſi demas [g]: ꝛ que finnt geminando
Do ſum prebet in his [h]: exceptis a dare natis.
Iſta ſupinantur ꝑ itum quotiens geminantur.
Abſcōdo dat itum geminans di nō geminās ſū

ſi in ptō ſi hn̄t vocalē naturaliter longā ante do. vt ludo ſi. ledo leſi. Deinde ponit exceptionē dicēs. Cu. ſi ſtri. ce. peqꝫ remotis. v̄bis q̄ intelliguntꝰ ꝑ has ſillabas. ſ. vt cudo cudis cudi: ſi vt ſido ſidis. caret ptō ꝛ ſupino: Jō dicit. nullū ſi do gerit. ſtrido di. cedo qđ aliqñ facit ceſſi ꝛ aliqñ cecidi. Illud qđ turpe ſonat. ſ. habēs turpē ſignificatiōeꝫ fit in edi vt pedo pedis pepedi. ꝛ caret ſupino. Jō dicit nulla ſupina gerēs deīde dicit ꝙ cedo cedis ceſſi debet ſcribi ꝑ duplex s. ꝛ ſic excipitꝰ. a ℭ Dicit ꝙ ꝯpoſita a do das tertie ꝯiugatiōis facit ptūm in di gemināđo vltimā ſillabā vt reddo reddis didi. b ℭ Quaſi dicat ꝙ hoc verbū p̄ndo iungitꝰ cū p̄dictis q: gemināt ptūm in vltima ſyllaba. vt p̄ndo p̄ndidi diphthongus. i. verbū hn̄s diphthongū ante do p̄bet tibi ſi in ptō vt claudo clauſi.
c ℭ Auctor dicit: qđ verba tertie ꝯiugatōiſ deſinētia in do hn̄tia i: vel u ante do n mediāte faciūt ptūꝫ in di mutando do in di. Sed n remouetꝰ. vt fundo fudi: ꝛ ſindo ſidi.
d ℭ Auctor excipit h̄ verbū tundo qđ geminat illa ſillabā tu in ptō ꝛ facit tutudi: ꝛ dat ſū in ſupino vt tuſſum. i. percutio.
e ℭ Hic ponit differentiā inter tūdo tundis ꝛ tōdeo tōdes. lr̄a ē clara. Tūdo tūdis tutudi tūdere tū ū ſignificat ꝑcutere verberare ꝯterere ꝯfringere: ꝛ ē tertie ꝯiugationis: tōdeo tōdes totōdi tōdere tōſuꝫ ſignificat capillos ſecare vel aliud diminuere ꝛ i circuitu corrodere. ꝛ ē ſe ꝯiugatiōis. ptinet ēt ad oues. Un̄ pº regū. 25. Audiui ꝙ tōderēt paſtores tui greges tuos.
f ℭ Auctor epilogat ea que dixit de v̄bis termiatis in do. vt aliā inferat regulā. ꝛ dicit ꝙ hn̄tia dipdthongū ante do. vt claudo: ꝛ lr̄am ꝑductā. vt ludo: ꝛ illa q̄ ꝯponuntꝰ do das. vt reddo: ꝛ illa q̄ hn̄t i vel uaſi do n' mediāte. vt findo ꝛ fundo. ꝛ h̄ v̄bū p̄ndo: tūdo pateſcūt. i. vt manifeſta ſunt vt ſupra. Deinde infert regulā dicēs. ꝙ oia alia v̄ba in do termiata p̄ebēt di in ptō nil aliud mutando niſi do in di. vt ſcando ſcandi
g ℭ Hic ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. tu demas. i. excipias. h̄ v̄bū diuido ꝙ fac diuiſi: ꝛ illa v̄ba q̄ gemināt ptūꝫ. vt cado cecidi. tēdo tetēdi: pēdo pepēdi vl' pēdi
h ℭ Auctor dic̄ ꝙ in his verbis p̄dictis do mutatꝰ in ſū formāđo ſupinū. vt ludo luſū claudo clauſū. diuido diuiſū. Deinde ponit exceptionē dicēs ꝙ deriuata ab hoc v̄bo do das excipiuntꝰ. qm̄ iſta ſupinatꝰ in itū q̄tiens geminantꝰ. vt reddo reddis reddid redditū. deide dic̄. ꝙ abſcōdo facit abſcōditū vl' abſcoſū: abſcōditū qm̄ gemiat di vt addidi. abſcōſū qm̄ nō gemiat di vt abſcōdi. Et notā ꝙ ꝯpoſita a do ſemꝑ geminantꝰ i ptō

preter hoc verbũ abscõdo qꝫ aliqñ geminat aliqñ nõ. Et cõponit abs et cõdo cõponit ex a cõ et do das. a ℭ Auctor dicit qꝫ verba tertie ꝯiuga. qbꝰ n eripit in ptõ. si penul. pteriti breuiet. geminãt s in supino. ut scindo scidi scissuz. et si penul. sit lõga faciunt supinũ in sũ p simplex s vt fũdo fudi fusũ. b ℭ Dicit qꝫ pãdo pãdis remouet n in supino et geminat s et facit passuz c ℭ Dicit qꝫ pãdo pãdis: pati. i. patior: pateris. et pateo pates faciũt in supino passũ passu. d ℭ Dicit qꝫ tẽdo dis facit tensuz in supino et qdã suoꝝ ꝯpositoꝝ faciũt tũ vt ꝯtẽdo ꝯtentũ. e ℭ Dicit qꝫ edo es facit edi in ptõ: et esũ vel estũ in supino. Ex hoc sua ꝯposita nõ cogũt duplicare supina. Nãqꝫ p q: ambedo dat ambesuz. comedo comestũ. alij dicunt: qꝫ ambedo hꝫ duplex supinũ. s. ambesuz et ambestũ. sꝫ illud supinũ ambesum magis est in vsu. Similiter dicunt qꝫ comedo hꝫ duplex supinũ. s. comesuz vel comestum: vñ inuenit comeso comesas sare. verbũ frequẽtatiuum. similiter comesatio. onis nomen uerbale: sꝫ illd supinũ comestũ: magis est in vsu

N quibus eripitur[a]: penultima si breuiatur.
Additur s duplex: si longa sit s sibi simplex
Dans passum pando[b] subducit: n s geminãdo
Pando pati pateo[c]: passum fecere supino:
Dat tendo tensuz[d]: tum quedam compositoꝝ
Edi donat edo[e]: sum donãs stumqꝫ supino
Nec sua composita cogunt duplicare supina
Nanqꝫ dat ambesus esum: comedoqꝫ comestũ
Si facit r go[f]: nisi sint a rego nata: sed in xi.
Cetera sunt: pun. pan. le. tan. sꝫ demis a fra. n.
Hec cum cõpositis dant gi: tribus a lego dẽptꝭ.
Hec intelligo diligo negligo que faciunt xi.
Preteritum triplicat et sensum[g] pango pacisci.
Dat pepegi paxi dat cantus iungere pegi
Tango facit tetigi[h]: sed ago vel frango dat egi
Preterito duplici[i]: duo significans stimulãdo.
Pungo facit pupugi pũxi punctos numerãdo
Dego degi dabit[k]: quod dat rego xi sociabit
Dans go si sum dat[l]: per ctũ gi xiqꝫ supinat
Dat fixi fixum: sed fit de fingere finctum

f ℭ In hac pte auctor determinat de pteritis et supinis verboꝝ tertie ꝯiugationis desinẽtiũ in go dicens qꝫ verba desinẽt in go hñtia r añ go faciũt ptũm in si: vt tergo tersi. nisi sint nata. i. deriuata a rego regis. Sꝫ cetera q̃ non habẽt r añ go faciũt preterita in xi. vt tego texi. Sꝫ excipit pungo. pãgo lego tãgo ago: et frango que cum eorum compositis faciunt ptũꝫ in gi. Exceptis tribus compositis a lego legis q̃ faciũt in xi. vt intelligo intellexi. diligo dilexi. negligo neglexi.

g ℭ Quasi dicat qꝫ pango pangis habet triplex ptũm et triplex significatum. Naꝫ aliquando idem est qđ pacisci siue pactum facere: et tũc facit pupugi: aliquando ideꝫ est: qđ canere et tunc facit panxi et Aliquando ideꝫ est qđ iungere. et tũc facit pegi. Job. io. Ossibus et neruis compegisti me. h ℭ Dicit qꝫ tãgo tangis facit tetigi in ptõ. Sed ago et frãgo dant egi: Ut egi et fregi. i ℭ Dicit qꝫ pũgo pungis significãs duo. i. hñs duas significationes. duplici ptõ. i. scđꝫ duplex ptũm facit pupugi stimulando. i. qñ significat idẽ qđ stimudo. facit punxi. qñ significat idem qđ punctos numerales facio. k ℭ Dicit qꝫ hoc verbum dego degis. facit degi in preterito. Deinde dicit qđ deriuata a rego regis: faciant in xi. vt surgo surrexi. dirigo exi. l ℭ Dicit qꝫ verba tertie ꝯiugationis desinentia in go facientia preterituꝫ in si faciũt supinũ in sum vt tergo

tersi tersum. Et facientia ptm in xi. faciũt supinũ in ctũ. vt legi lectũ. & texi tectũ. iũxi iunctũ. et excipit hoc verbũ figo qd quãuis hẽat xi in pto tñ ñ fac supinũ in ctũ: sz fac fixum similr excipit hoc verbũ dego qd lz hẽat gi in pto tñ ñ facit supinũ in ctũ qz caret supino

a ¶ Dicit q verba tertie ɔiuga. in go desinẽtia hñtia i vl a añ go n. mediãte semp n. eripit in supino. vt mingo mixi mictũ. & frãgo fregi fractũ. Excipiunt vba intellecta p has sillabas. vz. cin vt cingo. tin vt tingo. an ut ango. qz retinẽt n in supino. Et hoc declarat in seqntibus. b ¶ Dicit q ista verba retinẽt n in supino lz hẽat i vl a añ go n mediãte vt ango angctũ. tingo tinctũ cingo ctũ: plãgo planctũ. clãgo clanctũ. stingo ctũ

I vel a si preit go venit n[a] mediante supino
Semper n eripit: cin. tin. an. excipiantur.
N retinẽt ango[b] cingo tingoqz supino
Et plango clango stingo ctum: degoqz nulluz.
Ho xi ctumqz facit[c]. dat vi lo ni geminetur
L. ibi tũc per li lo preterit. excipe vulsi
Dat etiam velli.
L duplex repetit mutam[d] si muta preibit.
Tollo tuli: fallo falli dat[e]: psalloqz salli
L simplex dat tum[f]: sed sum geminata supino
Tum vel itum dat alo[g]: caret omni malo supino
Psallere nolle carent: alienum dat tibi tollo
Mo dat vi dat itum[h] premo preter emo sz illa
Excipias quibus est per se penultima longa.
Nam si preterito tunc reddunt ptmqz supino
S geminat pmo si sũ dãs[i]: emo mi dat & emptũ
No dat vi g vel o si presit[k] & a cano nata
Ante no psi facit mi: preter cano: cetera vi dant

c ¶ Dicit q verba desinẽtia i ho faciũt ptũz in xi & supinũ in ctũ. vt traho traxi tractũ. Deinde dicit q desinẽtia in lo nõ geminãtia l faciũt ptm in vi diuisas sillabas vt colo colis colui. Notanter dixit. ni geminetur l. qz ibi. scz in illo verbo: In quo l geminat: lo mutat in li formãdo ptm vt psallo psalli vello velli: tñ excipit inquantũ facit vulsi: sed inquantũ hz velli non excipitur.

d ¶ Dicit q qñ verbũ in lo terminatũ duplicat l. muta pcedente l existẽte in pncipio. prime sillabe: Tũc illa muta geminat in pto. vt fallo fefelli. & pello pepuli.

e ¶ Auctor dicit p mo duz exceptionis q ista verba tollo psallo & fallo lz geminẽt l in presenti. & habeant mutã in pncipio pme sillabe. tñ nõ geminãt ptm: imo faciũt vt pz in littera fallo dat falli. psallo psalli. tollo tolli

f ¶ Dicit q desinẽtia in lo p simplex l faciũt supinũ in tũ. vt colo colui cultũ. Sz habẽtia duplex l facinnt sum in supino. vt fallo fefelli falsum. pello pepuli pulsum.

g ¶ Ponit exceptionem dicẽs. q alo alis dat altũ vel alitũ in supino. Malo caret oi supino psallere. i. psallo & nolo nõ vis caret supino. tollo tollis dat tibi alienũ supinuz vz substuli sublatũ: h ¶ Dicit q verba desinẽtia in mo faciũt ptm in vi. vt tremo tremui: Preter emo & pmo. de qbus statim dicetur. Sz excipias illa verba: qbus est p se penul. lõgo qfaciũt ptm in psi & supinũ in ptum. vt pmo prompsi promptum.

i ¶ Dicit q pmo facit pressi in pto & pressum in supino geminãdo es. emo facit emi in pto emptũ in supino. k ¶ Dicit q desinẽtia in no g vel o pcedẽte faciũt ptm i vi vt gigno gnis genui. & pono põis posui. & nata. i. deriuata a cano canis p ɔpositionem: mi: vt pcino precinis precinui. l ¶ Dicit q hñtia m añ no faciũt ptm in psi. vt cõtemno ɔtemsi. Cetera vero que nõ pñt ɔtineri sub regulis predictis faciũt ptũz in vi vt sterno straui. pter cano canis. qd facit cecini. Auctor nõ docet quõ cano faciat ptũz

qꝛ esno ē verbum multū vsitatum. iō presupponit ꝙ preteritum eius sit notum.
a ℭ Dicit ꝙ lino hꝫ triplex ptūm. vꝫ lini liui vel leui. ꝛ nō ē in vsu in simplicitate sꝫ in ꝯpōne ita. vꝫ oblino nis. b ℭ Dicit ꝙ verba tertie ꝯiuga. desinētia in no. facientia ptūm in vi faciūt supinū in itū. vt gigno genui genitū. Sine natis a cano. i. verbis deriuatis a cano canis. nā in his n p̄cedit tū. vt p̄cino p̄cinis p̄cinui p̄centū. ꝯcino ꝯcinis ꝯcinui ꝯcentū. psi tū dat. i. faciētia ptūm in psi dat supinū in ptū. vt ꝯtēno ꝯtēpsi cōtēptuꝫ. viqꝫ facit tū. i. faciētia ptūm in ui faciūt supinū in tum. vt sterno straui stratuꝫ.
c ℭ Dicit ꝙ v̄ba desinētia in po e breui p̄cedēte faciūt ptūm in vi ꝛ supinū in itū: vt

Dat lino lini[a]: vel liui dic quoqꝫ leui:
No p vi dat itum[b]: sine natis a cano: nam tum.
N precedit in his: psi tum dat. viqꝫ facit tum.
Po dat vi dat itum breuis e[c]: si p̄uenit. m pi.
Ptumqꝫ remota facit: psi cetera ptūqꝫ dedere
Dat linquo liqui[d]: coquo coxi: ctū dat vtrūqꝫ.
Ro vi tum qꝫ facit[e]: ge: cur excipiēdo ver: vqꝫ:
Dat si stumqꝫ gero: velut vro: curro cucurri
Cursum: ri vel si verro versumqꝫ supino
Quero quesiui[f] quesitum redde supino:
A sero cōposita[g]: serui sertumqꝫ debere:
Insero sic format ꝛ cōsero viqꝫ situm dat
Sic sero formabit prius: ꝛ sensum duplicauit
Sō siui situmqꝫ facit[h]: sed deme capesso:
Quod si sumqꝫ facit: sic viso sicqꝫ facesso:

strepo strepui pitū. Si vero m sit añ po. m. remouet̄ ꝛ po mutat̄ i pi vt rūpo pi ptū in supino. Cetera. s. q̄ nō hn̄t e breuē nec m añ po: faciūt ptūm in psi: ꝛ supinū in ptū. vt repo pis repsi reptum.
d ℭ Dicit ꝙ linquo liquis facit linq. ꝛ coquo coxi. vtrūqꝫ facit supinū in ctū. vt lictū ꝛ coctū. Intellige ꝭm artē.
e ℭ Dicit ꝙ verba ꝺ̄sinētia in ro faciūt ptūꝫ in vi ꝛ supinū in tū. vt tero triui tritū: excipiē do verba ītellecta per has syllabas. vꝫ. ge. i. gero. cur. curo. ver v̄. ro. v. uro. qꝛ gero facit gessi in ptō ꝛ gestū i supino. vro vssi vstum curro cucurri cursum. verro verri uel versi versum.
f ℭ Dicit auctor ꝙ hoc verbū q̄ro facit q̄siui in ptō ꝛ q̄situ in supino: ꝛ excipit̄ ab illa regula. Ro ui: tūqꝫ facit. eo ꝙ facit q̄siui q̄sitū: ꝛ deberet facere q̄ui q̄tū p mutationē ꝺ ro in ui. ꝛ de ui in tū. Et sic excipit̄ tātūmō pp hoc ꝙ supat p̄sēs tps vna sillaba: qꝛ illa regula. Ro ui. tūqꝫ facit. intelligēda ē de p̄teritis in ui ꝛ de supinis in tū q̄ sūt paria p̄nti tpi in syllabis. Uerumtñ quero nō excipit̄ q̄ꝫtum ad finalē syllabam. qꝛ facit vi ꝛ tum.
g ℭ Composita a sero seris dederūt serui in ptō ꝛ sertū in supino. ꝛ insero format sic. similr̄ ꝛ ꝯsero vt insero inserui insertū: ꝯsero ꝯserui ꝯsertū. Et insero dat etiā vi in ptō ꝛ itū in supino. deide reddit cā huius ponēdo regulā de sero seris: ꝛ dicit. Sic sero formauit p̄us añq̄ꝫ eēt ꝯpositū duplex ptūm ꝛ duplex supinū. s. in rui ꝛ in vi ꝛ in tū ꝛ i atū vt sero serui vel seui sertū uel satū. ꝛ ēt sensuꝫ. i. significatū duplicauit. qꝛ sero seui satū ē idē qꝺ plātare aut seminare. sꝫ sero serui sertū idē ē qꝺ ordinare vt cū ꝺ̄r. Ille seminat scolares in studio. i. ordinat ꝛ sunt q̄dā ꝯposita de sero q̄ ꝯueniūt cū illo significato: ꝙ ē plātare vl̄ semiare ꝛ illa faciūt ui in tū ut obseui obsitū. Et sūt alia ꝯposita q̄ discōueniūt ab vtroqꝫ significato de sero ꝛ illa faciūt in rui ꝛ in ertū vt desero p derelinquo deserui desertū. Et sunt alia ꝯposita q̄ ꝯueniūt in vtroq̄ꝫ significato de sero. ꝛ illa faciūt in vi ꝛ rui ꝛ situ ꝛ sertū vt ꝯsero ꝯserui vel ꝯseui ꝯsertū vel ꝯsitū. Uñ cū sero cōueniunt: hec. circū. con. ob. in. ꝛ inter. De. dis. ex. as. pre. pro. signāt. aliudq̄ꝫ. Cōueniētia cum sero ui. tū. d. anteq̄ꝫ creatis ꝛc̄. h ℭ Dicit ꝙ desinētia in so faciūt ptūm in siui ꝛ su

pinū in sitū. vt lacesso sis. siui sitū. Sz deme. i. excipe capesso sis: qđ facit capessi in preterito et capessū in supio: viso sis.: et facesso sis: sic. i. silr faciūt: et sunt vba desideratiua.
a ℂ Dicit q pinso pinsis facit pinsui in ptō et pistū in supino. b ℂ Dicit q desinētia in to c pcedente mutāt to in xi in ptō et xi in xum in supino. vt flecto flexi xum.
c ℂ Dicit q pecto facit pexui in preterito vel pexi: et similiter necto facit nexui vl' xi.
d ℂ Dicit q duo verba hz e breuē ante to. s. peto et meto. peto facit petiui in ptō et petitum in supino. meto facit messui in preterito et messum in supino geminando s.
e ℂ Dicit q duo vba hñt r ante to. vt sterto stertis. et verto vertis: sterto facit stertui in ptō et Caret supino. verto facit verti in preterito et in supino vsuz
f ℂ Dicit q mitto tis facit in ptō misi et i supino missuz geminando.
g ℂ Dicit q hoc vbū sisto sistis si trāseat. i. si ē trāsitiuū facit statui. in ptō et in supino statutū. Sz si sit neutrale. i. neutrū absolutū fac stet in ptō et caret supio.
h ℂ Dicit q hñtia l añ vo faciunt ptūm in vi mutādo vo in vi et supinū in vtū ut soluo solui solutum.
i ℂ Dicit q vbū hñs vocalē longā añ vo facit ptūm in xi: vt viuo vixi: in supino victum
k ℂ Dicit q desinētia in xo faciūt ptūz in ui. ut nexo xui et texo texui: nexo nexū in supio et texo fac textū

Pinso preteritum[a] per vi formando: dat estum
Ante to c veniens[b]: in xi cto mutat et in xum.
Datqz xui pecto[c] pariter xi: sic quoqz necto.
E duo corripiunt[d]: quorum peto viqz facit et tum.
S geminando sui format meto: deide facit sum
Ante to verba duo retinent r[e] et absqz supino:
Prebet vi sterto: ti format sum quoqz verto:
Dat si sum mitto[f]: tamē s geminando supino
Dat sisto statui[g]: si transeat atqz statutum
Sed si sit neutrale steti nullumqz supinum
L vo preueniens[h] de vo vi format et vtum
Longaqz precedens[i] vocalis xi facit et ctum.
Xo dat vi[k]: xum nexo: format texoqz textum
Post pdicta vide[l]: que sit formatio qrte.
p Vi uel ui vel ii:[m] si ri dat xi quoqz psi ni
Dat cio xi quotiēs[n] n pcedit: hac sin dat si
Non sine compositis[o] debent bissillaba demi
Hec faciunt in vi: sic format sancio vel xi

l i In hac pte auctor determinat de pteritis et supinis verborum quarte coniugationis. Et pº se continuat. cū pcedētibus dicēs. Post pdicta vide et c. m ℂ Auctor ponit gñaliter oēs terminationes ptōrum vborum qrte coniuga. dicēs. Quarta coniugatio dat in ptis has termiatiōes. vz ui Ut audio audiui. vel ui vt salio salui. Vel ii: vt salio salii. uel ri. ut reperio reperi. si. ut sentio sensi. xi. vt uincio vinxi. psi vt sepio sepsi: ni vt venio ueni. et suum compositū vt inuenio inueni. Et sic de singulis et c.
n ℂ Dicit q verba quarte coniugationis desinentia in cio n precedēte faciūt preteritum in xi. vt vinco vinxi. Hac sine dat si. Idest desinentia in cio sine hac littera n. dant si in preterito. vt farcio farsi. Et sic de aliis et c.
o ℂ Ponit exceptionē a regula pdicta dicēs q vba byssillaba. i. duarum sillabarum in cio desinētia debēt demi. i. excipi nō sine compositis. q2 et composita excipiunt. hec. n. faciunt in vi. vt scio sciui. et nescio nesciui. Deinde dicit q santio sic format ptūm. q2 facit sanciui. vl' santio et facit xi vt sanxi. p ℂ Epilogādo dicit magister. Notate de verbis qrte coniugatiōis terminatis in cio illa q dicta sunt. q2 de illis sufficienter dictū ē. Jō dic

ꝙ sunt notanda ea q̄ dixit. a ¶ Dicit ꝙ verba q̄rte ꝯiugationis: q̄ nō p̄nt ꝯtineri ī regulis p̄dictis. faciunt preteritum per iui. Ut audio audiui seruio seruiui.
b ¶ Ponit exceptionē a regl'a p̄dicta dicēs. Cassus. i. uerba intellecta ꝑ has sex lr̄as ꝯtētas in hac dictiōe cassus cassāt. i. destruūt hāc legē. i. regula ꝑdicta. Per c intelligitur cābio bis: qđ facit cāpsi uel cābiui ꝑ a haurio ris hausi: ꝑ s sepio sepsi sentio sensi. ꝑ u uenio ueni ⁊ ei⁹ ꝯposita. ut reuenio reueni: ꝑ s salio lui vel salij. ⁊ ēt hꝫ saliui. ſꝫ tūc n̄ excipit̄. Hoc ēt intelligit̄ de ꝯpositis eoꝝ ut exhaurio exhausi. Et iō dicit. ⁊ in creata.
c ¶ Dicit ēt ꝙ uerba illa q̄ pario paris parit ꝑ ꝯpōnēꝫ. debēt excipi a regula supradicta: q: nō faciūt in vi imo faciūt sicut statim: dicet̄. Et hoc verbum aio ais excipit̄ de quo dabit̄ doctrina in capitulo de anomalis defectiuis. nota ꝙ pario paris in simplicitate ē tertie ꝯiugatiōis: in cōpositione vero quarte Ut reperio.

De verbis quarte[c] que dacio dicta tenere
Cetera preteriti[a] vocem fecere per iui.
Sed legem cassant[b] hāc cassus ⁊ inde creata
Haurio sentio sepio si vi cambio vel psi
Dat venio veni: sic que componis ab illo
Dat salio salii saiui quoqꝫ siue saliui.
Queqꝫ parit pario[c] simul excipiuntur ⁊ aio
A pario dant nata rui[d]: nisi quod reperire.
Cōperioqꝫ peri faciendo preteriere.
Je xi preterita per[e] ctum fecere supina:
L preunte vel r[f]: si tum facit: his fine dat sum
Excipias austum dans aurio[g]: sepio septum
Ut venio[h] sic dant ab eo venientia: ventuꝫ
Et quicquid pario parit r[i] preunte facit tuꝫ
In vi preteritum[k] semper transfertur in itum.
Dat salio saltum[l]: dum vi facit excipiendum
In quibus eripitur:[m] duo deme supia sepultū:
Quod sepelire facit: amicire figurat amictum.
A que cōposita[n] vel eo breuiare supina
Constat ⁊ ambitum nō corripit ambio solum.
J reperire cupis ex deponente supina
s Actiui finge vocem[o] formaqꝫ per illā.

d ¶ Dicit auctor: qđ deriuata a pario parit̄ faciunt ptūm in ui. Ut apio apui. nisi repio et ꝯperio ꝙ fac̄ repi ⁊ ꝯpi
e ¶ Dicit ꝙ faciētia ptūm in xi faciunt supinū in ctum ut uincio uixi uinctum.
f ¶ Dicit ꝙ facientia ptūm in si l uel r p̄cedēte. faciūt supinū in tuꝫ ut fartio farsi fartum ⁊ fulcio fulsi fultuꝫ. Facientia uero ptūm in si. sine his litteris. s. l vl' r faciunt supinū in sum. vt sentio sensi sensum.
g ¶ Hic auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs ꝙ aurio et sepio: lꝫ faciāt ptūm in si tn̄ excipiūt̄. q: haurio facit haustū ⁊ sepio septū. h ¶ Dicit ꝙ uenio facit uentū in supino. i ¶ Dicit ꝙ ꝯposita a pario ris. faciūt supinū in tū vt reperio repertum.
k ¶ Dicit ꝙ faciētia preteritum in vi faciunt supinū in itum ut audiui auditum.
l ¶ Dicit ꝙ salio facit saltū in supino. inq̄ꝫtū facit saliui in ptō excipit̄. q: facit salitum
m ¶ Quia supius dixit ꝙ faciētia ptūm in ui faciūt supinū in itū. iō dicit ponēdo exceptionē in his v̄bis sepelio ⁊ amicio q̄ faciunt sepultū ⁊ amictū. n ¶ Quia supius dixit ꝙ faciētia ptūꝫ in ui faciunt supinū in itū penul. ꝓducē. mō pōit exceptionem in ꝯpositis ab eo is ⁊ q̄o qs dicēs ꝙ corripiūt penul. supini vt neq̄o nequi negtū: ⁊ trāseo trāsiui sitū. o ¶ Supinis Auctor nos docuit formare ptā ⁊ supina verboꝝ tam acti

no℞ q̄ neutro℞. nūc aūt docet et dicere intēdit. de supinis verbo℞ deponētiū siue d̄ supinis verbo℞ hñtiū passiuam vocem. Et dicit. Si tu cupis reperire supina ex deponēte vbo. tu debes fingere vocem actiuam et p̄supponere q̄ habeat verbum in o terminatum: et formare ptū et supinū b̄m illā vocem actiuā repto supino vbi actiue vocis immediate habebis supinum verbi deponētis quod simile est. Ex quo qdem supino et verbo suz es est: poteris supplere ptūm illius vbi deponenē. De hoc auctor ponit exemplū dicēs. Sicut letatū veritū. Presupponam⁹ q̄ inueniat leto tas. hoc tale vbuz leto tas. faceret letaui p illa regulā. As in ptō etc. et faceret letatū in supino p illā regulā: Regula q̄ formā etc.

Ex quo scire possumus: q̄ letatū ē supinū hui⁹ verbi letor taris. ex q̄. supino et verbo sū es ē supplet ptū verbi. vz. capiēdo pticipiū pti tēporis ab ipō supino deriuatū vt dicēdo letatus suz vel fui. Similiter possumus dicere: de vereor p̄supponēdo q̄ inueniat vereo veres. hoc tale verbū faceret in ptō verui p illā regulā. De deo deq̄z geo leo queo vl' neo dicta. Sufficiūt. in vl

Sicut letatum veritum: sed plurima verba
Illa creant aliter pbat hoc ratus atq̄z misertus
Dat fateor fassum [a] nullū liquor medeorq̄z
Et vescor reminiscor.
Hec circunloquium [b] non seruant preteritorum
Disce supina dare per deponentia terne
Gressus cmentus [c] fruitus fructusq̄z profectus
Et fretus lapsus nactus quoq̄z pactus adeptus
Ultus et iratus oblitus functus et vsus.
Questus complexus nisus vel dicito nixus.
Ortus et est orituruse: mortuus et moriturus:

diuisas cetera formāt. Et eius suppinū esset veritū p illā regulā. Que dāt ptūm per ui caruere supino. Ni faciāt in itū. Eodē mō p cetera discurrēdū ē. Sz plurima vba excipiunt. q̄ aliē faciūt supina q̄ dictū ē. Probat hoc rat⁹ atq̄z misert⁹. fingam⁹ q̄ reo res reperiat. eius ptūm faciet rui p illā regulā. De deo deq̄z geo etc. et supinū faceret rituz vel careret. Et sic deberem⁹ dicere q̄ in ptō reor faceret ritus suz fui. Aut carerem⁹ tali ptō. sz q̄r facit ratus. iō excipiē. Preterea fingam⁹ q̄ inueniat misereo res ei⁹ ptūm facit miserui p illā regulā. De deo deq̄z geo etc. Et supinū faciet miseritū. Et per consequens misereor faciet misertus suz vel fui. Et q̄r facit misertus sum ideo excipitur.

a Dicit q̄ fateor facit fassū deberet. n. faceret fatitū fingēdo vocē actiuā: deinde dicit q̄ liquor liqueris: et medeor mederis. vescor ris. reminiscor ris. nullū hz supinum.

b Quasi dicat. q̄ p̄dicta carēt supinis ex eo qd̄ nō suāt circūloquz p̄terito℞ a quo attraheē d̄berēt originē. vl' sic exponaē et forte meli⁹. hec p̄dicta n̄ suāt circūloqū ptō℞. i. carēt supletōe ptō℞ ex eo q̄ carēt supinis: qbus deficiētibus deficit suppletio ptō℞.

c Dicit magister. O lector disce supina dare vbis deponētibus tertie cciuga. nō suantibus regulam antedictā. Uidelicet Si reperire cupis etc. hec patēt in seq̄ntibus.

d Dicit q̄ ista q̄ in lr̄a nō formanē: scdm vocē fictā. vz gressus de gradior iris. Nā deberet facere grassus ficta uoce actiua. s. gradio p illā regulā. Dat di sūq̄z dio. Eodē mō discurrēdū ē per cetera. Et si aliq̄ repias. q̄ formanē b̄m vocē fictam dicas de ipis ē doctrina et nō exceptio. ut iratus qd̄ uenit ab irascor ris. fingam⁹ uocē actiuā. s. irasco facit iraui p illā regulā. M. uel s abiiciē. et faciet iratū p illā regulā. utrūq̄z facit. Iō pz q̄ nō excipiē sz ē doctrina. Cōmētus venit cminiscor. fruitus fructus et fretus a fruor profectus a proficiscor. ultus ab ulciscor. oblitus ab obliuiscor. fructus a fungor. vsus de vtor. questus de queror. complexus de complector. nixus. et nisus de nitor niteris.

e Dicit q̄ orior et morior cū sint tertie vel quarte cciugationis habēt preteritū iuxta

tertiā ꝯiugatiōez vt ortus sūꝫ ꝛ mortuꝰ suꝫ. ꝑticipia vō futuri tēporis. iuxta quartaꝫ. ut oriturus ꝛ moriturꝰ. penul. cor. quā debēt ꝑducere per illā regulā. In ui preteritum.
a ℭ Dicit ꝙ expergiscor sceris. facit exprectus suꝫ. loquor locutꝰ sū: sequor secutꝰ suꝫ.
b ℭ Dicit ꝙ tueor ris. facit in supino tutū. tuor ris. facit tuitū. sꝫ ābo faciūt tueri in infinitiuo. c ℭ Sentētia ē clara in textu. d ℭ Dicit auctor ꝙ ē opinionis ꝙ exosus qd̄ idē est qd̄ in odio hn̄s: ꝛ perosus: qd̄ idē ē caret vbo. i. a nullo uerbo deriuat̄ vsitato Aliq. n. dicūt ꝙ sunt nomina ꝛ regūt post se accusatiuos vt exosus bella perosus. furta Alij dicunt ꝙ sunt participia ab illis verbis exodi ꝛ perodi. sed non sunt in usu. Ipsis etiā potest addi p̄scius de quo idē est iudiciū. vt prescius ventura.

Hinc exprectus[a]. faciunt loquor ꝛ sequor vtum
Dat tutum tueor[b]: tuitū tuor: ambo tueri
Dat nascor natum[c]: dat mensuꝫ metior orsum.
Orior. ꝛ passum patior: potior qꝫ potitum
Credo quod exosus verbo caret atqꝫ perosus.
Onatū sequere: p[e] verba fruentia lege
d Dic. duc. fac. ꝛ fer[f]. sic q̄ ꝯponis ab illis
Cū facit a vertit in i[g]: verbi regula seruit
In ui preteritum[h]: de se data tempora quedam.
Syncopat: hinc deme dissilaba: quodqꝫ fit ide:
Inuemes nosti flasti flesti quoqꝫ scisti.
Cum verbum quod hꝫ[i]: quarto casu sociari.
Participans t̄ps dare preteritum videamus
Et careant illo que non licet addere quarto
Preteritum verbi damus istis participantis.
Nunquā preteritum nunq̄ꝫ vel raro supinum:

e I isto Capitulo Auctor intendit Determinare de v̄bis d̄fectiuis ꝛ anormalis. Et p̄mo dicit: qd̄ tu debes seq ponatum per verba fruentia lege. idest regula: q̄si dicat. qd̄ tu debes variare verba regularia sicut donatꝰ insinuat. Naꝫ de verbis irregularibus: ego dabo tibi doctrinā: vt patet in sequentibus.
f ℭ Dicit ꝙ ista uerba dico cis. duco is. facio cis. ꝛ fero fers sunt irregularia in prima voce imperatiui. q: debe remus dicere. dice duce face ꝛ fere. ꝛ dicimꝰ dic duc fac ꝛ fer. Et hoc forte ad d̄ſiam gti ꝛ datiui huius nois. dica dice. fera fere. et ablatiui huius nois dux ꝛ far. q: dux hꝫ duce. ꝛ far face in abltō. Silr̄ ē dicendū d̄ ꝯpositis eoꝝ vt benefacio cis. Imꝑatiuo mō benefac. benedico benedic. reduco reduc affero affer. g ℭ Dicit auctor ꝙ facio cis. qn̄ mutat a in i in ꝯpōne. tūc regula v̄bi seruit sibi. i. regularit̄ declinat̄ vt inficio cis. Imꝑatiuo mō infice. ꝑficio ꝛ ꝑfice. perficio perfice. ℭ Dicit ꝙ p̄terita i ui termīata syncopāt q̄dā tēpora data de se. i. aliq̄s uoces ab ip̄is deriuatas. Verbigr̄a. p̄teritū huius uerbi amo as. facit aui ꝛ ab ip̄o deriuatur amauisti. qd̄ aliqn̄ syncopat̄ ꝛ dicimꝰ amasti ꝑ amauisti. ꝛ sic de silibus. sꝫ notanter dic̄ tp̄a q̄dā. q: nō oīa syncopāt sꝫ aliq̄. Neqꝫ debemꝰ aliq̄ syncopare. nisi reperiat̄. ab autoribꝰ syncopata. Vn̄ uersus. syncopa si fuerit ueteꝝ uestigia fuent. Vl' sic exponit̄. p̄teritū in ui syncopat q̄dā tēpora. i. q̄sdā ꝑsonas tā in se q̄ꝫ in tēporibꝰ a se datis deinde pōit exceptionē dicēs. Hinc deme dissyllaba. i. ꝑtā duaꝝ syllabaꝝ. ꝛ illa q̄ ab eis deriuant̄. q: talia nō patiunt̄ syncopā. ut neo nes neui neuisti. deneo deneui deneuisti.
i ℭ Nūc ponit exceptionē. ab exceptiōe p̄dicta dicēs. ꝙ ꝑtā in litera posita lꝫ sint dissilaba. i. duaꝝ syllabaꝝ in p̄ma ꝑsona. tn̄ inueniunt̄ syncopata. ut nosti ꝑ nouisti. flasti. ꝑ flauisti. flesti ꝑ fleuisti. disti ꝑ dixisti. Aliq dicūt scisti: ꝛ tūc exponit̄ scisti pro sciuisti.
k ℭ Dicit auctor qd̄ uerba q̄ hn̄t ꝯstrui cū actō casu per naturā ꝓpriā ꝑn̄t h̄re parti-

Capitulū sextum est de irregulari huius verbis. h̄ ē anormalis ꝛ defectiuis.

cipiũ preteriti temporis.s.in passiuis eorum.& per consequens etiam possunt habere supinũ vt amo amatũ.amor amatus sũ. Illa vero q̃ nõ pñt vel nõ hñt cõstrui cũ actõ carẽt pterito pticipij. vt seruio seruiui.nõ.n.reperit seruitus sum. Tñ aliqua sunt que lz possint. cõstrui cũ actõ casu.nõ hñt ptũm pticipij nec hñt supinũ.& si hñt hoc raro cõtingit. & sũt ista q̃ in lr̃a numerant.s.ambigo cõpesco &c. de qbus verbis cũ aliqua sint obscura. ipa declarabo: Ambigo.i.dubito.cõpesco.i.refreno.caluo.i.fallo.sugo.i.lacteo. scando.i. ascẽdo.mãdo.i.comedo.scabo.i.grato.scarpo & scalpo ptinet ad hoĩes. scabo ad sues diceres superius glisco nõ hz ptũm vbi dicit. Glisco ptũm.nõ dicit q̧ hz ptũm. Itez supius dicit cõpesco:posco disco hñt supia ubi dic̃ Dant i itũ disco cõpesco posco supinũ: dicendũ ẽ de glisco q̧ superi⁹ loqtur fm vsum: at loquit fm artẽ qñ dicit q̧ hz ptũm Ubi. de alijs dicas ecõuerso.s. de disco cõpesco & posco

a ℭ Dicit qđ neutra raro hñt ptũm pticipij .i.ptũz per fectũ ex supletiõe pticipij & buius verbi sum es ẽ. sz multa hñt supina vt seruio fuitũ.obedio obeditu3 & fere omnia habent. participium in rus. vt seruiturus obediturus Tamen excipiunt ea: que carent supinis. q̃ etiam carent participis in rus. Ideo dicit inde tamen tollis &c. que aũt sũt illa neutra: que habent preteritum & ñ supina declarat infra.

Ambigo cõpesco disco posco tremo glisco
Lambo vel lingo metuo timet vrgeo caluo
Linquo vel sugo paueo fugit horreo scando
Mando scabo scarpo cerno.
Accusatiuis possunt tamen hec sociari
Dices de neutris [a]:qđ raro participantis
Seruant preterita:sed multis adde supina
Dicq3 fere cuncta p rus formare futura
Inde tamen tollis ea que caruere supinis
Preteritum neutra dant hec [b]:desuntq3 supina
In rus par ratio facit illa carere futuro
Estuo sterto mico rudo strido strideo psallo.
Ut docui iunge:preter sex neutra secunde
Sex retinẽt neutra pla.no.ca.va.pa. do.supĩa
Audeo cum solco [c]:fio quoq3 gaudeo fido.
Quinq3 puer numero neutra passiua tibi do:
Exulo vapulo veneo [d]:fio quattuor ista
Sensum passiui sub voce gerunt aliena.

b ℭ Dicit q̧ ista verba estuo as:sterto tis:& oĩa suppradicta hñt ptũz verbi: Ut estuo estuasti sterto stertui:sz non hñt supina. Iđ carẽt pticipijs in rus q: pticipia in rus formant a supino.quo deficiẽte nõ pñt formari. Et hoc ẽ qđ dicit. In rus par ratio. dein de dicit q̧ verba neu.scđe cõiugatiõis p̃ter sex vt docuit in scđa.s.cõiugatiõe iũgunt p̃dictis:q: ipa carẽt supinis & pticipijs in rus vt egeo egui supinis caret. Excipiunt sex q̃ hñt supina: Iđ dicit p̃ter sex. Ex hec sex intelligunt p sex syllabas positas: in vltimo versu.pla.i.placeo ces.cui placitũ:noceo ces.cui. nocitũ.ca.careo res. rui caritum. vel cassum: valeo les lui valitu3.pateo tes patui passum.doleo doles dolui dolitu3.

c ℭ Dicit A. q̧ quinq3 sunt v̾ba neutro passiua.vt supra cõtinet in metro.q̃ defectiua seu irregularia sunt:q: in p̃teritis pfectis.& in his q̃ formant ab eis retinẽt litteraturã passiuorum in ceteris vero neutrorum. Iuxta donatũ dicentẽ: Cuius gñis: neutro passiui: quare q: in p̃teritis pfectis &c. Et sic declinat audeo audes ausus sum audere audendi audendo audendum ausum ausu: audẽs ausus. ausurus & sic de alijs.

d ℭ Dicit A. qđ sunt q̃tuor verba q̃ sub vna voce actiua passiua retinẽt significatio

nem ⁊ ꝯstructionē.s.exulo as.⁊ reliq̄ vt in versu ptinet. Et dn̄r defectiua q: deficiūt a recta significatōe. Nā gerūt sensū passiui sb alienā voce.i.sub voce neutrali. Fio fis factus sū.i.incipe esse.d n̄ eē trāsire ad eē. Et ē neutro passiuū q̄ntū ad vocē.neutrū passiuū q̄ntū ad significationē. Et h₃ tria pticipia.s.fiēs factus ⁊ facturus:s₃ fiēs n̄ ē i vsu.
a ¶ Dicit ꝙ vba coia sūt irregularia ex eo ꝙ habēt duas significatiōes sb vna termi.
b ¶ Auctor dicit ꝙ ista q̄ttuor vba in textu nomiata sunt defectiua seu irregularia q: deficiunt aliq̄bus tpibus.⁊ q: sb vna terminatiōe retinēt sensū pn̄tis ⁊ p̄teriti tpis. vn̄ odi idē ē qd odio habeo ⁊ odio habui.memini.i.memoriā habeo ⁊ memoriā habui. Carent ēt impatiuo preter memini qd h₃ memēto in singulari.⁊ mementote in plāli. Jō dicit. Datq₃ mementote ⁊c̄ Et ē sciēdū ꝙ alia tpa: q̄ formant̄ ab illis. v₃. odi noui cepi ⁊ memini parit̄ sensū duplicabūt.i. habebūt sensum pn̄tis ⁊ p̄teriti tpis. vt noui nouerā nouissem: noueri₃ nouero nouisse:⁊ sic de similibus:iō dicit. Et que formant̄ ab his ⁊c̄. Vn̄ deficiūt in pn̄ti ⁊ in tpibus formatis a presenti h₃ voces:sed ptm̄ ⁊ que formant̄ a preterito hn̄t.

Largior expior[a]: veneror moror osculor ortor:
Criminor amplector tibi sunt cōmunia lector:
Si bene cōnumeres interpretor hospitor addes
Bis duo sunt odi [b]noui cepi meminiq₃
Que retinent sensum: presentis preteritiq₃
Que formant̄ ab his: pariter sensu₃ duplicabūt
Datq₃ memētote memini dedit ante memento
Ex do passiua[c]: nisi dor: solum lego dicta
Aio sisto fero tollo [d] ferio furo cerno
Ex his preterita negat vsus habere creata
Passiui ternis [e] impersonale notabis:
Personas dabit [f]: imperium primas in vtroq₃
Tempore presenti ternas: quas dat mod⁹ optās
Extremo: ternis est altera forma futuri:

c ¶ Dicit ꝙ hoc verbu₃ do das h₃ passiuū in omni persona p̄ter q̄₃ in p̄ma:ꝯstrue. Ego lego passiua dicta ex do das:nisi solū dor. q: nō inuenit̄ de vsu. Et ꝯposita de dor nō ita deficiūt p̄ma ꝑsona passiui: q: bene dicitur pessundor. Venundor. Et do caret p̄ma persona passiui ad differentiam istius nominis dor doris nomen populi vel ciuiatatis. Si obijcitur qd eodem modo non debemus dicere amor in prima persona huius verbi amor amaris propter differētiam remouendam que est inter hoc nomen amor amoris:⁊ sic de pluribus alijs. dico ꝙ priscianus soluit hoc quod in quibusdam posuerunt auctores differentiā:⁊ in quibusda₃ non ideo dico ꝙ solus vsus ē in causa quare non dicitur dor in prima persona passiui.
d ¶ Dicit auctor ꝙ ista vba aio sisto ⁊c̄. de se nō hn̄t preterita nec supina:licet mutuentur ab alijs verbis. Nam aio facit dixi dictum ⁊ mutat̄ a dico dicis:sisto facit steti ⁊ mutatur a sto,stas.⁊ tunc caret supino.aliquando facit statui statum. Et tunc mutuatur a statuo statuis. Fero facit tuli ⁊ latum:⁊ mutuatur ab illo verbo antiquo tulo tulis Tollo facit sustuli.⁊ mutat̄ ab isto antiquo verbo sustolo sustulis. Antiq.n. dicebāt tulo tulis tuli vel tetuli tultum. Et inde ꝯponebāt̄ sustulo lis sustuli. qd modo non est in vsu in pn̄ti:⁊ iō datū est eius preteritum huic verbo tollo qd significat auferre vl' eleuare. Ferio facit ꝑcussi ꝑcussum a ꝑcutio ꝑcutis. Furio facit insaniui insanitū ab insanio insanis. Furio idem preteritum habet. Cerno facit creui cretum a cresco crescis.
e ¶ Dicit auctor ꝙ vba impsonalia sunt defectiua.q: variāt̄ p vnā vocē tantū.s.p tertiam personam passiui singularis numeri. vt verbo impersonali tempore pn̄ti amat̄.
f ¶ Dicit A. ꝙ impiū.i.modus impatiu⁹ dat p̄mas ꝑsonas plāles in vtroq₃ tpe:s₃

In p̄nti in futuro: q̄s modus optans.i.optatiu⁹ dat extremo.i.futuro.quasi dicat. ꝙ p̄ma p̄sona pl'alis numeri p̄ntis ꝛ futuri tp̄is impatiui ē similis p̄me p̄sone plural' numeri futuri optatiui modi. Et vltra dicit ꝙ impatiuus in tp̄e p̄nti h̄z tertias p̄sonas similes tertijs p̄sonis futuri tp̄is optatiui modi. Verbigr̄a: Nā dicimus impatiuo mō tp̄e p̄nti ama amet. ꝛ pl'aliter amem⁹ amate amēt. Futuro amato tu: amato ille. Et pl'r amem⁹ amatote amāto. In futuro optatiui dicimus. Futuro vtinā amē ames amet. Et pl'alit̄ vtinā amemus ametꝫ amēt. Ex q̄b⁹ p₃ vt dictū ē. deinde dicit ꝙ altera forma ē ternis.i. tertijs p̄sonis futuri impatiui. ꝛ docet ip̄as formare dicēs. Tu dabis illis ternis p̄sonis futuri impatiui tā₃ singularibus: q̄₃ pl'alib⁹ illas tertias p̄sonas q̄s p̄sens tp̄s indicij.i. indicatiui dedit sibi ꝛ aducias o vel .or o i actiua voce ut amo amas amat. addita o fit amato in singulari: amant. addita o fit amātoi pl'ali. or uero addat in passiua uoce. vt amat addita or fit amator in singulari. amāt addita or fit amātor in pl'ali. Si vero verbū nō h₃ actiuū debem⁹ fingere ꝙ habeat. vt si volumus formare tertias p̄sonas futuri impatiui huius verbi.s.aggredior.ris. fingamus vocem actiuā.s.aggredio aggredis aggredit. ꝛ addita or fit aggredior: ꝛ sic habemus tertiā p̄sonā singularē futuri tp̄is impatiui aggredimus itis. aggrediūt: ꝛ addita or fit aggrediuntor: ꝛ sic habem⁹ tertiā p̄sonā pl'is impatiui. Et ē sciendū ꝙ scd̄a ꝛ tertia p̄sona futuri impatiui singularis numeri sūt similes tā in actiua uoce q̄₃ in passiua. deinde ponit exceptionē dicēs. Volo ꝯpositiuaqꝫ demas.q.d. ꝙ uolo uis ꝛ eius ꝯposita excipiunt̄. q: nō h̄nt impatiuū modū p̄ter nolo nouuis nouuult: de quo dicet̄ inferius ibi. Nolo patrē seq̄t̄. ꝯponit̄.n.a nō ꝛ volo.

> Quas dedit indicii sibi presens has dabis illi.
> O vel or adiicias: volo cōpositiuaqꝫ demas
> Ante te[a]: tote: mini mior a. dat p̄ma sequensqꝫ.
> E longam: iqꝫ breuē dat tertia. i quartaqꝫ lōgā
> Presentis nota[b] sic fit persona secunda.
> Alp̄oreqꝫ sequēs: dat e tertia: s₃ i dabo quarte.
> Adde re passiuo[c]: modus vultim⁹ huic similat̄
> Tres ri p re dabūt[d]: re lego iacet: iqꝫ dat ex e.

a ℭ Dicit ꝙ uerba prime ꝯiugatiōis h̄nt a p̄ductā ante t in scd̄a p̄sona p̄ntis tp̄is impatiui modi pl'alis nūeri ꝛ h̄nt a p̄ductā ante tote in scd̄a p̄sona pl'alis numeri futuri tēporis. ꝛ h̄ ē in actiua uoce. ut amate amatote In passiua v̄o h̄nt a ante mini. ꝛ añ minor. ut amamini amaminor. Verba scd̄e h̄nt e lōgam vt docete docetote docemini doceminor. Verba tertie h̄nt i correptā ut legite legetote. legimini legiminor. Verba q̄rte ꝯiugati. h̄nt i p̄ductā. vt audite auditote. audimini audiminor. b ℭ Hic auctor docet nos q̄l'r dicere debem⁹ s̄a p̄sona p̄ntis tp̄is īpatiui modi singularis nūeri dicēs. ꝙ p̄or.i.p̄ma ꝯiuga. dat a p̄du. in scd̄a p̄sona presentis tēporis īperatiui modi singularis numeri vt imperatiuo modo ama: sequens.i. secunda dat e productam. ut doce. Tertia dat e correptam. ut imperatiuo modo lege Sed ego dabo i productam quarte coniugatiōis. ut imperatiuo modo audi ꝛc̄.
c ℭ Modo ponit regulā de secūda persona īperatiui passiue vocis. Et dicit ꝙ si volimus invenire secundā personā singularē uerbi passiui debemus addere re scd̄e persone actiui. vt ama addita re fit amare. Deinde dicit ꝙ infinitiuus modus similatur. huic scilicet imperatiuo passiui: Ut infinitiuo modo amare. docere. legere audire.
d ℭ Nūc ponit regulā de īfinitiuo passiui dicēs. ꝙ tres.s.ꝯiugatiōes.s.p̄ma scd̄a. et q̄rta dabūt ri p re.i. mutabūt re in ri. formādo īfinitiuū passiui. ut amare re ī ri fit amari. docere re in ri fit doceri. audire re in ri fit audiri. Deide dicit. re lego iacit iqꝫ dat ex e. q̄si dicat ꝙ uerba tertie ꝯiugatonis abijciūt illā sillabā re ab infinitiuo actiui ꝛ postea mutāt e i i formādo infinitiuū passiui vt legere abiecta re ꝛ e in i fit legi. Expōe sic

litteram. lego. i. verbū tertie ꝯiugtionis iacit. i. abijcit re q3 pro ꝛ dat i ex e. i. mutat e i. Uel sic exponat. Lego. i. illud verbū lego tertie ꝯiugationis ꝛ omne verbū tertie ꝯiugationis sicut lego iacit re supple ab infinitiuo actiui in formādo infinitiuū passiui q3 p ꝛ dat i ex e. i. mutat illam litterā e q̄ remanēt in i. i. vt legere re dēpta remanet lege ꝛ iter e mutata in i fit legi. a ℂ Quia supius dixerat q pme psone ipatiui modi pluralis nūeri pñtis tpis ꝛ futuri ꝛ ēt tertie psone tā singl'aris q̄ pl'alis nūeri pñtis tpis ipatiui mōi erūt similes pme psone pl'ali ac tertijs futuri optatiui. Jō nūc dat vnū notabile qualiter pnunciare debeamus futur3 optatiui. Et dicit. Tu puideas e vel a in p-

Prouideas primis[a] e vel a teruisq3 futuri
Sum passiua notāt[b]: sed abest modus impialis
Sis dabis huic. s3 ades ex assum sume vel assis
Sitis ꝛ este: inde formabis cetera recte.
Tempora terna forem dat ꝛ fore[c]: cetera sperne
Rem dat res ret rent: remus caret atq3 foretis.
Normā pterita seruant[d] p anormala cuncta.
Dat presens primi fers[e] fert fertisq3 secundi
Presens fers ferte: ferto fertote futuru3
Dat terni presens ferrem: socium sibi iunges
Dat quinti ferre presens: eademq3 notare.
Tempora passiuo: ferris ferturq3 notemur
Ferre dehinc fertor ferrer ferriq3 sequentur.
Ad morem terne fero cetera debet habere.

mis. s. personis. q3 p ꝛ tertijs futuri optatiui modi quasi dicat q e: ꝛ a habentur in futuro optatiui sed e in pma: ꝯiugatione ꝛ a in reliqs ꝯiugationibus. Jō aliq dicūt. Puideas e in pmis. s. ꝯiugationibus. s. futuri optatiui. vel a in ternis. i. in tribus alijs ꝯiugatiōibus

b ℂ Jn ista pte auctor docet variare su3 es ē dicēs q verba passiua notāt hoc verbū su3 es ē. hoc ē ostēdūt qualit debeat variari. Nam inuenit sum es ē variatū in verbis passiuis in oībus tpibus ꝛ modis pterq3 in impatiuo Jdeo dicit. Sed abest modus impialis. Deinde declarat qūo facere debet in impatiuo dicēs. Tu dabis huic. s. impatiuo hac vocē sis. S3 ab hoc verbo ꝯposito assum. tu sumes addes uel assis in impatiuo. Deinde dicit. uide istas uoces. s. sitis ꝛ este: q̄ sūt irregulares. deberemus. n. dicere. Jmpatiuo modo si sit. Et pluraliter simus site sint: Tu formabis cetera recte. i. secundum regulas datas de formis personarum.

c ℂ Dicit q hoc uerbum forem habet tria tempora. v3 presens ꝛ ptūm impfectum. optatiui. ptūm impfectū subiūctiui. psens ꝛ ptūm impfectū infinitiui. Ceteris vo caret Jdeo dicit. Cetera spne. Deinde dicit q nō h3 nisi has uoces. s. forem fores foret ꝛ forent. fore. in infinitiuo. forem⁹ aūt ꝛ foretis non repiunt. Et forem fores foret forēt sunt presentis ꝛ pteriti. impfecti temporis optatiui modi. ꝛ preteriti imperfecti temporis. coniunctiui modi. Sed fore est presentis ꝛ preteriti imperfecti: tpis ꝯiunctiui modi.

d ℂ Auctor dat unā regulā generalē. v3 q oīa preterita siue sint regulariter siue irregulariter formata seruāt normā. i. regulā ꝛ formationē in alijs uocibus a se format. Nō solum hoc intellige p uerba irregularia sed etiā anormala. Nā sicut amauerā format. ab amaui i in e ꝛ addita rā fit amauerā. ita etiā format fuerā a fui i i e ꝛ addita rā fit fueram. ꝛ sicut amaui addita s ꝛ sem facit amauisem: sic fui addita s ꝛ sem facit fuissem.

e ℂ Hic ponit auctor irregularitatem huius verbi fero fers fert ꝛ eius passiui dicēs ꝛ docens ipm declinare qd est irregulare in istis uocibus: uidelicet in secunda ꝛ tertia psona in singulari ꝛ in secūda in plurali presentis tpis indicatiui mōi. q3 facit fers fert fertis cū deberet facere feris ferit feritis. Et hoc ē qd dicit. psens pmi. i. idicatiui dat

fers fert fertisq;. Deinde dicit q̄ ē irregulare in impatiuo.s.in scd̄a psona singulari: ⁊ in scd̄a plurali p̄sentis tēporis.q: facit fer ferte cū deberet facere fere ferite. dicit etiā q̄ est irregulare in futuro impatiui in singulari ⁊ in scd̄a psona plurali eo q̄ facit ferto. cum deberet facere ferito feritote. Et hoc ē q̄ dicit. scd̄i.i.impatiui presens dat fer ferte cū deberet facere fere ⁊ ferite. ⁊ scd̄i.i.impatiui futurū dat ferto fertote: cū deberet facere ferito feritote. deinde dicit q̄ ē irregulare in p̄nti optatiui ⁊ in ptō impfecto cōiunctiui in oibus psonis tā in singulari q̄ȝ in plurali. Cōstrue p̄sens terni.i.optatiui modi dat ferrē cū deberet facere ferere.iūges sibi sociū.i.ptūȝ impfectū ꝯiunctiui.q: ēt facit ferrē. deinde dicit. qd̄ hȝ irregularitatē in infinitiuo dicēs presens qnti.i. infinitiui dat ferre cū deberet facere ferere. Preterea ponit eius irregularitateȝ in passiuo dicēs. Eadēq; notaꝫ tpa passiuo.q.d. q̄ passiuū de fero.s.feror: ē irregulare in illis tpibus in q̄bus fero ē: irregulare: Et dicit eadē tpa ⁊ nō easdeȝ psonas: pp secundas psonas pluralis numeri p̄sētis indicatiui ⁊ p̄sentis ⁊ futuri Impatiui: passiui q̄ irregulares sunt. Deinde dicit ferris ferturq; notenꝫ nā scd̄a.psona p̄sentis indicatiui passiui singularis facit ferris ꝑ fereris: ⁊ tertia facit fertꝫ ꝑ feritur. Ferre dehinc: nā p̄ns impatiui passiui facit ferre ꝑ ferere in scd̄a psona singulari: ⁊ futurꝫ impatiui passiui facit fertor ꝑ feritor in singulari: ⁊ p̄ns optatiui ⁊ ptūm impfectū ꝯiūctiui faciūt ferrer ꝑ fererer. ⁊ infinitiuꝰ passiui i p̄nti facit ferri ꝑ feri. Finaliter ponit regularitatem eiusdē Vbi dicēs q̄ in alijs tpibus ⁊ psonis fero debet variari tāq̄ȝ si esset tertie ꝯiugationis. ⁊ hoc intendit cum dicit. Ad morem terne fero cetera debet habere.

Dat volo vis vultᵃ: volumus vultisq; volūtq;.
Jussio deficiens capit ex optante supremum
Dat primo vellem: dat fine velim modꝰ optās
Hec sociis repete: supremus dat tibi velle
Huic finem demas: per ternā cetera formas:
Dic malo primumᵇ: raro formare futurum
Jura tenere patris per cetera tempora dicis.
Nolo patrem seqturᶜ: tñ imperialis habetur
Noli nolite nolito nolitote nolūto
Es est ac esse dat edoᵈ: dat cetera terne
Ad plures edite dic. plures dant tamen este.

a ¶ Hic auctor docet nos variare h̄ v̄bū volo. ⁊ dicit q̄ ē irregulare seu defectiuū in illis tpibus ⁊ in illis psonis q̄ in lr̄a ponūnꝫ. Jn ceteris vero declinaꝫ ad modū tertie ꝯiugatio. Et h̄ ē sentētia: Nūc veniamꝰ ad ꝯstructionē q̄ talis ē. Hoc verbū volo dat istas voces irregulares in tpe p̄senti mōi indicatiui. vȝ vis vult volumus vultis. ꝑ volis volit volimus volitis. Volūt āt ñ ē irregulare. sȝ ponitꝫ cā doctrine. Jussio.i. impatiuus modus deficiēs capit supremū ex optante.i.optatiuo in futuro loco impatiui. vȝ uelis. q.d. q̄ volo uis caret impatiuo. sȝ loco impatiui vtimur futuro optatiui. Modꝰ optās.i.optatiuꝰ dat p̄mo.i.in p̄nti tpe vellē ꝑ volerē: ⁊ dat fine.i.i futuro tpe veliȝ ꝑ volā. tu repete hec tpa p̄dicta socijs.i.in ptō impfecto subiūctiui: ⁊ i p̄nti eiusdē.q̄ sūt tpa similia p̄sēti optatiui ⁊ futuro eiusdē. Sup̄mus modus.i. infinitiuꝰ dat tibi velle. ꝑ volere. Demas.i.auferas finē.i.futurꝫ tps.huic infinitiuo velle. q.d. q̄ infinitiuus caret futuro. b ¶ Dic.t q̄ verbū malo mauis mauult raro hȝ p̄ mū futurū.i. futurꝫ īdicatiui. Sȝ in ceteris tpibus ⁊ modis tenet iura.i.regulā seu variationē p̄ris.i. p̄mitiui qd̄ ē volo uis. c ¶ Dicit q̄ hoc verbū nolo seqꝫ.i. variaꝫ ad modū sui p̄mitiui qd̄ ē volo uis. Tñ in h̄ verbo nolo habeꝫ impial' modus q̄ nō habebaꝫ in suo p̄mitiuū. vt sup̄ diximꝰ. deīde declarat q̄līꝫ fiat iste impatiuꝰ dicēs. Tu debes dicere noli ⁊ nolite in p̄nti in scd̄is psonis ⁊ in futuro nolito. d ¶ Dicit q̄ hoc verbū edo q̄n stat ꝑ

comedere ē irregulare inquantū facit es ē in scḋa ꝛ tertia ꝑsona p̄sentis indicatiui modi. ꝛ ēt inquātū facit eē in infinitiuo. qꝛ deberet facer̄ edo edis edit. Infinitiuo mō edere. deinde dicit ꝙ in alijs tꝑibus declinaẗ ad modū tertie ꝯiuga. cū dicit. dat cetera t̄ne. deinde ponit irregularitatē in imꝑatiuo dicēs. Ad plures edite dic. plures tñ grāmatici dāt este: q̄si dicat ꝙ scḋa persona p̄ntis iꝑatiui facit edite vel este: edite tñ regulare ē: este irregulare. a ℭ Quasi dicat ꝙ ē facit estur in iꝑsonali ꝛ ēt in passiuo b ℭ Auctoꝛ dicit ꝙ fio fis ē irregulare inquantū facit fierē ꝓ firem in p̄nti optatiui ꝛ p̄terito imperfecto subiunctiui: ꝛ fieri ꝓ firi in p̄nti infinitiui. Cetera vero tēpoꝛa hꝫ ad

Est estur [a]: foꝛmat.
Dat fio fierem fieri [b] dat cetera ternam
Extremum terni pꝛesens dabit imperialis.
Dat mereoꝛ merui [c]. mestus suꝫ mereo flenti
Quesumus ex queso [d] retinēt nil plus dare q̄ro.
Explicit expliciunt dic [e] infit inquit ꝛ inquam
Tantum presentis sunt tempoꝛis infit ꝛ inquit:
Nil plus inueni: nec ab inquio dicitur inquit
Hoc defectiuum verbum sed dicito solum
In quam pꝛesentis est ꝛ quādoqꝫ futuri
Inquio qs inquit quimus [f] quitisqꝫ quiuntqꝫ
Am tantum dicunt es ꝛ donare futurum
Est pꝛesens inquā: nil plus vult vsus habere
Is it declines [g] ausim pluraliter ausint.
Deqꝫ vale quidam [h] dixere valete valeto
Atqꝫ valetote: quidam dixere valere.
Sic foꝛmatur aue [i]. nil plus poteris reperire.
Pꝛocessu simili [k] salue foꝛmare decebit

modū tertie ꝯiugatōis Deinde dicit ꝙ p̄sens tꝑs imperialis. i. iꝑeratiui mōi dat extremū terni. i. futuꝝ optatiui: q̄ dicit ternus modus quasi dicat ꝙ loco imperatiui modi vtimur futuro optatiui modi. vt fias fiat. c ℭ Dicit ꝙ hoc verbum mereoꝛ mereris. apud modernos facit merui in ptō ꝛ deberet facere meritus suꝫ. Et mereo res ꝑ dolere. flere deberet facere merui in ptō. facit mestꝰ suꝫ d ℭ Dicit ꝙ h̄ verbū queso. i. rogo habet hāc vocē q̄sumus in prima persona p̄ntis indicatiui ꝑ̄ralis nūeri ꝛ n̄ plus e ℭ Dicit ꝙ h̄ verbū explicit. i. finiẗ nō h̄nt: nisi hāc vocē expliciūt deinde dicit ꝙ hec tria verba. s. infit. i. dicit. inquit ꝛ inquā sūt defectiua. qꝛ nō habent aliam vocem. Postea declarat dicēs ꝙ infit: ꝛ inquit sunt ꝛ tantū pꝛesentis tempoꝛis. nec plus inueniẗ de ipsis. Nec est credenduꝫ ꝙ inquit ab inquio deriueẗ. immo inquio est verbum per se: ꝛ inquit est verbum defectiuum per se. Preterea dicit ꝙ inquaꝫ aliq̄n est pꝛesentis tempoꝛis ꝛ aliq̄n futuri. f ℭ Dicit ꝙ hoc verbū ingo sic variaẗ. ingo Inquis ingt. Et plr̄ ingmus ingunt. futuro inquiā inges inget. Inquā vero ē p̄sentis tꝑis secūde persone imperatiui singularis numeri nec plus habemus de vsu. g ℭ Dicit ꝙ hoc verbum ausim. i. cū audacia velim nō habet nisi ausim ausis ausit. ꝛ pluraliter ausint in futuro optatiui ꝛ in presenti coniunctiui. h ℭ Dicit ꝙ hoc verbum vale. ē defectiuum. qꝛ nō habet nisi vale in singulari: ꝛ valete in plurali in secundis ꝑsonis pꝛesentis imperatiui. ꝛ valeto in singulari: ꝛ ualetote in plurali in scḋis personis futuri imperatiui: ꝛ ualete ingnto. i. in infinitiuo in pꝛesēti tempore. i ℭ Dicit ꝙ hoc uerbum aue foꝛmatur. i. uariatur sicut uale ꝛ nil plus poteris reperire. ut aue: auete. auetote: auere.
k ℭ Dicit ꝙ hoc uerbū salue uariaẗ sicut aue ꝛ uale. ut salue: uete: ueto. tote. uere: no

ta q hec tria verba .s. aue vale et salue sunt verba salutatoria. sed differunt: quia vale dicit in recessu: aue in aduentu. salue tam in aduentu q in recessu. Unde versus. Aue dic veniens de iure valeq recedens. Hoc verbum salue comprehendit aueq valeq.

a Sententia e hec. q hoc verbu aio sic variat aio ais ait. Et pluraliter aiunt. preterito imperfecto aiebam bas bat. Et pluraliter aiebant. b Quasi dicat q in imperatiuo huius verbi aio reperit ai. et nil plus secundum vsum. c Idest hoc verbu faxo .i. desideranter facio declinat faxo xis xit. Deinde dicit q hoc verbu cedo qd idem est qd dic e defectiuum: quia nil plus habet.

Capitulum 7. est in generali de quattuor formis verborum. De deriuatione meditatiuorum inchoatiuorum et frequentatiuorum.

Hoc e septimum capitulum in quo determinat de quattuor formis verborum .s. perfecta inchoatiua. frequentatiua. et meditatiua. Perfecta vt amo. Inchoatiua: Ut amasco. frequentatiua ut amitto. meditatiua vt amaturio. Dicit igitur sic. Quattuor sunt forme verborum in verbis vt dictum e. deinde ponit vnum notabile dicens. preteritisq dic inceptiuam meditatiuamq carere: .q.d. q verba inceptiua seu incboatiua. Ut amasco et docesco et etiam meditatiua. vt amaturio carent pteritis et supinis e Hic ponit exceptionem dicens q esurio esuris qd e meditatiuum de edo es est. et parturio ris meditatiuum de pario paris habent preteritum. Ideo dicit. Tamen inuenies esurist et parturierunt. vt in sacra pagina mathei .4. reperitur esurijt: et Isaie .66. parturijt.

Aio dic is it[a] aiunt plurali sociabis:
Sic per preteritum lector discurre secundum
Et faxo faxis faxit[b]: dic et cedo pro dic
Quattuor in verbis[c] sunt forme preteritisq
q Dic inceptiuam meditatiuamq carere
Esuriit tamen[d] inuenies: et parturierunt
E verbis illas[e] perfectis credimus ortas:
Queq frequenter agis parit formantur ab illis
Atq prior sit eis[f] data declinatio verbi
Ex u supremi decet o[g] formare supini
Si curro curso formabit nectoq nexo
Si tamen a longa[h] sit in illis ante suprema:
Hanc in i mutabis formans et eam breuiabis
Sic rogo dat rogito sic aptito fiet ad apto:
Sed si perfecti[i] sit preteritum retinens gi:
Tunc ex persona presentis deme secunda:
S et to iungas: legito sic ex lego formas:

f Quasi dicat q iste due forme predicte .s. inchoatiua vel inceptiua et meditatiua: et illa verba q tu agis frequenter .i. q sunt frequentatiua formant a verbis perfectis .i. habentibus perfectam significationem. Et hoc est sine aliqua suppletione.

g Idest q verba frequentatiua sunt prime coniugationis. vt cursito tas. et legito tas.

h Nunc docet formare verba frequentatiua dicens q nos docet formare o ex u supremi .i. vltimi supini. q.d. q verba frequentatiua formant ab vltimo supino verbi perfecti u mutata in o. Exempla ponunt in littera. sic curro curso etc. i Hic ponit exceptionem a modo formandi predicta dicens. q a longa si sit in ante suprema .i. in penultima sillaba illius supini: tu formans frequentatiuum. a tali supino. mutabis hanc litteram. scilicet a in i et breuiabis eam litteram scilicet .i. Exempla patent in littera. Sic rogo dat rogito etc.

k Hic ponit modum formandi frequentatiua dicens. Sed si preteritum verbi perfecti sit retinens gi. vt lego legi. tunc formando frequentatiuum. deme idest remoue a secunda persona presentis indicatiui temporis hanc litteram s: et iungas hanc sillabam to. Exemplum patet in littera. legito sic ex lego formas.

a ¶ Dicit q̄ ista quattuor verba. s. sciscitor taris. q̄ veniūt a scisco sciscis. vel a scio scis ⁊ q̄rito tas qd̄ venit a quero ris. ⁊ sector ris. qd̄ venit a sequor ris excipiunt q: nō formant aliquo modo p̄ supradicto⁊. b ¶ Nūc docet nos formare v̄ba incepta seu inchoatiua dicēs. verba inchoatiua formant a scd̄a p̄sona v̄bi p̄fecti p̄ntis indicatiui. addita hac sillaba co. vt ferueo ues addita co fit feruesco. i. incipio feruere. De h̄ exemplificat in l̄ra cū dicit. decet hinc exēplificari serues feruesco. c ¶ Hic ponit exceptionē dicēs q̄ hoc verbū hisco hiscis ichoatiuū de hio hias deberet facere hiasco p̄z regulā datā ⁊ facit hisco. d ¶ Dicit q̄ tertia p̄iugatio faciet tibi declinari hāc. s. inceptiuam formam.

Sciscitor ⁊ scitor dices[a]: ⁊ querito sector.
Hanc inceptiuam formam[b] veteres posuere:
Co cum persona presentis iunge secunda
Verbi perfecti: decet hinc exemplificari
Serues feruesco dat norma tepesq̄ȝ tepesco
Sed dices hisco[c]: cum regula formet hiasco
Hanc declinari[d] faciet tibi tertia verbi.
In meditatiuis [e]fiet formatio talis.
Verbi supremum perfecti pone supinum
Et finem breuia: cum quo rio sit sociata.
Parturio facere sic debet esurioq̄ȝ.
Verborumq̄ȝ data[f] sit declinatio quarta
Hic iubet ordo libri[g] vocū regimē reserari.
h Vult intransitio[h] rectū supponere verbo
De personali: tamen hoc intellige dici.
Sepe vocans verbū [i]sibi vult apponere rectuȝ
Et substantiuum: vel quod vim seruat eorum
Horum consimiles[k] debet coniungere casus
Copula personam dum pertineant ad eandem

e ¶ Nunc docet nos formare v̄ba meditatiua: ⁊ in p̄clusione dicit q̄ v̄ba meditatiua formant ab vltio supino: v̄bi p̄fecti v⁹ breuiata ⁊ addita rio. vt ptū p̄tu: u breuiata ⁊ addita rio fit p̄turio. esuȝ esu addita rio fit rio. p̄strue p̄ te
f ¶ Dicit Auctor. qd̄ q̄rta declinatio v̄borū sit data v̄bis medita.
g ¶ Istud ē octauū capitulū in quo A. determinat de regīe dictionū. Et dicit sic. Ordo libri iubȝ regimē vocū h̄ ē dictionuȝ reserari. i. manifestari hic. i. in hoc capl'o. Et h̄ dic: q: in p̄ncipio huius libri p̄miserat post quattuor formas verbo⁊ determinare quō dictiones p̄struant ⁊ depēdeant ad inuicē ibi. s. Hinc pro posse meo.

De p̄iugatione meditatiuo⁊
Capitulū octauū de regimīe cōstructibilium.
de regimine nti p̄siti in p̄structione congrua ⁊ a p̄te ante a v̄bo p̄sonali

h ¶ Auctor incipit a ntō ōndēs quō p̄struat. Et dicit. Intrāsitio vult rectū supponere verbo. i. facere suppositū verbo. s. personali. Jō dicit. de p̄sonali tn̄ h̄ intellige dici vt in exēplo. Petrus legit: petrus p̄struit cū illo verbo legit intrāsitiue ⁊ regit ab illo verbo legit a p̄te añ ex vi p̄sone ⁊ numeri. i ¶ Auctor nūc loquit de ntō p̄ut regit a p̄te post. Et dicit q̄ verba vocatiua vt vocor noīor appellor: ⁊ substātiua vt sū ⁊ existo: ⁊ illa q̄ seruāt vim eo⁊: Ut fio vado ambulo ⁊ incēdo videor ⁊ appareo. pñt regere post se ntūm vt vocor petrus. suȝ hō. fio bonus. vado letus. videor sapiens: ⁊ sic d' similibus. p̄strue vocās v̄bū ⁊ sb̄stātiuū. vel illud qd̄ s̄uat viȝ eo⁊ sepe vult apponere rectū sibi. k ¶ Dicit q̄ copula ho⁊ vel ho⁊ supradicto⁊ dȝ iūgere similes casus. dū isti casus p̄tineāt ad eādem p̄sonā. s. ntūs suppōnēs añ. ⁊ ntūs appōnēs post. vt ego vocor petrus. Nā li petrus ⁊ ego p̄tinēt ad idē. Si vero nō pertinerent ad idem. scȝ suppositū ⁊ appositum. tunc non valeret regula. Ecce exemplum. Ego vocor a petro. Ego sum in domo tua. Et est sciendum q̄ nominatiuus a p̄te post regitur ex vi copule.

a ¶ Dicit q̃ ntũs q̄ regit a parte añ regit ex natura vt ip̄m qđ est alter. vel ex vi p̄sone. ⁊ ntũs q̄ regit a parte post. regit ex vi copule vbi siue ex natura sil̄is copulatiōis Alij sic formāt sniam. Regimen nti a p̄te añ fit ex vi p̄sone ⁊ denoiat a p̄sona: ſʒ regimē nti a p̄te post fit ex natura verbi q̄ natura ē copulā. b ¶ Supius A. determinauit de ntō q̄ sine figura ɔstruit. nūc vo determinat de ntō q̄ regi p̄ figurā. Et dicit sic. Tu apponēs. i. appositionem faciens iūges sibi substātiuos duplices in casu simili. q. d. q̃ appositio hʒ fieri p̄ duos casus imediate ɔiūctos: q̄ casus debēt esse ɔsimiles vt hō sortes. ⁊ genus poterit variari. i. pñt poni in diuerso gñe vt aial capra. Deide dicit q̃ tūc dicebit illos sbstātiuos spectare ad eandē rē. Nā dicēdo hō lapis ñ esset apposito. q: hō. ⁊ lapis nō p̄tinēt ad idē dicit ēt q̃ plus cōe debet p̄cedere in istis vt animal hō ⁊ nō e cōtra ⁊ hoc exēplificat dicēs Sicut homo sortes.

c ¶ Dicto đ appositione. Nūc dicit de euocatiōe. ⁊ p̄° dicit q̃ oīs rectus gñalr hr̄e tertie p̄sone ſʒ deme. i. excipe in q̄ttuor p̄noia quorū nti nō sūt tertie p̄sone. s. ego ⁊ nos q̄ sūt p̄me tu ⁊ vos qui sunt scđe Dic ḡ q̃ ista q̄ttuor p̄noia p̄dicta euocāt ad se rectos. i. ntōs. tertie p̄sone ad p̄mā: siue secundā p̄sonā sb vbo singularis nūeri p̄me vel scđe p̄sone vel sub vbo pluralis numeri. Exēpla patent in littera.

De regimine nti positi i ɔstructiōe figuratiua et primo de appositōe

Ex vi persone rectum regit initiale.
Rectum qui sequitur[a] verbi natura gubernat.
Apponens duplices[b] substantiuos sibi iunges:
In casu simili: poteritq̄ʒ genus variari
Tunc illos ad rem spectare decebit eandem:
Et plus commune precedere debet in istis.
Sicut homo sortes: aīal capra: consimilesq̄ʒ.
Terne persone[c] generaliter omnis habetur.
Rectus: sed demas pronomina quattuor inde.
Ista vocant rectos ad primam siue secundam
Pauper ego ludo: dum tu diues mediteris
Nos tuti loquimur: dum vos timidi taceatis.
Personas genera[d] numeros conceptio iungit
Persona s sibi dissimiles conceptio iūgit.
Ac per ⁊ in medio posita conceptio fiet
Si preponatur[e] conceptio nulla paratur
Concipiēs simile[f] sibi vult t verbū retinere:
Prima duas alias[g] recipit: sed non vice versa.

d ¶ Hic determinat de ɔceptiōe ⁊ dicit q̃ ɔceptio iūgit inuicē personas sibi dissimiles. i. cōceptio hʒ fieri per dictiones substātiuas inter se dissimiles. vʒ in persona: vel in genere: vel in numero. Ideo aliqui habent hunc versum subsequentem.

e ¶ Cuius snia pʒ p̄ precedētia. Exēpla vero patebūt p̄ seq̄ntia. deinde dicit auctor Ac. p̄ ⁊c. q. d. q̃ ɔceptio hʒ fieri p̄ duo substātiua copulata p̄ hāc ɔiūctionē. ⁊ in medio positā vt ego ⁊ tu legim⁹. preterea dicit q̃ si p̄ponat ac aut. ⁊. q. d. q̃ si ɔiūctio p̄ponat substantiuis ɔceptio nō ɔmittitur. vt in hoc exemplo. ⁊ petrus antonius legit.

f ¶ Nūc declarat proprietates ɔceptiōes. ⁊ p̄° dicit. Cōcipies. i. dictio ɔcipiēs vult retinere vbū sibi sile. q. d. q̃ verbū dʒ ɔcordare cū dictiōe ɔcipiēte saltē in illo añcedente in quo fit ɔceptio: vt in hoc exemplo. Ego ⁊ tu currimus. Ecce istud verbū currimus ɔcordat cum illa dictione concipiente. s. ego in persona ⁊ in p̄sona fit ɔceptio

g ¶ Dicit q̃ prima persona concipit secundam ⁊ tertiam. Ut ego tu ⁊ petrus legim⁹ Sed non vice versa. idest qđ secunda ⁊ tertia non potest concipere primam.

a ℭ Expone sic: Tu ꝯcipiẽs .i. conceptionem faciẽs da tertiã .s. ꝑsonam medie .i. sc̃e: nec retrouerte. q. d. ꝙ scd̃a ꝑsona ꝯcipit tertiã: tertia vero non põt concipere scd̃am

b ℭ Jn his duobus metris ponunt̃. exempla de his que dicta sunt. ⁊ patent de se.

c ℭ Jn istis versibus dicit ꝙ ꝯceptio põt fieri per cũ: sed nõ ꝑ vel. vñ ꝯceptio non fit dicendo ego vel tu lego. Preterea ponit exẽpla de ꝯceptiõe facta ꝑ cũ dicẽs. Tu mecũ iuste.

d ℭ Dicit ꝙ ꝯceptio nõ põt fieri ꝑ vtũm casuz si dictio ꝯcepta careat vtõ: de hoc ponit exempla dicens vt petre tuiq; rogate

e ℭ Dicit A. ꝙ ꝯceptio nõ fit in tertijs ꝑsonis. Et rõ est q2 vna nõ est dignior altera. Jdeo dicit. Neutraq; ꝯcipit̃. Et ponit exemplũ in littera dicẽs. dñs huiusq; ꝑ cant̃. vtrũq; vz. alibus in tertijs ꝑsonis. Jdõ A. dicit ꝙ ꝯceptio fit eaꝝ ꝑ hãc ꝯiunctionẽ ⁊ vel. ꝑ hanc ꝑpositionẽ cuz. de ꝯceptiõe ꝑ: ⁊ patuit exẽplũ ibi. Dñs seru9 ꝙ precant̃. de ꝯceptione ꝑ cũ dat exẽplũ ibi. Petrus cum paulo regnant cũ rege supno.

Concipiens medie[a] da ternam nec retrouerte
Sic ego tuq; damus[b] ego te frater q; rogamus
Tu frater q; datis:
Per cũ sed nunq̃[c] per vel conceptio fiet
Tu mecum iuste debemus iura tenere
Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo
Sed non ꝑ quintum[d] fiet conceptio casum:
Si quintus desit: vt petre tuiq; rogate
Cumq; tuis socijs orate sacer dionysi
Inter personas[e] non fit conceptio ternas
Sed per ⁊ aut per cum conceptio fiet earum
Neutraq; concipit̃: dominus seruusq; precãt̃:
Petrus cum paulo regnant cum rege supno:
Pluribus est tanquã[f] sentẽtia certa ꝙ inter
Personas possit fieri conceptio ternas:
Ut personaꝝ[g] generum conceptio fiet
Adiectiua tenet[h] generis conceptio: masq;
Femineum recipit: ⁊ neutrum: nec retrouerte:
Uir vxorq; thoro sunt iuncti mente remoti:
Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti:
Bos ⁊ iumentum sunt ad presepe ligati:
Neutraq; femineis[i] tanq̃ concepta videbis
Per vim sunt leges ⁊ plebiscita coacte

e ℭ Dicit Auctor ꝙ plures sunt certi quod ꝯceptio possit fieri i tertijs ꝑsonis. Et hoc est veꝝ respectu gñis. vt petrus ⁊ berta sunt albi. Et respectu nũeri. vt hoies ⁊ bos currũt Ac ẽt respectu casus. vt petrus cũ paulo regnant ⁊c. Nõ fit ãt conceptio in tertijs ꝑsonis respectu persõe. ⁊ hãc intẽtionẽ locutus ẽ A. supra vbi dixit. Inter personas non fit conceptio ternas:

f ℭ Dicit ꝙ sic fit conceptio personaꝝ: ita fit ꝯceptio geneꝝ. q. d. ꝙ sicut ꝑsone: ꝯcipiunt se altera alterã ita ⁊ etiã gña ꝯcipiũt alteꝝ. Et hoc declarat in seq̃ntib9.

De regiminti posit I: ꝯceptiõe. generum.

g ℭ Hic A. declarat de ꝯceptione geneꝝ dicẽs. Adiectiua tenet gñis ꝯceptio. i. ꝯceptio geneꝝ hz fieri ꝑ adiectiua. deinde declarat quõ hz fieri. Masq; femineũ recipit. q. d. ꝙ masculinũ. ge. recipit femininũ ⁊ neutꝝ sb adiectiuo Et hoc intellige. sic vz qñ masculinũ genus ꝯcipit femininuz ⁊ neutꝝ. vt dctm̃ ẽ. Põt ẽt ꝯcipere femininũ tm̃: ⁊ neutꝝ tm̃. Exẽpla patẽt in lr̃a: Jbi. Sũt duo grati ⁊c. Bos ⁊ iumentũ ⁊c.

h ℭ Nũc dicit ꝙ neutꝝ gen9 iterdũ ꝯcipit̃ a fe. sb adiectiuo ꝑlalis nũeri ⁊ fe. ge. ⁊ ponit exẽplum in lr̃a dicẽs. Per uim sunt leges ⁊c.

Hic auctor ponit ꝯceptionē generꝫ implicitā dicēs. Tu facies sepe ꝫ .i. ꝯceptionē generꝫ implicitā.in distribuēte.i.in noīe distributiuo. vt si demōstratis paride ⁊ helena dicat vterqꝫ iacet ꝓnus. In isto exēplo hoc nomē vterqꝫ virtute distributionis supponit ꝑ paride masculini gnīs. ⁊ helena feminini gnīs. q̄re valet tm̄ paris ⁊ helena iacent ꝓni. a ℂ Supius A. dixit de syllepsi. Nūc dicit de ꝓlepsi. Cōstrue sic. Prolepsis disiūgit.i.ꝑ ꝑtes diuidit regimē qd̄ ipa iūxerat añ.q.d. ꝙ in ꝓlepsi pᵒ sumit vnū totū in supposito vbi:qd̄ postea totū diuidit ꝑ ꝑtes. Et hoc pꝫ in exēplo ab auctore posito.hi metuūt alius dños ⁊c. Totū ē.hi.⁊ regit ab illo verbo metuūt a ꝑte añ ex vi ꝑsone ⁊ numeri. Aliꝰ ⁊ alius sunt ꝑtes: ⁊ regunt ab illo vbo metuūt ꝑ figuram q̄ dr̄ prolepsis. b ℂ Iste textus ꝫm aliquos exponit ꝙ ibi ꝓlepsis sit. ⁊ ꝫm aliquos ꝙ ibi sit zeugma. Aliud ꝯstructū ⁊ expositionē lr̄e. deinc excipe sniaꝫ ꝫm ꝙ videbit: cōstrue aūt aliquis reducit ad uerbū locutionis aliq̄n ntūm sumēdo illuꝫ extra illd̄.i.extra naturaꝫ illius qd̄ ꝓposuit.prolepsis aūt:non reducit ntūm ad verbū:sumēdo ipꝫ ntūꝫ extra illud qd̄ ꝓposuit añ: qd̄ pꝫ i exēplo ꝓlepsitico. nos legimꝰ. ego lucanū.tu boetiū. Ecce ꝙ ille ntūs ego. vel tu nō sumit ex illud ꝓpositū nos.immo ē de essentia ipsius tanq̄ ꝑs de essentia totius.zeugma vō bn̄ reducit ntūm ad verbū sumēdo ipm extra illud qd̄ ꝓpositū est vꝫ.hi. Nō.n.ille ntūs ego extrahit ab illo ꝓposito hi.immo ē aliena ꝑsona:Ex his pꝫ quō auctor latent innuit dr̄iaꝫ inter ꝓlepsim ⁊ zeugma. Cetera de textu sunt plana. c ℂ Supius A. determinauit de ntō ꝓut regit. Nūc aūt determinat de ipo ntō ꝓut absolute ponit. Et dicit. Tu inuenies rectū qn̄qꝫ absolutū regēte.i.absolute positū vt puta qn̄ numeramꝰ dicētes: vnus duo tres. isti vō nti non bn̄t vn̄ regant. De ipis.n.non intēdimus aliq̄ p̄dicare:sꝫ tm̄ ꝑ ipos numerare. Et nota ꝙ ntūs pl'ibus modis absolute ponit vt pꝫ in his vsibus. Absolutū rectū dubium breuitasqꝫ relatū. Hicqꝫ supscriptū numerꝫ titulū supadde. d ℂ Dicit ꝙ ꝫ aduerbiū. Ecce.solet dare rectū.i.ntū vē ꝓ ⁊ q̄rtū.i.actūm. vt si dicat. Ecce magister.ecce magistꝛ. Nota ꝙ ille ntūs aut ille actūs nō regit ab illo aduerbio.ecce:sꝫ ab vno vbo subintellecto vēit vl' adest. vide vel aspice. e ℂ Supius A. determinauit de ntō. Nūc āt determiat de regimīe obliquorꝫ. Et dicit ꝙ regimē obliquorꝫ qd̄ scire laboras ē vt pꝫ in seq̄ntibus. f ℂ Hic A. dat ordinē quē sibi obseruaturus in dictōibꝰ determinādo de regimīe obliquorꝫ. Et dicē ꝙ pᵒ intēdit dicere de regimīe qd̄ fit ꝑ noia: post hec de illo qd̄ fit ꝑ vba dehinc de illo qd̄ fit per cetera.i.per ceteras partes orationis. g ℂ Hortat lectorē ꝙ bn̄ notet exēpla.qm̄ in ipis apte videbit oia regimina supdicta. h ℂ Dicit ꝙ noia importātia possessionē regūt gtūm significantē possessorē. ⁊ determiat illd̄ regimē ex vi possessionis. vt capra petri. i ℂ Posita regula generaliori. vꝫ.d

Hoc etiam sepe[a] facias in distribuente:
Pronus vterqꝫ iacet de paride dic helenaqꝫ
Disiūgit regimen[b] quod iunxerat ante prolepsis
Hi metuūt:alius dños:aliusqꝫ magistros:
Aut quod proposuit[c] extra sumendo reducit:
Hi properant ⁊ ego.tu ludis:⁊ ille sedendo
Inuenies rectum[d] quandoqꝫ regente solutum:
Ecce tibi rectum quartum ve[e] solet dare casum
e Et obliquorꝫ regimen quod[f] scire laboras
In primis regimen[g] qd̄ fit ꝑ noia post hec
Quod ꝑ verba[h]:de hinc qd̄ fit ꝑ cetera dicam.
Hinc exempla notes quibus ista videbis apte.
Nomen significans possessum dat genitiuo:
Dicere si vere possis istud mea res est.

de ꝯceptione generū iplicita
de regimine nti posit in ꝓlepsi.
de Regienti positi. i zeugma.
de absolutiōe nti.
de regis. obliquorꝫ ⁊ pᵒ gti

gtō prout regit̄ ex vi possessionis. nūc aūt ad maiorē euidentiā rei diuidit possessionez .s. in purā ⁊ nō purā. Et dicit ꝙ possessio pura ē qn̄ possessor ostēsa possessiōe: pōt vere dicere. istud est meū vel mea res nihil addēdo. vt equ⁹ regis. aula ducis. Et de hac possessione intendit dicere cū dicit. Dicere si vere possis. a ℂ Nūc dicit ꝙ nō pura possessio ē qn̄ possessor ostensa possessione nō pōt vere dicere illud ē meū vel mea: res: nisi aliud addat. verbigrā ostēso v cino vel socio nō possuz vere dicere. hoc est meū. siue meus nisi addat vicinus vel socius. Et hoc intēdit cū dicit. Si petis adiūgi. de inde dicit. ꝙ hec talis possessio diuidit̄ in plures speties: de quibus infra tractabit̄.

Cum nihil adiungas: tunc est possessio pura:
Dentur in exēpla tibi: regis equus ducis aula.
Si petis adiungi[a]: non est possessio pura
Per plures species huius diuisio fiet.
Pars propriūq₃ regunt[b] genitiuos atq₃ regūt̄
Dum tamē attendas laudē vel crimē vtrinq₃.
Dextra viri fortis speciem superat mulieris
Uir fortis dextre: speciei femina mire.
Uir duri capitis: ⁊ forma femina turpis
Et debet parti[c]: quod pars fuit annumerari.
Clausum sum parte[d] dices tunc temporis esse
Contentum regit hos[e]: ⁊ res q̄ continet illud:
Ut vinum vasis: ⁊ sunt duo dolia vini
Contentis suberunt[f] ea que contenta fuerunt
Tempus qui fiunt[g] in eodem continet actus

b ℂ In his v̄sibus ponit quattuor regulas. cū exemplis eaꝝ d̄ regimīe gti. Primas duas pōit. cū dicit. pars ꝓpriūq₃ regūt genitiuos. Alias duas ponit cū dicit. Atq₃ regunt̄ Duz tn̄ attendas ⁊c̄ Expone sic. Pars .i. dictio significās partē alicuius rei. vt pes. et manus: q₃. p ⁊. propriū .i. dictio significās ꝓprietatē alicuius subiecti vt sp̄es ⁊ forma regūt gtōs denotantes illā rē ⁊ illud subiectum vt pes petri: et forma mulieris: petri regitur ex vi ptis: ⁊ mulieris. regit̄ ex vi proprietat̄ deinde dicit atq₃ regūtur. Ecce alias duas.

De regie gti ex vi d̄ monstrationic essentie.

Expone. Atq₃ p ⁊ gtūs significās ptē ⁊ ꝓpretatē regit̄ a dictiōe denotāte totū ptis vel subiectū ꝓprietat̄. Dū tn̄ attēdas laudē vel crimē vtrinq₃ .i. ab vtraq₃ pte. v₃. totius ⁊ ꝓprietat̄: q̄si dicat ꝙ totū nō pōt regere ptē: nec subiectū pōt regere ꝓprietatē in gtō nisi addat̄ laus vel vitupiū. Exēplū de laude. vir fortis dextre. femia mire spēi. Exemplū de vitupio. vir duri capit̄. ⁊ femia turpis forme. Et ē sciēduz ꝙ illi gti laudis. vel vitupij regūtur ex natura declarationis vel demonstrationis essentie.

c ℂ Dicit ꝙ dictio desi gnās illō qd̄ oliz fuit ps: l₃ mō nō sit q: forte totū ꝯsumptū ē d₃ annumerari ptim .i. qd̄ ita pōt ꝯstrui cū gtō ac si de pn̄ti esset ps. vt pes porci: ⁊ caput piscis ē nobis gratū. d ℂ Dicit ꝙ dictio designās tp̄s regit suū totū in gtō ex vi ptis vt cū dicim⁹. tūc tpis regit̄ ex vi ptis ab illo aduerbio tūc. Et resoluit̄ tūc .i. in illa pte. e ℂ Dicit ꝙ dictio designās rē ꝯtentā regit rē ꝯtinētez in gtō ex vi ꝯtēti. vt vinū vasis: ⁊ dictio significās rez q̄ ꝯtinet illō .s. ꝯtinentē regit ip̄z i gtō ex vi rei ꝯtinēt̄. vt duo dolia vini. f ℂ Dicit ꝙ nomina significantia ea q̄ fuerunt aliqn̄ ꝯtēta suberunt. ꝯtētis .i. hēbunt ꝯstructionē gti datā in p̄cedēti regula .i. licet de pn̄ti non sint. possunt tn̄ dici ꝯtenta. vt vinum vegetis ego bibi. Nā dum bibere vinum: non amplius erat in vegete: inmo iam erat extra. vel possibile fuit in dicta vegete ipsum non fuisse. g ℂ Dicit ꝙ dictio denotās aliquē actū in tp̄e regit ip̄z tp̄s in gtō ex vi tpalis actus. Exemplū opus trium dieꝝ .i. opus factū in tribus diebus. Et dictio significās tēpus

regit accusatiuū factū in tpe in gtō. vt dies laboris: Cōstrue tps ptinet actus q fiūt in eodē. s. tpe. a ❡ Dicit q noia significātia plationē regūt gtūz denotantē famulatū ex vi plationis vt rex huius populi. Itē noia significantia famulatū regūt gtūz denotantē plationē ex vi famulatus vt minister regis. b ❡ Dicit q noia significantia pximitatē vt vicinus: et ꝓrietatē vt hostis. et gñationē vt pr̄ pstruunt cū gtō ex natura pdicta siue ex natura correlatiui respectus: qd alij exprimūt. i. ex vi pximitatis. communitatis et gñis reddēdo singula singulis. c ❡ Dicit q a vbis trāsitiuis descendunt noia vbalia in or desinētia vt ab amo. descēdit. hoc nomē amator amatoris: et ēt descēdūt vbalia in trix desinētia. vt amatrix. cis. Dicit ēt. q presēs pticipiū dictorū vborū. aliqñ ponit p noie. vt amans. et ista talia nomina regūt istos casus pdictos vz gtōs ex nā actus puersi in habitū. vt amator vini. amatrix vini: amans vini Et exēpla hec ponit cū dicit. Cuilibet istorū poteris. &c. poteris dare gtūm casūz cuilibet pdictorum nominum. d ❡ Dicit Auctor q dictiones habētes viz pdictarū sunt pares. i. similes qztū ad modū pstruendi. vt puer cupidus ludi: qz p et timidus flagelli Nā iste dictiōes cupidus et timidus habēt viz nominū verbaliū. Ideo seruāt viz earū pstruendo e ❡ Hic auctor ppōnit determinare de regimine gti put regit. ex vi cause. Et habet fieri multis modis put patebit inferius. dicit g sic Regimē de gtō dat hic artifici. q. d. q artifex regitur in gtō ab artificio ex natura cause efficientis. vt epistola pauli. f ❡ Dicit q dictio significās effectuz regit cā rē pp quā effectus ē ex natura effectus cause finalis vt busta parentū. g ❡ Hec regula fere filīs ē pdcē. Nam et gtūs iste regit ex natura effectus cause efficient. fere dico qm̄ pdicta regula de cā efficiēte datur de rebus corporeis: ista vo de reb9 incorporeis. vt pz intuēti. h ❡ Dicit Auctor q dictio recta et regēs aliqñ idē significāt. et tūc gtūs regit ex natura indentitat. vt vtus vera dei. Nā vera vtus et deus idē sunt. i ❡ Dicit q dictio designās rē materiā regit ipaz materiā in gtō vel in ablō cū ꝓpositiōe de vel ex ex natura effect9 cāe materialis. vt anulus auri vel de auro. k ❡ Dicit q noia relatiua q exemplificat in lra. vt duplū quadruplū spēs et gn9 regūt gtūz ex natura correlationis siue

His adiungatur[a] prelatio cum famulatu
Rex huius populi venit: resqz minister
Proximitas cōtrarietas[b] genus his sociatur:
Huius vicinus hostis regis pater eius
Verbum quod transit[c] dat in or vbale vel i trix:
Presens participans p nomine ponit istos:
Ista regunt casus: vt amās amator amatrix:
Cuilibet istorum poteris coniungere vini.
Suntqz regendo pares[d]: predictis eqparantes
Vt cupidus ludi puer est: timidusqz flagelli
Artifici regimen dant hoc[e]: vt epistola pauli
Qōqz fit ob casū[f] regit hos velut ara triūphi,
Effectus nomen[g] iunges cause genitiuo.
Effectus culpe pudor est et pena reatus
Illud quod regitur[h] et rector idem tibi signāt:
Virtus vera dei nos crimine purget ab omni.
Materiam signans[i] iungatur: vt anulus auri
Aut ablatiuum dabit ex vel de preeunte
Adde relatiuum[k] sunt dupla quaterna duorum:
Sic speciem generis: dicatqz genus spetiei

monstrationis. vt q̄terna sunt dupla duoꝝ. ꝛ spēs gn̄is ꝛ genus spēi. Nec intelligas de oībus relatiuis. ſ; solū de illis de qbus exēplificat. v; de illis de qbus posita se ponūt ꝛ pempta se perimūt. vt duplū ꝛ q̄druplū: spēs ꝛ genus q̄ relatiua sunt potius logicalia q̄ȝ grāmaticalia. a ¶ Dicit ꝙ noīa ptitiua. vt qlibet alter. vter. neuter. Et numeralia vt duo. ꝛ ordīnalia vt q̄rtus regūt gt̄m ex vi ptitionis. vt quilibet istoꝝ. b ¶ Dicit ꝙ medius gradus. i. ꝯpatiuus qn̄ ptitio notaꝛ in locutiōe ꝯstruiꝛ cu; gtō vt cū dr̄ fortior ianuensiū. Et nota ꝙ subintelligiꝛ nomē ptitiuū. s. a q̄ noīe ptitiuo regitur ille gtūs. c Dicit ꝙ hoc aduerbiū vbiq; ꝯstruiꝛ cum gtō. ac si esset partitiuu;.

Cum partitiuis[a] numeꝝ serienq; locabis.
Quili bet alter vterneuter duo quartus eorum:
Pone gradū mediū[b] partitio quando notaꝛ:
Ut partitiuum[c] pones vbiq; locorum
Sub partitiuis[d] pronomina terna locabis.
Ut volucrum canit hec: gemit illa: tacēs manet ista
Dat gradui summo[e] genitiuu; plura notante;
Est salomon populi ditissimus atq; virorum
Iste gradus geminos qn̄q; regit genitiuos:
Esse solet nemorum regum ditissimus iste:
Ex positum poterit[f] regimen tibi notificare:
Idq; quod essē solet[g] de consuetudine iungam:
Ut campo pistor horum scola siue capella
Letitie cathedram[h] sub consuetudine ponam
Additur excellens: flos florum[i] virgo beata.
His precium iunges[k] vt salmo trium solidorū
Etatem iungo[l] velut annorum puer octo.
Mēsuramq; notās[m] vt vasa trium modioꝝ

d ¶ Dicit ꝙ hec tria pnomina. s. hic ille: et iste ꝯstruunꝛ cū gtō: ac si essent ptitiua.
e ¶ Dicit ꝙ suplatiuu; regit post se gtūm plurale vel singulare; noīs collectiui. vt salomon ē ditissimus ppl'i: vel viroꝝ. Deinde dicit ꝙ iste gradꝰ suplatiuus. aliqn̄ regit duos gtōs. vnū. s. ex natura suplationis alteꝝ ex vi positiui. vt iste solet esse ditissimus regū nemoꝝ. i. regu; regiꝛ ex vi suplatiōis nemoꝝ ex vi positiui.
f ¶ Hic auctor declarat illud: qđ dixit. v;. ꝙ suplatiuus gradꝰ aliqn̄ pōt regere duos genitiuos. Et dicꝛ ꝙ regimē expositū poterit tibi notificare. q. d. ꝙ tu poteris resoluere suplatiuū in suū positiuu; ꝛ aduerbiū valde. postea videas si positiuū pōt ꝯstrui cū gtō. q2 sil'r ꝛ suplatiuū poterit cū dcō gtō ꝯstrui: vbi gr̄a. ditissimus exponiꝛ. i. valde diues. Et q2 diues. pōt regere gtūm. Ideo ditissimus potest regere illū gtūm. vt diues nemoꝝ ꝛ ditissimus nemorū.
g ¶ Dicit A. ꝙ nō solū ea q̄ p̄ncipal'r sūt in actu hn̄t dcās regulas vificare: s; ēt id. ꝙ eē solet d ꝯsuetudine: l; nō n̄ sit. h; obseruare dcās regulas. vt si dicā: pistor hoꝝ: l; nō n̄ sit pistor tn̄ pistor ꝯstruiꝛ cū illo gtō hoꝝ ac si de p̄nti eēt pistor eoꝝ. ꝛ ē sciendū ꝙ hec regula ē cōis ad oēs p̄dictas sbseq̄ntes de regīe gti. h ¶ Dicit A. ego ponā sb ꝯsuetudine regis p̄dicti hāc ꝯstructionē cathedrā letitie. Nā l; ista cathedra nō nō demonstret letitiā. tn̄ q2 ꝯsueuit letitiā d̄mōstrare. ꝛ ꝯstruiꝛ cū gtō illo letitie ex vi demr̄atōis eētie ac si esset de p̄nti. i ¶ Quasi dicat ꝙ ntūs singl'aris positꝰ sup gtō pl'ali. regit illū gtū; ex nā excellētie vt flos floꝝ. k ¶ Dicit ꝙ dictio p quā significaꝛ res apta vēdi vl' emi regit p̄ciū in gtō. l ¶ Alexāder dicꝛ ꝙ ego iūgā p̄dicto regimini etatē. i. eēntia h; specificari ex etate. vt puer octo annoꝝ. m ¶ Dicit A. ꝙ noīa q̄ hn̄t specificari p mensurā ꝯstruūꝛ cū gtō ex nā rei mēsurate: cū gtō dico determinante mensurā. ꝛ scdm aliquos ex natura declarationis essentie.

a ℂ Dicit A. q nomē aliqd representās vel figurā ↄstruit cū gtō significante repñtatum vel figuratū ex natura repñtationis vel figurationis. vt in hoc signo crucis: et in imagine regis. b ℂ Dicit A. q ppria noīa ↄstruunt cū gtō nō p se sed p suppletionē noīs appellatiui. vt dalila sansonis sbintelligit vxor: maria iacobi subintelligit mr c ℂ Dicit A. expediēdo se de regie gti put regit a noīe q tu ↄperies. i. inuenies mlta noīa in gtis casib9 ↄstructa cū p qñ tu resolues possessiuā: q̄ qdē in se implicāt gtiuū pmitiui vt si dicam9. Euādri9 ensis resoluit sic. ensis euādri. Et dr q fere oēs ↄstructiones pdicte de gtō possessorie sunt vl reducibiles ad possessoriā. Nā sm Priscia. ois ↄstructio: q̄ pōt resolui p habens ꝛ possidens: possessoria dicitur esse

d ℂ Nūc A. determinat de gtō put regitur a vbo. Et dic̄ q ptinētia ad memoriā ꝛ eorū deriuata vt oblit9 memini Memor ꝛ recordor ↄstruūtur cum gtō ex vi significatiōis verbi vt obliuiscor lectionis. idest patior obliuionem lectionis.

De regie gti a vbis impsonalibus: ex vi ptinentie: significate p modum vt alteri9

e ℂ Dicit q interest: ꝛ refert ↄstruunt cū oībus gtis casibus. pter cū qnqꝫ gtis casib9 pmitiuoꝝ pnominum. s. mei tui sui nostri: ꝛ vri Exēpla patēt in littera

f ℂ Dicit q hoc vbuꝫ est qñ intelligit pro ptinet addit istis. s predictis verbis. vꝫ. q eodē mō ↄstruit cū gtō sicut ipsa. Exempla patent in littera.

De regie dti ex vi possessiōis

g ℂ Dicit A. q dictio designās ptinentiā ꝛ officiū ↄstruit cū gtō post se ex vi ptinētie ꝛ officij. Exēpla patent in littera.

Rēqꝫ representans[a] regit hūc aut signa figurās
In crucis hoc signo vel regis imagine signo.
Per supplementum[b] propriis iunges genitiuū
Dalida sansonis probat hoc iacobiqꝫ maria
Multaqꝫ ↄperies[c]: cum possessiua resolues
Addit oblitus memini[d] memor atqꝫ recordor.
Inter ꝛ est iunge[e]: demes pronomina quinqꝫ
Intererit regis vt regnum iure gubernet
Regine refert: vt viuat crimine pura.
Est intellectum[f] pro pertinet additur istis.
Est patris matrisqꝫ pie succurrere nato.
Dat regimen simile[g] qd pertinet officiumqꝫ
Et custos rex: sic ꝛ custodia rerum:
Et rectore caret genitiuus[h] sepe localis
Cum nullum motum designes: dum preuntis
Sit numeri nomen sit prime siue secunde.
Rhotomagi studeas vel rome deinde moreris
Militie tamen atqꝫ domi residebis humiqꝫ
Vespere pascalis hoc[i] poni more videt
P Ossessiuū debes[k] sociare genusqꝫ datiuo
Cū vbo p quod substantia significat

h ℂ Dicit A. q gtūs aliqñ a nullo regit. sꝫ absolute ponit. Et dicit q gtūs localis sepe caret rectore. i. dictiōe regēte dū nullū modū designes. i. dū iūgit vbo significāti pmanētiā. vt sto ꝛ studeo. dū ēt motus localis sit puntis numeri. i. singlāris sit pme siue scde declinatiōis. Exēpla ponūt in littera. Rothomagi studeas ꝛc. ꝛ nota q hec regula ē de ppriis nominibus locoꝝ simpliciū. Adduntur tñ ista tria vꝫ. militia. domus ꝛ humus. Jō dicit Auctor. militie tñ atqꝫ domi ꝛc.
i ℂ Iste vsus varias hꝫ expositiōes. text9 āt sic sonat. vespe pascal. i. illa dictio vespe q̄ legit i officio pascali cū dr vespe āt sabati ꝛc. vr poni h more. q. s. pdcā noia localia.
k E xpedito de regie gti. A. determinat de regie dti. Et pmo ponit regulā talē Noīa significantia possessū seu rē possessā vt equ9 ꝛ liber. Et noīa significan

tia genus seu parentellā vt pater ⁊ sanguineus ꝯstruuntur cū dtō mediante vbo substantiuo sum es est. vt iste equus est mihi ⁊ ille homo est pater tibi.
a ℂ Dicit A. ꝙ voces relatiue .i. logicales intellige vt dn̄s ⁊ seruus gubernāt: hoc ē regūt hūc .s. datiuū mediāte vbo substātiuo. vt iste est dn̄s mihi. ⁊ ille ē seruus tibi.
b ℂ Dicit ꝙ noīa importātia ꝯrietatē. vt dissimilis inimicus. ⁊ proximitatē. vt vicinus ⁊ ꝓpinqu⁹ ꝯstruunt cū dtō. vt sup̄ patēt exēpla. c ℂ Dicit ꝙ noīa in bilis: aut in dus ꝺsinētia. vt amabilis ⁊ amādus ꝯstruunt cū dtō. Exēpla patēt in lr̄a. Sic nobis xp̄s. d ℂ Hic ponit alia talis. Dictiōes significātes damnuz vt grauis ⁊ tediosus aut vtilitatē. vt grat⁹ ⁊ amorosus ꝯstruuntur cū dtō. Exēpla patēt.

Sicqz relatiue[a] voces hunc sepe gubernāt.
His contrarietas[b] societur proximitasqz:
Isti dissimilis vicinus: siue propinquus.
In bilis aut in dus[c] verbalia iungis eisdem
Sic nobis christus ⁊ amabilis est ⁊ amandus
Damnum significans[d]: aut vtile pone datiuo.
Hic patri gratus: hostiqz grauis dare debet:
Patri si possit illud quod subtrahit hosti.
Istius regimen:[e] dabit ācqsitio casus.
Nobis est passus: qui nobis cuncta creauit
Nobis surrexit: qui nobis tartara fregit
Verbo sepe duos[f] dabis acquirendo datiuos.
Hec mihi sunt lucro: sunt nobis cetera damno:
Acquisitiua notes: quibus acquisita videto
Sepe resoluis in ab[g]: huic v isus ab illo.
His preceptiua[h] quarti siue potes dare verba
Junges que fari signant aut significare.
Hec ibi clarifico signo vel deuoto scribo.
Erudio doceo iubeo simul instruo disco
Ac introduco debes coniungere quarto
Dum tamen acquiris decet hec sociare datiuis
Obuius atqz viā vio ue[i] simul heu quoqz iūgā
Contingit accidit euenit[k] ⁊ placet adde datiuo.
Et libet atqz lz liquet ⁊ vacat addit istis
a Ccusatiui regimen[l] subiungitur istis

e ℂ Dicit ꝙ acqsitio dabit regimē istius casus. q. d. ꝙ dtūs aliqñ regit ex natura acqsitionis vt patet in exemplis positis in lr̄a. ⁊ exponit nobis .i. ad vtilitatem nostram.
f ℂ Dicit ꝙ verbum acqsitiue: positū sepe regit duos dtōs vnuz ex natura acqsitionis. aliū ex natura cāe finalis. vt hec mihi sūt lucro. Jdō notāter subdit Acqsita notes. q. d. ꝙ in tali ꝯstructione. Tu debes notare acqsitiua. ⁊ ea q̄ sunt acqsita. verbi grā hec mihi sūt lucro .i. hec sunt mihi. ad lucrum.
g ℂ Dicit ꝙ datiuus sepe resoluitur in ablatiuum cū prepositione a vel ab. vt visus huic .i. est visus ab hoc
h ℂ Dicit ꝙ ptinentia ad ꝑcipiendū. ut iubeo. ad loquendū vt dico: ad notificādū vt clarifico pūt ꝯstrui cū datiuo ⁊ cū actō. vt ego iubeo tibi: lz Dico tibi vex: clarifico tibi argumentū. ⁊ sic de siꝉ'ibus.

De regiedi a ptib⁹ nō ꝑncipalib⁹: qd fit ex vi: uel significationis.

i ℂ Dicit ꝙ lz nomē obuius .a. um. ⁊ lz aduerbiū obuiā. ⁊ lz vbū obuio as. ⁊ he due interiectiōes significatiōis dolenti. scz ve ⁊ heu ꝯstruunt cū dtīs casibus: obuius tibi obuiā illi obuio vobis. heu tibi. ve illi.
k ℂ Dicit ꝙ ista vba in lr̄a posita ⁊ siꝉa pūt ꝯstrui cū dtō vt mihi placz scribere
l q Uasi dicat qd̄ protectio de regiml̄e datiui. dicentuz est de regimine accusatiui

a ❡ Dicit q sepe proprietas partis attribuit toti: ⁊ totũ regit illã ptẽ in actõ p figurã q̃ dr̃ synecdoche. vt mulier nigra faciẽ. b ❡ Dicit q multotiẽs vnũ verbũ hꝫ significata duoꝝ verboꝝ: quoꝝ vnũ solet significari p vocẽ gerũdij inclusi in significatiõe dicti vbi. vt doceo te grãmaticã. i. doceo te tradẽdo grãmaticã. deinde dic: q hͦ tale verbũ dat tibi binos actõs dũ maneat actiuũ. Et hoc dicit. qꝛ si esset passiuum nõ posset regere duos accusatiuos vt doceor. Preterea dicit: q alter illoꝝ duoꝝ accusatiuoꝝ q regunt ab actiuo nõ variãt. i. ñ mutat si iũgat passiuis. vt doceo te grãmaticã c ❡ Dicit q infinitiui verboꝝ psonaliũ añ se regit actũm ex natura infinitiui. Notãter dico verboꝝ psonaliũ: qꝛ infinitiui verborũ impsonaliũ non hñt istũ modũ ɔstruẽdi. Et hoc ẽ qd̃ auctor dicit: Impsonalis tamẽ hinc modus excipiatur.

De regie acti verb regẽtibus duos accusatinos sit ex vi trãsitionis.

De regie acti ab infinitiuo verboꝝ regẽtiuꝫ duos actõs

Sepe quod est partis[a]: toti datur ⁊ regit illam.
Est ibi sinecdoche: quãdo faciem nigra dentes:
Albet nuda pedes: mulier redimita capillos
Multotiens verbum[b] fert significata duorum.
Vocẽ gerundiui solet vnum significari
Accusatiuos hoc verbum dat tibi binos
Dum manet actiuũ: sed ⁊ alter habetur eorum
Qui si iungatur passiuo non variatur.
Infinitiui natura[c] modi sociatur.
Impersonalis tamen hinc modus excipiatur.
Hinc datur exemplũ[d] tibi triplex: dico magistꝝ
Discipulos mores placidos de iure docere.
In finitiui natura[d] regit preeuntem:
Doctrinam capiens regitur vi transitionis:
Hocqꝫ gerundiuum tradendo dat tibi clausum
Cuius vir regitur casus qui non variatur.
Dum per passiui vocem volo dicta resolui.
Aut illic positi regit hunc vis propria verbi.
Accusatiuis data[f] per vim transitionis.
Si vox concordet: actiua frequenter habebis:

d ❡ Modo ponit auctor exemplũ triplex. i. exemplũ triplicis accusatiui de quo tractatũ ẽ in duabus regulis prime dictis: ⁊ dicit. Ego dico magistꝝ docere de iure discipulos placidos mores. Quõ aũt regant illi tres accusatiui. declarat in sequentibus.

e ❡ In his vsibus auctor declarat ex q̃ natura regunt illi tres accusatiui de quibus tradidit exemplũ illud. s. dico magistꝝ discipulos mores placidos de iure docere: et dicit q primus actũs. s. magistrũ regit ab illo infinitiuo docere ex pte añ: ex vi infinitiui. postea dicit quod capiens doctrinam idest accusatiuus representans doctrinam in capiente videlicet discipulos regitur ab illo infinitio docere ex parte post ex vi transitionis. demum dicit q in tali constructione includitur illud gerundium tradendo sicut ante dictum est in illa parte. Multotiens verbum ⁊c. ⁊ ex vi illius gerundij: tradendo regitur ille accusatiuus mores placidos qui accusatiuus non variatur dum fit conuersa locutio de actiuo in passiuum. Aut quod propria vis verbi positi in constructione illa regit hunc. s. accusatiuum vltimatum. Et sic non expedit qd̃ regatur ex vi gerundij.

f ❡ Dicit Auctor q verba regentia post se actũm ex vi transitionis frequenter habentur actiua si vox concordat hoc est si habeant vocem actiuam. vꝫ si desinat in o. ⁊ hoc fit propter aliqua deponentia. vt sequor ⁊ similia: q̃ licet regãt accusatiuum p vim transitionis ⁊ habent significationem actiuam: non tamen habent vocem actiuam.

a ¶ Quasi dicat q verba composita ex prepositionibus aliquando regunt actm aut aliu casu ex vi prepositionis composite. vt vis exire penates: ille actus penates regit ab illo verbo exire ex vi prepositionis composite. Componitur enim exeo ex extra corrupto et eo is. Potest tamen componi ex ex et eo is et regere post se ablatiuum. vt in Esopo. Semen exit humo.
b ¶ Auctor dicit q verba in littera posita intransitiue construunt cum acto ex parte ante ex natura sue impersonalitatis siue ex natura actu receptibilis per modum vt in quo, et a parte post construunt cum gto ex natura transitionis siue ex natura effectus cause efficientis. vt me penitet peccatorum.
c ¶ Quasi dicat q verba pertinentia ad accusandum vt accuso et inculpo. ad damnum vt damno et condemno construuntur cum acto et gto. vt accuso te lese maiestatis et condemno petrum pene capitis

Verbo composito[a] casum quandoque locabis
Quem dat componens: vt vis exire penates
Penitet et tedet[b] miseret piget et pudet ista
Accusatiuos sibi iungunt et genitiuos.
Natura primum sed transitione secundum
Accusansque modo[c] damnansque locatur eodem:
Verbaque sumpta foris[d]: xpi bonus ardet amorem.
Que sine persona sunt[e]: atque gerundia iungis
Si tamen a verbo quod transeat illa creabis
Matheum legitur: psalmos erat ante legendum:
Postulo posco peto[f] doceo lego flagito celo
Exuo cum vestit monet induo calcio cingo
Accusatiuos geminos hec verba requirunt:
Hunc dant passiua: quem verba volunt tibi clausa
Seu quem vis verbi sibi postulat associari
Ornatus verbum[g] spaciique more gubernant
Accusatiuos vocum: quem talia signant.
Te vesti tunicam. perges iam milia septem:
Sepe regente caret[h] vite modus: idque probato
Vir bone viue deum: sic viues secula cuncta
His obliuiscor[i] iunges meminique recordor.

d ¶ Dicit q verba sumpta foris. i. transumptiue. regant post se actum. vt bonus homo ardet amorem xpi. i. ardenter amat
e ¶ Dicit q verba siue persona. i. impersonalia necnon gerundia et supina. venientia a verbo q transeat. i. a verbo regente actum post se construunt cum acto ex parte post vt a me legitur. Matheum. et ante erat legendum psalmos
f ¶ Dicit Auctor: quod verba in littera posita regunt duos actos vt postulo te veniam. preterea dicit q passiua dictorum verborum regunt post se vnum de duobus dictis actis. illum. s. quem regunt verba ibi clausa: idest verba gerundia in dictis verbis inclusa siue illum quem propria vis verbi. i. propria significatiuo verbi postulabat sibi associari. vt exuor a te tunicam.

De regie acti verbis impsonalibus actiue vocis regentibus ac cusatiuum et gtum sit gtus ex vi effectus cause efficientis et actus ex ui transitionis.

g ¶ Dicit Auctor q verba pertinentia ad ornatum vt vestio. ad spacium vt vado et pergo. ad moram: vt sto et maneo. gubernant idest regunt accusatiuos vocum. hoc est dictionum. que signant. i. significant talia predicta. videlicet ornatum spacium: moram vt patet in his exemplis. Ego vesti te tunicam. tu pergis iam milia septem. Ego steti tecum duos menses. Uerumtamen sciendum est q in his duabus vltimis constructionibus subintelligitur ista prepositio p. h ¶ Hic auctor dicit q actus representans modum vite seu modum viuendi sepe caret dictione regente. i. ponitur absolute. vt patet in exemplis auctoris.
i ¶ Quasi dicat q verba pertinentia ad memoriam possunt construi cum acto casu. vt ego recordor lectionem. Super isto passu nota q verba predicta possunt construi cum gto cum acto et cum ablto.

sed aliter ⁊ aliter. Nā si ꝯstruant̄ cū gtō vel abltō pars rei denotat̄. vt recordor lectionis vel lectiōe. Et ē sensus memorie habeo ptē lectionis ⁊ nō totā lectionē. Si vero ꝯstruant̄ cū actō tūc denotamus totū. vt recordor lectionē.i.scio totā lectionē. Vn̄ grecismus. Si diuersifices rem reiq₃ recordor. Tuncq₃ rei cum pars; tantummodo scita recordor. Tuncq₃ recordor eā cū perfecte scio totā. a ℭ Sentētia est ꝙ v̄ba in littera posita ꝯstruunt̄ cū actō: vt me delectat legere. b ℭ Dicit ꝙ he due dictiōes: o ⁊ heu solēt regere actūm. vt ho Petrum virum infinite prudētie. heu me infelicem. c ℭ Quasi dicat ꝙ ista ꝑpositio per ⁊ alie volunt accusatiuo casui deseruire. ponit̄ exemplū in littera per ui cos itur ad vrbes

De regie acti a ptibus indeclinabilibus: ex vi sue significationis.

d ℭ Dicit ꝙ ista prepositio in qn̄ ponit̄ pro ꝯ̄ seruit actō. vt vado in hostes.i.ꝯtra hostes Item in non soluz construit̄ cū actō: ꝓut valet tantum sicut cōtra. s₃ ēt alijs decē modis. Primo: qn̄ ꝯstruit̄ cuz v̄bo importāte motum ad locū. vt vado in domū. Scdō qn̄ notat inherentiā siue intēdentiā in aliud. vt credo ī deuz. Tertio qn̄ notat silitudinē. vt ille locutus est in hec v̄ba.i.ad silitudinē illoꝝ v̄boruz Quarto quādo denotat mutationē. vt domus ꝯuersa est in cineres. Quito qn̄ notat expositionē. vt beda scribit in marcuz. Sexto qn̄ notat affectum. Ut ille ē bonus in amicos

His adiūgas iuuat [a] atq₃ decet delectat oportet
O q₃ sibi quartū [b] solet heu quoq₃ iungere casū
Adde per ⁊ similes [c]: per vicos itur ad vrbes
Inq₃ notans contra quarto [d] solet esse locata
Hunc gerundiuis: [e] casum veteres posuere:
Ut supponentem quod multorum tenet vsus:
Sepe regente [f] loci nomen caret vt babylonem
Rusq₃ domum vel militiā rex uadit humūq₃:
Nomen que uillis sunt appropriata locone:
Qui minor ē ꝟuant hanc normā: sunt ⁊ eisdem
Rus ⁊ militia domus ac humus associanda
a Ablatiuoꝝ regimen [g] subiungitur istis.
O q₃ sibi qntum [h] qn̄q₃ solet regere casuz
Tres notat esse gradus [i] q compat: inde notabit
Multimodum regimen qui rem discernit apte
Ditior est auro sapiens salomone sybilla
Permagis expone regimēq₃ uidebis apte
Est auro diues regina magis salomone.

.i.h₃ bonā affectionē circa amicos. Septimo qn̄ denotat̄ euentus. vt illud euenit in damnū suum. ⁊ sic seqtur. Vn̄ versus Contra siue locū notat intēdit similat̄. Mutat ⁊ exponit simul afficit euenitq₃. Usq₃ subaudit̄ infinitaq₃ diurnat: Undenis vicibus. sic in quarto sociabis. e ℭ Dicit ꝙ gerundia an̄ se ꝯstruunt̄ cū actō casu: ⁊ hoc ꝯm antiquos. vel in ꝯuertendo ppños in vnū. hoc ēt tenet vsus antiquoꝝ ⁊ modernorum multoꝝ. f ℭ Dicit auctor ꝙ noia localia sepe aduerbialiter ponunt̄ in actō casu ut rex vadit babylonē postea declarat istā regulā dicēs ꝙ noia que sūt appropiata villis ⁊ ciuitatibus. Ut bononia. ⁊ que sūt appropriata loco q minor ē vt puta castris burgis ꝟuāt normā ꝑdictā. Et ista q̄ttuor appellatiua rus dom⁹ hum⁹ ⁊ militia sūt associanda predictis. g ℭ Expedito de regimine accusatiui regimen ablatiuorum subiungitur. Tamen aliqui habent prius hūc versum.

b e T merito ꝙ abltūs seqt̄ vtūz ⁊ vtūs ꝑcedit. Sniā ē ꝙ hoc aduerbiū o solet regere qntū i. vtūz casuz. qn̄q₃.i. aliqn̄. v₃ qn̄ ē aduerbiū vocādi ut o petre.

i ℭ Hic A. pōit reglās de regie ablti. Et dic sic. ille q ꝯpat.i. ꝯpationē facit nota gra-

aperte rem videbit multimodũ regimẽ. ipsius. s. ablatiui. Nã in ↄstructione attenditur regimen positiui ↄpatiui ⁊ suplatiui. Deinde põit exẽplũ de ↄpatiuo dicẽs. ditior ẽ auro sapiẽs ⁊c. Et h̄ exemplũ potes expõere p̄ magis aduerbiũ ⁊ eius ↄpatiui positiuũ. dicit p̄ magis expone ⁊c. q. d. expone dictã ↄstructionẽ p̄ magis ⁊ postea videbis regimẽ apte. ⁊ hoc exponit̃ ab auctore: est auro diues regina magis salomone. Ecce iste ablatiuus salomone regitur ex vi ↄparatiui. ⁊ ille ablatiuus auro regit̃ ex ui positiui.
a ℭ Hic A. ponit aliam regulã dicens ꝙ abl̃tũs denotãs ꝓprietatẽ excessus regitur: a dictiõe denotãte q̃titatẽ ex natura q̃titatis excessus. Et ponit exẽpla tã de noĩe q̃z de verbo: q̃ de se patẽt

Est ablatiuus demonstrans[a] quantus habetur
Excessus regit hũc excessum dictio signans.
Hoc lignum digitis excedit quattuor illud
Hoc lignum digitis est maius quattuor isto
Remqꝫ notans fieri[b]: regit id quo res ea fit
Orator verbis vincit vir bellicus armis
Nobile mensuram[c] designans addere debes.
Longum sex pedibus lignũ latumqꝫ duobus.
Uerbum materiam[d]: causam spaciũ preciũ ve:
Aut tempus signans: ablatiuos regit horum.
Que predicta notant. vt frenum fabricat ere.
Ista pudore tacet: stadiis sex distat ab vrbe:
Nocte morans tota panẽ nummis tribus emi
Nomen eis adiunge[e] modũ quod signat agẽdi
Accentu plura proferre solemus acuto
Sepe potestatis[f] nomen subiungitur istis:
A rex hierusalem domini dono h salutem
Synecdochen iungas[g] vt vultu virgo decora
Ornatũ subdis[h]: indutis vestibus albis:
Toti dat ptem[i]: subiecto proprietatem
Sed laudem iungo vel vitupamen vtrinqꝫ

b ℭ Dicit ꝙ dictio denotãs aliqd fieri. regit illud mediante quo fit ex natura cause formalis siue instrumẽtalis: in abl̃tõ casu. vt patet in exẽplo auctoris.

de regimine abl̃ti ex vi excess⁹
de regimine abl̃ti ex vi effec t⁹ cause

c ℭ Dicit ꝙ adiectiuã importantia mensurã ↄstruunt̃ cũ abl̃tõ casu vt pꝫ in exemplo auctoris. ex natura mensure uel quantitatis.
d ℭ Dicit ꝙ dictio d̃notans materiam ut fabrico eas: uel causã ut sileo siles. uel spacium ut disto stas. vel p̃ciuz ut emo emis: aut tempus. ut moror moraris ↄstruũtur a pte post cũ abl̃tis casibus importantibus uel spectantibus supradicta. uꝫ materiã cãm: spaciũ preciuꝫ uel morã. Exempla patent in littera.
e ℭ Dicit ꝙ dictio designans modũ agendi regit̃ in abl̃tõ ex natura cause formalis. ut solumus proferre plura accentu accento. f ℭ Dicit ꝙ dictio significans proprietatẽ ⁊ potestatem. ut rex dominus dux. regunt ablatiuum ex natura effectus cause efficientis. Ut a. i. andreas. uel alius cuius nomen inchoetur ab a rex hierusalem dono domini regitur ex natura predicta. g ℭ Dicit ꝙ ablatiuus interdum regitur per figuram que dicitur synedoche. Exemplum patet in litteta.
h ℭ Dicit ꝙ dictio significans ornatum regit ablatiuum ex natura ornatus: siue ex nature cause materialis. ut indutus uestibus albis. i ℭ Dicet ꝙ totum regit eius partem ⁊ subiectum proprietatem suam in ablatiuo: ex natura declarctionis essentie. Sed utrinqꝫ. i. tã a parte q̃z a proprietate iunge dictionem importantem laudem uel vituperium: q: nec totum posset regere partem simpliciter: nec subiectuꝫ proprietatẽ:

nisi a dictione laudis: vel vituperij. vt pz in exemplis. vir maribus validis. ꝛ femina crinib⁹ albis. Silr expone aliū versum sine additiōe. a ¶ In istis versibus auctor dicit ꝙ nomē adiectiuū vel verbū designās aliquā ꝓprietatē ꝯstruit sextis. i. ablatiuis per quos ꝓprietates significat ex natura proprietatis. Postea subdit ꝛ dicit qđ noīa instrōrum vel cāe ēt iungunt ꝑdictis. Nā ipa ꝯstruunt cū ablrō ex natura instrī. vel cāe exemplū patet in littera. b ¶ Dicit ꝙ dictio denotās carentiā regit abltūz specificantē illam carentiam ex natura cause materialis exempla patent in littera c ¶ Dicit ꝙ hoc verbum interest ꝯstruit cū qnqȝ abltis ꝓnominū possessiuorū. scz mea tua sua nrā ꝛ vestra. Textus est clarus deinde dicit ꝙ hoc v̄bū refert eādē normaȝ seruabit.

d ¶ Dicit qđ dictiones importantes plenitudinē vt plen⁹ ꝛ diues ꝛ ēt paupertatem: vt pauper iops ꝛ egeo ꝯstruunt cū ablrō siue gtō. ut patet in littera.

e ¶ Dicit quod verba in littera posita construuntur cum ablatiuo. Nota tamen qđ reperiuntur cum genitiuo constructa.

f ¶ Dicit ꝙ iste prepositōes de pre corā: ꝛ socie seruiunt ablatiuo casui.

g ¶ Quasi dicat: qđ ista prepositio Super quando ponitur pro đ seruit Ablatiuo. Ut in Uirgilio: Multa super priamo rogitans. idest de priamo.

h ¶ Dicit ꝙ iste casus: scz ablatiuus dat passiuis cum prepositione a vel ab ex natura actus illati ab altero ut patet in exemplis. Cernitur hic a me ꝛc.

i ¶ Dicit qđ uerba ptinentia ad aliquid suscipere ab aliquo. Uel ad recedere ab aliquo regunt ablatiuum cum prepositione a uel ab ex natura recepti uel separationis. Exempla patent in lrā

a ¶ Dicit ꝙ plures sunt ablatiui qui aliqñ ponuntur absolutione. ut in exemplo discere discipuli debent doctore legente. Item ablatiui positi absolute in designatione ꝯsequentie taliter se debent habere ꝙ ad minus sint duo expresse uel implicite. quorum

De regie abltī a qb⁹ dā verbis impsonalibus ex ui ptinētie significante p modū vt ab alio

Uir manibus validis: ꝛ virgo crinibus albis.
Uir fortis dextra: formaqȝ decente puella
Uir dextra fragili: vel forma femina turpi.
Nobile vel verbum[a] designans proprietatem:
Sextis construitur per quos ea significatur.
Aut instrumenti vel cause nomina iunge
Cursu festinus: fulget virtute modestus
Est velox pedibus: blando sermone facetus
Uiribus inuictus: properat pede: voce benign⁹.
Reqȝ carere notans:[b] ablatiuum regit eius
Ut pena carea homo purus crimine viuat
Inter ꝛ est iuncta[c] tibi dāt pronomina quinta
Intererit nostra vestraqȝ meaqȝ tuaqȝ.
Atqȝ sua normam refert seruabit eandem.
Plenus inops[d] casum dant istū siue secundum
Uini vel vino duo dolia plena videto.
Paupere genus inops vino: vel panis egebit.
Dignus cum potior[e] fungor vescor fruor vtor:
Et careo iungo casui tantum modo sexto
Hos casus de. pre.[f] coram socieqȝ gubernant:
Cum super est pro de[g] sexto decet hanc sociare
Iste datur casus[h] passiuis ab preunte:
Cernitur hic a me quandoqȝ videbor ab illo
Uel si susceptum quid signes siue recessum
Sic a te disco libros: a teqȝ recedo:

vnus dz esse pticipalis expsse vel iplicite. vt dicēdo magro legēt pueri pficiūt. dr no-
tanter duo abl'i expsse vl' implicite: qz aliqñ solū vnº expsse ponit. Et h' ptigit qñ talis
abltīus ē pticipiū verbi excepte actōis. vt pluēte intrādū ē domū vbi subintelligit alr
abltīus. s. deo vl' natura. z sic valet illā: deo vel natura pluēte intrādū ē domū. Dicit
q vnº illox dz eē pticipal'. qz si ābo eēt noiales oro eēt in ɔgrua: nisi vnº illox poneret
loco pticipij. Hic ē q incōgrue dr: hoie asino sortes currit. dicit. nisi vnº ponat loco pti
cipij: qz dicēdo sic: deo duce veniā ad te. hic ponuntur duo nominales abl'i absoluti.
sed vnus. i. duce ponit loco illius pticipij ducēte. Similit aliqñ pōt subintelligi ptici
piū. vt deo comite vi-
sitabo Linūa virginis
gloriose. i. deo existēte co
mite: Etiā aliqñ repit
vnicus abltīus absolu
te positus in designati
one ɔ̄ntie. dūmodo tñ
ille equalet duobus.
vt ibi dicto de genere
dicendū ē de spē. vbi
ille abltīus dicto valet
tm̄. i. dictiōe facta.

Sunt ablatini[a] plures rectore soluti:
Discere discipuli debent doctore legente.
Atqz loci nomen[b] quandoqz regente carebit:
Roma militia vel humo vel rure domoqz
Rex venit: atqz means normā seruabit eandez
Seruat idem verbum sine motu: dum sociatur.
Nomen plurale: vel cui sit regula terne.
Qui modo rure canit vernone canet vel atenis
Ac nomen positum[c] sic sepe relatio fiet:
Ut vado romam que menibus eminet altis:
Queris si possit[d] adiectiuum sociari
Ut debet doctas bonus ire scolaris athenas
Per quo qua vel vbi[e] sit questio siue per vnde
Illuc illo foras[f] huc pergis istinc eoqz.
His intro iungas: haci llac pone meando
Hic illinc istinc remeans foris intus z inde
p Articipās qd i ans[g] vel i ens sit dictio psēs
Tus vel sus dat pteritū: rus dusqz futurū

b ℂ Dicit auctor qd
nomā loci: aliqñ ponit
aduerbial'r in abltō ca
su. vz qñ iungit cū vbo
significante motū d lo-
co. vt venio z recedo.
ac ēt cū verbo signifi-
cante motū per locū.
Ut meo z trāseo. Jō di
cit atqz means. Dein
de dicit q idem seruat
verbū sine motu. idest
abltīus aduerbialit po
nitur qñ nomē loci tm̄
pl'aliter declinat. Ut
athene: z venetie. vel
nomen loci est tertie declinationis. vt auinio auinis. quando iunguntur verbo signi-
ficanti permanentiam. vt puta venetijs scribo de his exempla patent in littera.

De regīe obliquox a pncipio.

c ℂ Dicit qd nomina localia sic posita sepe fit relatio. vt vado romam que menibus
eminet altis zc.
d ℂ Auctor videtur respondere cuidam questioni. z mouet eam dicens. Tu queris
si Adiectiuum possit sociari nominibus aduerbialiter positis. Ut doctas Athenas.
Et videtur affirmare vigore exempli. e ℂ Dicit q questio. idest interrogatio fit
de circumstantijs localibus per hec aduerbia. scilicet quo qua: vbi. z vnde.
f ℂ Hec sunt aduerbia que respondentur predictis quattuor interrogationibus. Sz
illa que sunt in primo paragrapho respondentur ad quo z similia. Illa de secundo ad
qua. Illa de tertio ad vbi. Illa de quarto ad vnde.
g h Ic Auctor incipit determinare de regimine quod fit per participia. et pmo
docet cognoscere pticipia per eorum terminationes z tpa. Et dicit: tu dici

to pticipās.i.pticipiū qđ fit in ans vel in ens. vt amās ⁊ legēs eē pñs.i.pñtis tēporis. Et illud qđ fit in tus in sus in xus eē pteritū.i.pteriti tpis. vt amatus gauisus amplexus. Et illud qđ fit in rus ⁊ in dus esse futuri temporis: vt amaturus ⁊ amandus.

a. ¶ Dicit ꝙ pticipia pñtis temporis ⁊ futuri in rus descēdunt a verbis actiuis. Cetera vo.s.in sus in xus in dus descēdunt a verbis passiuis siue passiuā vocē habētibꝰ.

b ¶ Quasi dicat ꝙ verbū deponēs hꝫ tria pticipia vnū in ans vł in ens. ⁊ vnū i tus in sus. vel in xus:⁊ aliud in rus. Preterea dicit ꝙ verbū ꝯmune hꝫ quattuor .s.tria p dicta.⁊ vnū in dus.

c Dicit ꝙ verba q̄ carēt supinis.nō pñt formare pticipiū i rus Et rō ē qꝛ pticipium in rus formatur a supino

d ¶ Postq̄ʒ Auctor. docuit cognoscere pticipia. Nunc docet regimen eoꝝ. Et dicit in ꝯclusione ꝙ quēcunqꝫ casum regit verbū a pte post eundē regit eiꝰ: pticipiū ex eadē pte ex eadē natura. et ex hoc pꝫ multimodū regimē participiorum.

e ¶ Dicit auctor. qđ pticipiū q̄tuor modis transit in nomē. Prio: mō qñ mutat regimen hoc ē qñ regit aliū casū q̄ʒ verbū a quo descēdit vt doctus grāmatice. Scđo mō. qñ pdit tps vt si dicať hō Honorādus.i. dignus honoris. Jtem qñ ꝯpatur vt doctus doctior doctissimus. demū qñ cōponiť cū dictiōe cuꝫ q̄ nō ꝯponiť suū verbuꝫ vt indoctus:nō.n. inueniť idoceo: idoceris

Capl'ꝫ nonū ē i sig̃nali de ꝯstructione.

de ꝯstructione trāsitiua

Quere per actiua[a] presens in rusqꝫ futura.
Que dedit actiuum dabit hec eadē tibi neutrū:
Sunt per passiua tibi cetera significanda:
Deponēs terna [b] tibi dat commune quaternā.
Lex tamen est talis[c]:ꝙ que caruere supinis.
Nō possunt rectum per rus formare futurum.
In verbi genere[d] que sit significatio quere.
Hinc tibi multimodū regimē credas referādū
Dum mutat regimen[e] fit pticipās tibi nomen:
Dum perdit tempus: dū ꝯparat associamus
Jstis cōpositum:dum simplex sit tibi verbum.
e St post predicta[f] ꝯstructio iure locanda.
Jn geminas partes [g] cōstructio scindiť illi
Transitio debet intransitioqꝫ subesse.
Cum ptes:p quas constat [h]:cōstructio plena
Signant diuersa:constructio transeat illa.
Judicium fit idem tanq̄ʒ diuersa notando.
Hanc in membra duo[i] distinguere cōuenit eius
Sunt species simplex que transit:queqꝫ retrāsit
Est intransitio :tibi perpredicta notanda.

f b Oc est nonum capitulum in quo auctor determinat de constructione.⁊ primo se ꝯtinuat cū precedentibus dicens. Constructio ē ordināda iure post pdicta.

g ¶ Dicit qđ constructio diuiditur in transitiuam ⁊ in intransitiuam.

h ¶ Sententia est qđ illa constructio est transitiua que constructibilia habet significantia diuersa. Ut ego amo petrum. deinde dicit ꝙ idem iudicium est de ꝯstructionibus habentibus constructibilia significantia diuersa. Ut ego amo petrum. Uel tanq̄ʒ diuersa. Ut ego amo me. Marcus videt se.

i ¶ Dicit qđ transitiua constructio diuiditur in duo membra. videlicet in simplicem transitiuam ⁊ retransitiuam. Simplex transitiua fit per vnum verbum. Ut amo deū Retransitiua fit per duo verba. Ut amo Petrum ut ipse amet me.

k ¶ Dicit ꝙ constructio transitiua est illa. cuius constructibilia significant idem. Ut homo est animal vel tanquam idem. ut bos est leo. quia denotatur ꝙ bos sit Leo

a ¶ Nunc dividit constructionem intrãsitiuã dicẽs q̃ ꝯstructio intrãsitiua diuidit̃ in simplicẽ intrãsitiuã. Et hec ẽ in qua ꝯstructibilia significãt idem vel tãq̃ʒ idẽ sine aliqua recip:ocatiõe vel reflectiõe actus in idẽ a quo exiuit: vt ego video. ego curro. Et in recip:ocã intrãsitiuã. Et hec est in qua ꝯstructibilia significãt idem vel tanq̃ʒ idem ꝛ cum hoc actus denotatur transire in idem a quo exiuit. vt video me.
b ¶ Dicit q̃ illa que iam dicta sunt de ꝯstructione sunt tibi notificanda p exempla: q̃ sequunt̃. Hic supat sociũ est exemplũ de ꝯstructione trãsitiua vbi ꝯstructibilia significãt diuersa tulius o:at marcũ: est exemplũ de ꝯstructione trãsitiua vbi ꝯstructibilia denotãtur accipi pro diuersis. Cicero exo:at. Marcũ q̃ diligat ipm̃ est exemplũ de ꝯstructione trãsitiua retransitiua q: in ipso denotatur fieri retrãsitio. tullius est marcus est exẽplum de ꝯstructiõe intransitiua simplici vbi ꝯstructibilia significãt idẽ. Bos est leo exemplũ de ꝯstructiõe intrãsitiua simplici vbi constructibilia denotant̃ accipi p eodẽ. Cap:a ẽ iuuencus: ẽ exemplũ de eadẽ ꝯstructiõe hic regit se: Ego rego me. tu regis te: nos diligimus nos: isti sociant se vos diligitis vos. sunt exẽpla de constructione intransitiua reciproca. q: actus vbi denotat̃ reciprocari in idipm̃ a q̃ exiuit.

Per binas speties[a] hãc distingues: q: simplex
Hanc intransitio pariterq̃ʒ recip:oca scindunt.
Ecce per exempla[b] tibi res est notificanda
Hic socium superat: vel marcum tullius orat
Exorat marcum cicero q̃ diligat ipsum
Tullius est marcus: bos ẽ leo cap:a iuuencus.
Se regit hic. ego me. tu te. nos diligimus nos.
Isti se sociant: vos autem diligitis vos
Actus transitio[c] personarumq̃ʒ notentur
Quando nõ transit[d] actus: nec passio cuiquam:
Infertur nunquam: transit constructio plena
Filius alphei: iacobiq̃ʒ maria quiescunt:
C Onstrue sic casum[e] si sit ꝑpone vocantẽ.
c Mox rectũ pones[f] hinc ꝑsonale locabis
Verbuʒ qd̃ p:imo statues si cetera dsint:

c ¶ Quasi dicat q̃ duplex ẽ ꝯstructio. s. actuũ ꝛ ꝑsonaꝝ. Nota q̃ ꝯstructio transitiua actuũ ẽ duplex. Nã aliqñ fit p actũ vehementis transitus. vʒ p verba actiua ꝛ alia. Et aliqñ fit p actũ nõ vehemẽtis. vʒ p verba neutra ꝛ alia. itẽ ꝯstructio trãsitiua ꝑsonaꝝ aliqñ fit p rectũ ꝛ obliquũ. vt capa petri: aliqñ per duos obliquos. vt capã ioãnis. Construe. Trãsitio actus ꝛ ꝑsonaꝝ notent̃: q: vtraq̃ʒ repit̃. vel sic. Constructio trãsitiua actus notat̃ p ꝑdicta: ꝛ ꝑsonaꝝ per sequentia. d ¶ Dicit q̃ illa ꝯstructio in qua nõ oñditur actio transire: et passio inferri ab vna persona in aliã non ẽ plene trãsitiua. sʒ potius intrãsitiua. Et illo ꝓbatur exemplo. Filius alphei iacobiq̃ʒ maria quiescunt. Hinc nõ oñditur actio transire: nec passio inferri ab vna ꝑsona in aliã. ideo non ẽ plene transitiua. Nota tamen q̃ cum dicitur filius alphei ꝛ Maria iacobi fit constructio personarum.

e p Ostq̃ʒ aucto: diuisit ꝯstructionem ꝛ ipius mẽb:a declarauit. Nũc docet ordinarc dictiones in constructione. Et dicit. Tu construe sic. i. vt sequitur. Et ꝑpone casum vocantem. i. vocatiuum si sit: quasi dicat q̃ in construendo tu debes incipere a vocatiuo casu si sit positus in constructione. f ¶ Dicit q̃ post vocatiuũ tu pones mox. i. in ꝯtinẽti: rectũ. i. ntĩm. deinde. i. postea tu locabis ꝑsonale vbũ qd̃ ꝑ° statues. i. qd̃ ꝑncipale dices: si cetera desint. i. si nihil aliud sit qd̃ ponat̃ in ꝯstructione tũc incipies ꝯstructionẽ a vbo ꝑsonali ꝑme vl' scd̃e ꝑsone cũ ntõ subintellecto.

De o:dinatiõe cõstructibilium in cõstructione ꝛm situm. localem ꝑponendi. ꝛ postponendi:

a ℭ Dicit ꝙ post verbū primo positū sepe locatur datiuus ⁊ accusatiuus.
b ℭ Dicit ꝙ aduerbia debēt imediate poni post verbū suū. Sȝ nota ꝙ aliqua sunt q̄ d bent p̄poni. vt puta negatiua interrogatiua relatiua dubitatiua: ⁊ q̄daȝ alie. deinde dicit. Sc̄de scd̄m casuȝ rectori. q. d. ꝙ gt̄us casus dȝ immediate poni post primā dictionē a qua regit. Postea dicit ꝙ vox p̄positiua dȝ p̄poni q̄rto vel sexto quē ipsa regit. q. d: ꝙ p̄positio dȝ p̄poni suo casui vt in exēplo. O petre magister vult hodie nobis lecta d clarare ſm capacitatē ingenij nostri. c ℭ Dicit auctor ꝙ a verbis ꝑsonalibus motum seu inclinationem animi significantibus dare debes verbum infinitiuum. vt volo scribere. Similiter ⁊ q̄busdā adiectiuis ut sunt ista habilis piger aptus ⁊ similia. postea dicit ꝙ veteres olī dixere hanc figuram pulchrā. i. hūc pulchrū modū loq̄ndi. vt habilis currere. i. ad currendū ego sum aptus scriber̄. i. ad scribendum.
d ℭ Hic auctor ↄnumerat aliqua ex v̄bis. q cū infinitiuo ↄstruūt apte post. et dicit. ꝙ n̄ solum ista sȝ ēt v̄ba his ↄsimilem significationē habētia. vt cupio d sidero: ⁊ ēt his ↄtrariam significationē habētia. vt ↄtemno nolo cū infinitiuo ↄstruuntur.
e ℭ Dicit auctor ꝙ tu potes addere multa v̄ba que possunt cōstrui cū infinitiuis p̄cedēte actō vt audio magistrū legere ⁊c̄. Alij sic exponunt multa verba possunt addi p̄dict̄ que quideȝ ante se cum actō construuntur. Ut penitet oportet pudet. ⁊c̄. Postea construuntur post se cum infinitiuo. Ut me penitet male fecisse. Nota tamen ꝙ non omnia verba predicta possunt habere ante se accusatiuum sed bene infinitiuum. f ℭ Dicit auctor ꝙ illa constructibilia que postponūtur verbo: postponuntur etiam participio. vt sicut dico volo legere ita possum dicere volens legere. Dum tamen ipsum participium retineat eandem significationem v̄bi Et hoc dicit ꝓpter participia verborum communium in ans vel in ens ⁊ in rus ⁊ in dus desinentia. Nā lȝ in v̄bis ↄmunibus postponat actūs ⁊ abltūs tn̄ coruȝ ꝑticipijs in ans vel in ens vel in rus desinentibus postponitur solum actūs. q: talia participia tantum actiuam retinent significationem. Participijs vero desinentibus in dus nō postponitur. solum ablatiuus. q: passiuam retinent significationem. Sed participijs in tus vel in sus vel in xus desinentibus postponitur accusatiuus ⁊ ablatiuus. q: vtrāq retinent significationem. g ℭ Dicit ꝙ verbum ꝑsonale hēbit nominatiuum supponentem sibi a parte ante ⁊ non participium. hic committitur hyppalage.

Tertius hinc casus[a] ⁊ quartus sepe sequuntur.
Aut verbo subdes[b] aduerbia: subde secundum
Casum rectori debet vox prepositiua
Quarto prelungi vel sexto: quem regit ipsa
Infinitiuum[c] personale siue quibusdam:
Des adiectiuis: vt sunt habilis piger aptus:
Hanc olim pulchram veteres dixere figuram
Uerba que sunt debet[d] iubet audet vultq̄ȝ pōtq̄ȝ
Nititur ⁊ temptat dignatur scitq̄ȝ mouetq̄ȝ:
Incipit ⁊ tedet piget ⁊ pudet atq̄ȝ meretur:
Et properat gaudet delectat penitet vrget.
Et parat ⁊ discit decet ⁊ solet ⁊ licet adde
Que predicta notant: ⁊ que contraria signant:
Addere multa potes[e] quarto casu preeunte
Que iunges verbo[f]: iunges ⁊ participanti:
Si generi verbi sua significatio fiet.
Consona: debetur ipsi constructio verbi
Sed personale[g] supponens rectus habebit

De impedimentis ꝯ debituȝ modū ordinandi construct ibi / lia ⁊ d huiusmodi d terminat: vsq̄ȝ in finem.

a ¶ Dicit ꝙ ablatiui absolute positi aut p̄cedūt v̄bum in ꝯstructione aut postponunt. Si p̄cedūt: ⁊ tūc v̄bū postponit. vt in hoc exēplo. Magistro legēte scolares addiscūt. Si postponunt tunc verbū precedat vt in hoc exemplo. Ego disputo paulo astante. Sed vix inter seris illos .i. in medio constructionis ponis illos ablatiuos.

b ¶ Dicit ꝙ v̄buz appellās .i. vocās vt vocor ⁊ nominor ⁊ v̄bū substantiuū. vt suz ⁊ existo locabūt post se rectū .i. n̄tm̄. Et verbū retinēs viz eoꝝ .s. p̄dictoꝝ. vt vocor Joannes: sum bonus. sedeo curuus. c ¶ Dicit ꝙ significatio ⁊ ꝯstructio v̄bi substantiui sepe dat v̄bis passiuis. vt ego efficior papa. d ¶ Dicit ꝙ noīa in l̄ra posita ⁊ similia relatiue ⁊ interrogatiue posita: debēt p̄ponere aliquos casus v̄bo a quo regunt. Ut quē vides ego diligo. quē diligis tu. Deinde dicit ꝙ aduerbia ab ipsis deriuata eodez modo debēt in ꝯstructiōe ordīari. vt alr̄ scribit. petrus q̄lr̄ legit plato

Aut ablatiui[a] preunt rectore soluti
Aut postponuntur: sed vix interseris illos:
Appellans verbum[b]: substantiuūq; vel horum
Uim retinens post se rectum q̄n̄q; locabunt
Est substantiui[c] data significatio verbi
Passiuis ⁊ sepe solet constructio tradi
Quis qualis quantus[d] cuius cuias quotus ⁊ q̄
Missa relatiue penitus precedere debent:
Obliquos verbo preiunges missa rogando
Hanc sua iungendi retinent aduerbia formam.
Quis propriuz nomen[e] ⁊ que substantia querit
Qua nota proprio tantum de nomine quero
Communi per quis[f] etiam de nomine queris.
Quis bon⁹ ē aratro: bos: qs natat i equore pi-
Quesitiua pares[g] optat reddi sibi casus. scis:
Cum q; dū donec[h] quoniam similesq; p̄ibunt.
Namq; relatiui ius implicitum tenuere
Cumq; relatiuis[i] de iure viam parat: horum:
Precedens decet obliquos quandoq; preire.
Cum notat hoc rectus: ac obliquos notat illud
Isti subuenit sua mater: vel pater eius:

e ¶ Dicit ꝙ hoc nomen qs pōt querere d̄ p̄prio noīe ⁊ d̄ sbstātia Et h̄ declarat dicens Si ego noui p̄priū nomē. debeo querere de substantia. vt qs ē petrus. tūc respondetur iste vel ille. Et si noui substantiam tunc interrogatio fit d̄ p̄p̄o noīe. vt si dicā: quis ē iste. tunc respōdetur petr⁹ vel Joannes.

f. ¶ Dicit ēt ꝙ p quis interrogat de nomine coi: ⁊ p nomē cōmune. ad ip̄m respondeatur. vt qs est bonus aratro tunc respondeat Bos Quis natat in equore piscis. g ¶ Dicit quod quesitiua idest interrogatiua nomina optant pares idest similes casus reddi .i. responderi sibi. Quasi dicat ꝙ per quemcunq; casum fit interrogatio. p eundem debet fieri responsio.

h ¶ Dicit Auctor ꝙ iste dictiones cum q; dum donec: ⁊ similes debent preponi verbis quando habet vim relatiui ⁊ sic de singulis.

i ¶ Quasi dicat cum ita sit quod precedens .i. antecedens relatiuorum paret viam ipsis relatiuis. decet quandoq; obliquos casus preire .i. precedere verbum hoc. Cū pro quando rectus notat hoc idest suppositus est pro vno ⁊ obliquus pro alio ponitur exemplum in littera. isti subueniunt Mater sua vel pater eius. Et nota ꝙ assignando tales constructiones mutatur relatiuum in antecedens. vbi dicimus Mater sua vl̄ Pater eius. Dicitur Mater ⁊ pater istius. Et vbi dicitur isti dicatur sibi, vel ei.

Verbuz multotiens[a] substantiuum petis extra.
Mobilis ⁊ fixi[b]: naturam nosce decebit.
Est adiectiuum vocis vel significati.
Solius est generis[c] adiectiuum variatq;
Cũ numero casum: velut hic venit vna sororuz
Est inter fratres bonus aut de fratribus vnus:
Cum diuersorum[d] verbum rectis numerorum
Interponatur: vtrilibet equiparatur
Sermones summi patris est meditatio iusti.
Quando relatiuum[e] generũ casus variorum
Inter se claudunt qui rem spectant ad eandem:
Per genus hoc poterit vtrilibet assimilari
Est pia stirps iesse quem xp̄m credimus esse:
Sic adiectiuum[f] reperimus sepe locatum
Est coluber factus vel facta mistica virga
Ponere suprema duo nõ[g] debes sine causa
Occurretq; tibi[h] quandoq; relatio simplex
Femina que clausit vite portam: reserauit.

a ℭ Iste uersus solet exponi dupliciter. uno mõ sic. Tu multotiens extra ꝯstructionẽ petis uerbum substantiuũ. i. ꝙ uerbũ substantiuũ sepe subintelligitur. Ut in psalterio intellectus bonus omnibus facientibus eum: subintelligitur ẽ. Alio modo exponitur sic. Verbum multotiens petis substantiuũ nomẽ extra ꝯstructionẽ. i. substantiuum nomen sepe subintelligitur. Ut Virgilius in primo sic dicit. subintelligitur libro.
b ℭ Nunc auctor incipit docere quomodo adiectiuum ⁊ substantiuum inuicem cõstruantur. Et primo dicit ꝙ nos decebit nosce. i. noscere naturam mobilis. i. adiectiui. ⁊ fixi. i. substantiui. Deinde dicit ꝙ duplex est adiectiuum. s. voce ⁊ significatione adiectiuũ uoce est duplex. s. uoce tantũ. ut ille illa illud: ⁊ uoce. ac significatiõe. Ut alb⁹ alba albũ. Similr̃ adiectiuuz significatione ẽ duplex. s. significatione tantuz. Ut domin⁹: ⁊ magister. ⁊ significatione: ⁊ uoce. Ut niger nigra nigrum.
c ℭ Dicit A. ꝙ inuenitur adiectiuũ in solo gñe ꝯcordari cũ substãtiuo. ⁊ discordari in numero ⁊ in casu. Ut hic una sororꝝ. unus ꝺ fratribus Nec ẽ intelligẽdum nisi ꝺ adiectiuis: ꝺ quibus exemplificatur: ⁊ in silibus: q̃ tñ si suppleant̃ substantiua ut decet. nõ discordabunt in aliquo.
d ℭ Dicit ꝙ si verbũ ponat̃ in medio duorũ ntõꝝ diuersoꝝ numerorum põt utrilibet cõformari: Ut sermones summi patris est meditatio iusti. possumus. n. dicere ẽ ⁊ sunt. ſ3 diuersis respectibus. Nã qñ dicimus ẽ: tũc ille ntũs meditatio supponit uerbo: ⁊ sermones apponit. Qñ aũt dicimus sunt tunc ille ntũs s̄mons supponit ⁊ meditatio apponit. e ℭ Dicit ꝙ qñ casus diuersoꝝ geneꝝ claudunt inter se relatiuũ. q. s. casus. spectet ad eandẽ re tũc h̄. s. relatiuũ poterit assimilari utrilibet casui ꝑ genus. i. poterit in genere cõcordari cũ utroq;: ⁊ ponit exẽplũ. Est pia stirps iesse quẽ xp̄m credimus esse: possumus. n. dicere quẽ ⁊ quã. f ℭ Dicit ꝙ sepe reperimus sic locatum adiectiuum. i. ꝙ cõcordat cũ p̄mo substantiuo vl̄ cũ scđo. Ut ẽ coluber facta uel factus mistica v̄ga. i. sacrata. ℭ Quasi dicat ꝙ iste due ꝯstructiones ultio dicit non debent usitari nisi causa urgente: eo q̄ sunt figurate. h ℭ Dicit ꝙ aliqñ relatio simplex occurret tibi in constructione. Et ẽ relatio simplex. qñ añs supponit unum ⁊ relatiuum. refert aliud. Ut p3 in exẽplo auctoris. femina q̃ clausit uite portã reserauit. femina supponit ꝓ uirgine maria: ⁊ que pro eua. Et uocatur simplex relatio: q̄ relatiuum refert simplr̄ ad spem ⁊ non ad ipsam rem ad indiuiduam per uocem representatam.

a ℂ Dicit ꝙ relatio fit sepe ad partem vocis ⁊ nō ad totū: ⁊ tñ tu sepe petis extra .i. subintelligis illud ad qȯ relatiuum refert. vt rex est carnoti patrie que pꝛeualet omni. Deberet .n. sic ordinari ista constructio Rex est in ciuitate carnoti: q̄ ciuitas p̄ualet omni patrie. b ℂ Dicit ꝙ antecedens sepe reperitur confoꝛmari relatiuo in casu cum illi preponit̄ immediate. vt sermonem quem audistis verus habetur. Tamē dic t ꝙ non debet vsitari. c ℂ Dicit ꝙ genitiuus pꝛimitiui aliq̄n includitur in possessiuo. ⁊ adiectiuum concoꝛdat cū dicto gtō pꝛimitiui. vt ossa mea defuncte. vbi in illo possessiuo mea includit̄ ille gt̄us mei qui concoꝛdat cū illo adiectiuo defuncte. Deinde dicit ꝙ relatiuū sepe refertur ad dictū gt̄m iclusum in possessiuo. Ut legis scripta mea qui sum summot⁹ ad histrum. vbi illud relatiuum: qui refert̄ ad illum gt̄ūm mei pꝛimitiuum: inclusum in possessiuo mea.

Ad partem vocis [a] de iure relatio fiet.
Extra sepe tamen queres ad quod referatur
Rex est carnoti patrie que pꝛeualet omni
Sepe relatiuo [b] confoꝛmari reperitur.
Pꝛecedens: illi cum pꝛesidet immediate:
Sermonem quem vos audistis verus habet̄.
Usu communi tamen hoc non debet haberi
Inueniēs iunctū [c] possessiuo genitiuum
Ut mea defuncte da molliter ossa cubare
Sepe relatiuum pꝛo patre refertur ad ipsum
Ut mea scripta legis q̄ suz summotus ad histrū
Ponis ob id solum [d] precedens sepe quod inde:
Certa relatio fit: tua virga tuus baculusq̃
Ipsa mihi vere pꝛebent solatia vite
Aduerbium sepe [e] vel adiectiua relatū:
Inuenies fugis aut piger es mihi ꝙ p̄cul absit
Pꝛo sola voce [f] supponit sepe relatum
Quamuis precedens supponit significādo
Dat deus aureolā: qȯ nomen habet̄ ab auro:
Est que relatiuis [g] pꝛecedens materiale
Nomen equiria sit nobis placet illa videre
Sepe relatiuum per [h] mutat significatum:
Sunt domini que nos fecere manus crucifixe:

d ℂ Dicit ꝙ an̄cedēs aliquando ponit̄ soluz .i. per se positū siue absolutum ob id. idest ꝑpter id ꝙ inde certa relatio fiat. vt virga tua ⁊ bacculus tuus: ipsa me consolata sunt. vbi illud totum virga tua ⁊ bacculus tuus ponitur absolute: quod tamen est antecedēs: ne relatio impoꝛtata: per h̄ relatiuū ip̄a ip̄ediat̄
e ℂ Dicit ꝙ relatiuū substātiue captū .s. qȯ aut aliud simile sepius refertur ad verbū vel ad nomen adiectiuum vt tu ī fugis aut es piger. qȯ absit mihi. Et resoluitur qȯ .i. q̄ res.
f ℂ Dicit ꝙ relatiuū sepe supponit pꝛo sola voce q̄uis antecedens supponat significando: vt deus dat aureolam. qȯ nomen habetur. idest deriuatur ab auro. ibi quod supponit pꝛo sola voce: Licet referatur ad significatum sui antecedentis. videlicet aureolam.
g ℂ Dicit auctoꝛ ꝙ antecedens aliquando stat materialiter ⁊ relatiuum stat significatiue. vt Equiria nomen nobis Placet illa videre: Equiria ponitur materialiter: Et illa significatiue: ⁊ est equiria ludus equoꝛum. h ℂ Quasi dicat ꝙ antecedens sepe significat vnum ⁊ relatiuum repꝛesentat aliud. vt: manus domini que nos fecere sunt crucifixe. manus sunt manus carnales: ⁊ que repꝛesentat manus spiritales.

Et numerum mutat[a] hominē diuina potestas.
Plasmat: eosqꝫ marem factor creat ⁊ mulierez
Inuenies positum[b] sine precedente relatum
Ipsa petenda mihi iuno de pellice dixit:
Flens magdalena querit quis sustulit illum
Indefinite precedens siue[c] relatum.
Sepe locans: nullū designans inde locatuz
Cuncta timent hominē: qꝛ presidet ille creatis:
Et personalem permutat[d] proprietatem
Ut domino benedic aqua que celos superextat
Sed non ex nobis imitando relatio talis:
Non das ad vocē[e] quandoqꝫ relata sed ad rez
Hominis: ē bona gens: deus ē protector eoruz
Adiectiua modo[f] poni reperimus eodem:
Pars hominū validi turres ⁊ menia scādunt:
Sunt adiectiui[g] plurales distribuenti:
Huic etiam verbum reperis plurale locatum
Utraqꝫ formose me iudice sunt venerande
Sed non est nobis ꝯstructio congrua talis

a ℂ Dicit ꝙ relatiuum aliquando discordat ab antecedente in numero: Ut diuina potestas plasmat: idest format hominem. ⁊ creat eos marem ⁊ mulierem. hominem ē numeri singularis ⁊ suum relatiuum. scꝫ eos numeri pluralis.

b ℂ Dicit ꝙ relatiuum aliqñ inuenit positū sine antecedente. vt in Ouidio. Ipsa petenda mihi. i. iuno tanqꝫ indignata de pellice loquebat. Et nota. ꝙ ipsa non ponit proprie sed expresse relatiue: Nā hꝫ antecedens inclusuz in aīo loquentis. hoc fit causa maioris discretionis. dicatur ideo ꝙ ponit discretiue.

c ℂ Dicit ꝙ antecedēs ⁊ relatiuuz aliqñ ponūt indefinite ita ꝙ nullū locatū hoc est ꝓpriū siue certū seu determinatū significant. Ut in hoc exemplo. Cuncta timēt hominem: qꝛ presidet ille creaꝫ vbi hoiez ē antecedēs: ⁊ ꝓ nullo certo hoīe supponit: immo pro oībus indefinite. seu indeterminate. ⁊ ille est relatiuum qđ eodem modo referuntur ad illud antecedens. hominem: ⁊ nota ꝙ nomen appellatiuum: in grammatica vocatur ꝯmunis terminus in logica. Similit ⁊ proprium nomē in grāmatica vocatur terminus discretus: in logica: sine locatum. ⁊ prima substantia ⁊ indiuiduū ⁊ multꝫ alijs noībꝰ

d ℂ Dicit auctor qđ relatiuū aliquādo discordat a suo añte in ꝑsona vt o aqua benedic dño: q̄ celos superextat: aqua: est secunde ꝑsone cum sit vocatiui casus: ⁊ que persone tertie cum supponat verbo tertie persone scilicet superextat. Deinde dicit ꝙ talis relatio non est imitanda nobis.

e ℂ Dicit ꝙ relatiuum aliquando discordat suo antecedente in genere ⁊ in numero vt bona gens est. deus est protector eorum: gens est numeri singularis ⁊ generis feminini. ⁊ eorum est generis masculini ⁊ numeri pluralis. In talibus autem relationibus relatiuum refertur ad significatum antecedentis. ⁊ non ad vocem. Naꝫ genus importat homines: ⁊ cum sit nomen collectiuum importat pluralitatem.

f ℂ Quasi dicat ꝙ etiam adiectiua reperiuntur discordari a substantiuis quantū ad vocem non autem ad rem neqꝫ ad significatum. vt pars hominum validi ꝛc. pars est generis feminini: ⁊ numeri singularis: ⁊ validi est generis masculini ⁊ numeri pluralis. ⁊ est ibi sinthesis generum ⁊ numerorum.

g ℂ Dicit ꝙ adiectiui: pluralis numeri sunt aliquando additi distribuenti. i. nomini distributiuo ⁊ ponit exemplū. Utraqꝫ formose ꝛc. ibi vtraqꝫ est numeri singularis ⁊ formose pluralis. Item vtraqꝫ est nu-

meri singularis ꝛ sunt pluralis: ꝛ est ibi sinthesis numeroꝝ. Ideo dicit ꝙ talis cõstructio non est congrua nobis immo figurata. a ℂ Ad euidentiam istoꝝ metroꝝ sciendum: est ꝙ duplex est demõstratio. s. personalis ꝛ impersonalis. Personalis est qñ id qđ demonstramus: est illud de quo loquimur. vt iste liber est petri. Impersonalis est qñ demõstramus vnũ ꝛ intelligimus aliud vt si diceret. hec verba nascitur in horto meo. Nõ. n. intelligimus de herba q̃ demonstrat̃ sed de consimili. dicit igit̃ auctor: ꝙ impersonalis demõstratio sepe fit vt pꝫ in exemplo. Sal monstrans dicis ꝛc̃. Non. n. intelli itur de isto sale qđ tu demõstras sꝫ de ꝯsimili. b ℂ Dicit ꝙ si vna dictio equalens geminis dictionibus. i. hñs significata duaꝝ dictionũ. iungitur uni haꝝ dictionũ illa talis dictio dꝫ tantum poni ꝓ reliqua. i. pro altera ipaꝝ. vt cedo scoꝛsum positũ equalet istis duabus dictionibus. locũ do: ꝛ si dicat̃ cedo locuꝫ. cedo non valet plus q̃ do. Hec ẽt patet in exemplo auctoꝛis. Sic visu cecum ꝛc̃. cecuꝫ nil valet plus q̃ carentẽ. qꝛ cecum per se significat visu carentem.

Impersonalis [a] fit demõstratio sepe
Sal monstrans dicis: te misit aquis heliseus:
Equiualens geminis [b] harum si iungitur vni.
Dictio si reliqua tantummodo debet haberi.
Sic visu cecum: visu dic esse carentem
Quando negatiuum [c] verbo constructio iungit
Obliquum: per non exponere ꝯuenit illum:
Aut simul exponi debet constructio tota
Fiet asymbasma [d] sine recto clausula plena
Me tedet vitij: placet illi iura tueri
Questio fit [e]: si fiat in his constructio duplex:
Huic placet esse probo: nobis placet esse pitos.

c ℂ Auctoꝛ dicit: qđ qñ casus obliquus nõis negatiui iungit̃ verbo. tũc in cõstruendo debemus exponere dictũ obliquuꝫ negatiuũ per non. vt puta si dicatur. Nullum crimen habeo. debemus sic exponere. i. non vllũ crimen habeo: ꝛ ordinem constructibilium oꝛdinare sic. Ego non habeo vllum crimen. Aut tota constructio: Debet simul exponi. i. per passiuam conuerti vel per aliam constructionem equpollentem sic. Nullũ crimen habetur a me. d ℂ Hucusqꝫ determinauit de ꝯstructiõe in qua põnit̃ rectus. Nũc aũt determinat de illa q̃ fit sine recto. Uñ nota ꝙ ꝯstructionũ alia fit cũ recto. vt sum martinus. ꝛ ista dicitur symbasma a syn qđ ẽ cõ ꝛ basis fundamentũ quasi cũ fundamẽto qꝛ rectus ẽ fundamentũ ꝯstructiõis. vl' qꝛ est fundamentũ alioꝝ casuũ: eo ꝙ oẽs alij casus cadũt ab eo. Alia fit sine recto. vt me tedet vitij. ꝛ ista dr̃ asymbasma ab a qđ est sine ꝛ basis fundamentũ q̃si sine fundamẽto. i. sine recto. Alia fit cũ rectis ꝛ obliqs. vt ego lego virgiliũ Et ista dr̃ pasymbasma a para qđ est iuxta. ꝛ basis fundamentũ. q̃si iuxta fundamentũ dicit ergo auctoꝛ. fiet asimbasma. i. clausula siue ꝯstructio plena idest. pfecta sine recto. vt me tedet vitij illi placet iura tueri. e ℂ Hic auctoꝛ mouet vnã q̃stionẽ quã nõ propterea soluit: qꝛ sane pscrutãti solutio patebit dic igr̃ sic q̃stio. i. interrogatio fit a scolarib᷒ si duplex ꝯstructio fiat ibis modis loq̄ndi. huic placꝫ eẽ ꝓbo. nob̃ placꝫ eẽ pitos: q̃si dicat ꝙ q̄rit̃ si eodẽ mõ an duob᷒ modis ꝯstruãt̃ siue ꝯsiderent̃ pdicte due ꝯstructões. s. huic placꝫ eẽ ꝓbo. nob̃ placꝫ eẽ pitos: ꝛ sane itelligẽs ꝯsidere dꝫ soluẽdo q̃stionẽ ꝙ duplex ꝯstructio sit i pdictꝪ. Nã cũ dr̃ huic placꝫ eẽ ꝓbo: placꝫ eẽ ẽ vnica dictio q̃ soluat̃ nã illi᷒ infinitiui eẽ ꝙ hꝫ coplare siles casus pcessit. n. datiu᷒. s. huic vtute pmi ꝯponentꝪ. s. placꝫ: ꝛ seq̄t̃ ẽt dtũs vtute scdi ꝯponẽtis. s. eẽ qđ hꝫ copulare p᷒ se simile casũ pcedẽti Cũ aũt dr̃ nobis placet esse pitos. placet eẽ est duplex dictio ꝛ vtraqꝫ seruat naturaꝫ suã. nã placet hꝫ aũ se dtũm. s. nobis: ꝛ post se infinitiuũ. s. eẽ. qđ qdẽ infinitiuũ hꝫ aũ se

actū ſbintellectū.ſ.nos.⁊ pᵒ ſe ſilē caſū.ſ.pitos valet.n.tm̄:nobis placꝫ nos eē pitos
a ¶ Dicitꝗ ꝯiunctio copulatiua uel eius viꝫ retinēs dꝫ copulare ſimiles caſus. vt amo te ⁊ illū. Preterea dicit ꝗ iſte dictiones ꝗꝫ aduerbiū niſi ꝑterꝗꝫ exceptiue ꝯiunctiones eodē modo ꝯſiderant. Uerbi grā. Malo bonū ꝗꝫ malū. Oēs niſi petrus legūt Oēs diligo,preterꝗꝫ vicinos. Tamen aliqui dicunt: ꝗ ꝯiunctio copulatiua poteſt copulare diſſimiles caſus tribus modis. Primo modo vt ſi dicam. Iſta domus eſt mea ⁊ Petri. Item plenum gratia ⁊ veritaꝫ. Demum in dictionibus aduerbialiter poſitis. Ut ianue ⁊ Piſcis. Sed huic opinioni de facili poteſt reſponderi.

Iungere conſimiles[a] debet coniunctio caſus
Quam niſi ꝑterꝗꝫ ſimilez retinent ſibi formam
Actum ſine patiᵇ ſignare gerundia poſſunt
Atqꝫ ſupina:per hoc datur conſtructio duplex:
Si tamen a verbis veniat ſignantibus actum
Hec delectatur in ſpectando quaſi pulchra:
Deqꝫ gerundiuis[c] que ſunt gerit: eſſe videtur.
Queſtio:ſi triplex illis conſtructio detur
Presbyter eſſendi cauſa vis clerice radi
Militis eſſendi cauſa precor arma parari.
Eſſendi regem cauſa me poſco iuuari:
Infinitiuo primum[d] diſtingue ſupinum.
Atqꝫ gerundiuis primis ſuprema ſupina.
Si iungam verbo:per quod motum tibi ſigno
Fiet de voce ſermo quandoque per ipſam:
Materialiter hanc tibi dices eſſe tenendam.

b ¶ Dicit ꝗ gerūdia ⁊ ſupina venientia a vbis ſignificantibus actum per modū tranſeuntis in alteꝝ ſignificare poſſunt actionem ⁊ paſſionem. Et ꝑ hoc poſſunt habere duplicē ꝯſtructionem.ſ.actiuam ⁊ paſſiuā. hoc eſt eſt cū actō ratione actionis: ⁊ cuꝫ abltō rōne paſſionis. Et ponit exemplū in lrā. vbi dicit Hec delectatᷣ ⁊c. Pōt exponi. Hec.ſ.mulier delectatᷣ in ſpectando viros.i.vt ſpectet viros.ſ.actiue vel in ſpectādo a viris.i.vt ſpectetur a viris paſſiue: ꝗſi pulchra eodem mō dicendum eſt de ſupinis.mulier vadit ſpectatum viros ideſt ad locum vbi ſpectet viros actiue. Uel mulier vadit ſpectatum a viris.ideſt ad locum ubi ſpectetur a uiris paſſiue.item uenio uiſum dominas: uel uiſu a dominabus: c ¶ Hic auctor mouet queſtionē de gerundijs huius uerbi ſuꝫ es ē videlicet ſi poſſunt in conſtructione tripliciter ordinari.aut cum recto. Ut dicēdo clerice vis radiꝫ cauſa eſſendi presbyter. aut cum genitiuo. Ut dicendo precor arma parari cauſa eſſendi militis.aut cum accuſatiuo. ut poſco me iuuari cauſa eſſendi regem Super hoc licet varie ſint opiniones teneamus ultimam conſtructionem.ſ. de actō: ut poſco me iuuari cā eēndi regē. Nā illud gerundiuꝫ eēndi cum ſit vbi pſonalis vult ante ſe actūm ⁊ hꝫ.ſ.me quod ſubintelligitur.⁊ poſt ſe ſimilem caſum quē hꝫ.ſ.regem.
d ¶ Aſſignat differentiā inter infinitiuū ⁊ primū ſupinum.⁊ etiam inter vltia ſupina ⁊ pma gerūdia. Et dicit. Tu diſtingue pmū ſupinū ab infinitiuo.qꝛ alio mō ponitᷣ i cōſtructiōe.ſilr diſtingue ſupma.i.vltia ſupina a pmis gerūdijs. Et ſubdit cām dicens Si ꝑ qꝛ ego iunga ſupdicta ſupina:vꝫ primū ⁊ ultimū uerbo ꝑ qō motū tibi ſigno. ꝗſi dicat ꝗ infinitiuū ⁊ pmū ſupinū differunt.qꝛ ſupinū iungitᷣ vbo ſignificanti motū. Ut vado lectū infinitiuū n̄.qꝛ nō dicimus uado legere:niſi forte reſoluatᷣ ad legendū: itē pma gerūdia n̄ iunguntᷣ ꝑ ſe vbo ſignificāti motū.ſ. bene ultia ſupina. Ut uenio lectu.
e ¶ Dicit ꝗ aliqn̄ loqmur de uoce ⁊ non de ſignificato. ⁊ illa uox ponitᷣ materialiter Ut ſi dicas.peramo eſt triſſillabum.peramo ſtat pro ſola uoce.⁊ ponitur materialiter

⁊ est generis neutri: ⁊ indeclinabile. a ℂ Quasi dicat ꝙ dictiones materialiter posite ꝯfundūt casus: q: in oībus casibus habēt eandē uocē. Ut si dico. Antonius ē quadrissyllabū. Antonius declinat̄. Nтō ħ antonius. gtō huius antonius. ⁊ sic p ceteros casus. b ℂ Dicit auctor. Vox cuius ps ē apponēs prepositiua una. pōt alij sociari ꝓpositiue. Construe sic. Vox. i. oꝛō vocalis. cuius vocis ps ē vna ꝓpositiua apponēs vna ꝓpositio ꝓposita p appositionē: pōt sociari alij ꝓpositiue. i. alij ꝓpositiōi: ut de post fetantes. ubi illa oratio uocalis: post fetātes: ē. vox cuius pars. s. post est una ꝓpositio. ꝓposita p appositionem huic actō fetantes: q̄ oratio sociat̄ illi prepositioni de. ⁊ dicit̄ de post fetantes. ⁊ habetur illud exemplum psalmo. 77. Ubi dicit̄ Et elegit dauid seruū suū ⁊ sustulit eū de gregibus ouiū. de post fetantes accepit eū. pascere iacob seruū suum ⁊ israel hereditatē suā Et exponit̄. sic. De p⁹ fetantes accepit euz. i. de loco ubi erat post fetantes. i. post oues fetas accepit eum. dicit̄ etiā in historia sci Clementis. Orāte scō clemēte appuit ei Agnus dei. de sub cuius pede fons. Uiuus emanat:

Casus per voces[a] confundis materiales
Vox cuius pars est[b] apponens prepositiua
Una, potest alii sociari prepositiue
De post fetantes: de sub pede de prope fontes.
In sub ter vel tus[c] dant quartū: dū sociamus
Verbo signanti motum vel participanti.
De motu dici credas tamen exteriori:
Si non designo tibi motum: construe sexto
In campo curro si sis bene dicis in illo.
Si sis exterius: in campum sit tibi cursus
Iungere non poterit[d] coniunctio mobile fixo
Iungit diuersa coniunctio significata.

Et in huiusmodi orationibus casuale. Debet esse illius casus quez prepositio sibi immediate preposita requirit: ⁊ non quem prima prepositio requirit. Unde dicendum est. de post fetantes: ⁊ non de post fetantibus. Nota ꝙ prepositio duobus modis preponitur partibus in oratione. scz. per compositionem ⁊ per appositionem. Per compositionem preponitur quando aggregatum ex prepositione: ⁊ dictione cui preponitur fit una dictio composita: Seu una pars orationis. Ut indoctus. Perlego. adest. Per appositionem preponitur prepositio: quando aggregatum ex prepositione ⁊ dictione cui preponitur non facit unam dictionem compositaz. Sed facit diuersas partes orationis. Et isto modo solum preponitur dictionibus casualibus. Non tamen in omni casu sed solum in accusatiuo uel ablatiuo. Ut ad ecclesiam. de domo. Et auctor loquitur h. c de prepositione preposita per appositionem: ⁊ non per compositionem. Unde sepe accidit prepositionem per compositionem positam habere ante se prepositionem. Ut ego doceor ab indocto. ubi illa prepositio in. per compositionem posita habet ante se illam prepositionem ab.

c ℂ Dicit auctor ꝙ iste prepositiones in sub subter uel subtus seruiunt accusatiuo casui quando iunguntur uerbo significanti motum localem exteriorem. uel participanti Ut uado in urbem sum currens in ecclesiam. dum tamen extra sis. preterea dicit. qđ dicte prepositiones seruiunt ablatiuo quando non iunguntur uerbo uel participio significanti motū exteriorem sed uerbo uel participio significanti quietē in loco uel motū interiorē in loco. Ut sum in Urbe ⁊ uado in camera dū tñ sis in camera. Exēpla uero ponuntur ab auctore in littera. Et potest addi illa prepositio super. Ut vult donatus.

d ℂ Quasi dicat ꝙ inter adiectiuuz ⁊ substantiuum non potest cadere copula diuersitatis. quia coniunctio copulatiua iungit diuersa significata. i. dictiones pertinētes ad

diuersa. sꝫ adiectiuū ⁊ sbstantiuū ꝑtinent ad idē. vñ incōgrue diceret. petrus ⁊ albꝰ currit. a ¶ Auctor mouet dubium seu questionē. an liceat ꝯiungere binas voces per vel siue p ⁊ siue: per aliam adiunctionem. vel an liceat eas cōiungere non mediante ꝯiunctionē. hoc est sine ꝯiunctiōe: quaꝝ significato vnius alterius significatū ꝯprehēdatur. vt esset magis ꝯmune ⁊ minus ꝯmune. vt puta animal ⁊ homo. homo ⁊ grāmaticus. ⁊ sic de similibus. Ipsemet respondet ꝙ tales ꝯstructiones debent sine coniunctione ordinari. Et hoc attestatur. ꝑ exemplū. suū cum dicit. Recte dicetur homo grāmaticus similesqꝫ supple orationes b ¶ In his duobus metris auctor intendit qꝫ inter totum ⁊ partē. inter genus. ⁊ speciē. siue inter magis ꝯmune ⁊ minus ꝯmune pōt cadere copula diuersitatis. ita tamē. ꝙ totū siue genus. siue magis ꝯmune solū supponat ꝑ eo pro quo pars siue spēs. siue minus ꝯmune nō supponit. verbigrā aīal ⁊ homo currūt ita ꝙ animal supponat solū pro eo ꝑ quo hō nō supponit. vt puta ꝑ leone. vel pro boue. vel ꝑ capra ⁊c. Ex his igr pꝫ ⁊ ex precedentibus quōmō inf pdictas dictiones copulatiua non ponatur ⁊ quomodo ponatur.

Queris si liceat[a] voces coniungere binas.
Per vel siue per ⁊ solam vel non mediante
Cum voces fuerit tales ꝙ significato.
Unius alterius comprendis significatum:
Recte dicetur homo grāmaticus similesqꝫ
Et parti iunctum[b] debes restringere totuꝫ
Id solum presta quod pars non denotat illa
Unde potest queri si possit idem sibi iungi[c]:
Aut si iungatur quod adesse nequit vel abesse
Si iungas recte[d]: faciesꝙ̄ participare
Concesso ꝙ tu melior sis ꝙ̄ plato recte
Concludes: ergo plato participat de bonitate.

Intellige sic litteram. Et tu debes restringere a significato suo communi totum iunctum. i. copulatum parti. Postea declarat quomodo debes restringere dicens. Presta id significatum ipsi toti: qđ ipsa pars non denotat. i. vt supra diximus. c ¶ Hic Auctor mouet duo dubia quorum vnuꝫ est. Si inter illa que idem sunt possit cadere copula. Aliud est. Si illud ꝙ nequit adesse subiecto. vt latrabile homini. vel abesse vt risibile homini: possit sibi copulari per copulam diuersitatis: Pro solutione istorum dubiorum sciendum est ꝙ aliqua sunt eadem genere. vt homo ⁊ bos. aliqua specie vt petrus ⁊ martinus. Et inter ista debet poni copula. Aliqua vero sunt eadem numero: et hoc tripliciter. Uidelicet proprie vt Marcus tullius. diffinitione. homo animal rationale mortale. accidente. homo risibilis. canis latrabilis. ⁊ inter ista non debet cadere medium copule diuersitatis. Per hec āt solutio pꝫ ad interrogationē pmā. Ad scđam rñdet ꝙ illa quoꝝ vnū nullo mō pōt alteri adesse licet ꝯiūgi ꝑ ꝯiunctionē. q: significāt diuersas res. vt hō: ⁊ rudibile currūt: ⁊ illa quoꝝ vnū nullo mō pōt abesse alteri nō licet ꝯiungere ꝑ ꝯiūctionem q: significāt eandē rē: vñ nō pōt dici. Hō ⁊ risibile currūt. eo ꝙ risibile est ꝓpriū hoīs: q̄re nullo mō pōt abesse homini. d ¶ Dicit auctor ꝙ ista dictio ꝙ̄ si ponat in recta ꝯparatione faciet extremū ꝑticipare de q̄litate in q̄ fit ꝯpatio. vt si dicā. Tu es melior ꝙ̄ plato: recte ꝯcludet. Ergo plato ꝑticipat de bonitate. Et nota ꝙ hec dictio quā aliqñ est aduerbiū eligēdi. vt bonū est sperare in dño ꝙ̄ in principibus. Aliqñ est aduerbiū similitudinis. vt tā ducibꝰ ꝙ̄ principibus ꝯmunis ibi mors. Aliqñ est aduerbiuꝫ q̄ntitatis cū admiratiōe vt ꝙ̄ pulchra ē amica mea. i. valde. Aliqñ ē ꝯiunctio aduersatiua. ⁊ tūc geminat. vt quāquā. i. ꝙ̄uis. Aliqñ capit ꝯpatiue. Ut ego sum fortior ꝙ̄ tu. Aliqñ ē ꝯiunctio abnegatiua. vel copulatiua negatiua sm aliquos. vt in Boetio. Sꝫ

 54

tempus ē medicine & q̄relle & ponit ibi. p nō. aliqñ ē relatiuum & scribit sic quam:
a ¶ Hic auctor ponit regulā de relatiuis logicalibus. Et dicit q duplex est relatio.
extrinseca & intrinseca. Relatio extrīseca ē illa in q̄ explicant oīa reqsita. vt iste ē simi
lis illi. & ego sum pr̄ tibi. Et pōt fieri in singulari & in plāli. Et hoc ē qñ relatio extrinse
ca fit. dz eidē sub iungi aliq̄ dictio q̄ determinet rē eius. s. relationis. Relatio intrinse
ca ē illa in q̄ non explicāt oīa reqsita sed bene intrinsece includunt. Et hz fieri in plāli
tm̄. vt isti quos ibi cerno sunt similes. Ecce q sine aliqua additione ista orō est perfe
cta & ē sensus. quod sunt similes inter se. Et hoc inquit auctor. Cum dicit. Cūq3 rela
tio fit intrinseca nō de
cet aliqd addi plāli nu
mero. Deinde ponit
exemplū: Similes sūt
quos ibi cerno. Talia
qppe relatiua d̄ quibus
hic intenditur sunt no
mina ad aliqd dicta vt
pater filius vicinus lō
ginquus propinquus.
amicus inimicus. Et
similia.

Deq3 relatiuis logice sit regula talis.
Quando relatio fit extrinseca debet eidem
Dictio subiungi: que rem determinet eius
Cumq3 relatio sit intrinseca: nil petit addi.
Plurali numero: similes sunt quos ibi cerno
p Pandere proposui p9 versus syllaba q̄q3.
Quāta sit & pauca pponā ꝯgrua metris

b h Habito de his q̄ faciunt ad esse grammatice artis idest de dictione & constru
ctione. sequitur. de his que faciunt ad bene esse. De bene esse dictionis est.
vt destinguat vna sillaba ab alia in pductiōe & corruptiōe eleuatiōe & de pres
sione. Sed q2 correptio & productio accidūt littere vel sillabe considerate in dictio
ne accentus vero sillabe. patet ordo diuidit aūt hoc capitulū inquo agit de correptio
ne & pductiōe in duas ptes. In quarum prima ponit regulas generales. In secunda
speciales. Prima incipit. Pandere proposui. Secunda ibi. ante b corripis a. Item
illa secunda diuiditur in tres partes. In quarum prima agit de primis syllabis. In se
cunda de medijs. In tertia de vltimis. Et sic patet ordo. Partes illarum partiuzor
dinare sunt. Secundum ordinem vocalium. Et consonantium. Et sciendum quod
correptio. est morula adiacens prolationi vocis correpte. Productio ē morula adia
cens voci s producte plationi. Et scias q duplex ē correptio. s. voluntaria siue natu
ralis. & positiua. Eodem modo duplex est productio. Et dicitur correptio voluntaria
vt qñ dubitamus de aliqua re recurrimus ad eius cāz. eodē mō qñ dubitamus d̄ ali
qua syllaba vtꝝ sit correpta vel producta recurrimus ad eius cām. Dicit. n. ad vo
luntatē instituētis naturalis institutio dictionis. Natura. n. dictiōis ē qñ instituit tūc
.n. nascit. Qñ aūt restituit tunc renascitur. U n̄ horatius Multa renascent q̄ iam ce
cidere: cadentq3. Que nūc sunt in honore vocabula si volet vsus. Positiua correptio
vel pductio ē q̄ puenit ex vocū dispositiōe. Ubi. n. vocalis añ vocalē in latinis dicti
onibus corripit. ibi talis correptio d̄r positiua. Eodē mō due ꝯsonātes seqntes voca
lē ꝯferūt pductionē syllabe. nisi impediat liqda. vñ talis pductio ē positiua. Et scien
dū q correptio vendicat sibi qñq3 locū pⁱmū qñ pⁱma syllaba corripitur. quandoq3 secū
dū qñ scd̄a corripit. qñq3 vltimū q̄n vltima corripit. Eodē mō dicendū est de produ
ctione. Ex his colligit qd auctor velit dicere qñ dicit. Quāta sit queq3 syllaba. q2 aut
breuis aut pducta: aut indiferent se hñs. dicit g̃. Ego ppo sui: vz. in phemio libri ibi.
Post hec pandet q̄ &c. pandere. i. manifestare quāta sit queq3 syllaba. p vsus. i. quō
cognoscunt syllaba longa vel breuis in vsu. Et pponā pauca. i. aliqua ꝯgrua. i. pueniē
tia metris. Pro euidentia eoꝝ q̄ dñr ac etiā dicendoꝝ videamus qd sit vsus. vsus ē
oratio metrica clausulati pgrediēs rethorice flosculis adornata. nihil in se supfluū ni
hil diminutū ꝯtinēs. Et dicit vsus: quasi ter quaterq3 reuersus: q2 sepi9 vtit & reuer

etur anteq̃ pfectus habeatur. vel quasi finito vno vsu reuertitur ad linee pncipium aliu incho aturus. Metrꝛ vero ẽ lraꝝ syllabaꝝ tempoꝝq3 dimensio. ꝛ dr̃ a metros qd ẽ numerus: qꝛ in ipo attendit numerus ꝛ quantitas syllabaꝝ. Et est sciendũ q̃ h ars metrica p̃sertim ordinat ad tria. s. ad memoriam firmiorem. ad maiorẽ delectationes ꝛ ad narrationẽ breuiorẽ. Metra iuuãt aĩos. ꝯprehendunt plurima paucis. Pristina ꝯmemorant. que sunt tria grata legẽti. Itẽ nota q̃ sine hac lege metrificãdi: q̃ legẽda sunt male possent elucidari. Unde vsus. Ambulat in tenebris siue lege clericus ois. Qui sine metroꝝ lege legenda legit.

a ¶ Hic auctor respõdet tacite questioni qꝛ posset aliquis dicere. seu querere vtruz hec doctrina que dat in p̃senti capitulo sit generalis. i. plene determinet de arte Metrica. Rñdet auctor: ꝛ dicit q̃ nõ. Tamen licet nõ sit penitus generalis. proderit Pueris si lectio detur eis: Postea dicit ꝛ declarat q̃ proderit ad duo. vz q̃ pueri multa scient p se. d mõ versificandi: et doctor fruetur pace. qꝛ ñ fatigabit in interrogationibus.

Que doctrina licet[a] non sit penitus generalis
Proderit ipsa tamen: pueris si lectio detur:
Per se multa scient: ꝛ doctor pace fruetur.
Multotiẽs aliquas[b] quas dat tibi regula lõgas
Siue breues metri cogit grauitas variari.
Grecaq3 nunc nostro[c] nũc more suo variantur
Ad placitum poni[d] propriorum multa notaui:
Cum sim christicola[e] normã nõ est mihi cura:
De propriis facere: que gentiles posuere
Mixere pedes[f] antiqua poemata plures
Sex ptita modis satis est diuisio nobis:
Dactylus ꝛ spõdeus exide troche⁹ anapestus:
Iambus cuz tribracho possunt pcedere metro

b ¶ Hic dicit q̃ multotiens inuenies in auctoribus eam syllabã que naturaliter ẽ breuis elongari. ꝛ q̃ naturaliter est longa breuiari. Et hoc ẽ causa grauitatis metri. Et sic tangit q̃ hec ars metrica est satis difficilis. Exemplũ primi. vt cũ maris ionij trãsieris aquas. vbi penultima huius dictionis transieritis producit ꝛ tamẽ deberet corripi. Exemplũ secũdi. Non eodez cursu respondent vltima primis. vbi media syllaba huius ablatiui eodem corripitur: ꝛ tñ deberet produci. c ¶ Dicit q̃ greca vocabula ponunt aliqñ in metro sm nostꝛ morẽ ꝛ aliqñ sm morẽ grecoruz: vt in exemplo ouidij. immemores nostri festas duxere choreas. vbi penul. huius dictionis choreas pducit more greco. sed Virgilius eã corripit ibi. Pars inanibus plaudũt choreas ꝛ carmina dicunt. Et hoc facit more latino. d ¶ Quasi dicat q̃ multa propria nõia pñt poni ad placitũ ꝛ marie in prima syllaba. ꝛ in. media dũmõ positiõe diphthõgo accẽtu vel vsu ñ restringant ad pductionẽ vel ad correptionẽ. Notanter dixit multa qꝛ nõ oia ponũt ad placitũ. illa ẽt q̃ tñ in auctoribus pducta repiunt solummõ sunt pducẽda ut cesar. e ¶ A. se excusat d noibus gentiliũ. i. ifideliũ. qꝛ cũ ipe christicola sit. i. xpian⁹ ñ itẽdit facere normã de dict̃ noib⁹. ꝛ si forte fecerit h ex incidẽti ñ ex pposito pncipali facit.

f a Uctor incipit exponere illa pauca ꝯgrua. i. conuenientia metris. que se superius promisit expositurum. Dicit igitur q̃ antiqua poemata. i. antiqui poete Distinxere plures idest multos pedes. Nam ut dicitur isidorus posuit. 130. pedes: hebrahycus tantum. 24. Nos autem utimur solum sex pedibus. Et hoc est q̃ dicit. Diuisio scilicet pedum partita: Sex modis est satis. i. sufficient nobis Deinde numerat illos sex dicens. Dactilus ꝛ Spondeus ꝛc. Pes autem prout hic sumit est

ſyllabaꝝ tēporūq; dimiſſio. Metꝝ pōt ſic diffiniri. Metꝝ eſt litteraꝝ ſyllabaꝝ tēporumq; dimēſio. Et ſunt gña metroꝝ .18. Sed auctor iſte nō intendit niſi de duobus q̄ ſunt in cōmuniori uſu modernoꝝ. uidelicet de exametro ⁊ pentametro. de qbus inferius dicimus lati⁹. a ¶ Hic auctor declarat eſſentialia uniuſcuiuſq; ſex pedū p̄dictoꝝ. Et dicit ꝙ dactylus ꝯſtat ex tribus ſyllabis ex p̄ma lōga ⁊ duabus breuibus. ut audio. Spondeus ꝯſtat ex duabus ſyllabis lōgis. Ut eſtas. Trocheus ꝯſtat ex p̄ma longa ⁊ ultima breui. Ut plāta in ntō. Anapeſtus ꝯſtat ex duabus breuibus ⁊ ultia lōga. ut pietas. Tribrachus cōſtat ex tribus breuibus ut legere. Iābus uo ex p̄ma breui ⁊ ultima lōga. ut ſenex

Dactylus ex longa[a] breuibuſq; duabus habet
Dicitur ex longis ſpondeus conſtare duabus.
Syllaba bina trochee ꝯſtat tibi longa breuiſq;:
Productā breuibus ſubdes anapeſte duabus.
Terna breuis tribracho: iābo breuis inſita lōge
Syllaba que breuis eſt[b]: vnum tp̄s tenet in quo
Profertur longe: ſpacium debes geminare:
Sic cuiuſq; pedis quot tēpora ſunt numerabis
Verſibus exametris [c]ſepe debet pede poni
Dactilus in quinto ſextum nunq̄ retinebit
In pedibus primis[d] hunc ſpondeū vel locabis:
Omnes ſpondeo[e] donare potes niſi quintum
Sedes nulla datur [f]preterq̄ ſexta trocheo
Quarta pentrameti[g] quintaue locas anapeſtū:
Pentrametri tribacho ſedes pȝ vltima tantuȝ

b ¶ Dicit Auctor ꝙ breuis ſyllaba. ſb uno tp̄e pferť ⁊ longa ſb duob⁹. Et ſic numerabis uel numerare ⁊ ꝯputare poteris quot ſūt tp̄a uniuſcuiuſq; pedis: nā dactylus cum habeat unā longā ⁊ duas breues hȝ quattuor tēpora. Et ſic de reliqs percurēdū eſt. Nota ꝙ ſillaba ē lr̄aruȝ ſb uno accentu ſpirituq; plataruȝ certa cōprehenſio. Tp̄s put hic ſumiť eſt diſpoſitio pnūciatiōis ſyllabe ſm has dr̄ias. ſcȝ correptū ⁊ pductū

Manifeſtat pedes p eſſentialia.

Manifeſtat pedes p accn̄tia. ſ. p numerum

c ¶ Hic Auctor docet quomodo qſq; pes debeat in vſibus ordinari. Et p̄mo dicit: qd in uerſibus exametris dactilus debet ſemper poni in quinto pede ⁊ non in ſexto.

d ¶ Quaſi dicat ꝙ tu potes locare hūc. ſ. dactilū uel p ⁊ ſpondeū in primis pedibus hoc ē in p̄mo ſcđo ⁊ tertio ⁊ q̄rto pede. e ¶ Quaſi dicat ꝙ ſpondeus pōt poni in oī loco preter q̄ȝ in qnto exametri vſus ⁊ ſi repiať in qnto p dactilo poniť. Nā eqpollet ſibi in tp̄ibus. Ut in Lucano. Alter celſorum pauit cruor armentorum.

f ¶ Quaſi dicat ꝙ trocheus poniť in ſexto loco ⁊ nō alibi in exametro uerſu. Et nō eſt intelligendum ꝙ ſemp ponať in ſexto. qꝛ ēt ſpondeus in ſexto loco pōt poni. Ut dcm̄ ē Et ē exameter vſus q ꝯſtat ex ſex pedibus. Diciť ⁊ heroicos qꝛ p hunc ſtilū heroū deſcribunť vt plurimum geſta. g ¶ Dicit ꝙ anapeſtus pōt locari in q̄rto ⁊ in quinto loco vſus pentametri. Ut in Ouidio epiſtolaꝝ. Nil michi reſcribas attamen ipſe ueni in ſcanſione dicimus. Nil mihi. reſcri. bas at. tamē ip. ſe veni. ultimi duo pedes ſunt anapeſti: poſſumus tū uitare pedes anapeſtos dicēdo ſic in ſcanſione: Nil mihi reſcri bas. attamē. ipſe. ue. ni. Sic. n. poſtponimus catalectā primis duobus pedibus ſilr ⁊ ultimis: q̄ ſimul iuncte ꝯſtituunt qntum pedē ſpondeū uel trocheū. Pentameter vſus ꝯſtat ex qnq; pedibus. primis duobus dactilis uel ſpondeis ul' p° dactilo ⁊ alio ſpondeo uel econuerſo: tertio ſpondeo uel iambo: q̄rto anapeſto. qnto tribracho uel anapeſto. Ut pȝ in exemplo ouidij p̄fato ſcđm primā ſcanſionem: uel pentameter uerſus cōſtat ex primis duobus dactilis uel ſpondeis ⁊c. ut ſupra. ⁊ catalecta lōga ſiue natura

niue positiōe: postremisq3 duobus dactilis ⁊ catalecta q̄zta cunq3. vt p3 in predicto exemplo ſm secundam scansionem. Si vero dissilabas reperiatur in tertio loco dicat: q' ibi sillaba diuidit per dieresim ⁊ efficit pes trisyllabus. vt in ouidio eodē. Hemonis hemonio laodomia viro. Dicitur ēt pētameter versus elegiacus eo q per ip3 status elegie. i. tristitie solebat enarrari. Nota tū q versus pētameter subdit exametro. Deinde dicit Auctor q tribrachus tm̄ ponit in vltimo loco. versus pentametri. vt ibi. Bella mihi video bella parantur ait. vbi vltima syllaba huius verbi parantur existens breuis cum duabus syllabis breuibus huius verbi ait facit tribrachum.

a ¶ Ut p3 exemplu3 in his duobus versib' Sub veneris Latere deberet nemo latere. Nam mala de venere plurima deuenire.

Agit d̄ ptibus remotis. s. lrīs. ⁊ syllabis ſm: q ꝯsiderantur: ſm correptionē ⁊ pductionē.

De mutis

De liqdis

b ¶ Quasi dicat. qd̄ Tribrachius forte pōt poni in tertio loco versus exametri. L3 prius dictū sit qd̄ tantū ponatur in qnto pede versus pentametri vt in h̄ versu. Omnia labilia obijcit sibi philosophia vbi vltia syllaba hui' nōis labilia corripit cū primis duabus syllabis huius verbi obijcit q̄ faciunt tribrachum. S3 q2 ibi syllaba breuis ponit p longa per diastolen. ⁊ ita erit ibi dactylus ⁊ nō tribrachus. propterea auctor dicit forte.

Iambo uel nulla[a] uel tantum tertia detur:
Forte sibi sedem[b] tribrachus dare poscit eandē
Et proceleumaticu3[c] posuit quādoq3 uetustas
Nūc nullus ponit: breuib' sonat ille quaternis
Quinq3 uocales[d] sunt a po: eq3 secūda
q I succedit eis:[e] o quarta sit: uq3 suprema
Omnis preter eas[f] tibi littera ꝯsona fiet
Mute sunt b c d[g] uel f uel g k: p q t:
Sunt l ⁊ r uere liquide[h] quia sepe liquescunt:
M simul n q3 uel s liqdas quandoq3 locamus
S nunq3 sed m n q3 prius nunc neutra liquescit
Consona bina per i[i] dic sepe per u q3 notari
Hoc quando fuerit: uocum sonus ipse docebit:

c ¶ Dicit q antiqui aliqn̄ ponebant in versu pceleumaticum. q est pes ꝯstās ex quattuor syllabis breuibus. vt in v̄gilio. Herent parietibus scale postesq3 sub ipsos. In scansione dicimus. Herent parieti ⁊c. parieti est pes pceleumaticus sed iste a modernis non vsitatur. Ideo dicit. Nunc nullus ponit.

d h Ic auctor prosequitur de corruptiōe ⁊ pductione syllabaꝝ: ⁊ q2 syllabe fiunt ex lrīs: iō incipit a distinctione lrāru3 dicēs qd̄ lrē vocales sunt qninq3. s. a e i o u. Et dicuntur vocales q2 sine ipsis nō pōt fieri vox. ⁊ quelibet earum potest facere vocem. s. syllabam per se. Littera sic diffinitur. Littera ē minima pars vocis hūane q̄ pōt scribi indiuidua. e ¶ Dicit q oēs alie ittere p̄ter eas qnq3 vocales dicunt ꝯsonantes quasi cū alijs sonātes. Nā sonū facere non possunt. nisi cū adiutorio vocalium. f ¶ Quasi dicat q in ꝯsonantibus noue3 sunt mute. s. b. c. d. f. g. k. p. q. t. Et dicunt mute q2 videt mutus sonus eaꝝ. Et in hoc differunt a semiuocali: q̄ aptius profert. Uidetur. n. vocalis anferri p̄ferendo ipsas semiuocalibus. q̄ sunt septē. s. l m n r s x 3. De qbus Auctor nullā particulariter facit mentionē: qm̄ eaꝝ nōia in p̄senti materia non sunt necessaria. g ¶ Dicit Auctor q l ⁊ r sunt vere liquide. q2 sepe liq̄scunt in metro: hoc ē q2 syllabā naturalr̄ breuem pducunt. Deinde dicit q aliquando. locamus. i. locatas reperimus liquidas m n ⁊ s. Et hec magis declarando: restringit dicēs: s nunquam liquescit. hoc est apud modernos poetas.

h ¶ Dicit q i vel u sepe fiunt ꝯsonantes. v3. quando ponuntur in principio syllabe alia vocali sequente. Et quādo fuerit hoc: ipse sonus. idest ipsa prolatio docebit: idest

monstrabit. Nã pdũt sonũ vocaliũ. vt iuno ⁊ venus. a ℂ Dicit φ u aliqñ ponitur añ vocalẽ in eadẽ syllaba. ⁊ nõ efficit ꝯsonãs immo pdit vim ꝯsonantis. Et h̃ est qñ iste l̃re s q ⁊ g. ꝑponunt. vt suauis queror aqua ⁊ lingua. Qd̃ pdat vim ꝯsonantis. patet ex ipsa ꝓlatione. pʒ ẽt qꝛ si u esset ꝯsonãs. tunc prima syllaba huius dictionis. aqua produceretur ꝑ positionem de q ⁊ u consonante. sed corripitur. quod pʒ in ouidio epistolarum. Cum dominus potando nectare miscet aquas. Nec etiam ẽ vocalis: qd̃ pʒ ex ipsa ꝓlatione. Et qꝛ statim constitueretur diphthongus ꝑ ꝯglutinationem duarũ vocalium in eadem syllaba. Sed nõ debemus diptbongum inchoare ab u. Et iõ dicit. Nã diphthongus ab u nostro nõ inchoat usu. Preterea dicit φ apud modernos syllaba diuiditur aliqñ ꝑcedente u. vt suauis. et tunc u habet vocalis.

Vocali preiungitur u[a] nõ consona vimqʒ:
Perdit ⁊ h̃ suauis q̃ror aut aqua ligua ꝓbabit
Nã diphthongus ab u nostro non inchoat vsu
Nosqʒ modernus hʒ quandoqʒ φ s preunte
Syllaba diuiditur: tũc u vocalis habetur:
Versificatores h pro [a] nulla reputabuut
Dum teneãt iotam [c] vocalis undiqʒ clausam
Consona iota duplex: duplices x ʒ qʒ fiunt
Simplex tamen ʒ reperitur: ut ẽ perizoma
Iotaqʒ composita simplex est sepe reperta
Dictio uocali:[d] finita uel m sibi subdi:
Versu uocalem nunquam permittit eodem
Syllaba que binas [e] uocales uim retinẽtes.

b ℂ Dicit φ h reputatur a versificatoribꝰ pro nulla nec pro vocali nec pro consonante.

c ℂ Sententia est. φ ista littera i. quã iotam nominauit auctor posita in medio duaꝝ vocaliũ vim seruantiũ efficitur duplx consonans vt Troia. Et nota: qd̃ si neutra. vl̃ alta alioꝝ vocaliũ vim: suã ñ seruaret i supradicta: non esset duplex consonãs vt via. Itẽ nota qd̃ in h̃ ṽbo baiulo las. quod stat pro porto i ñ est duplex consonans. licet ponatur in medio duarum vocaliũ. Et hoc est qꝛ non clauditur inter illas vocales equo accentu nec equo numero syllabarum. Ideo dicit Auctor. vndiqʒ clausam. Idest equaliter clausam ab vtraqʒ parte. Hoc autem patet in versu Ouidij. Clotho colum baiulat: lachesis net. atropos occat. Nam illa syllaba. corripitur quod fieri non posset si i esset duplex consonans cum facere positionem Ad precedentem syllabam. Deinde dicit quod x ⁊ ʒ sunt duplex consonans. tamen ʒ reperitur simplex: Et hoc in dictionibus compositis. Vt perizoma perizomatis. quod componitur ex peri prepositione greca quod est circum ⁊ zoma vestis. Est ⁊ omne qd̃ circumcingit pudendorum velamen. iota idest i de qua superius diximus in compositione reperitur simplex consonans. vt biiugis qd̃ componitur ex bi ⁊ iugum.

d ℂ Dicit φ si aliqua dictio desinat in vocalem vel in m. sequens dictio non debet incipere a vocali. Et hoc fit propter hiatũ euitandum. Si autem reperiatur. dicatur φ est licentia poetica. vt in lucano. Vicinumqʒ minax inuadit ariminum: ⁊ ingens. sepissime tamen abijcitur vocalis antecedentis dictionis: ⁊ m cum sua vocali. Exempla querantur in auctoribus. qꝛ multa reperiuntur. Notanter dictum est ab auctore: eodem versu. qꝛ si esset in duobus versibus Quod diximus euitandum: non propterea sequeretur inconueniens. licet enĩ aliquando reperiatur in duobus versibus m cum sua vocali: tamen non abijcitur de metro in scansione: hoc est quoniam primus versus terminatur in m: Et sequens incipitur a vocali. e ℂ Quasi dicat quod illa syllaba Que fit ex duabus vocalibus vim suam seruantibus. Est diphthongata.

ꝑ diphthongū producit. vt aura. Quid vo sit diphthongus. ⁊ vn̄ dicat diphthongus quot sint diphthongi ⁊ posuit supius: ibi. s. in pma declinatione. Dās ae diphthongū.
a ¶ Dicit ꝙ qn̄ due ɔsonantes iūcte simul imediate sequunt post aliquā vocalē illa talis vocalis pcedēs est longa positiōne vt arma ⁊ tellus. Et idē attendit si vna duplex ɔsonans vocalem sequatur. vt axis ⁊ troia. ideo dicit. Aut vnum duplex.
b ¶ Quasi dicat ꝙ si aliq̄ dictio terminet in vocalē naturalit breuē ɔsonātes q̄ sequūtur nō possunt producere illā vocalē. immo remanet in esse suo. vt mare statuto.
c ¶ Dicit ꝙ si aliqua syllaba naturalr breuiet: ⁊ muta ⁊ liqda sequant in eadē dictione, illa syllaba pōt breuiari ex vi nature sue: ⁊ pduci propter mutā ⁊ liqdā. vt in hac dictione pr̄is ⁊ in sili̇bus: pma. n. syllaba naturalit breuiat. vt hic. Fer patris imperiū cū verbis exit in iraz. Pōt ēt produci ꝑpter mutā ⁊ liqdaz. vt hic. Est patris Matrisꝗ pie succurrere nato.
d ¶ Hic auctor clarius exprimit illud qd̄ iā dictū ē dicēs ꝙ si aliqua syllaba breuis ponit añ mutā ⁊ liqdā in eadā dictiōe talis syllaba pōt pduci. vt iaz dictū ē: sꝫ lōga syllaba: posita añ mutā ⁊ liqdā nō pōt corripi. vt i hac dictiōe mr̄is cuius prima sillaba ē lōga naturaliter ⁊ nō pōt corripi propter mutam ⁊ liquidam sequentes.
e ¶ Dicit ꝙ iste ꝑpositiones e de pre se ɔpōsite nō breuiant. vt educo depono pfero ⁊ separo possunt tamē breuiari nisi vocalis seqtur eas in ɔpositiōe. vt peo is. iō dicit A. Sꝫ vocalis eas.

Continet: ē longa diphthongo sic probat aura.
Quando vocalē [a] duo consona iuncta sequunt:
Aut vnum duplex: producit eam positura.
Sed cum finitur [b] vocali dictio curta.
Consona que subeūt: nō hanc pducere possunt
Si faciat curta [c] vocali sillaba finem:
Mutaqꝫ cum liqda vocem subeant in eandem
Ex vi nature proprie licet hanc variare.
Et propter mutā liqdamqꝫ potes dare longaz:
Sillaba que breuis [d] ē muta liquidaqꝫ sequēte.
Longa potest fieri: sed longa nequit breuiari.
E de pre vel se [e] componens non breuiabis
Sed vocalis eas poterit breuiare sequela.
Reicio refert distat [f] dant re tibi longam.
Corripiens aliis nisi duplex consona subsit
Bis bi breues dant [g]: nisi consona bina sequat.
In deriuatiuis [h] sua que fit origo notetis.
Qua fiet parte descensus aptior inde
Ut moueo motum motabile siue mouendum

Dat regulas de habentib⁹ se difformit: que. s. qn̄ꝗ sunt lōge quādoꝗ breues

Ponit regulam spāles in primitiuis: ⁊ monosillabis

f ¶ Dicit ꝙ ista ꝑpositio re pducit in reiicio cis: ⁊ in refert qd̄ idē ē qd̄ distat. i aliis vo dictionibus corripit nisi due ɔsonātes sequant: vt resto restas ⁊ restituo is. Producit ēt in his rettuli reppi ⁊ reppuli. Et iō vtplurimū scribuntur cū duplici ɔsonāte
g ¶ Dicit ꝙ bis ⁊ bi corripit in ɔpositione. vt biuiū. i. locus duaꝝ viaꝝ. ⁊ bidens. i. pecus duoꝝ dentiū. Nisi bina ɔsona sequat. i. nisi duo noīa ɔsonā seu ɔsimilē significationem habētia sequant. s. per ɔpositionē vt binus bina binum ⁊ bimus ma mū quorum significatio est eadem. inuenitur hic bimatus tus tui. i. spacium uel tempus duorum annorum. penultima enim syllaba dictoꝝ duorum nominum producitur.
h ¶ In istis uersibus Auctor docet cognoscere syllabam longam seu breuem in dictionibus deriuatis. Et est sensus ꝙ q̄tumcunqꝫ fuerit uocalis in primitiuo tanta debet esse in deriuatiuo dum tamen non mutetur in deriuatiuo illa consona que sequebatur

vocalē in pmitiuo. Uerbigrā.moueo corripit primā syllabam. ita mouēs ⁊ mouēdus corripit primā: Notanter dico dū tū ꝯsona q̄ sequebat̄ vocalē in pmitiuo nō mutetur ī deriuatiuo: q: noua ꝯsona: sepe dat.i.facit variare vocalē ħ est corripere longā ⁊ curtā producere. Uerbi grā.moueo corripit primā.⁊ mobilis ꝑducit. q: consona q̄ erat i primitiuo.v3 u ꝯsona mutat̄ in deriuatiuo in b. Tamen ista regula patit̄ exceptione3 q̄ inferius ponit̄ loco suo. Jō dicit A.excipiēda ⁊c. a ℂ Hic auctor mouet regula3 de quātitate syllabaꝝ in dictionib9 ꝯpositis dicēs.ꝙ tanta ē vocalis in dictione ꝯposita q̄ta ē in simplici. Uerbi grā.amo corript illā vocalē a:silr ⁊ pamo corripit eande3.

Et que vocalis in origine quantaq3 mansit.
Nam deriuatiua tantam se quare decebit
Subdita vocali si consona non moueatur
Uocalem sepe noua consona dat variare.
Mobilis ex moueo datur ⁊ mutatur ab illo
Excidenda sue ponentur in ordine norme:
Hoc de compositis teneas: ꝙ sit tibi tanta
Uucalis[a]: quantam seruabit dictio simplex:
Si mutes etiam vocalem: norma tenebit.
Consona dum maneat in simplici subdita voce
Excipienda locis q̄bus est opus excipientur.
Omnia preterita[b] pones dissyllaba longa
Que breuiant gemine vocales deme: bibitq3
Et dedit atq3 fidit scidit ⁊ stetit ⁊ tulit hec sex.
Preteritū gemināš[c] primā facit hāc breuiari.
Estq3 scdā breuis: tū vnum: cedoq3 demis.
Preteritis plusq̄[d] perfectis atq3 futuris
Coniunctiuoꝝ lex seruit preteritorum

areo ꝑducit illā vocalem a: silr exareo ꝑducit eandē. Deinde dicit. Regula valet etiā si mutemus vocale3 in ꝯposito du3 tū ꝯsona ſb dita vocali i simplci dictōe maneat ēt in composito. Uerbi grā.facio corripit illā syllabā fa.silr ⁊ inficio corripit illā syllabā fi.lic3 a mutata sit in i. q: ꝯsona.q̄ seq̄bat̄ a v3 in simplici sequitur ēt in ꝯposito verūtū hec regula varias patit̄ exceptiones que inferius loco ⁊ tpe declarabunt̄. Jō dicit auctor. Excipienda locis ⁊c.

b ℂ Auctor ponit regulā talē dicens. Omnia p̄terita duaꝝ syllabaꝝ tū ꝑducunt primā sallabam. vt cepi. Deinde ponit exceptionem dicens. Tu deme.i.excipe illa p̄terita q̄ gemine vocales breuiāt q̄ habēt vocalē an̄ alterā vocalem vt fui rui: quoꝝ prima corripit̄: q3 ꝑ ⁊ tu deme.i.excipe hec sex.s.bibit dedit fidit scidit stetit ⁊ tulit.q̄ licet dissyllaba sint tū eoꝝ p̄terita corripiunt̄. fidit p̄teritū est de findo.scidit de scindo scindis.quod significat aliquid per medium secare.

Dat regulā de compositis

Dat regulas magis spāles i deriuatiuis. vbis actiuis tertie ꝑsone bissyllabis.

c ℂ Dicit ꝙ omne preteritū gemināš pmā syllabā eandē breuiat pariter ⁊ secundā vt cado cecidi ⁊ pario peperi. Tū tu dewis.i. excipis vnū ptūm.s. pepidi. qđ venit a pedo dis.⁊ tacuit ipm ꝑpter eius turpē significationē seu metri vel breuitatis causa. Cedo ēt excipit̄: cuius ptūm facit cecidi.⁊ scđam ꝑducit. Uñ versus. Rusticus hic cecidit q quondā forte cecidit. d ℂ Quasi dicat ꝙ lex seu regula predictorum nuper dicta seruit ēt plusq̄ ꝑfectis ⁊ futuris ꝯiunctiuoꝝ.i.subiunctiuorum modorum: q ꝯiuncti dicuntur eo q: coniunctione indigent. vt perfectum significet sensum. Nā tāta est prima syllaba plusquam perfectorum cuiuslibet modi ⁊ futurorum subiunctiui. quanta est prima persona preteriti perfecti indicatiui modi.

a ¶ Dicit ꝙ tria tpa p̄dicta sunt iuncta supino in verbo passiuo. Idest seruāt regulā de supinis de q̄ statim dicetur ibi .s. Longa supina ⁊c̄. Alij vͦo exponūt. ꝙ sūt iūcta supino.i. facta sunt vel ꝯiūcta per supplementū participij a supino deriuati ⁊ ꝑ hec seruāt regulā supinoꝝ ⁊ preteritoꝝ. b Dicit ꝙ quātacūqȝ fuerit prima syllaba presentis indicatiui modi: singularis numeri tanta ē p̄ma syllaba ceteroꝝ tempoꝝ exceptis preteritis ꝑfectis ⁊ plusq̄ꝫ ꝑfectis. ⁊ futuris subiunctiuoꝝ. de q̄bus supius diximus. Tanta ē ēt p̄ma syllaba ꝑticipioꝝ p̄sentis tp̄is ⁊ futuroꝝ desinētiū in dus silr: ⁊ gerūdioꝝ. Cōstrue nūc ꝑ te q: satis ꝑȝ textus. c ¶ Hic auctor ponit regulā de supinis

Hec in passiuo[a] sunt tempora iuncta supino.
Normam presentis per cetera tempora dicis.
Participans socia presens in dusqȝ futura
Debent consimilem seruare gerundia legem
Longa supina dabis dissyllaba[b]: sed breuiabis
Qui.ci.si.sa.li.i.da.ru.ra.sta.deqȝ supinis
Orta sequuntur ea: sit staturus tamen extra
Nec patrem sequitur[c] ambitus: si moueatur
Quod fit in us vel in o[d] vel in or: v̄bale vel i trix
Participās quoqȝ ptū̄m per rusqȝ futurum:
Ad normam debent se confirmare supini
Ui tum dante preit[e] vocalis non breuiata
Qui si ci sa li i cog ag demis ⁊ inde creata:
Qui rectos superant[f] obliquos crescere dicis.
A pluralis ⁊ e[g] crementum protrahit oqȝ

De descē dētibus a v̄bis: ⁊ p̄ͦ ꝺ ꝑticipiis ⁊ gerūdijs

De supīs dissyllabis q̄ ad p̄mas syllabas.

Deriuationes supinorum.

dicēs. ꝙ supina dissyllaba ꝓducūt p̄mā syllabā. vt natū. Sed excipiunt decē q̄ per decē syllabas in lr̄a positas itelligunt. Qui: vt q̄tū. qꝺ venit a queo q̄s. ci. vt citū a cieo cies: si vt situ a sino sinis sa vt satū a sero seris. li vt litū a lino linis: i vt itū ab eo is. da. Ut datū a do das. ra ut ratū a reor reris. ru vt rutū a ruo ruis. sta. Ut statū a sto stas. q̄ oīa licet dissyllaba sint. attamen corripiunt p̄mā syllabā. silr̄ ⁊ ab eis deriuata p̄ter staturus ꝙ primā ꝓducit. lȝ deriuetur a statū. vt in Luca. Dum statura fides d ¶ Quasi dicat qꝺ si ambitus moueat̄.i. si adiectiue declinat̄ nō seq̄tur patrē.i. eius primitiuū qꝺ ē supinū huiꝰ v̄bi ambio bis. s. ambitū. ponit̄ exēplū in lr̄a tū qn̄ eiꝰ penultia corripit̄. Sȝ ambitus ta tū. ab ip̄o deriuatū penultimā ꝓducit. vt in p̄ncipio metamorpho. Iussit ⁊ ambite circūdare brachia terre. ⁊ idē ē ambitꝰ qꝺ circūdatꝰ. notant̄ dicit si moueat̄. q: si nō moueret̄.i. si adiectiue n̄ declinaret̄ tūc seq̄ret̄ eius primitiuū. q: penultia corriperet̄. vt hic ambitus tus tui.i. circuitꝰ. d ¶ Idest ꝙ v̄balia in us in o vel in or: vel in trix desinētia. vt notus tus tui. notio onis notor ris. ⁊ notrix cis: ꝑticipiū quoqȝ ꝑti tp̄is ⁊ futuri in rus vt notus ta. tum. ⁊ noturus notura noturū tantā h̄nt primā syllabā quantam habēt supina a q̄bus deriuātur. Ideo dicit ad normam debent ⁊c̄.

e ¶ Dicit ꝙ v̄ba faciētia ptū̄m in vi. ⁊ supinū in tū mutādo vi in tū ꝓducūt penultiaȝ supini. vt amaui tū. deinde ponit exceptionē dicēs. Tu demis ea q̄ intelligunt̄ ꝑ has syllabas. s. q vt q̄tū. ci vt citū de cieo cies. si vt situ: sa vt satū. li vt litū. i. vt itūȝ cog cognitū. ag agnitū. Et inde creata.i. ab eis deriuata. quoꝝ penultima breuiat̄. Lȝ oīa formen̄t a p̄tō mutando vi in tum vt quiui. siui. ciui. seui. liui. iui. cognoui. agnoui.

f ¶ Hic auctor ponit introductionē ad quasdā regulas ꝓrime seq̄ntes. ⁊ dicit: Tu dices obliquos crescere.i. habere crescētiā supra nūm singularē. q̄ q̄dē crescētia: fit aliqn̄ ꝑ a. aliqn̄ ꝑ e aliqn̄ ꝑ i aliqn̄ ꝑ o. aliqn̄ ꝑ u. Et de his oībus ponit reglas inferius gn̄ales: vȝ vt seq̄t̄. g ¶ Dicit ꝙ aliq̄ cresces sup̄ nūȝ ꝑ a ⁊ e. ⁊ o ꝓducūt illas voca

les. vt quarum rerum duob⁹ duab⁹ reb⁹ ⁊ dn̄abus. deide dicit ꝙ i ⁊ u breuianṫ in eorum cremēto ut manib⁹ ⁊ vubus ⁊ h̄ exēpla ponunṫ ab auctore cū dicit Sunt testes quorum.

a ℭ Dicto de cremēto qd̄ fit i causalib⁹. Nūc A. ꝓseqṫ d̄ cremēto qd̄ fit in n̄ causalibus verputa in v̄bis. ⁊ p̄° ponit introductionē ad regl'as inferius positas. D. Tu notabis v̄bū qd̄ h̄ȝ supare scd̄aȝ ꝑsonā ꝑmi p̄n̄tis tp̄is eē crescens. i. h̄re crescētiā sup dictaȝ ꝑsonā. hac arte. i. eodē mō quo dictū ē in causalib⁹. vbigr̄a: amās est dictio dissyllaba. amamus v̄o trissyllaba. ⁊ amam⁹ h̄ȝ crescētiā supra illā scd̄am ꝑsonā amas. ⁊ talis crescētia fit p a aliqn̄ p e. aliqn̄ p i. aliqn̄. p o. aliqn̄ p u. De qbus oib⁹ statiȝ ponenṫ gn̄ales regl'e. addit auctor ⁊ dicit. hec norma. s. d̄ crementis verborum: dȝ referri. i. rep̄ntari: ad p̄sens tp̄s actiui. h̄ aūt dicit ꝓpter cognoscer̄ crescētia in v̄bis passiuis q̄ cognosci non possunt bn̄ nisi rep̄ntarentur ad actiuū. Preterea dicit: ꝙ si verbum vocis passiue nō habeat actiuū debes finger̄ h̄ ē p̄supponere ꝙ h̄ēat h̄ āt diċ ꝑꝑ cognoscere cremēta. in v̄bis deponētibus q̄ n̄ h̄n̄t actiuū

b ℭ Dicit A. ꝙ v̄bū dȝ ꝑducere a crescens. i. syllabā crescentē p a vbiqȝ. i. in omni ꝯiugatiōe. vt amamus doceamus legam⁹ audiam⁹ deinde ponit exceptionē dicēs ꝙ in ꝯpositis ꝑme cōiugationis huius v̄bi do das a corripiṫ vt in illis v̄bis circūdamus circundare. venundamus ⁊ venundare: pessundamus ⁊ pessundare.

I vel u cremento breuiare iubemus eodem
Sunt testes quorum quarum rerum manibusqȝ
Et verubus rebus dominabus siue duobus
Verbum personam[a] quod habet supare scd̄am
Primi presentis: crescens hanc arte notabis
Debet ad actiui presens hec norma referri:
Et si non habeat actiuum fingere debes:
A crescens verbum[b] producere debet vbiqȝ
Ex do fit breuis a cum prime compositiuis.
E nisi cum subit r:[c] debes producere semper
Cum subit r curtaȝ dāt plurima: plurima lōgā
In sum siue fero[d] crementa velimqȝ notato
Ac edo
Omne lego presens[e] breuiat: quartiqȝ secunda
Longam passiuo reris vel rere notato

Agit de cremētis. v̄balibus: factū p: qn qȝ vocales e p̄mo p a Incremētuȝ v̄bale pere

c ℭ Dicit auctor ꝙ syllaba crescēs sup e ꝑducit semꝑ nisi seq̄tur r. vt amem⁹ docem⁹ legem⁹ audiemus. Notanter dicit nisi r sequaṫ. qȝ cū r subdit. i. seqtur plurima v̄ba. dāt illā vocalē e longā. vt ameris uel amere. docerē doceres doceret. ⁊ plīma dant illā vocalē e curtā vt legerē legeres legeret. amauero. ris. rit. hec autem inferius distinguentur vȝ vt sequitur.

d ℭ Dicit auctor cremēta in h̄ v̄bo sū es est siue in h̄ verbo fero fers ꝙ ꝑ ⁊ in h̄ v̄bo velim. i. volo vis. q. d. ꝙ illa uerba irregularia sūt. ⁊ iō n̄ sequunṫ regl'a d̄ crementis aliorum verborum. s. regulariū imo p positionē aliqn̄ ꝑducunṫ es seȝ ferrē vellē: aliqn̄ ēt breuiaṫ: ⁊ tūc referṫ ad litteraturā pti ꝑfecti. vt tulero ris rit. h̄ idē intelligiṫ d̄ h̄ v̄bo irreg'lari edo es ē: nā aliqn̄ elōgaṫ i crementis: ut eē ifinitiuo aliqn̄ ēt corripiṫ in litteratura p̄n̄tis ut ederē: nota ꝙ in quantū hec q̄ttuor v̄ba p̄dicta irregularia sunt notari debēt. Inq̄tū v̄o nō referēda sunt ad regulā p̄cedentē uel ad sequentē ꝑut videbiṫ oportunū.

e ℭ Dicit auctor ꝙ oē lego. i. oē verbū tertie ꝯiugatiōis breuiat p̄sens tp̄s in quo h̄ e sup r vt optatiuo mō vtinā legerē legeres legeret qȝ ꝑ ⁊ breuiat scd̄a tēpora q̄rti. i. ꝯiunctiui. s. ptūȝ ipfectū. vt ptō impfecto cū legereȝ res. ret ⁊c. Deinde dicit. lōgā passiuo. h̄ ē dicere ꝙ in verbis passiuis vbiqȝ reris vl' rere reperitur vbi penultima longatur. vt legereris vel legerere legeretur.

a ℂ Hoc est dictum. qđ ista vocalis e breuiať in ptõ plusq̄ pfecto. cuiuscunq̄ coniugatiõis r seq̄nte. vt amauerā docuerā legerā audierā. Et hoc intelligiť de indicatiuo
b ℂ Hoc ē penultima futuri in beris vel in bere terminati corripitur in prima ꝯiugatione ⁊ in secunda. vt amaberis vel amabere. doceberis vel docebere.
c ℂ Idest preteritum perfectū ⁊ futuꝝ subiunctiui breuiať. vt amaueriꝫ ⁊ amauero
d ℂ Dicit auctor ꝙ in oībus alijs tpibus ⁊ modis a p̄dictis verbū crescēs pducit illā vocalē e. r sequēte vt futuro legar legeris audiar audieris vł audiere audietur.
e ℂ Dicit A. ꝙ hec vocalis i pduciť in p̄mis cremētis q̄rte ꝯiugatiõis. Ut audimus

Plusq̄ perfectum [a] per quamlibet ē breuiandū
Curta sit in prima [b] beris vel bere siue secunda.
In coniunctiuo [c] duo tempora curta notato.
E verbum crescens [d] alibi producit vbiq̄ꝫ.
I tibi producit [e] quarte crescentia prima
Omni preterito [f] reperitur imus breuiando.
Inq̄ꝫ velim produc [g] cremēta priora vel in sum
I breuias aliis [h] si non u consona subsit
O crescens verbū [i] producit ⁊ u breuiabit
Has per crementa [k] normas dissyllaba serua
Sed tamen has oēs dic ad medias spetiales
Compositum partis [l] retinēs i in fine p̄oris
Hanc breuiat mediis: sicut tubicen: sed ibidem
Excipies: iungetur ei tubicen vbiq̄ꝫ
Ex di compositum pduc: [m] sꝫ deme disertus.
Et que conponis ex greco curta locabis.

Oñdit q̄. pducunt: crescentia e ante r.
Incremētum v̄bale factuꝫ p i.
Incremētum v̄bale p o ⁊ u

auditis. Et diciť in p̄mis ad d̄riam secundarum. vt audiuim⁹ vbi sunt duo cremēta. Primū crementū attēdiť i hac syllaba di q̄ pducitur. scd̄m in hac syllaba ui que corripitur.
f ℂ Dicit A. ꝙ in oī p̄terito pfecto p̄me pſone in imus terminate. penultia breuiatur. vt amauimus.
g ℂ Dicit auctor. in h̄ v̄bo velim velis velit ⁊ sim sis sit p̄ora cremēta p i facta pducunť vt velim⁹ tis: simus sitis
h ℂ Dicit auctor. ꝙ i alijs cremētis seu tpibus siue modis i breuiatur. vt voluerimus ⁊ fuerim⁹ ⁊ amauerim⁹. si non subsit u ꝯsona. i. nisi ꝯsonās sequať. vt audiui. q: tūc i produciť. i ℂ Dicit auctor ꝙ verbū pducit syllabam crescentē p o vt amatote. Et breuiat te illā q̄ crescit p u. vt volumus ⁊ possumus. k ℂ Dicit auctor. ꝙ he regule de cremētis s̄uandis sunt p cremēta dissyllaba. i. duaruꝫ syllabaruꝫ Sꝫ tn̄ sunt regule sp̄ales ad oēs medias syllabas. s. ad oēs illas que sunt inter primā ⁊ vltimā q̄ oēs medie a v̄sificatoribus diciť. l ℂ Auctor ponit vnā regulā dicēs Cōpositū. i. dictio ꝯposita retinēs i in fine p̄oris ptis h̄ ē in fine dictionis q̄ p̄mo intrat ꝯpositionē. breuiat hāc. s. vocalē i sicut tubicē. i. canēs in tuba. qđ ꝯponiť ex tuba ⁊ cano canis. Nā ista syllaba bi corripiť cū i sit in fine p̄oris ptis. Deinde ponit exceptionē in his dictionib⁹ ibidē. ⁊ tibicen. ⁊ vbiq̄ꝫ in q̄bus illa vocalis i pduciť. Ibidē ꝯponiť ex ibi ⁊ idē ⁊ est aduerbiū locale. Tibicen ꝯponiť ex tibia qđ ē instrumentū sonandi ⁊ cano canis. ⁊ ē ille q̄ vtitur tali instrumēto. Ubiq̄ꝫ ꝯponiť ex vbi ⁊ q̄ꝫ ⁊ ē aduerbium loci. m ℂ Dicit ꝙ hec p̄positio di pduciť in ꝯpositiōe. vt diligo. Deinde ponit exceptionē dicēs. sed deme. i. excipe disertus ta tū. i. factū. dns. vel eloq̄ns. cuius p̄ma corripiť vt in horatio. fecundi calices quē nō fecere disertū. Si opponať auctori ex eo ꝙ istud verbū dirimo inueniť in p̄ma correptū. vt in Ouidio metamorphoseos ibi. Hanc deus ⁊ litē melior natura diremit. R̄ndendum est ꝙ hoc verbū dirimo. ꝯponiť ex di ⁊ emo: ⁊ r interposita. e mutať in i. Et pp̄ter h̄ vocalis dictionis ꝯposite

pōt variari vt supra dixim⁹ in regula data de ꝯposit̄. Nā post illā ꝓpositionē di. seq̄ ꝺ beret i in h̄ v̄bo dirimo. ſ; r interposita seqt̄ eā. Jō illa ꝓpositio di pōt breuiari ꝑ illā regulā inferius positā. J sup r longāt dissillaba ⁊c̄. Que pollisyllaba sūt breuies. Deide ponit aliā exceptionē dicēs. Et q̄ ꝯponis: q̄si dicat in dictionib⁹ grecis ꝯpositis di breuiat̄. vt diatesseron qḋ est spēs cantus ⁊ disamis qḋ est nomē syllogismi logicalis.

a ℭ Hic ponit vnā regulā gn̄alez ad oēs syllabas ꝑut vna vocalis p̄cedit aliā in diuersis syllabis. Et dic̄ ꝙ vocalis an̄ alterā vocalē breuiat̄. vt me⁹ in p̄ma ⁊ respuo in scd̄a siue media. S; in̄d. ibi ponit exceptionē dicēs. ꝙ plurima vocabula possūt excipi. vt dius dia diu; .i. diuinus. ⁊ fio. cū ꝑ q̄n̄ ē vox dissyllaba. i. duarū syllabaꝝ. breuiatq; cū sit vox pollisyllaba .i. pluriū syllabaꝝ ⁊ ponit exempla dicēs. probat h̄ fiet. fieretq;. Nā si bene cōsideras p̄ma ꝺ fiet ꝓducit̄: ⁊ prima de fieret breuiatur.

Uocalis breuis[a] est alia subeunte: sed inde:
Demi plura queunt: vt dius diaq; diuum
Et fio cum sit dissillaba vox breuiatq;
Cum polissyllaba sit: fiet probat hoc fieretq;
E super i longam[b] dat declinatio quinta
Quando vocalis preit e: sed eam breuiabis
Consona si preeat: dic ergo rei spetiei.
Grecaq; iungant̄[c]: que longa frequent̄ habēt.
J super a proprijs[d] raro breuiatur hebreis
Ut tua metra petunt[e] dabitur genitiuus in ius:
Corripis alterius: semper producis alius.
Tenditur eous[f] aer platea chorea:
Uocalem medie[g] breuiant si muta sequatur:
Cū liq̄da tn̄ hanc productam pone breuemq;.
Longa sit adiutrix octobris nomen in atrix.
Cū chiragra podagram q̄dā breuiant alij non
a Ante b corripis a[h] sicut scabo siue scabellu;
Et stabilis stabulū vel labo siue flabellum

De vocalibus diffōmit̄. se h̄ntibus. adinuice; ꝯparatus

b ℭ Dicit ꝙ e an̄ i ꝓducit̄ in gt̄is ⁊ datiuis q̄nte declinationis q̄n̄ vna vocalis p̄cedit e vt diei. S; breuiat̄ q̄n̄ ꝯsonās p̄cedit. vt spei Et ipsemet exēplificat in lr̄a. vt spēi vbi ē ꝓducit̄ q: vocal'i p̄cedit e: ⁊ rei vbi e corripitur q: ꝯsonās r p̄cedit e.

c ℭ Quasi dicat ꝙ vocalis an̄ vocalē in grecis dictiōibus ꝓducit̄ freq̄nter vt in Ouidio Medee medea forem freq̄nter āt dico. q: aliq̄n̄ corripit̄ vt in eodē: Thesea deuoui. e ℭ Dicit ꝙ i an̄ a raro breuiat̄ in dictiōib⁹ hebreis. vt maria ⁊ matias. d ℭ Dicit A. ꝙ gt̄us in us terminatus in metro ꝓduci ⁊ breuiari pōt excipit̄ alteri⁹. cuius penultia semp breuiat̄. et alius cuius penultia sp̄ ꝓducit̄ in gt̄o. e ℭ Dicit A. ꝙ noia in lr̄a posita ꝓducūt vocalē an̄ alterā vocalē. Eous dr̄ esse equ⁹ vehens currū solis declinat̄ ēt adiectiue vt eous. a. um. i. orientalis. Chorea ē ludicris cātilena vl' saltatio. aer ⁊ platea de se patēt tn̄ platea varie ponit̄ in metro. sicut iferius patebit ibi. s. vt placet cē platea ⁊c̄.

f ℭ Q. d. ꝙ in medijs syllabis vocalis pōt ꝓduci ⁊ breuiari cū liq̄da seq̄nte. vt ꝯpatris. ⁊ nota ꝙ h̄ regula tm̄ valet in dictōībus naturalr̄ corripiētib⁹ vocalē: q: si naturalit̄ ꝓduceret eā n̄ poss; corripe vt sup̄ dcm̄ ē ibi. Si faciat curtā ⁊c̄: Deinde pōit exceptionē. dicēs ꝙ adiutrix octobris noīn̄ in atrix terminatū vt amatrix ꝓducit vocalē in media syllaba: l; muta ⁊ liq̄da seq̄t eā: p̄terea dicit ꝙ q̄dā breuiāt q̄dā nō media vocalē in his duob⁹ noib⁹ chiragra ⁊ podagra. chiragra ē gutta vl' īfirmitas in manibus podagra in pedib⁹. et dr̄ chiragra a chiros ꝙ ē man⁹ ⁊ eger egra egrū. Podagra dr̄ a pos qḋ ē pes ⁊ eger egra egrū. g ℭ Supius. A posuit regulas gn̄ales ad oēs syl-

labas. in hac pte ponit spāles. Et p° ad pmas scdo ad medias. tertio ad vltimas. ps scda incipit ibi. A breuis in medijs. Tertia ibi. Uoces fine dabis. Itē pma ps in q̄ determinat de pmis syllabis diuidit in qnq3 ptes fm q sūt qnq3 vocales. Primo. n. dtermiat de pmis syllabis inq̄tū a ponit ɔsanātib⁹. scdo e. tertio i. q̄rto o. qnto u. pars scdo incipit ibi. Ante b. fit breuis e. Tertia ibi. Ante b corripis i. Quarta ibi. Ante b longa fit o. Quinta ibi. Ante b fit breuis u. Itē pma ps in q̄ determinat de pmis sylla bis inq̄tū a ponit ɔsonātibus diuidit in tot ptes quot sūt ɔsonātes qb⁹ a pponit in dictiōibus latinis. Et pmo sic. a pponit ante b. scdo ante c. tertio ante d ⁊c. ptes iste de se patēt. Itē pma pars in q̄ determinat de primis syllabis a p̄cedēte b diuidit in duas ptes: q2 p° ponit regulā cum exēplis suis. scdo ponit exceptionē: scda ibi. Hinc demā. ad pmā ptē sic dicit. ante b corripis a: q̄si dicat q a ante b breuiat in primis syllabis: sicut scabo bis. i. gratare. H scabellū pluralr ntō hec scabella. i. pua scāna. stabilis. i. ɔstans. vel firmus. ⁊ d a stādo: stabulū ē locus boū vel alioꝝ aialiū. Dabo bis bit. a do das. labo bas bat. i. vocillo la s. flabellū ē instrm fugādi muscas: Labor boris: ē opus vel opatio: ⁊ corripit primā. Deinde ponit exceptionē dicēs. hinc demā. i. excipiā illa q̄ ponunt in lra. s. labi q est infinitiuū de labor beris. i. cadere. fabula ē fmo fictus. flabā. bas bat. a flo flas. Scabidu s. i. scabiosus. Tabes. i. macula. fabor futuꝝ de for faris. i. loquor. Strabo bonis. i. luscus: Nabā bas bat a no nas. Quoꝝ oīum pma pducit. Exēpla q̄ in auctoribus: Deīde dicit. fabellā varies q̄si dicat: q prima sillaba hui⁹ dictiōis fabella pōt pduci ⁊ breuiari. Et fabella ē diminutiuū a fabula. vl fm alios a fabe. Pro euidētia regulaꝝ seq̄ntiū nota ordinē supradictū tanq3 introductionē ad seqentia: que sunt facilia satis intellecti. Interlineabimus igit in seq̄ntib⁹ expositionē vocabuloꝝ p̄serti3 difficiliū. Et sufficiet quantū ad supficialē intelligentiā legendoꝝ.

Et labor: hinc demam labi vel fabula flabam
Scabidus ⁊ tabes ⁊ stabam pabula labes
Et fabor strabo nabamq3 simul sociabo
Fabellam varies

nomē arboris — asper — acrem fieri

A ante c — A c breuis: probat hoc acer arbor acerb⁹ acesco

vt baca — vt pacis — pactum facere.

Cum b preit aut p producit: breuiaq3 paciscor

idest breue — producendus

Et placet ⁊ bacul⁹ spaciū brachosq3 mo:ādus.

fortis — populus — eloquens — compositio — populus.

Hic acer tracus facundus machina dacus:

auis est — insula vel lapis. q: potest produci ⁊ breuiari

Graculus addatur: sed iacyntus variatur:

per quod ascenditur. locus breuis in aqua

A ante d. — A d corripies: tibi sint gradus ⁊ vada testes:

pretiis consulo. color equi ad modum palme

Excipitur radix ⁊ clades suadeo spadix.

do vel prodo. vltra duco. deus belli. dis — dis

Trado traduco gradiuus vadoq3 rado

ciuitas vl insula.

Et gades:

vt vafer.i.calidus .i.significans lapidem.
Est super f breuis a: fit saphyrus lapis extra: A ante f
vt ago ingeniosus.occisio multorum hominum.
A g breuis: probat ecce sagax strages retrahat: A ante g.
fleo. theca gladij domus pastorum. vestis discolor.incantatrix vel gemma, vel vestis
Sagio vagina magalia stragula saga
hoc laganum circuitio vel inquisitio
Lagana producit petrus indago sociatur
vt pagina. vt fagus.
Si p vel f presit produc: sed deme flagellum:
strepitus arbor.i. qn significat rete vel regionem cor
Addit huic fragor et fragilis plaga rete vel ora:
vt qualis talis idest voco
A super l tardant dissyllaba. sed calo verbum. A ante l
idest nutrit adiectiuum est propositio vel aduerbiū.
Ac alit atqz malū quod mobile deme palamqz
turris lignea dea pabulorum nomen montis.
Atqz phalā fit deinde pales his iuncta phalūqz
Atqz saluz mare.
idest que veniunt ab istis vt phalerum
His que nascuntur pariter quoqz corripiuntur
idest habentia crescentiam in genitiuo.
Hec quibus est crescens genitiuus corripe sicut
Paludis idest portator lignorum .i.auis
Sal salis atqz palus: calo dematur et ales:
vt talio valeo instrumentum mittendi iacula
Que polisyllaba sunt breuies. balistaqz tolles
instrumentum quo luditur.caligo idest obscuritas.balena idest piscis.salebra asperitas viarū: squalet.idest sordet.
Alea caligo balena salebraqz squalet
vt fama stamen.
A super m tardāt dissyllaba queqz sequuntur
a do esuries.vestis preciosa. coniunctio verbuz. A ante m
Sūt dam⁹ atqz fames clamis et tū ac amo dempta
Locus in ponto iuxta phasidis hostium memorabilis pro crudelitate medee: sed magis memoria dignus exilio clarissimi poete nasonis: Et dicitur latine incisio seu sectio.
Atqz thamos
vt amitta .i.perdo
Que polisyllaba sunt breuies amitto sit extra

massa lata plango corda cū qua iacit tellum
Lamina lamento:: quibus amentum sociabis
A ante n. vt panis sanus
A super n longam faciunt dissyllaba deme
vetula auis quedeam.
Hic man⁹ atqȝ cano canis ħ anus addis anasqȝ
prepositio greca apparitio
Acana siue phanes
.i. habentibus a longam ante n vt vanitas. vt maneo
Ni sint a longis pollisyllaba curta notabis
gulosus uel luxuriosus
Ganeo dematur.
ut apud aper auicula uerberor comedere ut puer
A ante p. A p breuis nisi papilio: vel vapulo papo
nomē populi herba lapis preciosus summus pōtifex
Apulus ꝛ lapa saphirus crapula papa
manutergium
Mapaqȝ cum rapta:
ut aqua aquila ut nequaꝙ̄
A ante q. Añ q fit breuis a semper nisi compositiua.
spica curuus diuinator.
A ante r. Ar breuis ē: qđ arista ꝓbat varicosus aruspex:
herba sicco quedam vena. alia vena
Excipitur carex ac areo varica varex
regio argylla.i.obedio fluuius.
Area naritia vel glarea pareo naris:
Carica cum stare: cum quare nareqȝ flare
Produc rus vel ra vel rum testis tibi charus
.i. altare. stabulū porcoꝝ: ꝑpositio greca modicū
Ara dei: sed ara suis ꝛ para deme parumqȝ.
vt nasus casus aduerbium. excepta
Cum subit s produc dissyllaba: sit quasi dēpta:
vilis domus. fundamentū. vt asinus asia.
Et casa siue basis pollisyllaba: curta notabis
sunt oscula
Caseus excipitur: ꝛ basia longa notentur.
as. are. aduerbium.
A ante t: At breuis nato sit testis quater atqȝ quaternus
a sto mansio
Atqȝ statum status ꝛ statio latet: sȝ retrahantur
propheta. plancta lucerna ta tum.i. amplius

Vates saturnus laternaqz mobile latus
constellatio coniunctio obscurus
Quattuor z fatum naturaqz quatinus ater
palacia fidelis. repagulum qd opponitur ostio.
Atria catholicus: clatros sociare solemus.
.i.latum aduerbium vocabula
Platos cum statim varies: sed lōga notabis
vt mater vt pratum
In quibus m superest aut r muta preunte
idest mathesis media cor: est scientia quadruuialis: sed
media producta est indiuinat io.
Philosophi mathesiz dicūt: vatesqz mathesiz
.i. platea anceps habet
Ut placet est platea dic platea siue platea
vt auis sapiens deuiamen
A super u breuis est: sed gnauus z auia demes — A ante u.
.i.mars. auis amalo.
Suauisus nauis mauors pauo quoqz mauis
dulcis peruersus vt clauus z flauus
Suauis prauus: item si presit l addita mute
ut libes tis ut prebeo.
a Ate b fit breuis e: si non duo ꝯsona ꝑsint. — E ante b.
.i.sol ciuitas
De format debet phebus tebeqz notentur
uestis sacerdotalis: infirmitas: luna preteritum imperfectum indicatiui.
Hebrida debilitas z phebe nebula nebam.
.i.iuxta prope circa tempora. adulter
Ec breuis: secus est testis: nisi secula mechus
seorsum a cura: fertilis regio — E ante c
Fecis securus fecundus gracia cecus
clamans preconium: tecum secum furiosus secius ad
uerbium. echo. i. sonus reditiuus.
Preco mecum te se vecors secius echo
locus ubi aliquid reponitur.
Thecaqz longat: de quo chirotheca creatur.
Ante d protrahis e si sint dissyllaba: sicut — E ante d
sed ille uerbum cibum sumo.
Sedes z tedet: cedo pro dic demis edoqz
organum gressus: bacculus pastoris.
nomen arboris .i. breuia

Pes pedis atqz pedū cedrᵘˢ ac polisilaba curta
assiduus
Ut sedeo medicus: sed sedulus excipiatur.
discordia inter ciues plenus seditione
Seditioqz simul: ⁊ seditiosus habetur
quidam atheniensis
Dedalus ⁊ predium
vt cephas stephanus vt refero desero
E ante s Cum subit s breuis e: sed compositiua notabis:
guberno oculto.
E ante g. Ante g fit breuis e lego tege teste regoqz tego.
a rex a lex
Excipies reges reginaqz tegula leges
miser: nomen prouincie: quo domus tegitur. viuo
Eger ⁊ egiptus legas ⁊ tegula dego:
scutum palladis. capricornus
Egis ⁊ egloceros:
vt celum velum
E ante l E super l longam faciunt dissyllaba sicut:
herachia .i. cithara: aduerbium a volo .i. frigᵘˢ:
Chele: demechelim velut inde velimqz geluqz.
cantus: pectē velox animal est
Atqz melos scelus cceler melus ⁊ breuiabis
vt elemosina elementum foueo bestia
Que pollisyllaba sunt: speluncaqz belua demes
vnctus speties metalli : spelunca
Delibutus ⁊ electrum speleaqz grecuz:
locus piorum templa
Elysius cū delitiis delubraqz iungis.
vt memini
E super m breuis ē: sed femina semina demis:
verbum
Demoqz produces: sed longis addere debes
vt eminus
E ante m E super m solam: sed correptis emo iungam.
.i. emo dea fatidica vt semis sis themo onis:
Ac emioqz themis:
Et eum cremento dissillaba nomina produc
oris silua coxa virilis
Sz memor atqz nemus pīterqz femur breuiabis
vt fenum piunctio

E super n longa: sit n im breuis atq3 fenestra — E ante n.
introitus cellarij: omnino. ptrã seo: ppositio. dij patrie vel dij domestici.
Atq3 penu penitus penetro penes atq3 penates
infirmitas
Et frenesis varies:
vt bene. vt geme. vt senex. vt teneo. vt veneo
Si b vel g vel s t vel u preiungitur illi:
supinum a veneo .i. neruus plenus sanguie
Fit breuis. at venum produci venaq3 debet:
corrige q̃ pendẽt a mitra epi. feras capio.
Tenia tena simul z veno tenera senus.
vt tepeo de reperio ris.
Ante p sit breuis e veluti reperire p duplex — E ante p.
.i. pellicula que solet incidi a iudeis. ppes. i. velox
Reperit excipies. simul z prepucia prepes:
herba cuius virtus est in capite .s. vocalem e.
Cephaq3 protrahit e: sz z hãc producere debes
vt sepe sepia sepio sepes infinitiuũ a sepelio
S sibi preposita breuiato tamen sepelire
nũerus quo inuenit nouiluniũ: repo. i. latenter intro
Longa sit epacta repoq3 simul sociatur
mare:
Ante q sit breuis e sicut neq3 demitur equor — E ante q.
a. um similis aduerbium prauus.
Equus z equalis nequaquã nequaq3 nequam
ordo domina fulmen appens in mari.
E super r breuies: vt series hera siue ceraunon. — E ante r.
res heri dñs diuisio fortis vl' nobilis
Sic z herilis herus heresis: tñ excipis heros
mortalis: miseria. viridis color. filius heri
Hereo fer alis erumnaq3 cerulus heres
flet vermis in herba. vnguentũ. ludi. quidaz populi:
Meret z eruca ceroma feria seres
metallũ. verbum. patriũ. confectio apum. sero aduerbium
Es eris quero gens teres ceraq3 sero
filia icari. vel signum celeste. idest aue.
Erigone chere.
sunt vestes inueterate multitudo clericorum.
Serapellinas debes clere sociare
vt verus rarum. in quo assatur. timeo.
Longa fit e super r. sed deme veru vereorq3

facrificia iferis fcã p mortuis. feretꝝ.i.lect⁹ mortuoꝝ vetꝝ .i.virga virilis:merum.i.vinum
Corripis inferias feretꝝ veretꝝq3 merumq3:
spera sphera.
P quoq3 preposita pones dissyllaba longa.
mantica genus calciamẽti q̃ vsi sunt apostoli.
Est testis pera testem producito peto:
vt cesarilesus vt resisto positio
E ante s. Longa fit e super s nisi ꝯpositiua thesisq3
Atq3 lesus
vt etas .i.vsus vel confisus
E ante t. Ante t longa fit e ceu fretus:deme metallum
mare:
Ac etiam metuoq3 fretum meto metraq3 retro
nomen populi. vt peto. vt veto.
Adiungesq3 gethes: 7 si p preuenit aut u.
Pre format preter:pretor producere debes
mare vel vxor occeani mater achillis
Tethys yos thetimq3 dabit thetis 7 thetidisq3
vt euum crudelis sequens verum
E ante v E super u produc: vt seuus deme seuerus:
.i.castor.
Et leuo siue breuis beuer 7 leue non onerosum
quedam spina populus hispanie
I ante b a Ante b corripis i:tribul⁹ ꝓbat hꝯ 7 hiberus
instrũ terẽdi fruges:hiemal':ornamẽ: circa pect⁹ femiaꝝ
Tribula dematur hybernus fibula scribo:
crus genus vehiculi ingenuus ab eo is
Tibia liburnum vel mobile liber 7 ibo
degustatio:sacrificeo:signũ factũ cũ fragello.aqueo
Et libum libo vibex quoq3 fibila quibo:
idest ciconia .i.iniuriam dico
Acibis.
I ante c Ante c fit breuis i:sit conuiciator tibi testis:
idest loquax. opprobria sagitta.
Atq3 dicax: demo conuicia spicula dico
pus platea relique panis:signa victorie.inuolutio capilloꝝ
Uicus cum mica vel niciteria tricha
vicesimus tricesimus auis est
Uicenus quoq3 tricenus ficedula ficus
fila arista.auis q̃dã:auis rostro pforãs ar borẽ.
Licia cum spica vel sicut picaq3 picus.

gladius aridus percutio
C duplicat sicca siccus: sed ico variabis:
verbosus vel loquax quasi dicēs fatū.
Queq3 dicax ponit: vt fatidicus breuiabis
vt sidus qñ est gñis masculini verbum.
Ante d longa fit i: velut idem pro mare fido: I ante d.
fidelis qñ est gñis neutri. religio
Et fidus: sed demis idem neutrale fidesq3.
chorda genus pomi vel quedam ciuitas.
His ideo fidis: atq3 cidonia iunge quidemq3.
aptus vel dignus honore. vt vidēs. vt [illegible] vt tridēs
Addis idoneus his: & si b vel u preit aut t.
idest sonum facio cum dentibus.
Strideo producas & strido rideo iungas.
statue vel imagines q colit idola
Idola dic longa: tamen inuenies idolatra:
vt griso vt biformis triformis crater.
I super f longa: nisi compositiua ciphusq3 I ante f.
vt vigeo viges crucio. i. firmo.
Ante g corripis i: vult fligo figoq3 [illegible] I ante g.
currus duarum rotarum sunt nates
Viginti bige trigintaq3 frigora pige
transeo auis est asso
Migro pigradus frigoq3 simul sociamus.
stigo as. i. stimulo: s3 stigo stigonis ē nomē vrbis:
S t si preunt vt stigo: longa manebunt:
palus infernalis aues sunt instrumentū purgandi equū
Sed stiga cū strigibus breuies strigilis variam⁹
vt bilis est lapis vel spens I ante l
Lōga fit i sup l vt milia: deme cylindrum: Uersus
auis ē herba letus os ptinēs oculū populus Nō terit.
Et philomena philix hilaris cilium q3 cilixq3. & pilus pi
pondus duaꝝ libraꝝ. lus ē i frō
Et granum milii bilibras pilus & pila ludus: te. capitis
vt sileo vt tilia arbor leuis habēs lata folia
Si preit s aut t tunc debes i breuiare
vt limus flores multū freqnētati ab apibus.
I super m tardant dissyllaba: sed thyma deme:
aduerbiū: stercus qd letamen dr. deus nuptiarum. vel id
in q infans in vtero circūuoluitur
Et nimis atq3 fimus: simul his & himē sociam⁹
vt ti meo animal quoddam

Que polisyllaba sunt nisi simia curta manebūt
vt finis vinum vermis
I ante n. Longa fit i super n: tinea linio lino deme:
de ripa
Tinea produxit petrus
vt cinus. vt sino. ut mino
Que c vel s aut m iungunt i sunt breuianda
gremium ·vas in quo mulgetur lac: mino. idest pello
Ut sinus atqꝫ minor: sed sinum minoqꝫ demis
vt piper serpens. locus proximus fluminibꝰ
Ante p fit breuis i: vult vipera ripaqꝫ demi
ꝑtiū panis. s. pugilū: sonus q facit mingendo
Si pharium sipho cippus cum stipite stipo
defluo aqua vel humor
I ante q. I q breuis ꝓbat hoc liqueo liquor inde liquoris
fluere naturaliter calore fluere sicut uix
Atqꝫ liquor quaris: sit liquor liqueris extra:
sulcus aratri
I ante r I super r longant dissyllaba: lyra probabit
rogus a vireo arbor instrumentum musicoꝝ.
Uult pira siue viri pirꝰ ꝛ resonās lyra demi
vt mirica arbor gutta cadens a stillicidio.
Que polisyllaba sunt breuies: sꝫ stiria deme
rotunditas nariū: ꝑdo in mari: sepultura nobilium.
Pirula pirata sit pyramis his sociata
vt nisus visus ꝯiunctio. pauper eloquens.
I ante s. Longa fit i super s: nisi deme miserqꝫ disertus,
aqua cocta in ordeo vt bisulcus
His ptisanam iungis ꝛ compositiua notabis
idest via coniunctio
I ante t I breuis ante t fit: iter hoc testatur itemqꝫ.
circuitus .i. honoris cupido: circundatus. verbuꝫ
Ambitus ambitio. demes ambitus ꝛ itur:
labor. i. diues sella asini discordia
Nitor dis ditis clitella lisqꝫ quoqꝫ litis
de italia. serpens a g'i s pro herba.
Italus ꝛ phiton glitis pitissimaqꝫ iungas.
au. s .i. sol: ad risum prouoco a sum
Psitacus ꝛ titan titiloqꝫ sis quoqꝫ sitis
terra aque vicina
T duplicat littus ꝛ littera iungitur illi:
vt mitis vt ritus vt vito

Mo preeunte vel r aut u producere debes
fetus vace:populus me ditullium oui.
Sed breuies vitulum britones ouiqz vitellum
vt viuo priuo hec nix
U longam facit i:niuis hac vult regula demi: I ante v.
q: qñqz .pdu. qñdoqz corripit vt biuium triuium
Bisqz notes z tris: z que componis ab illis
vt tobias sobrius obstaculũ verbum
a Ate b lõga fit o. velut obex obicioqz O ante b
ab obsum progenies corrosus
Excipiatur obes verbũ soboles z obesus
vt globus probus
Corripies etiam si duplex consona presit.
medietas denarij vrbanitas plenus iocis
Acobolus
O c corripimus veluti iocus atqz iocosus:
ludum exerceo nobilis
Et iocor z proceres oculus voco. sz retrahatur
hilaris hec vox longus velocior
Jocondus vocis procerus z ocior addis
monstrum maris fluuius infernalis
Focaqz vocalis coccytus: c duplicabit.
abscondo quies potus
Oculo longa dare decet ocia pocula iunge:
idest scindo strangulo
Occo c duplicat: suffocat decet variare
vt rodo rodis nodus codex aduerbium.
O d producunt dissyllaba sed modo deme O ante d
vt hodie odio
Ac odor atqz mod9: polisillaba curta manebũt
aprosum vestis sacerdotalis
Proderit est longa: sed poderis est varianda:
predico fugitiuus pua osa.
O sup f breuis: ecce .pfor .pfugus vel ofella O ante f.
procul fugio procul, fero a .psum. frustũ panis humectatũ.
Profugio dempta vel proferro profuit ofa:
vt cogo gis genus vestis verbũ congeries lignoꝝ
O g produces: toga deme rogoqz rogusqz O ante g
sermo
L curtã facit o: sicut colit: excipe nolo O ante l.
conor vel ordino: pondus vasa rotunda progenies.
Molior z moles sol solis dolia proles

verbum. fungus est: aliquando genus cibi.
Solor boletus olim coliphia solus:
piscis vel putredo nasi. longus in sermone
Polipus & stola prolixus coloqz colas.
festiuus ingeniosus.
Solennis solers quibus l duplex reperitur.
O ante m vt nomen ornare culias
O super m longam facies: vt comere comis
pinguedo vel intestinum ꝯgregatio intestinoꝝ.
O mentū sed hō demas stomachū & homasum
splendere.
Et comedo dn̄s domus & ꝑsona siue comare
ꝯgregatio filioꝝ mā̄suefacio. idest dimitto.
Est glom⁹ & glomero comes domo vel emitto
diuisio cibum vel aliud per os emito vt euomo
Et tomos atqz vomo: sic que cōponis ab illo.
mensura continēs quinque sextarios.
Atqz gomor
O ante n. vt moueo corrigia:
Est super n breuis o: nisi nonus zonaqz pono
nūerus in psalario. i. vn⁹. h dictio monos i pria ē idifferēs
Et nonas pone monos longā credo breuemqz
vt conor dono pono
Si c d vel p precedit: longa locatur
O ante p somnus quies. somnolentus. verbum
O p breuis: veluti: sopor atqz soporus oportet:
progenies pastor emissio spermatis.
Atqz propago: sed opilio popisimaqz demis
dormio
Uitis propago vel sopio populus arbor
lapis cauernosus & asper
Et tophus:
vtilis expto
Opportunus & opperio tibi p duplicabunt
vt copia arduum saxum corbis labor.
Cū c pit lōga: scopulus cophinus copos extra
vt loquor quoquo vt quodꝫ
O ante q O q corripitur: sed compositiua notentur
vt thorus forum idest vetus.
O ante r. O super r breuis: excipitur flans corus: & oris.
.ras. lorica idest noueram:
Oro cum coram vel thorax horaqz noram

consuetudo arbor
Corrallus quoque mos moris morus et horum
nomē gentile idest mus aquaticus
Doricus et sorex:
vt locorum vt r os roris.
Et cum preuenit l aut r: producere debes:
vt glosa floris genus oratio vel domus pauperis
O super s longa: rosa demitur atque proseucha
datio medicine depono quod anceps habet.
Et dosis et posuit: sed prosa potest variari.
O super t breuis ē: totidē quotus et noto testis
bibo a cos lapis
Et nota sed demis dos dotis potoque cotis:
Aduerbium temporis cognitum. promissio
Quotidie totus notum votumque notemus
vt clotho vna de tribus parcis.
Produces etiam si presit consona bina
idest casus vt monoptotos
Sed breuiare ptotos et ab illo sumpta solemus.
crudelis primos
Atque proteruus item protos
vt ouis regio.
O super u breuies: ouum prouincia demes
circunspectus. redditus abundo.
Prouidus esto comes prouētus prouenioque
rubus
Nte b sit breuis u testis ruber rubeusque
tumor. viciū ferri. cortex arboris. mamma
Excipias tuber rubigo suber et vber.
iuuenis pubem hn̄s. vt bubo auis. vt nubo
Et puber pubes: et si b preuenit aut n.
innupta astans nubenti pastor boum.
Innuba corripies et pro nuba siue bubulcus:
maritare vel tegere matrimonia
Nubo tn̄ longum: connubia ceu metra poscunt
nemus
Ante c longa sit u ceu luco luceo lucus:
Deme lucerna lucror: et dux ducis atque ducenti
vt nucis: vt cuculus auis: vt crucis
Et si preponas n aut c vel r breuiabis.
verbū funes qbus velum sursū trahit
Ante d longa sit u ceu trudo: deme rudentes

Corallus herba q̄. mari ad tactū solis indurescit in lapidē.

O ante s

O ante t.

O ante u

U ante b.

U ante c.

U ante d

Sbũ palus acutus.rudis.i. vga emeritiõis vel incurius.
Et pudet;atqz sudes rudis atqz ruder studeoqz
fabrico clamo ad modum asini
Et cudo:sed rudo ponis ceu metra requirunt
vt buffo rufus sed semper producitur
V ante f V raro ponis super f:nec eam breuiabis
vt mugio gis.ruga.vilis domus z ponit pro tugurij
V ante g. V g produco:tuguriqz tamen memor esto
vt fugio vt iugum.vt pugil
F preunte vel i vel p debes breuiare
fructus.Juger ẽ spaciũ terre qd duo boues arãt per diez
Fruges producis z iugera mobile iugis
idest vtile
Et frugi
vt vlulo vlulas.pulex pinguedo terre qr ẽ anceps.
V ante l. V super l breues: vligo demere debes
vt gulio.i.lecator.fuligo.i.color.mulio.i. custos mulorũ
G preunte vel f aut m producere debes
nomen auis anterior pars colli
Excipitur fulica mulier gula iungitur istis
vt pluma humanus.i.mansuetus
V ante m Longa fit u super m sic humano dabo testem
.i.terra dr̃ ab amus.i.abiectus.a sum:
Hic hum9 ac humer9 humilis sum9 excipiam9:
vt numerus.vt cumulus. vt tumulus
Si preit n vel c vel t debes breuiare.
dei maiestas gibus in pectore
Numen produco strumamqz similis sociabo
vt funus instrumentũ scindendi ligna
V ante n. V super n longa:cuneum tunicamqz retracta:
vt nuper lupus
V ante p. V p corripitur. sed iupiter excipiatur
dolium.
Cupaqz cum stupa.
vt nuper vt rupes. vt pupis.pupilus pupilla
N preunte vel r vel p producere debes
qr anceps est.
Sed pupulam varies:pupillaz protrahe tantũ
vt muri.thuris genitiui casus
V ante r. V super r produc sed murus excipiatur.
idest insanit faroli sedes iudicum
Et furit adiunges muriã simulatqz curules
vt musa pusio.i.murmuro paruulum.

Longa fit u super s. sed deme susurro pusillum — U ante s.
v tutus tuta: tutum. vtor .i. opinor vel scindo
Ut producunt dissyllaba: sed puto deme: — U ante t.
marcid⁹. sic pestis. densitas vngularum. vter .i. qs sordes fre
Putris vti cutis atqz frutex vter vtra utrumqz.
vt butirum. puteus vt puteal
Que polisyllaba sunt cū prole sua breuiab is
alternatus verbum .i. deuoro. putreo .i. feteo
Mutuus excipitur |z mutuo glutio putret.
qđ facile decurrit fundo
Futilis addatur cum futio longus habetur.
pficuus venit .i. nō seqt̄ suu3 primitiuū .s. vtetur
Utilis ex vtor vterus bene non sapit vtrez — U ante u.
vt vna vt p uuia fluuius
U super u solam produc dant cetera curtaz
vt arae bs hec syllaba syllabe
a Breuis in mediis dat ante b syllaba testis — A ante b.
Si bilis a sequit, vt amabilis excipiatur — Habito d pmis syllabis agit
.i. letitie deditus
Et letabundus: formamqz parem sociamus — auctor de medijs. et
vt venabulum instrumentum venandi
Quod facies in vlum iunges venabula testis — sumit hic p: medio
vt psitac⁹ auis. ithacus nomē vlyxis. obscura loc⁹ imūd⁹ — qc quid :ē
Ante c fit breuis a: dematur opaca cloaca. — inter pmū
vt cenaculum. p lurium syllabarum. vt voracis z loqcis. — z vltimu3
Nō dat vlum iunges: obliquos addere debes — A ante c
.i. noīa duarum syllabarum n̄ sunt sub reglīs de medijs syllab.
Sed nunquā mediis suberūt dissyllaba normis
vt lampadis terra vel nomē mulieris. animal est
Ante d corripis a velut elada: deme cicada — A ante d.
A super f breuis est colaphus testis tibi fiet — A ante f
vt imago propago vt asparagus onager .i. asin⁹ siluestris
Ante g longa fit a: sed nomina deme secunde: — A ante g.
mare nomen viri
Sic pelagus ponis: his abdenago sociabis:
A super l breuias velut italus: excipis hec que. — A ante l
declinatio ab austro vento. z venalis moralis.
Tertia declinat: hoc australis manifestat
vt animalis ornamentum lecti
Produc n neutris obliquos: ecce thoralis
nomē ville vel nomen viri nomen viri.
Ascalō esto breuis: super additur absalon isti

de italus de tantalus
Italides et tantalides sua curtat origo:
vt calamus idest cubiculum
A ante m — M subeunte breuis erit a thalamusque probabit
vt amamen odor thymi:
Que faciunt amen produces: et thimiama:
vt galbanum. idest furnus
A ante n. — A super n breuis vt clibanus: tamen excipis illa.
vacuus
Que declinabit tibi tertia sicut inanis:
poma siluestria
Vocali iuncta producitur vt machiana
vt montanus romanus garganus
Deriuata simul nomen gentile locique.
quidam mons vermis est quoddam genus grandis
Sed libanum breuio fit aranea iuncta balano:
vt titanis vt vesanus insanus
Produc obliquos sed compositiua notato
deus ignis vel quidam mons: quidam mons
Istis vulcanum cum gargano superaddes
vt gausape alapa. papus proprium nomen. vel virile membrum
A ante p. — A supra p breuis est: sed deme priape sinapis
species aromatica
A ante r. — A super r breuies: vt barbarus hinc zodoara.
vt auarus scholaris
Excipe queque vides deriuari manifeste
idest primitiuos.
Quidam denarium breuiant: non primitiales.
vt calcaris torcularis splendor idest excipe.
Obliquos produc: iubaris vel cesaris educ
vt comparis et disparis. dulcis liquor. paries ex asseribus.
Compositiua notes: et nectaris asparis atque
nomen viri vel stabulum boum quedam herba.
Bostaris et capparis
velum nauis
A ante s. — A super s breuis est vt garbasus excipiasque
pastor asinorum.
Deriuata palam cognosces sicut agaso.
quidam mons ventriculus qui continet alia viscera
Longis parnasum iunges. sociabis omasum.
A ante t — vas ad bibendum
Ante t corripis a sicut ciatus: tamen inde
idest dictiones vt barbatus amatus armatus.

Excipias voces quas deriuabis aperte
nomen viri vel genus lapidis
Que fiunt in tes sociabis sicut achates
vt pietatis anatis abbatis.
Jungit nomen in as obliquos sic ꝓbat abbas.
idest obliquos vt thema thematis
Corripies alios.
corpus mortuum.
Longa fit a super n tibi sit pro teste cadauer. A ante n.
vt ab anus. gb anus.
Compositiua notes:
vt moneobam. .i. iuuenis sine barba
a Ante b longa fit e: fiat tibi testis ephebe: E ante b.
infernus arbor nigri coloris.
Demit hinc erebus esebon simul ꝛ terebitus
herba est medicinalis.
Additur ellebores
vt veruecis nomen viri
Ante c longa fit e: senecam tamen excipis inde E ante c
vt putredo hoc esedū .i. currus quo claudi portatur.
Ante d producis e: sed tamen eseda demis E ante d.
nomen viri vt andromeda
Melchisedech: socias: ꝛ nomina que facis inda
vt bipes bipedis. tripes tripedis.
Pes dat edis cum compositiuis.
vel ph animal est
E super f datur breuis: hinc elephas breuiatur E ante f
vt elegia locus tricameratus. nomen viri
E g corripitur: sed abest tristega cetegus E ante g.
E super l dabimus longam pꝫ ecce phasellus E ante l
nomen viri
Abimelech remoue: debet breuis angelus esse
vt racemus furiosus locus desertus
E sup m longā vehemens heremusqꝫ retracta: E ante m
germani locus in quo xp̄s orauit
Additur his hyemis alemani: gessemaniqꝫ:
vt camena nomen mulieris nomen viri.
Longa fit e sup n: helenā tamen hinc helenūqꝫ E ante n.
propriū nomē. arbor quedam
Et iuuenes a senec hebenus debes remouere.
vt intrepidus. iosephus: edepol.
Ante p rara fit e: moneo tamen hanc breuiare

Excipe presepe:

vt tenera camera:

E ante r. R subeunte breuis datur e: tamen excipias rus

nomen viri .i. trutina

In propriis sicut gualterus adde statera

vt sincerus ra rum

Et deriuatum quod rus determinat aut rum:

crudelis vel strenuus. capellus pegrinoꝝ. ⁊ dr̃ de galea.

Ex hoc austerus producitur atqꝫ galerus

canis infernalis furia infernalis. monstrũ.

Cerberus esto breuis: sũt lõga megera chimera

In fera cuꝫ superis iterum breuies vterumqꝫ:

Et patera pateris

animal est populus hispanie

Pantheraq̃ꝫ morans crateram iungis hiberũ.

vt verberis ⁊ carceris q: anceps est

Corripis obliquos alios: varies mulieris

q: aliqua corripiũt. vt glicerium ministerium

Cumqꝫ rium sequitur vsu vario reperitur:

vt lachesis heresis scientia diuinãdi.

E ante s. E super es breuis: excipitur diuina mathesis:

deturbatio mentis scientia poetaꝝ.

Ad placitũ phrenesis pones longãqꝫ poesis

T subeunte datur e longa: sed excipis hec que.

vt segetes lapis quo naute ventos cognoscunt.

E ante t Tertia declinat: iungitur eis amethistus.

vt perpetis ⁊ interpretis.

Obliquos breuies: agnetis demere debes.

.q.d.ꝙ isti oblię producunt. de locuples. de ges. de lebes.

Longis vtere locuplete quiete lebete

de magnes ⁊ est lapis attrahens ferrum.

Et magnete simul: themetũ variare solemus:

vt longeuus longeua longeuũ. equeuus equeua equeuũ.

E ante u. E super u raro: fiet tamen hec tibi longa

vt calibis vt: prelibo ebibo

I ante b. a Ante b corripis i: sed ꝓpositiua notabis

vt audibilis sensibilis a possum.

Que dat quarta solent variari possibilisqꝫ

vt angelicus rusticus delectabilis.

I c sequente breuis demanꝫ apricus amicus:

Additur his vmbilicus formica pudicus.

genesta arbor fluuius

 68

Et cum lorica lectica mirica caicus
Istis mendicus cum vesica sociamus.
herba vt postica antica
Ac vrtica simul: et que post format et ante.
nominibus.
In proprius icus producitur vt fredericicus.
Longa fit icis ab ix: exemplum dat tibi felix:
Sed mas solus icis sicut calicis breuiabit.
herba. arbor. i. velox et dabit in genitiuo.
Junges cum filice salicem: pernix dabit icis
pernix. i. maliciosus.
A pernicoricis a pernico sic breuiabis
herba vel gummi
Masticem produc et phenicem breuiando.
vt vertex pannus vilosus vermis.
Quod dedit ex nisi lodicis bombexque dat icis:
vt auidus nomē insule vl' ciuitas
I d corripitur sicut cupidus: sed abydus — I ante d.
vt atrides et thesides.
Excipies: et que trissyllaba ponis in ides.
filia coronei et fuit amasia phebi
Hisque coronides iungi veteres voluere
idest nomina terminata in ido
Produces ido sicut formido cupido
. i. cum hoc noīe desiderium qd' pducit e ante r
Cum desideriis addes considero iungis
Pone duas primas dauidis sicut metra poscūt
idest perfidus a fides est altera breuis. et dr̄. q. perdens fidem sed infidus a fido est altera longa
Perfidus infidusque fides fidoque probabunt
vt munificus
I super f ponis raro: sed eam breuiabis: — I ante f
vt mitigo prodigus vt auriga et caligo
I dabo pre g breuem: sz que facis in ga vel in go — I ante g
idest rector currus. obscuritas.
Demis vt auriga caligo: sed breuianda:
vt diligo erigo et nō oīa: qr ꝯposita sequūt̄ simplicia vt affigo
Quedam composita: tibi sint calige sociande:
vt agilis labilis
I super l breuias: solum tamen excipe neutrum — I ante l
vt cubile et sedile supple deriuata
Cum facies ile que sunt a nomine iungis.

idest iulius quasi quintus a martio.
Sicut quintilis breuis est humilis parilisqz.
.i.largus aptus vel apta nubere
Dapsilis et pestilis et nubilis additur istis:
.i.vilis vel leuis mensis. domus refugij
Exilis longum subtilis aprilis asylum
vt animus pinguis vel diues.
I breuis est super m: tamen excipiatur opimus
I ante m. supple excipiatur .i.excelsus vt magnanimus.
Cum quo sublimis: sed compositiua notabis
frumentum .i.sine fermento
Zima puto longuz: tamen azimus est breuiandum
coniugatione verbi vt a munio nis. hoc munimen inis.
Et deriuatum de quarto sit tibi longum
vt dominus accelero.ignis vel fonax
I ante n. I sup n breuis est: tamen hunc festino caminus
nomina virorum vt martinus furia infernalis
Excipitur: propriaqz simul iunges et herinys.
herba scutella vas salis
Iunge cuminum siue catinum siue salinum.
miles romanus. et deriuatur a quiris quiritis
Et deriuatum: tibi sit pro teste quirinus
de cedro amarum genus luguminis
Cedrinus iungas predictis atqz lupinum:
.i.fames .i.ministro
Pina supqz dabunt tibi longa propino supina
a cras deriuatur pronomen interrogatiuum
Crastinus esto breuis: simul heccine nundine iungis
.i.statim granum racemi: per diem moror.
Protinus his acinumqz perindino iungitur et que
oleaginus bissinus clandestinus serotinus faginus
Ex oleo bysso clam formas seroqz fago
hiacytinus bombicinus amethistinus
Et que hiacynthus bombexqz dat et amethistus.
vt farina culina
I ante na Ante na longa sit i: vult pagina femina demi
artificiosa compositio.statera. filia cereris.parua lama
Machina cum trutina proserpina lamina iungis
tuba nomen ciuitatis: pondus instrumentum ferreum tridens
Buccina cum mutina seu sarcina fuscina iungis
Sic elymosina.
.i.ex nominatiuis terminatis in in. vt delfin is vt flumen nis
Obliquos ex in produc alios breuiabis.

vt architipus.i.princeps figurarum.
I super p breuis e: hinc antipos est tibi testis — I ante p
.i.inclinatus verbum
Obstipum retrahas:: cōstipo consociabis.
vt antiquus obliquus
Q subeunte damus i longam: sicut iniquus — I ante q
folliculus cuiuslibet leguminis vt aliquod aliquo.
Cum siliquis reliquos ꝛ compositiua notabis.
vt satyra.i.reprehensio
I sup r breuis est: tamen excipis inde butyruz: — I ante r
fatuus carta bombacina.
Sic delirus erit: saphirū iunge papyro.
.i.quando saphirus significat lapidem producitur
Appellans lapidem: sed pro vitro breuiabis.
vt elysium camisia.
Est super s breuis i: paradisum non breuiabis. — I ante s
Anchises iunge: gauisus ei superadde
vt paralisis.
Precedente para breuiabitur lisio longa
vt amita leuitatis
I pre t breuis est: leuitas erit hic tibi testis — I ante t
idest deriuata
Que fiunt in ta proprio de nomine sumpta
Siue loci propriaqꝫ simul: producere debes.
exemplum determinatis in ta ab herremus
Ut margarita leuita sic heremitta
infirmitas in lingua galline quedam vestis.
Ut placet est pituita petrus dicit polimita.
vt sunamitis vt thersites
Que fiunt in tis aut in tes: longa notabis:
vt maritus auitus
Itus si datur a nomine longus habetur.
idest diues.
Ut sic ex censu censitus dicere debes
vt seruitus vt penitus funditus
Seruus curtat itus: aduerbia sic breuiabis
coniugationis vt audio auditus
A quarte verbo venientia longa notato
coniugatio vt strepo pui pitum
Tertia preteritis in vi dat itum breuiando
.i.quā in vi. vt peto petis petiui tum
Preteriens aliter itum producere debet:

Curtat itum pario vel disco parcoqȝ posco
vt fugio itum bibo itum domo itum vt exhibeo itū
Que gio dat vel bo que prima d at atqȝ secūda.
Cumqȝ supina dabunt i longam t subeunte.
pducunt penultimā vt dormito tas: petito tas.
Que formantur ab his ito longa reputabis:
.i. cognitus ta tum ta tum.
Agnitus esto breuis: societur cognitus illi
.i. pticipiū in tus terminatū. vt obliuiscor oblitus
Itus producit quod deponens generauit.
hoc verbū vt tuitus ꝛ intuitus
Sed tuor abbreuiat ea que de se tibi format
vas olei .i. animal pticipās de vtroqȝ sexu. vel nomē viri.
Et producuntur lechitus ac hermaphroditus.
venena fluuius infernalis.
Sic aconita locas: coccytus ei societur
Nominis obliquos quod in is fiet dabo lōgos
.i. quoꝝ gti terminant in is. militis sospitis
Corripies alios: testis cum milite sospes:
vt saliua nomen ciuitatis.
I ante u I super u longa. niue tamen est breuianda.
quedam berba vel quidā populus
O ante b. e St orbus testis ꝙ o supra b breuiabis
de ambo de duo
Demitur ambobus october siue duobus.
vt apoca vt velocis ꝛ atrocis
O ante c Ante c fit breuis o: trī obliqui retrahantur.
vt epedos qdam liber in biblia
O ante d Ante d corripis o velut exodus hinc procul esto
Herodes ꝛ ei custodes sunt sociādi.
vel ph. vt sarcophagus: qdā figura vl qdā modꝰ loqndi
O super f breuis est: tibi fiet apostropha testis
sermo caprinus
E sto sup g breuis velut egloga: sed remouebis
.i. ꝯgregatio iudeoꝝ
Que g vocali preiungunt vt synagoga:
O super l fiat breuis: hoc soboles tibi monstret
Excipias illud: quod fertur fermacopole.
O super m breue fit: sic salomon esse probabit.
.i. que sunt generis neutri est quedam arbor.
Que seruāt neutrū genus excipe: sicut amomū

vt smões qdã pãn⁹ in q̃ voluunt mortui penes iudeos.
Longa fit o super n: sed syndonis excipiatur. O ante n
.i. q̃dã regio. q̃si duos hñs ordies. turõis: ē q̃dã ciuitas
Sardonis atqz diaconus ⁊ turonis societur.
lapis vel populus ciuitas populus
Calcedonis redonis ⁊ vasconis associabis
populus populus. i. terminatoꝝ. in o. vt macedo donis
Ligonis ⁊ britonis: atqz obliquos propriorũ
ad differentiam alioꝝ que non designant loca
Que loca designant predictis addere debes:
vt babylon babylonis calidon nomen loci.
Cum proprium fit in on: tñ excipias calidonis
dulcis cantus .i. pecunia male aquisita.
Simonis armonicus mãmona breuiare solem⁹
.i. regula clericalis ciuitatis põt produci ⁊ breuiari
Canonis esto breue cum demõe: sidonis vt vis
dictio greca: ⁊ ē via cartulosa: vel est color in vrina.
Ph subeunte breuẽ facis or: caropus dabo testẽ
q̃dã fluuius tertia pars terre lapis preciosus.
Asopum retrahas europam siue piropum
nili insula: ⁊ vrbs in eadem insula
Et placet est canopus:
nomẽ mulieris vel ciuitatis.
O super r breuias sophoram testem tibi sumas O ante r.
vt a canor canorus. sapor saporus a sonus
Deriuata palam produc: patet ecce sonorus.
vt honor honoris
Nominis obliquos qđ in or fit iunge: sz arbor
memoris castoris. rhetoris marmoris equoris
Et memor ⁊ castor rhetor seu marmor ⁊ equor
.s. obliquos quidam mons
Corripuere suos: sed longis adde peloruz:
Et quedam propria sunt obliquis breuianda.
.i. masculini gñis. vt lepos oris. flos floris
Mas facit os oris: que dant vr ⁊ vs breuiabis:
vt mendosus quidam piscis marinus
O super s longa: sic testificatur alosa O ante s
vt egrotus ⁊ ē nomẽ castri in terra philistinorum
T subeunte dabis o longam sicut azotum. O ante t.
qz sequunt̃ sua simplicia vt antidotũ moneptotũ aliq̃tiẽs
Que componuntur: discreta mente notentur:
o añ u raro inuenit̃. si quando reperitur producitur.
O super u raro: sed compositiua notato. O ante u

vt coluber

V ante b. a Ante b fit breuis u: sz demitur inde saluber

.i. pducim⁹. vt lactuca festuca eunuchus caducū.

V ante c. V c ptrahimus: quotiēs a vel vm subit aut vs

idest comedo.

Manduco iunges: fiducia non breuiabis.

vt volucer pollux nomen viri vel signum celeste.

Cetera corripies: sed pollucem tibi demes

vt testudo

V ante d Ante d longa fit u: pecudis tamē hinc retrahatur:

vt lanugo. erugo

V ante g. Ante g longa fit u: tñ hinc tibi iunge dempta:

lacteo vermis aquatilis que etiam dicit hirudo

Sugo producis: sed sanguisugaz breuiabis:

vt sedulus. i. astutus: nomen gentile seu patrium

V ante l V super l breuias: getulus adulor adempta

declinatio. vt tribulis. curulis.

Que declinabit tibi tertia longa notabis

filius lye

Nomina: sed zabulon breuiatur hercule iuncto

predictis.

His sotular socia: specular breuiabit origo

vt hic et hec presul. i. ille q preest aliis in dignitate.

Obliquos breuies vt presulis et nebulonis

idest sine lumine et pōt accipi pro inferno

V ante m V dabimus super m longam tibi sicut alumen

.i. sospes vel fortis .i. inobediens.

Incolumis contumax demis et autūno iungis:

.i. illa parua fossa que prouenit in facie ex nimio risu

V ante n. V super n longa dabitur pro teste lacuna

vt vitupo ras q̄ pducūt vel corripiūt ẜz exigētiā simpliciū

V super p breuis est: sed compositiua notabis.

V ante p. vt palinurus carduus est spinosus et asperimus

V ante r. V super r longa sed purpura ponitur extra

vt parturio et esurio

Corripe verba quibus meditatio cōuenit et que

Sunt forme similis vt luxorio sociabis

.i. planeta vel nomē viri. q p̄est centū. fantastice appitōis.

Mercuriumqz notes et centurio lemuresqz:

vt murmuris. gutturis. terra

Obliquos breuies: tellurem demere debes

vt cerusa put est qdam color nomen mulieris

V ante s V super s longa: tibi sit pro teste creusa.

vt cornutus genus arborum.
Pre t longa fit u: tamen arbutus est breuianda — U ante t.
q: aliqñ corripiũt vt disputo. aliqñ pducunt vt imbutus
Compositiua notes.
vt induuie quadruuium diluuium
U super u breuies sunt exuuie tibi testes — U ante v
vt vltra z citra.
v Ocis fine dabis a longam: sed breuiabis.
vt musa. vt hectora. vt o musa
Rectum cum quarto casu qntuz sociando.
vt andreas
Hinc tamen excipies cũ rectus in as tibi fiet
casus vocatiui.
Inde vocatiuum: velut andrea dabo longum.
.i. in noib⁹ nũeralib⁹. i. possũt corripi z produci vt trigita
In numeris qnta sunt adplacitum tibi danda
postea ante a. ppterea. preterea. quando sunt vna dictio
a producit qñ sunt due dictiones tunc a corripitur
Postea non breuia nisi fiat dictio bina
idest sicut
Ut puta corripies ita vel quia iungere debes
vt manna. pasca. egea
Productum greca rectum quandoqz notaui:
vt mars
e Correpta dates: exceptio nulla paratur.
luna
Grecum nomen in e produc: testis tibi phebe — E
vt musae
Declinas per ae diphthongum nomina prime.
idest ablatiuos quinte declinationis. vt die
Et casus sextos in quinta dictio longos:
quia olim fuit quinte declinationis
Longam pone fame: quoniã famei dedit ante.
idest de noibus qnte declinatiõis vt meridie. pdie hodie
Et que componis de quinta longa notabis.
aduerbiũ vel coniunctio exempla
Quare quotidie tibi sunt testes hodieqz
illã scdam psonam psentis impatiui vt moue. aude
Longam pone doce: similis quoqz tpa forme.
vt achate: enide. calliope. vlisse. vocatiui casus
Et que vocatiuum dat nomen in es tibi longuz
in e desinentia
Nomen longa dabit aduerbia si tamen apte

Hic Auctor agit: de vltimis syllabis: z diuidit in duas ptes Et p° docet qtitates vltiarum syllabax terminantiuz in vocales. Et primo in a.

.i. si regulariter ꝯparatur. vt iustus iustior iustissimus
Comparat vt iuste: sed nec bene nec male crede
immo corripienda idest regulariter
Producenda fore: q: neutrum ꝯparat apte
Sepe breuem ponis q: non a nomine sumis
vt iustissime.
Sūmi cuncta gradus aduerbia longa locamus
nomen relatiuum coniunctio copulatiua.
Que nomē longū: que notans ⁊ erit breuiandū
pronomina prepositiones
Me te se longis: simul e de pre sociabis.
coniunctio adiectiua aduerbium prohibendi.
Ne nisi cum dabit an produc: fermeqꝫ fereqꝫ.
coniunctio copulatiua
Aut ve facit curtam: dabit interiectio longam.
vt dn̄i ⁊ magr̄i. vt colchi amarilli. tibi casus vti
I i Dabit longa quedā volo demere greca
ista q̄ in lr̄a ponunt possunt breuiari ⁊ produci
Sed mihi siue tibi sibi. vel quasi vel nisi semꝑ.
q: vltima syllaba eoꝝ pōt breuiari ⁊ produci
Ad placitum ponis ⁊ vbi vel ibi sociabis.
vt sicubi necubi
Et sua composita.
hoc ē adplacitū. i. finales syllabas in o desinentes
O v Tua metra petunt o ponis: deme dtōs.
vt domino ⁊ magistro
Ac ablatiuos: quoniā decet hos dare longos.
vt do sto ⁊ flo
Que monosyllaba sunt semꝑ ꝓducta manebūt
hꝫ ē ꝙ gerūdia i o dsinē. pn̄t finalē syllabā ꝓducer ⁊ breuiar
Deqꝫ gerundiuis tua consule metra locandis.
vt cornu ⁊ gelu
U producta datur: exceptio nulla paratur.
vt ab ad tum et
q E dātb vel d vel m vel t debes breuiare
.i. dictiones syncopatas. ⁊ dictiōes diphthongatas. ⁊ dictiones causantes positionem in vltima syllaba
Excipe concisas diphthongū vel posituras:
pro audiuit ē exēplū de syncopa: aut ē exēplū de diphthōgo. dicunt est exemplum de positione.
Audit aut dicunt ex hoc testes tibi fiunt.
vt sic iste breuiantur
C longam ponis: nec lac donecqꝫ remotis

Hic agit: de q̄ztitate vltimarum syllabarum terminantiū: in ꝯsonantes. Et p° in b d m t.

hic pnomē pōt pduci ꝛ breuiari. ꝛ siľr intellige ď feminino ꝛ neutro. vt hec ꝛ hoc
Hic poni poterit: ceu metri regula poscit
.i. desinētia in l vt aïal nomen vel aduerbium.
L breuiare dabo: sed nisi producere quero: L
qď ēt pducit vt michael ad dr̃iam latinoꝝ vt mel.
Ol vt sol iungis: ꝛ in l que barbara ponis.
.s. barbaroꝝ in el .s. in auctoribus
Istorum multa tamen inuenies breuiata
vt titan. peian quin
N producta datur: sed forsitan excipiatur N
aduerbiū: ꝑpositio ꝓposita. aduerbiū ꝑpositio ꝓposito.
Forsitan ꝛ in tamen atqꝫ dein iūgas an ꝛ exin.
vt egina eginan
Rectus in a greci facit an quarto breuiari.
vt nominis ꝛ carminis
Si breuis est crescens gtūs in ante supꝛema.
Ex hoc in recto decet n poni breuiando
vt menelaon idest ad placitū poni
Quartus casus in on solet in greco variari
supple in on. supple debet vt canon vt dyapason.
Rectus pduci nisi neutra: sed hec breuiabis
vt cesar .i. vnius syllabe tantū.
R breuiādo locas: q̃ sunt monosyllaba demas R
.i. exēpla veris paris. i. que deriuando componis
Testes sūt ver: ꝛ par ꝛ ab hoc que sumis vt ipar
exempla quere in auctoribus.
Que tamen in multis breuiat a locis reperimus
ꝑpositio. verbum cordis. viri. supins elementuꝫ. s. ignis
Et breuis est p fer: ꝛ cor vir terqꝫ: sed ether.
genus calicum pluuia. aeris
Et crater imber vsus producit ꝛ aer:
.i. hanc litterā s. vt pietas moles auis res ꝛ vultus
S lego vocali diuisim cuilibet addi:
.s. longa vel breuis.
Hinc leuius scitur que syllaba quanta locetur:
.i. dictionē in as terminatū pro sed
As longam ponis vt musas: at breuiabis As
vt pallas palados. archas archados
Nomen in as grecum quod ponit in os gtūm
.i. pducit ꝛ corripit declinatio. i. actūꝫ in as terminatū:
In greco variat pluralem tertia quartum.
Es producta datur: tñ hinc penes excipiatur.

verbum sum adsum.possum
Es cum compositis vt ades potes abbreuiabis
gtūs singularis superans nominatiuum .i.penultiā
Obliquus crescens qui corripit ante supremam
quoniam corripit vltimam
In recto facit es curtam:testis tibi miles:
rei cereris.i. bladum
Sed res atqꝫ ceres:⁊ spes sunt longa fidesqꝫ
.i.nominatiuus .i. ante es.
Rectus qui tenet i super es nescit breuiari
pro ꝙuis. .i.nominatiuus .s. penultiā syllabā
Cū tamē hic e breuē tenet ante tis in genitiuo.
parietꝫ abietis .i. precessores nostri
Ut paries abies:sic vsi ponere patres:
.q.d.ꝙ iste dictiones de arte possunt breuiari.
Forte tamen ratio concederet in breuiando.
poete vt compes compedis
Multi dant longam pes ⁊ sua compositiua
Q.d.ꝙ plr̄alis casus noīs grecū es terminati aliquando corripitur: aliquando producitur.
Pluralem greci variatum sepe notaui
.i.finalem syllabam in is vt panis
.i.excipis a predictis. vt dn̄is ⁊ magistris:
Is. Is breuias:sextum casum trahis atqꝫ datiuum:
vt lis ⁊ vis vt quāuis
Cumqꝫ suis addes monosillaba compositiuis:
.i.ntis singularibus. vel q.ea.id. aduerbiū numeri.
In rectis breuio quis ⁊ is bis eis sociando
Accentu longa verbi persona secunda.
.i.producit finalē syllabā scd̄e psone pluralis numer
Plurali numero facit is longa preunte
positis in scd̄a plurali. vellitis auditis
Hinc tibi sint possis pro teste velisqꝫ vel audis.
ntūs singularis.hoc ē si gtūs ꝑducit penultimam syllabā
Protrahit is rectus si protrahit i genitiuus:
nomē popli cuius gtūs facit samnitis.ꝯiūctio aduersatiua
Crescens vt samnis:longāqꝫ dabo tibi quāuis
vt dominos ad dn̄am de os oris qd̄ ꝑducit.
Os longam ponis:tamen excipiatur os ossis.
Cūqꝫ potis dabit os breuiās:vt ꝯpos ⁊ impos
vt palas. vt gtō huius palados.
Nomen in as grecum:breuiabit in os gtūm

nominis. quedam insula
Rectus in os greci ceu delos habet breuiari
vt vulnus vt thus
Vs curtaz ponis: tñ hinc monosyllaba demis:
Et notanter noiantur illi casus: q: in noiatiuo et vocatiuo singulari terminatur in vs correptam
Declinans quarte genitiuum tresqz sequentes
Plurales similes casus producere debes.
Quasi dicat q nomē in vs terminatū cuius gtūs hz u lōgam in penultia syllaba. pducit illā syllabam vs.
V gtūs habens longam solet us dare recto:
pro exemplo telluris salutis
Longam pro teste tibi sit tellusqz salusqz
licet palus habeat u longā in penultima gti: q: facit paludis: tñ secundum horatium corripitur
Tu tamen horati doctor palus abbreuiasti
vt panthus et melampus.
Inuenies aliqua grecorum nomina longa

Incipit accentus metricus antiquus siue modernus magistri Alexādri Metricus dico ad driam accentus prosaici. Antiquus siue modernus dico. q: d vtroqz tractatur. et pmo de moderno. secundo de antiquo. ibi. Accentus normas. Cōstrue sic. hinc. i. post predicta nos decet distinguere. i. distinguendo declarare varias normas accentus b ¶ Dicit q triplex est accentus. s. grauis moderatus et acutus. Et multi priorum. i. antiquor tenuere accentum circumflexum. ¶ figure accentum. ¶ Grauis. ¶ Moderatus. ¶ Acutus. ¶ Circumflexus
Accentus est certa lex. i. regula ad eleuandam vel deprimendam syllabam vniuscuiusqz particule orationis. Et hz fieri causaliter in littera. initialiter. in syllaba. additialiter in dictione: et particulariter in oratione

a Ccētus varias^a decet hic distiguere normas
Est grauis accētus^b: et sunt moderat⁹ acut⁹
Et circūflexum multi tenuere priorum
Hic grauis est qui ^c deprimit nec tēdit in altum
Ut grauis incipiet sed in altum tendit acutus
Atqz grauis medius et acuti fit moderatus.
Est circumflexus grauis in primo: sed in altum
Tollitur: inqz grauem recidit: sed cessit ab vsu:
In primis mediisqz modo ^d regimus moderato
Voces accentu finis regitur sub acuto

c ¶ Nūc auctor declarat qd sit grauis accentus. qd moderatus qd acutus et qd circūflex⁹ Et dicit grauis accentus ē ille q deprimitur nec tendit in altū. i. qdam depssione cognoscitur. Accentus acutus est ille qui incipit. vt grauis: sed tendit i altū moderatus est ille q habet mediā naturā grauis et acuti. Circūflexus vo incipit a graui et postea tollit in altū. et iter recedit in graue. sed cessit ab vsu modernorum.
d ¶ Dicit q moderatus accentus hz fieri modo. i. apud modernos. vt in primis et in mediis syllabis. Et appellatur media syllaba quecunqz est inter primam et vltimā

Accentus vo acutus hz fieri in vltimis syllabis tm̄ grauis accentus: pōt esse in quacunqz syllaba. a ℂ Auctor hic probat q̄ nos nō habemus nisi accentū grauē acutū ⁊ moderatū. Et dic̄ q̄ vltia vox.i. vltia sillaba seruat accentū.p quē ipsa regit̄ aut vna sillaba duaꝝ iunctaꝝ ꝓpius tenet hūc.s. accentū moderatū vel acutū. Et quecūqz syllaba carebit vtroqz.s. moderato.⁊ acuto dabit grauē accentū. Et pz q̄ nos nō habemus nisi tres accent⁹. Jō dicit. Hos solos. b ℂ Causa huius ē ꝓpter enclesiz q̄ habēt ꝯiunctiones sup accentū p̄cedentis syllabe.⁊ ꝓpt er casuale cui deseruiūt ꝑpositiones. Hic spāliter distinguit accentū dictionū in qbūs ē. Et hoc facit vsqz ad istaz partez. Accentus normas: Et p⁰ in dictionibus monosyllabis dic̄. q̄ ipe monosyllabe dictiones ꝓferūtur acuto accentu: Utdos.⁊ flos deinde dic̄. q̄ sunt quedā monosyllabe dictiones qbus ē grauis accentus. quasi nullus.i. nō oīs grauis vt sunt ꝯiunctiōes⁊ ꝓpositiones monosyllabe.

Accentum per quē[a] regitur vox vltima seruat
Aut hunc iunctarum ꝓpius tenet vna duaruz.
Datqz grauem iure: quecunqz carebit vtroqz.
Hos solos vsu debes seruare moderno
Accentū tibi vox[b] monosyllaba reddit acutuz:
Sunt quedā qbus ē grauis accētus quasi null⁹
Ut coniunctiue voces ⁊ prepositiue.
Dictio cui tantum[c] duplex ē syllaba seruat
Accentum supra primam sit longa breuis ve:
Ergo pro causa[d] circum puta pone vel vna:
Non declinata super extremas acuuntur
Sic alias acuis: facit hoc distantia vocum.
De pronominibus aduerbia: que facit addes:
Huic acuendo sonat si fiat syllaba bina.
J proferas ⁊ di[e]: debet tamen ii dupla scribi
Omnis barbara[f] vox non declinata latine
Accentum super extremam seruabit acutum:
Nostra dat accentū data declinatio nostrum

Agit d̄ impedimentis accentus vel excipit

c ℂ Dicit q̄ dictio duarū syllabaꝝ tm̄ fuant accentū supra primaz syllabā siue ipsa sit longa vt proles: siue breuis vt bonor. Si lōga cā est.qz syllaba longa tenet duo tpa. Si breuis. hoc fit propter euphoniā: siue ad dr̄iam interrogatiuaꝝ: q̄ acuunt̄ in fine.

d ℂ Dicit quod ergo quandoque ponitur. Pro causa. Ut in Uirgilio. Jllius ergo venimus: circum prepositio. puta.i. sic pone.i. ꝓpe. vna.i. simul alias.i. aliter vel in alio loco: nō declinata.i. cū sint ptes indeclinabiles: acuunt̄ sup extremas syllabas. Cām subdit dicēs. Facit hoc distantia vocū: q̄si dicat: q̄ acuunt̄ in fine ad dr̄iam ipaꝝ dictionuz qū aliud significāt.ḡ.s. ꝯiunctionis: circū nois a circus. puta ⁊ pone verboꝝ vna nois ⁊ alias nois: qz tūc acuunt̄ in primis syllabis. Deinde dicit q̄ aduerbia a ꝓnoibus deriuata sil'r acuunt̄ in fine. vt illic vt illo. Huic etiaz acuit̄ si p diaresim duaꝝ syllabaꝝ efficias

e ℂ Dicit q̄ hoc pronomen ij ⁊ hoc nomen dij debet ꝓferri per simplex.⁊ scribi per duplex ij. f ℂ Nota quod dictionum alie sunt barbare. Alie grece: ⁊ alie latine De barbaris ⁊ grecis dicit quod acuuntur in fine in illis casibus. Jn quibus non sequuntur latinam declinationem. Causa est vt notetur differentia inter ipsas ⁊ latinas. Si vero ad nostram declinationē deducantur. Tunc faciūt accentū nostrū. videlicet in prima syllaba. Et hoc est quod dicit. Nostra dat accentum.

a ℭ Dicit φ vox encletica. vt ve neq3 attrahit sibi. i. penes se. accentũ vocis premisse. i. p̃cedentis syllabe. q quidẽ accentus debebat cadere sup p̃mã syllabã dictiõis sequentis. ⁊ propter encleticã vocẽ cadit sup finalẽ syllabã vt cũ dr̃. legisne. Habet aũt fieri enclesis in ptibus indeclinabilibus: ⁊ q: ꝯiunctio est magis indeclinabilis quaʒ alie partes orationis: ideo per ipsam ꝯiunctionem fit enclesis ⁊ non per aliam
b ℭ Construe. littera. s. vocalis vocis. i. dictiõis. ꝯcise. hoc ẽ syncopate seruat eum accentũ quẽ seruaret si vox. i. dictio maneret pfecta. i. integra. Et hoc est vex si vocalis remaneat in dictiõe: qd̃ pʒ in ista dictiõe deũ p deorum letus pro letatus. Tunc illa dictio subiacet regule communi. Ut innuit iste versus: Que tibi si desit ⁊c̃. Deinde dicit: φ regula ipsa. s. que dicta est superius cedet. i. locũ dabit regule cõmuni vocali sequente. i. dum vocal' sequatur vocalem dictionis syncopate hoc patet in hac dictiõe audijt. Primo. n. dicebamus audiuit ⁊ cadebat accentus sup primã syllabaʒ di. ⁊ si. i. licet maneat in dictione syncopata: tñ sup ipsam non cadit accentus p̃cedẽtis syilabe. Et hoc ẽ q: vocalis sequitur. s. i.

Attrahit ancletica [a] vox accentum sibi vocis:
Promisse: qd̃ eum finalis syllaba seruat.
Accentum vocis [b] concise littera seruat:
Que seruaret eum: si vox perfecta maneret
Que tibi si desit: huic publica regula seruit
Regula vocali cedet tamen ipsa sequenti
Accentum seruat [c] pollisyllaba vox super illam
Que preit extremã: si longa sit hec: aliter non
Si breuis est: sedet accentus super antelocatam
Siue sit illa breuis vel non tamen tenet illuʒ:
Accentum seruant [d] in compositis facit ⁊ fit
Dum vox composita vocalem seruat eandem:
Quando compositum [e] festinat ⁊ inde licet sint
Longa simul pones intus longe atq3 deinceps
His horsum iunges: si dicas forte deorsuʒ:
Pleraq3 proferre [f] cunctando vel vtraq3 disce:
Barbarus elacuit [g]: obliquis regula seruit

c ℭ Datis duabus regulis. s. de monosyllaba ⁊ dissyllaba dictiõe nũc de pollisyllaba intendit. Dicit g̃. Si penultima dictiõis pollisyllabe fuerit longa: accẽtus p̃cedeng̃ cadet sup illã vt maiestas Si vo fuerit breuis cadit accent⁹ sup añpenultimã. vt bõitas: Siue illa añpenultia fuerit breuis vt bõitas. siue lõga vt sanitas tñ tenet illũ. s. accentũ h ẽ sup añpenultia
d ℭ Nunc auctor ponit exceptionẽ a regula p̃dicta dicẽs φ facio ⁊ fio ꝯposita taliter φ vocalis eadẽ remanet seruãt accẽtũ simplicis dictionis. vt benefacio ⁊ calefio: Si vero vocalis mutetur: subiacent regule communi. vt inficio reficio.
e ℭ Dicit φ qñ ꝯpositũ vt si qñ ⁊ neqñ: ⁊ inde vt deinde. intus vt de intus. lõge. vt de longe. ⁊ deinceps lʒ longa sit in penultia syllaba: hñt accentũ p̃dominantẽ in añpenultima syllaba. Et hoc ẽ ne videant esse dictiones due. Deinde dicit. His horsum iunges. i. cõposita ab horsum. Ut deorsum. Et alij habent. Sic vtiq3 deniq3 pones In his enim cadit accentus super antepenultimã dictionẽ: secundum Priscianum.
f ℭ Dicit A. Tu disce pferre pleraq3 vl' vtraq3 cũctando. i. morãdo sup penultimã
g ℭ Quasi dicat φ barbara in l terminata in ntõ hñt accentũ acutũ in vltia syllaba. vt michael gabriel Israel. ⁊ sic excipiunt a regula: sʒ in obliqis hñt accentũ sup penultiaʒ syllabã: p regulã supius datã: ⁊ sic suant nostrũ accentũ: ꝯstrue. barbarus. i. nomẽ barbarũ. acuit el i ntõ. sed regula data de accentu fuit obliqs q: nostro accentu pferunt.

a ℂ Auctor excusat se dicens. q̄ excepta .i. exceptiones p̄dicte solent mutare vsū legendi. Quidā tñ p hypallagen legūt dicētes. Usus legendi solet mutare hec excepta p̄dicta. Postea vero dicit q̄ lector mutat hunc .s. vsū legendi. si questio: idest si interrogatio fiat: q2 tunc dictiones in fine acuunt̄ .s. qñ interrogatiue ponunt̄ q̄ alias forte d̄berent grauari. b ℂ Nunc dicit q̄ noīa greca p̄ferri debēt scd̄m accentū latinum. Et hoc intellige qñ reducunt̄ ad declinationē latinā. aliter nō. vt patet in hoc nomine helene greco ⁊ helena latino. c ℂ Auctor supius dixit de accentu modernorum nunc dicit de accentu antiquorū: q tñ nō est seruandus tēpore nostro. Sed de ipso ponit reglās veteres. vt si repperiamus libros veteres eos pronū ciare sciamus.

Hec excepta solent [a] vsum mutare loquendi
Huc etiam mutat lector: si questio fiat.
Greca per accentum [b] debes formare latinum.
A Ccentus normas [c] legitur posuisse vetustas
Non tñ has credo seruandas tpe nostro:
Si sit natura [d] monosyllaba: dictio: longa
Circumflectatur: sed si breuis est acuatur
Si teneat primam [e] dissillaba dictio longam
Sitq3 suprema breuis: veterum si iussa sequaris
Circunflectatur prior: in reliquis acuatur.
Seruabit legem [f] pollisyllaba dictio talem:
Si sit correpta penultima que preit illi
Seu sit producta seu non tamen est acuenda:
Si sit suprema breuis ⁊ penultima longa.
Fiat natura: sit circunflexus in illa.
Illic in fine [g] circunflectes comitesq3
Ultima producta [h] tibi si sit ⁊ ante suprema
Ante supremam acue sic testificatur athene
Sed si productam [i] positura dat ante supremam
Hec acuendo sonat: breuis vltima lōga ve fiat

d ℂ Dicit q̄ si dictio monosyllaba naturalit̄ p̄ducat̄. vt dos ⁊ flos tunc profertur accentu circūflexo. ⁊ si breuiet̄ naturaliter. tūc p̄fert̄ accentu acuto. vt per fer quis dux crux.
e ℂ Dicit q̄ si dictio dissyllaba p̄mā producat ⁊ vltimā corripiat s̄m antiquos primā circunflectat̄: ⁊ alia acuto accentu p̄ferat̄. Ut mittat legat ⁊ mandat
f ℂ Dicit q̄ si dictio pollisyllaba. corripiat penultimā: tūc illa syllaba q̄ p̄it illi .i. penultime syllabe est corripienda .i. acuto accentu: p̄ferenda. seu sit p̄ducta. vt amabilis: seu n̄ vt legibilis. Deinde dicit: q̄d si suprema .s. vltima syllaba sit breuis ⁊ penultima fiat longa natura .i. naturaliter p̄ducat̄: tunc accentus circūflexus sit in illa penultima syllaba vt honorat ⁊ honorandus. g ℂ Dicit Auctor tu circum flectes in fine hoc aduerbiū illic ⁊ comites .i. suos socios. vt illuc istuc illac istac illo. Hoc ē oīa aduerbia descēdētia a p̄nominib⁹ habēt accentū circūflexū in vltīa sillaba. g ℂ Dicit auctor q̄ si vltima ⁊ ante suprema .i. penultima sillaba sit producta debet ante suprema proferri accentu acuto. vt athene. h ℂ Nunc dicit auctor q̄ si penultima sillaba per posituram .i. per positionem producatur. hec scilicet penultima sonat acuendo .i. profertur accentu acuto. Siue vltima sit breuis. vt amandus. siue longa vt legendus i ℂ Penitus dicit propter accentum circumflexum. Quo moderni non vtuntur. Quasi dicat quod he regule de accentibus antiquorum apud Modernos non penitus approbantur.

a ¶ Hic Auctor assignat quedam impedimenta. que interdum quassant. i. destruũt regulas de accentibus antiquorum: et modernorum: Et dicit quod vox. i. dictio barbara. Ut daniel emaus. vel concisa. i. syncopata: vt celicolũ pro celicolarũ. nostras pro nostrates alpinas pro alpinates: vsus. s. loquendi. vt delonge: et helena media producta licet corripi debeat et grauari: et encleses. i. encletica coniunctio. vt dixitque quecũque ista quassant interdũ ista quam diximus: et subdit cãm. facit hoc distantia vocũ. i. hoc fit propter dñiam vocabulorum. Enclesis ẽ que attrahit accentũ de vna syllaba in aliam. Ut de hac dictum est supius

Noster nõ penitus has normas approbat vsus
Barbara ↄcisa[a] vox vsus et enclesis: ista
Quassant interdum: facit hoc distinctio vocum:
p Pausat tripliciter lector[b]: distinctio plena
Nanque sit et media: fit subdistinctio terna:
Si suspensiua[c] fiat constructio quando
Pausat: tunc media poterit distinctio dici.
Si sit perfecta constructio: sed tamen addi:
Conuenit vt plene sententia possit haberi.
Si lector pauset ibi subdistinctio fiet
Completo sensu fiet distinctio plena.
Hec est periodus mutato nomine dicta
Est metrum media distinctio[d]: finis habetur
Uersus periodus: est subdistinctio punctus
Pro puncto sepe metras[e]: sed non retrouerte:
Substentans pauses: si bis metrare recuses

b Hic Auctor determinat de accentu prout: ẽ pticulariter: in oratiõe Et dicit sic. Lector. i. ille qui legit. pausat. i. accentũ facit triplicẽ. quasi dicat quod tres sũt pause in modo legẽdi. s. distinctio plena: media distinctio. et subdistinctio.

c ¶ Nunc auctor declarat Illas tres pausas supdictas. Et dicit si constructio fiat suspensiua quando lector pausat ibi. tũc ista talis pausa: dicit media distinctio: et debet sic figurari. et debet vox sustineri donec perfectio cõstructionis inueniatur Deinde dicit quod si constructio sit perfecta ita tamen quod aliquid addi ↄueniat. vt sententia possit haberi plene si lector tunc pauset. illa talis pausa debet dici subdistinctio: et figuratur sic. Preterea dicit quod ↄpleto versu vel sensu. i. ↄpleta sententia tunc fit pausa que dicitur plena distinctio: que etiã alio nomine dicitur periodus. Et hoc est quod dicit. hec est periodus mutato nomine dicta Et talis pausa debet sic figurari. Dictarum trium pausarum patet exempla in hac periodo. Si quid agis. ecce media distinctio que alio nomine dicit comma: prudent agas ecce subdistinctio que alio nomine dicitur colon et respice finem. ecce plena distinctio que alio nomine dicitur periodus. d ¶ Nunc auctor docet mutare nomina dictarum pausarum. Et dicit quod media distinctio dicitur etiam metrũ et intellige scdm grecos. finis versus. i. constructionis totius habetur piodus. et dr piodus a peri quod ẽ circũ et oda cantus: quasi circularis cantus. quia sicut in circulo ẽ pfectio rotunditatis. Ita ista periodus habet locũ in fine pfectarum ↄstructionũ. Subdistinctio alio nomine dicitur punctus figuratus taliter. e ¶ Hic Auctor ostendit quomodo vna pausa ponitur pro alia. Dicit. n. Tu metras. i. facis metrũ seu mediam dictionẽ sepe pro puncto. i. pro subdistinctione. Pro puncto. n. eleuato potest legens facere punctũ depressum. vt hic. manus habẽt et non palpabunt. pedes habent et non ambulabunt non clamabunt in gutture suo. In qualibet istarum orationum est perfecta oratio. sed tñ exigitur

De modis pausandi:

Tractat de spẽbus pause absolute: que sũt Media distinctio Subdistinctio. Plena distitio

aliqd addi. et sic in qualibet est punctus eleuatus idest subdistincto. Sed si vis facere punctū depressum. i. mediā distinctionē pro puncto eleuato. i. pro subdistinctiōe ne eadem pausatio pluries repetita fastidiū generet. potes facere q dicas. Manus hūt et nō palpabūt pedes habent et non ambulabunt: non clamabūt in gutture suo. Sz dicit q non sit econuerso. vt p metro fiat punctus: nō. n. debemus ponere punctū eleuatū p puncto depresso. Et rō huius ē: q: minoris ē supplere vices maioris et nō e conuerso. Media. n. distinctio cū fiat in pstructiōe suspēsiua minor ē q̄ȝ subdistinctio: q̄ fit in oratiōe pfecta. Sustētans pauses si bis metrare recuses. Dicit auctor in hoc versu. Si te piget facere plura metra. i. medias subdistinctiones. vl' legere puncta depressa: potes legere vocē tuā aliquantulū sustinēdo vt cum dr. Rege veniente ad ecclesiā: deum hūte p occulis: orante. p peccatoribus: exaudita est oratio eius: et profuit illi. In qualibȝ pausationuȝ istaꝝ esset metrū: si velles: sed si recuses istud: potes legere vocē nec deprimendo nec eleuando. sed equaliter sustinēdo. Totū istud patet in legēdis epistolis et euāgelijs et alijs sermonibus. Itē cū periodus non inueniat nisi semel in versu quolibet: pter hoc non ē in codeȝ versu ipsius repetitio: pter qd nō oportet aliud reperiri pp periodū qd suppleat vices eius. Itē scdm alios pūctus est signū segregans intellectū et spiritū recreās prolatoris. Et ē duplex. s. eētialis et accidētalis. Essentialis punctus est q semp in quacūqȝ ponit orone Sūc autē puncti eētiales qnqȝ. s. Suspēsiuus: et ē simplex virgula: q solet gctis grā poni añ q̄ȝ sensus aliquis clausule habeat. vt mors. Geminus punctus: et est quo vtimur vbi clausula maiorē quandā gctē hȝ: et tñ sensuȝ impfectū. vt mors obitusqȝ. Cōma ē pūctus planus in supiori pte linee positus vel in inferiori cū virgula sup⁹ eleuata: quo vtimur vbi sensus nō ē expleto numero pclusus. vt mors. obitusqȝ: terribilis est his. Colon ē pūctus plenus in inferiori pte linee positus quo vtimur vbi sensus a toto corpe abrupt⁹ ē. vt mors obitusqȝ terribilis ē his: quoꝝ cū vita oīa extingūtur. Periodus ē pūctus planus cū vgula curua inferi⁹ circūflexa quo vtimur in fine clausule. vt mors obitusqȝ: terribilis ē his: quoꝝ cū vita oīa extinguntur. nō his quorū laus emori nō pōt. Accidētalis pūctus ē q nō semp sȝ ex aliquo accidēte in orone ponit. Sunt āt puncti accidētales q̄tuor. s. interrogatiu⁹: et ē q interrogationē significat vt. Sed vos q tandē: Exclamatiu⁹ seu admiratiu⁹ ē q admirationē cū exclamatione significat vt tāte ne animis celestib⁹ ire. Semipūctus ē vgula q̄ in fine linee ponit cū dictio impfecta ē cui⁹ ps in seq̄nteȝ lineā trāsit: vt h. Parētesis ē interposita orationi snia duplici signata diastole. Nāqȝ fatebor. n. dum me galathea tenebat

P Luribus est mēbris: distīcta figura loq̄le.
Hec sūt schema trop⁹ metaplasm⁹ rursus eaꝝ.
Qualibet in speties pprias distinguere debes:
Sunt plures alie⁹ scripto vel uoce figure
Hec sunt exempla: pleonasmus acyrologia.
Et caco syntheton: et ecclipsis: tantologia:
Amphibologia: tapinosis: macrologia
Perissologia: cacephaton: alleotheta:

N isto vltimo caplo Auctor intēdit determinare de figuris locutiōis. Et primo diuidi⁹ eas i gñali. scdo in spāli. scda ibi. Qualibet in spēs. Ad primā ptem sic dicit. figura loq̄lle. i. figura locutionis ē distincta. i. diuisa pluribus mēbris q̄si dicat q figure locutiōis sūt multiplices. Et hoc declarat dicēs. hec. s. mēbra figure locutiōis sūt schema: ropus et metaplasmus. Deinde subdiuidit figurā locutiōis dicēs. Rursus debes distinguere q̄libet eaꝝ in pprias spēs. vt patebit in sequentib⁹.

a i

b ¶ Nota q triplex ē figura. s. dictionis. locutionis: et pstructionis. De figuris pstru

ctionis hic principalit nō intēdit. sz de figuris dictionis ⁊ locutiōis. Et ē sciendū: q̄ figura dictiōis fit in dictiōe. vt audijt p audiuit. Figura locutionis fit in modo loquēdi. vt fistula pflauit buccas. i. bucce pflauerūt fistulā. Figura ꝯstructionis fit in modo construendi. vt ego ⁊ tu legimus. De figuris ꝯstructionis dictū ē supius in capitulo d̄ regimine dictionum ibi. s. Hic iubet ordo libri ⁊c. Et est sciendum q̄ iste figure dicuntur vitia annexa ⁊ habent excusari per tropū. de quo dicetur ibi. Multa tropi ⁊c.

a ¶ Hic auctor dicit q̄ soloe. i. solocci smus vel barbaris. i. barbarismus negt associari predictis figuris seu vitijs annexis. eo q̄ sūt vitia nulla rōne redempta. hoc autē dicit: vt caueamus nobis ab eisdē: quāq̄ⷥ metaplasmus excuset barbarismum: ⁊ schema solocismum.

Sed nequit his soloe[a] uel barbaris associari
Sunt etenim uitia nulla ratione redempta
Barbaris est uocis[b] corruptio facta latine:
Hoc uitium facimus dicendo domina dn̄s.

b ¶ Barbarismus d̄r quasi mos barbarus. Et dn̄r oēs barbari: q nō sunt greci vel latini. Dicit ḡ auctor barbaris. i. barbarismus: est corruptio vocis latine facta. Barbari. n. veniētes romā corrūpebāt ꝓprietates vocis latine: ꝙ̄ dicebant latini. Isti ꝯmittūt barbarismū. i. hoc vitiū faciūt dicēdo dn̄a dn̄s cū media ꝓducta: q̄ potius ē corripiēda. p que sciendū q̄ barbarismus vel dissonans: qui apud poetas metaplasmus d̄r: est ꝯtra latini sermonis legē aut scripta aut ꝓnunciata vitiosa dictio. Et ꝯmittit̄ octo modis. Primo additiōe. ⁊ h̄ q̄nq̄ⷥ modis. s. lr̄e syllabe. tēporis toni. ⁊ aspirationis. Additione lr̄e qñ vltra rōnem littera adiungit̄: Ut religas danaū p religs. Additiōe syllabe cū vltra rōnez syllaba adiungit̄. Ut Mauors p mars: additiōe tēporis cū correpta syllaba ponit̄ p longa: Ut Italiā fato pfugus. Additiōe toni. vt si q̄s romanos accētu. circūflexo pferret cū acuto pferri debeat. Additione aspirationis. Ut si q̄s choronaz cum aspiratōe pferret cū leniter pferri debeat. Scd̄o detractiōe ꝯmittitur barbarismus eque modis q̄nq̄ⷥ. s. lr̄e. syllabe: tēporis toni: ⁊ aspirationis. Detractatiōe lr̄e cū detracta lr̄a structure gr̄a syllaba lōga corripit̄. Ut apud luciliū pretor ne fias: p pretor. uel cū simplr̄ lr̄a detrahit̄. ut immitis achilli. p achillis. Detractiōe syllabe cū structure gr̄a syllaba detrahit̄. Ut repostū pro repositū detractōe tp̄is cū structure gr̄a ꝓducta syllaba p breui ponit̄. ut feruere leucatē p feruer̄ Detractiōe toni. ut si q̄s roman⁹ acuto pferret accētu cū circūflexo pferri debeat. detractiōe aspiratiōis. ut si q̄s. omo. sine aspiratiōe pferret cū debeat aspiratiōe pnūciari. Tertio inmutatōe. silr̄ barbarismus. q̄nq̄ⷥ modis ꝯmittit̄. s. lr̄e syllabe. tēporis toni. ⁊ aspiratōis. Immutatōe lr̄e si litterā p littera posuerim⁹: ut olli p illi. imutatōe syllabe si syllabā p syllaba posuerim⁹. ut quū p cū. Immutatōe tēporis si tp̄s p tēpore posuerimus. ut teerrasq̄ⷥ tractusq̄ⷥ. Immutatōe toni si accentū p accentu posuerimus. ut deos acutū p circūflexo. Immutatōe aspiratōis si dasēā p psili posuerim⁹ ⁊ e cōuerso vt hamo p amo: ⁊ omo p homo. Quarto trāsmutatiōe itidē barbarism⁹ modis q̄nq̄ⷥ ꝯmittit̄. s. lr̄e syllabe. tp̄is. toni: ⁊ aspiratōis. Trāsmutatōe lr̄e. vt euādre p euander. Trāsmutatōe syllabe. vt displicina p disciplina. Trāsmutatōe tp̄is. vt si q̄s diceret latin⁹ añpenultia ꝓducta ⁊ penultia correpta cū debeat ecōtrario dicere. Trāsmutatiōe toni vt si q̄s diceret adamantin⁹ trāsmutato acuto añpenultie in penultimā. Trāsmutatōe aspiratōis. vt si q̄s diceret incocho trāsmutata aspiratōe penultie in vltimā. q̄nto iotacismo ꝯmittit̄ barbarism⁹ si in lr̄a sup iustū decore ī dictōib⁹ oñdat̄. vt dn̄i ī lr̄a nimiū ptēra: Sexto labdacismo barbarismus ꝯmittit̄. vt si lr̄a supra iustū decorē ī dictiōibus oñdat̄: vt alma l lr̄a nimiū ptēta. Septimo metacismo barbarism⁹ ꝯmittit̄ cū in fine dictōis ꝓnunciat̄ in seq̄nte dictōe a vocali incipiēte: q̄ tn̄ scribi: nō āt enūciari debeat. vt quousq̄ⷥ tandē abutere. Octauo habitu ꝯmittit̄ barbarismus cū plures inter se vocales siue ꝯsonante concurrunt. vt Eoasq̄ⷥ acies.

a ℭ Quasi dicat q̄ si latini vtunt̄ verbis barbaroꝝ in sermonibus suis illud tale vitium dicit̄ barbaralexis.i.raro barbaroꝝ. Donatus tn̄ dicit. barbarismus fit in lingua latina. ⁊ barbaralexis in peregrina. Un̄ barbaralexis est tota peregrina. dictio orationi inserta latine vt apud ciceronem. Quē purpura regalis nō commouit. eum sardorum mastruca mutauit. quod sardum est vocabulū. Et apud maronem. Arma virum tabuleq̄ ⁊ troia gaza per vndas. quod persicus est terminus.

b ℭ Soloecismus dicitur quasi mos soloensiū. Soloe.n.est quedam ciuitas int̄ grecciam ⁊ barbariā. cuius ciuitatis populi venientes athenas vt linguā atheniensiū addiscerēt suam pariter. ⁊ illoꝝ corrumpebant. vnde ⁊ libuit atheniensibus. ⁊ illud viciū soloecismus vocaretur. Hic ꝯsequenter Auctor declarat. quid sit soloecismus dicēs. soloecismus est incōgrua copula vocū.i.est vitium in contextu partiū orationis ꝯtra regulas artis grāmatice factum. vt si dicatur. vir bellica: sponsa pudicus. deberemus eniȝ dicere. vir bellicus. sponsa pudica. Item soloecismus qui apud poetas schema. ab asinio capitone imparilitas. ⁊ a vetustioribus scribiligo dicebatur. est inconueniens romano sermoni iunctura verboꝝ. Et ꝯmittitur sedecim modis. Primo cum vna pars orationis pro alia ponit̄ vt toruū q̄ repente clamat. pro torue. ⁊ dardanus pro dardanis. Secundo cum genus pro genere ponitur. vt purpurea narcisus ꝑ purpureus. Tertio cū finitū ꝑnomē pro infinito ponit̄. vt si dicamus de absente. hic facit pro hic fecit ⁊ de presenti is fecit ꝑ his facit. Quarto cum casus pro casu ponit̄. vt vrbē quā statuo vestra est. pro vrbs. Quinto cū numerus ꝑ numero ponit̄. vt Pars in frusta secant pro secat. Sexto cū ꝑsona pro ꝑsona ponit̄. Ut danai qui parent atridis q̄ȝ primum arma sumite. pro qui paretis. Septimo cū tempus pro tēpore ponit̄. vt hec veni nisi facta locum sedēq̄ dedidissent pro venissent. Octauo cū verboꝝ significatio pro significatione ponit̄. vt spoliātur eos ⁊ corpora nuda relinquūt pro spoliāt. Nono cum verborū modus ꝑ modo ponit̄. vt At rutulo regi ducibꝰ ea mira videri. Ausonijs. pro videbant̄. Decimo cum aduerbia localia pro aduerbijs ponunt̄. vt intro sū pro intus. Undecimo cum ꝓpositio ꝑ prepositione ponit̄. vt rapuitq̄ī fomite flāma. pro ad fomitē. Duodecimo cū vnus ꝯparationis gradus ꝑ alio ponit̄. vt rn̄dit Juno saturnia sancta deaꝝ ꝑ sanctissima. Tertiodecimo cū due in oratione geminant̄ abnegatiuē. vt nihil nunq̄ȝ peccaui. ꝑ nihil vnq̄ȝ. Quartodecimo cū ꝑticula p̄ᵒ loco ponēda postponit̄ vel ecōuerso. vt cū dicis. Armaq̄ȝ virū ꝑ arma virūq̄. Quintodecimo cū accētus ꝑ accētu ponit̄. vt lōgo post tp̄e venit. vbi post qḋ graui accētu pronunciandū eēt ꝓnūciat̄ acuto. Sextodecimo cū vnū salutātes. saluete dicamꝰ. fiūt p̄terea pluribus alijs modis soloecismi quos rep̄hēdēdo magis q̄ȝ imitādo notare possumꝰ et nota q̄ int̄ soloecismū ⁊ barbarismū hoc interest. q̄ȝ soloecismꝰ h̄ȝ voces discrepātes int̄ se. vt vir bellica. barbarismus vō fit in singulis dictiōibꝰ scriptis vel ꝓnūciatis.

Barbaralexis

Soloecismus

Si tamen eloquiis [a] commisces verba latinis
Barbara doctores hanc dicunt barbaralexim
Est soloecismus [b] incongrua copula vocum
Ut si dicatur vir bellica: sponsa pudicus:
Barbaris ⁊ soloe[c] tibi sunt penitus fugiende:

Acyrologia.

i Improprie posita [d] vox format acyrologiam
Si dicas regem timeo vel spero laborem:

c ℭ Dicit q̄ barbaris.i.barbarismus. ⁊ soloe.i.soloecismꝰ sunt penitꝰ fugiēde tibi.i. nō debeat visitari. d ℭ Determinato de barbarismo ⁊ soloecismo. nunc ꝑticulariter ꝓcedit in declaratione vniuscuiusq̄ vitioꝝ annexorum. Et p̄ᵒ determinat de acirologia dicēs. vox.i.dictio impropre posita format acyrologiā. vt si dicas. Regem timeo vel spero laborē. Itē acyrologia est dictio minus ꝯueniēter elata. vt At sperate deos

pro timetete. vel non ppriis dictōibus obscurata sentētia vt Accedo ad ignez hunc pro ad meretricē. a ℂ Cacephaton est obscura enūciatio vel in pposita dictiōe vl in vno verbo. vt numerū cū nauibus equat. Et in Terētio. Arrige aures pamphile. b ℂ Pleonasmos est supuacue vocis additio ad plenā significationē. vt sic ore locuta est. Ecce li ore superuacue additur. q: satis intelligebaꝛ per illā dictionē locuta c ℂ Tautologia ē eiusdē verbi repetitio vitiosa. vt in exemplo auctoris. Exultans redeo rursus gaudensqꝫ reuertor. Nā iste clausule idē important lꝫ p diuersa verba. d ℂ Eclipsis est qdam defectus necessarie dictionis q̄ poni deberet vt ↄstructio fieret plena. i. pfecta: vt patet in littera. Hec secū deficit loquebaꝛ p̄cibus ne bonum parere precantis. deficit eniꝫ sit. ꝛ dr̄ ab e qđ est extra ꝛ clepo clepis qđ ē idem quod furor raris q: quod subtrahimus. furamur.

Dictio turpe sonās[a] cacephaton: arrigit aures
Dcā in exemplū: vel tu cum compare ludis:
Atqꝫ superuacua[b] dici debet pleonasmos.
Additio vocis: vt sic est ore locuta
Signat idem verbis[c] diuersis tautologia.
Exultans redeo rursus gaudensqꝫ reuertor
Dicitur vnius verbi[d] defectus eclipsis:
Quod poni debet vt sit constructio plena
Hec secum: p̄cibus ne bonum parere precantis
Cum per verba rei[e] magne summissio fiet:
Tunc tapinosis erit. si dicatur mare gurges
Et male cōfusa[f] cachosyntheton est vocitanda.
Congeries vocum: te moui prelia contra.
Discipulos cedit cum virgis terga magister
Perissologia[g] dicenda superflua vocum
Additio sine vi rerum que significantur
Qua poterāt ibant: sed nō qua non potuerunt:
Cum res comprendit[h] varias sententia longa:
Macrologia daꝛ: plogis hoc sepe videmus
Amphibologia[i] constructio non manifestans.
Sensum perfecte: puto te socium superare:

e ℂ Tapinosis est humilitas rei magne non id agnete. i. significāte sententia: qđ demonstrat. Construe. Tapinosis erit. tunc pro qn̄ summissio rei magne fiet per verba. s. humilia vt si dicatur mare gurges. Gurges ē. n. pue aq̄ riuus. Mare vo ē oīum capax aquarum f ℂ Cachosyntheton ē vitiosa dictionū ↄpositio. Construe. Congeries. i. ↄpositio vocum. i. dictionū male ↄfusa. i. male ordinata ē vocitanda cacosynthetō Deinde ponit: exemplum. Cedit cū virgis descipulos terga magister. Ista. n. dictiones ↄfuse ordinanꝛ. qđ patet reducēdo ipsas ad debitum ordineꝫ g ℂ Perissologia est supuacua vel superflua additio vocuꝫ. i. dictionum sine vlla vi rerum. vt in exemplo auctoris. Ibant qua poterant. sed non ibāt qua non potuerunt. Multa. n. hic sunt superflua. que non habent vllam vim rerum. Bene scimus quod non ibant nisi per locum per quem poterant: superfluum ergo est hoc addere. h ℂ In istis metris Auctor dicit ꝙ cum longa sententia comprehendat res varias. i. non necessarijs: tunc macrologia ↄmittitur. vt in hoc exemplo. Legati non impetrata pace. retro vnde venerāt. domum reuersi sunt. Ideo dicit, hoc sepe videmus in prologis. quia multa continentur in prologis que non sunt necessaria.
i ℂ Amphibologia est ambiguitas sermonis seu dictiōis. que fit aut per actūm casum

vt si qs dicat. puto te sociū supare. aut p cōmune ve: bū. vt criminat cato. aut p distinctionē. vt vidi statuā aureā hastā tenentē. Fit ēt p ononyma. vt si qs aciez dicat. ⁊ nō addat oculo℞ vel exercitus vel ferri. Fit p̄terea pluribus alijs mōis: q̄s recēsere oēs ne nimis sit nō oportet. Ononyma sunt ea quo℞ varia sūt significata vt acyes ⁊ lyra: a ℭ Alleotheta ē gn̄ale vitiū ideo nō computat cum predictis decem. Et habet fieri per casus. Ut vrbem quā statuo vestra ē. Per numeros vt armato milite cōplēt. Per gn̄a. vt p̄neste sub ipsa. b ℭ Dicto de vitijs annexis: seqt de figuris excusantib⁹. dcā vitia annexa. Et p̄⁹ de figuris excusantibus barbarismū. Scdō soloecismū. Tertio vitia ānexa. Scda ibi. Dat spēs. Tertia ibi. Multa tropi. Dicit ḡ sic. Metaplasm⁹ fiet sepe addēdo. s. litteram: vel syllabam: ⁊ ⁊ tūc ei⁹ spēs sunt prosthesis: epēthesis: ⁊ paragoge. Subtrahit interdum. i. aliqū metaplasmus fit subtractiōe lr̄e: vel syllabe. Et tūc ei⁹ spēs sūt apheresis sincope ⁊ apocope. Item metaplasm⁹ ē transformatio q̄dā recti solutiq3 sermonis in alteraz spēm metri aut decoris causa figurata

Hoc fit multotiēs: quia nō determino plene.
Affectum mentis defectu peepediente
Siue duplex sensus ex verbis possit haberi:
Confundit casus: [a] numeros genus alcotheta.
Dendo sepe fiet meta plasmus: [b] ⁊ eius
Prothesis ē spēs: epēthesis: ⁊ paragoge:
Subtrhait interdū: spēs tūc eius habēde:
Eu feresis vel sincopa sunt: uel apocopa finis
Eu feresis tollit capiti: [c] sed prothesis addit
Sincopa d̄ medio tollit: quod epēthesis auget
Hoc fini quod tollit apocope: dat paragoge
Si longam breuies: [d] debet tibi sistole dici.
Estasis esse solet [e]: si producis corripiendam
Bis binas species habet estasis [f]: hasq3 vocam⁹
Cesuras: faciet pentimemerim tibi terni.
Syllaba prima pedis: ibi produces breuiādam

c ℭ Nūc declarat species metaplasmi supra dictas. Et dic φ apheresis tollit. i. aufert lr̄az vel syllabā de p̄n⁹. dictionis. Lr̄am. vt ruit oia late p eruit. Syllabā vt mitte p omitte. Sz posthesis addit. s. lr̄am vel syllabam ad p̄ncipiū dictiōis. Lr̄am. vt gnato p nato. Syllabā. vt rettuli p tuli. Syncope aufert de media dictiōe. vt norā pro noverā: sz epēthesis ei ōria apponit litterā vl syllabā ad dictionis mediū. Lr̄am vt religiōe patx pro religiōe. Syllabā. vt indupator pro impator. Apocope tollit fini dictiōis lr̄am vel syllabā. Litterā vt dic pro dice: syllabā. vt mi pro mihi. Sed pagoge addit ad vltiā simplicis dictiōis clausulaz aut litterā aut syllabā. Litteram. vt hostis pro hosti. Syllabam vt potestur pro potest

d ℭ Quasi dicat φ systole committit. si littera longa naturaliter corripitur. vt in catone. Non eodē cursu respondet vltima primis. Aliud exemplum a quosus orion

e ℭ Estasis fit qn̄ syllaba naturaliter breuis producit. vt in Ouidio vitā dederitis in vndis. Aliud exēpluz. Exercet diana choros. f ℭ Cesura d̄ a cedo cedis. i. diuido diuidis: q: p cesurā diuidit aliqd ab alio p̄cedēte ⁊ vnit cū seq̄nte. Dic φ estasis hȝ q̄ttuor species: ⁊ ip̄as appellamus cesuras. Ūn videndū ē qd sit cesura. Cesura ē innaturalis extensio. q̄ fit in p̄ncipio pedis ⁊ in fine dictiōis. Et nota φ nunq̄ fit in primo nec in vltimo pede v̄sus. Fit. n. in p̄ncipio tertij pedis qn̄ syllaba breuis producit. vt in ouidio. Mittit hy. p mc. stra de. tot modo fratribus vni: Et ista talis cesura vocat pētimemeris: Et hoc est qd̄ dicit. Faciet pentieri ⁊c.

a ¶ Quasi dicat quod semipentimemeris vel antipentimemeris fit producẽdo primã syllabã secundi pedis: que naturalit breuis erat. vt poteris cõprehendere in hoc versu. In scansione dicimus. Prima pe.dis. vt in.hoc pote.ris com.prendere versu.
b ¶ Idest heptimemeris fit breuem producendo: vt in principio quarti pedis. Versus iste denotat hoc uidelicet. Produ.cendo bre.uem uer.sus hoc. denotat iste.
c ¶ Quasi dicat quod posthepeptimemeris fit breuẽ producẽdo in principio quinti pedis sicut iste vsus hz. i. manifestat vel ptinet. Curtã.produ.cens.si.cut.uer.sus habet iste.
d ¶ Positis principalibus speciebus eius alijs: nunc ponit minus principales. Et dicit. alia species cesure est: si uox. i. dictio. cuius prima littera est uocalis subijciat huic littere m uel uocali. nec in his dictiõibus ideo fiat collisio. i. si non abijciat aliqua dictarum litterarum. Exemplum ponit ipse in littera. O utinam populum hunc rc. Cum dicit O uti: ecce illa dictio o finitur in uocalẽ. et sequens dictio. s. utinam icipit a uocali cũ vo dicit populũ. hunc Ecce li populum finitur m et sequẽs dictio. s. hunc incipit a uocali: et neutra sparum abijcit. immo remanet in vsu. ut patet. O uti. nam popu. lum hunc. saluet grã christi.

Semi uel ante prem:[a] produceturqz secondi.
Prima pedis: uti hõ poteris cõprehẽdere uersu
Quarta prima pedis[b] epẽtimemeri tibi format
Producendo breuem versus hoc denotat iste.
Post eptimemetrim[c] dat quinti syllba prima
Curtam producens: sicut versus habet iste
Altera cersure species[d] si subiiciatur
M cum vocali vox cuius littera prima
Vocalis: nec in his idio collisio fiet:
O utinam populum hũc saluet gratia christi:
Syllaba diuiditur[e]: tunc dieresis vocitatur:
Aulai in medio libabant pocula bachi
Si iungam plures:[f] dic sineresim tibi factam
Hec eadem species dicatur epinalymphe
Fixe at eripidem ceruam uir et aneus esto:
Eclipsis necat m:[g] sed sinalypmha vocalem.
Tu populũ almedeus saluasti a morte redẽptor:
Viles sunt iste[h] pre cunctis et renuende.

e ¶ Dicit Auctor: quod si una sillaba diuiditur in duas. tunc dieresis uocitatur. Idest nominatur illa figura. Exẽplum patet in lrã: Aulai in medio rc. aulai pro aulae.
f ¶ Synereses fit quãdo due uocales: in eadem dictione posite in unam coguntur earum Ut di pro dij. Que figura alio nomine dicitur episynaloepha et fit: qñ due sillabe in unam conglutinantur. Ut patet in exemplo littere. Fixerat eripidem pro aeripedem idest uelocem. Uir eneus pro aeneus. idest durus uel crudelis. hec autem figura est contraria dieresi de qua dictum est.
g ¶ Ellipsis vel ecthlipsis est consonantium cum uocalibus aspere concurrentium: in diuersis dictionibus quedam difficilis ac dura collesio. Ut tu populum alme rc. Aliud exemplum in Uirgilio Littora multum ille et terris iactatus et alto: In scansione colliditur illa litteram: cum sua uocali: et etiam illa uocalis e abiicitur. Synaloepha est per interemptionem concurrentium in diuersis dictionibus inter se uocaliuz Lubrica quedam: et lenis collisio: Ut saluasti a morte redemptor: Aliud exemplum. Carthago italiam contra thiberinaqz longe.
h ¶ Dicit quod iste figure scilicet ellipsis et synaloepha sunt uiles: et renuende. idest euitande pre omnibus alijs.

a ℭ Dic̄ A. ꝙ vtraqꝫ p̄dictaꝝ duaꝝ figuraꝝ solꝫ vocari .i. noiari syncrasis. ⁊ dr̄ a sin qđ ē cō ⁊ crasis mistio. q̄si ꝯmistio lr̄aꝝ. ⁊ lꝫ ꝯsonātiū q̄ꝫtū ad ellipsim. ⁊ vocaliū q̄ꝫtū ad synaloephā. a ℭ Dicit A. ꝙ nō solū voces seu lr̄e elidūt. lꝫ ē abiiciūt in metris. sꝫ etiam tp̄a. vt hic. vale inquit iolla. Nā illa syllaba le cū sit longa. duo tempora debet habere. sed non habent nisi vnum cum breuis efficiatur. Ista figura dicitur boetys b ℭ Antithesis est littere pro littera positio. vt cum dicimus olli pro illi. ponit enim o pro i. Et hoc fit causa maioris sonoritatis. magis enim sonat o quam i.
c ℭ Metathesis ē trāspositio lr̄aꝝ in alienū locū nulla tn̄ littera ex dictione sublata. vt si dicas teucre cū debes dicere teucer. ⁊ ē ꝓpriū nomē viri. Nō hic teucer gtō huius teucri. d ℭ Hic dat cautellā quantū ad vsuꝫ quarundā figuraruꝫ. ⁊ dicit quod spēs metaplasmi. d' q̄bus dictum ē supra debent vitari a te. Sꝫ solūmodo nos decet vti pēticmeri de q̄ dcm̄ ē.
e ℭ Hic dicit ꝙ si volumus vti syncopa debemus seruare vestigia veteꝝ hoc est committere dictā figurā in dictionibus in quibus veteres ꝯmiserunt vl' in similib⁹ ⁊ n̄ in aliis.
f ℭ Supius dcm̄ est de figuris metaplasmi excusantibus barbarismum. Nunc dicenduꝫ est de figuris schemat' excusantib⁹ solocismuꝫ Schema nō diffinitur cum sit equiuocū .s. in schema lexeos. ⁊ i schema dianeos. Primū ꝑtinet ad grāmaticos. ⁊ reliquū ad oratores. Figure schematis sunt fere .17. q̄ numerant̄ i lr̄a
g ℭ Hic auctor in speciali determiat de figuris quas enumerauit. Et primo de ꝓlepsi. et est sciendū ꝙ duplex ē prolepsis. scilicet constructiōis ⁊ locutionis. De prima tractauit in capitulo de regimine. Hic vero intendit de prolepsi locutionis. Et dicit quod prolepsis presumit: id est Primo sumit ea que sunt locanda suprema. idest vltimate ordinata. Item prolepsis secundum Donatum est presumptio rerum ordine. secutarum. vt integra reges ingenti molle latinus ⁊c̄. Procedunt castris. Uel cum id quod posterius accidit ante tempus ascribitur. Ut Montem sacrum: atque Auentinum insedit. Qui postea sacer dictus est. ꝙ illū blebs insecrat. Hoc ēt pꝫ in exēplo auctoris. Cerno ducētos
h ℭ Zeugma similiter est duplex. s. ꝯstructionis ⁊ locutionis. De prima dictum ē in

Syncrasis istarum [a] solet vtraqꝫ sepe vocari
Non solum voces [b]: sed tēpora sepe videmus.
Elidi metris: velut hic: vale inquit iolla:
Dicitur antithesis [c]: si littera ponitur vna
Ponere cum debes aliam sic dicimus olli
Metathesim facies [d] si transponas elementum:
Si dicas teucre cum debes dicere teucer
A te vitari debent [e] species metaplasi:
Sed pentimemerim solummodo nos decet vti
Sincopa cum fiet [f]: veterum vestigia seruet.
d At spēs schema [g] ꝓlepsiꝫ zeugma silepsiꝫ:
Est ⁊ hypozeuxis anadiplosis epinalepsis
Est epizeuxis ⁊ anaphora paranomeon
Est schesis onomaton addis ⁊ hocoteleuton:
Et paronomasia polisynthetō addis ⁊ hirmos
Jungis homeoptoton piterqꝫ poliptetō addis
Ultima dialiton vel asyntheton est vocitanda.
Presumit que sunt [h] suprema locanda prolepsis
Cerno ducentos hinc natos hincqꝫ nepotes:
Zeugma fit in verbo [i] si plurima clauseris uno.
Hymnus christe tibi tibi laus tibi gloria detur

capitulo de regimie. Sz zeugma locutiōis fit qñ plurima supposita vno v̓bo attribuuntur. vt hymnus xp̄e tibi. tibi laus. tibi gloria dcī. Donatus zeugma ē vni⁹ v̓bi cō clusio diuersis clausulis apte ꝯiuncta. Et ē triplex. s. hyperzeugma. Et ē qñ v̓bū vnū preponit̄ ad qđ seq̄ntes sensus ꝯferant̄: vt vicit pudorē libido. timorē audacia: rōnē amentia. Mesozeugma ē cū v̓bū vnū in medio sensuū loco positū repitur. vt Troiugena interpres diuū q numina phebi. Qui tripodas clarij. laures q sydera sentis. Et volucrū linguas ⁊ p̄petis oia penne. Hipozeugma est cū vno v̓bo sensus plures claudūt̄: vt diuitie inuidiā. v̓tus gloriā parāt. a ❡ Sylepsis ē dissimiliū clausularum p vnū verbuz cōglutinata ꝯceptio. Ut patet in lr̄a. In te xp̄e salus ⁊c̄. Aliud exemplum. Jam pateer enea s: ⁊ iam troiana iuuētus. Conueniunt. Et differt a zeugmate: q: i zeugmate est ꝯiunctio apta quantum ad congruitatem. sed in sylepsi non. Et habet fieri pluribus modis. vt patebit statim.

Clausus dissimiles[a] ligat vna voce sylepsis
In te xp̄e salus in te sunt premia nostra
Cum collectiuo[b] iunctum plurale sylepsim
Assignant aliqui: plebs ista parant equitare
Sed magis est ꝓpria ꝯstructio: plebs parat ire
Est sylepsis vbi pro multis ponitur vnus.
Ut cum dicis: adest rex multo milite cinctus
Reddit hypozeuxis[d] persone plurima verba
Uni: nos mundet: nos ornet gratia xp̄i
Fiet anadiplosis[e] verbi geminatio quando.
Principium clause fit idem cum fine prioris
Numinis istorum caret alter: ⁊ alter abundat
Clausis principiū[f] dat anaphora pluribus vnū
Cristus mundauit: christus nos purificauit
Principio finez facit[g] epanalepsis eundez
Nobis grata prius non sunt mō ꝯgrua nobis.

b ❡ Dicit q̄ aliq assignant sylepsim qñ plurale v̓bum iungit̄ cū nomine collectiuo. ut ista plebs parant eq̄tare. Deinde ꝓhibet nobis talē ꝯstructionē dicēs. sz magis ē ꝓpria ꝯstructio. Plebs parat ire.

c ❡ Dicit q̄ sylepsis ēt est vbi. vnus ponit̄ p multis. cū dr̄. adest rex multo milite cinctus. multo milite p multis militib⁹ ponitur.

d ❡ Hypozeuxis ē figura zeugmati ꝯtraria vbi diuersa v̓ba singulis clausulis adiūgunt̄. vt regē adit. regi memorat nomenq̄ genusq̄. ponit̄ ēt exemplum in littera.

e ❡ Anadiplosis fit qñ eadem dictio que est in fine prioris clausule repetitur in principio sequentis. vt patet in exemplo auctoris. Numinis istorum ⁊c̄. Construe geminatio verbi. idest. dictionis fiet anadiplosis. quando principiuz clausule fit idē cū fine p̄oris. s. clausule. Exemplum Sequitur pulcherrimus astur. Astur equo fidens

f ❡ Anaphora est repetitio vnius verbi p p̄ncipia plurimū clausularū vel versuuz vt patet in littera. xp̄s mundauit. xp̄s nos purificauit. Aliud exemplū. Nate mee vires mea magna potentia solus. Nate patris summi. Uel anaphora fit cū elocutio nō ꝯuenienter respondens aliud refert occulte. vt: Sz antea item ꝯiurauere pauci. In quibus catilina. de qua q̄z breuissime potero dicam. de qua. hoc est coniuratione.

g ❡ Epanalepsis ē qñ principiū clausule idē est cū fine vt patet in littera. nobis grata prius nō sunt modo ꝯgrua nobis. Ecce nobis ponit̄ in principio ⁊ in fine clausule. Aliud exemplum. Ante etiam sceptrum dictati regis ⁊ ante. Uel epanalepsis est cū maiore significato facta repetitio. Heu heu fugaces posthume posthume labunt̄ anni

a ℂ Epizeusis ē eiusdē ubi congeminatio in eodē versu sub aliqua dilatione. vt pꝫ in littera. me me petit vltio digna. Ecce me ꝯgeminatur sine dilatiōe. aliud exemplū. Me me adsuꝫ q feci. in me ꝯuertite ferrū. Aliud exemplū virgilij. Sic sic iuuat ire sub vmbras b ℂ Paronomasia fit cū dictiōe iterata mutata lr̄a: aut syllaba simili noīe diuersa vtimur significatiōe. vt hic nō curat vera sed era. Aliud exemplū. Inceptio ē amētiū haud amantiū. Uel paranomasia fit cū p̄cedēti nomini aut nomē. aut verbū p denominationē annectiť. vt pugna pugna ē. c ℂ Paronomeon ē qn̄ eisdē syllabis plures dictiones inchoanť. vt pꝫ hic. vitat vim virgo virilē. Aliud exēplū: Machina multa: minax. minatur m axima muris.

d ℂ Schesisonomatō est multitudo nominū coniunctoruꝫ quodam habitu copulādi vt hic vmbone repelliť vmbo. pes pede comprimitur ensisqꝫ retundiť ense aliud exemplum. Marsa man⁹ peligna cohors. festina virum vis. Uel schesisonomaton: ē cū in sententiarꝫ ꝯnexu plures ponunť: antonomasie. vt armipotēs tritonia virgo.

e ℂ Homoeoptoton ē cum in similes casus vba diuersa exeunt. Ut flentes tristes Lachrimantes cōmiserantes. hec figura dicitur alio nomine similiter cadēs

f ℂ Homoeteleuton. erit cum plures voces seu dictiōes teneuť sb eodē fine ⁊ similiť terminanť. vt bella horrida bella. Huic figure sbduť carmina consona in medio ⁊ in fine. ⁊ caudaria. s. rythimi. in qbus attēditur ꝯsonantia finaliū syllabarum:

Unius est epizeusis geminatio verbi.
Significantis idem: me me petit vltio digna:
Voces pene pares[b] que sunt diuersa notantes.
Dant paranomasiam: non curat vera: sed era.
Principium simile[c] voces iuncte retinentes
Dant paronomeon: vitat vim virgo virilem.
Junctura simili[d] voces multe sociate.
Dāt schesisonomaton: vmbone repelliť vmbo
Pes pede cōprimitur: ensisqꝫ retunditur ense:
Clausula totalis[e] tibi format homoeoptotō vno
Casu contenta: tristes flentes lachrimantes
Cum plures voces[f] sub fine tenentur eodem:
Homoetoleuton: erit huic carmīa ꝯsona sbdis
Atqꝫ leonina simul ⁊ caudaria iungis
Per varios casus[g] distincta polipteton explet
Clausula: littoribus contraria littora fluctus
Fluctib⁹ eē p̄cor: populos populis inimicos
Longa tenēs seriem[h] ꝯstructio dicitur armos
Principio celum terras cāposqꝫ liquentes
Lucentemqꝫ globum lune titaniaqꝫ astra.
Spiritus intus alit.
Diuersas voces[i] coniunctio plurima iungit
Sic polisyntheton ē: materqꝫ paterqꝫ nepos qꝫ

g ℂ Polyptoton est multitudo eorundem nominum varietate casuuꝫ distincta. vt precor littora esse contraria littoribus. fluctus contrarios fluctibus. populos inimicos populis. h ℂ Dicit auctor: q armos est series ꝯtinuate orationis tenorem suum vsqꝫ ad vltimū seruans: ponit exemplꝫ virgilij. Principio celum ac terras camposqꝫ liquentes. Lucentemqꝫ globum lune titaniaqꝫ astra. Spiritus intus alit. i ℂ Polysyntheton est oratio multis nexa coniunctionibus. vt patet in littera: materqꝫ paterqꝫ nepos qꝫ: Aliud exemplꝫ. Athamasqꝫ pellidesqꝫ neop

tholemus primusq; machaon. a ¶ Dialyton sive asyntheton est figura superiori contraria. Fit .n. quando varie dictiones sine coniunctionibus invicem sociantur vt pz hic. rex miles plebs negat illud. aliud exemplum. Ferre citi flammas: date tela impellite remos.

Jcto de figuris excusantibus barbarismum et soloecismum: sequitur videre de fi-
b d guris excusantibus vicia annexa: que quidem continentur sub tropo. Et est tropus sermo a principali et naturali significatione translatus ad aliquam similitudinem exornande orationis gratia. Cuius species sunt tredecim. quas auctor enumerat in littera. c ¶ Hic Auctor declarat primam speciem tropi que dicitur metaphora:

Cum sine iunctura[a] voces varie sociantur
Dialiton faciet: rex miles plebs negat illud
m Alta tropi spes metaphora metonomia
Antonomasia catachresis vel metalepsis.
Onomatopeia vel epiteton et omozeusis
Synecdoche vel perifrasis simul allegoria
Addis hiperbaton istis: et hyperbole sit sociata.
Cum res est alii[b] similis pro nomine nomen
Ponitur: vt sit homo simplex: et dicitur agnus
Debet metaphora dici translatio talis
Fiet catachresis[d]: vbi sub nomine res alieno
Signatur: sic pisce careus piscina vocatur:
Pro precunte sequens[e] positiuum faciet metalesiz
At cum significas annos tot per tot aristas.
Plures esse modos[f] reperimus metonymie.

Et est metaphora rerum verborumq; translatio a propria significatione ad non propriam per similitudinem decoris aut necessitatis. aut emphaseos gratia. Vbigratia. Est aliquis homo simplex: et dicam illum hominem esse agnum per similitudinem. quia Agnus dicitur esse simplex propter eius innocentiam. Metaphora fit sex modis: Primo ab animali ad animale. vt hic Tiphyn aurigam celeres fecere carine. ab agitatore enim ad gubernatorem transtulit. Secundo ab inanimali ad inanimale. vt pelagus tenuere rates: pro nauibus nunc

De speciebus tropi.

rates dixit. Tertio ab animali ad inanimale. vt aut procul excelso miratus vertice montis: pro cacumine nunc vertice dixit quod est animalium tantum. Quarto ab inanimali ad animale. vt si tantum pectore robur concipis: a ligno enim ad hominem transtulit. Quinto ab eo quod precedit id quod sequitur. vt Spem vultu simulat pro leticiam que prouenit ex spe. Sexto ab eo quod sequitur ad id quod precedit: vt Meriteq; expectat premia palme. pro virtutis ex qua palma procedit: Et est duplex metaphora scilicet reciproca et vnius partis. Reciproca metaphora est que facile conuerti potest. vt Altum mare celumq; profundum. possumus enim conuertere. altum celum mareq; profundum. Unius partis metaphora est que conuerti non potest. vt germinare vites: fluctuare segetes. volitare nubes. In his .n. rebus germina fluctus et alas non inuenimus. d ¶ Catachresis est vsurpatio nominis alieni: vt piscina est locus piscium: nihilominus interdum sumitur pro loco piscibus carente. dum tamen sit aquosus. Aliud exemplum. vt patricida. qui fratrem vel vxorem occidit. cum ille proprie sit patricida: qui patrem occidit. e ¶ Metalesis est dictio gradatim pergens ad id quod ostendit. Ut cum significas annos tot per tot aristas. In quolibet enim anno. Producuntur ariste. Et ideo per tot aristas Tot annos significamus. Aliud exemplum. Ut speluncis abdidit atris. Ab atris. n. nigre Intelliguntur a nigris tenebrose. Et per hoc in preceps profunde f ¶ Metonymia est dictio ab vna propria significatione ad aliam propriam translata. Et

fit sex modis. Primo cum ponitur continens pro contento. vt Nunc pateras libate ioui. pateras pro vina. Secondo cū ponit̄ ꝯtentū pro continēte. vt Crateras magnos statuunt ⁊ vina coronant. vina ꝑ pateras. Tertio cū ponitur inuentor vel dominans pro inuento vel subiecto. vt sine cerere ⁊ baccho friget venus pro sine pane ⁊ vino. Quarto cū ponitur inuentū vel subiectū pro inuentore vel dominante. vt vinumqꝫ ꝑcemur ꝑ bacchū. Quito cū ponit̄ efficiēs ꝑ effecto. vt mestūqꝫ timorem. qui mestos faciat. Sexto cū pōit̄ effectū ꝑ efficiente. vt sic melior remis. i. fert. n. velocitatē que per remos fit. a ¶ Antonomasia est significatio vice noīs posita. vt saturnia iuno Et fit tribus modis. s. ab animo. vt magnanimusqꝫ anchisiades ꝑ eneas. A corpore. vt Atqꝫ his aligerum dictis affatur amorem. ꝑ cupidinem. Et ab extrinsecis actionibus. vt infelix puer atqꝫ ipar cō gressus achilli. ꝑ infelix troylus. Antonomasia fit qñ nomen commune ponitur ꝑ proprio. vt cū dicit̄ propheta. intelligim⁹ dauid. Et hoc fit vt excellentiam denotemus.

b ¶ Epitheton est preposita distictio proprio nomini aut ornādi aut destruendi aut indicādi causa. Ornandi. vt dia cumilla. Destruēdi. vt scelerumqꝫ inuentor vlyxes. Indicandi. vt larisseus achiles. Et fit triens modis. Primo ab animo vt pius eneas. Et contēptor diuum mezentus. Secūdo a corpore. vt pulcher iulus ⁊ leta venus. Tertio extrinsecus: ⁊ hec i plures species diuisa est. Aut a loco. vt ithacus vlyxes. Aut ab actu. vt enee nutrix caieta. Aut ab euentu. vt insula diues opum tenedos. c ¶ Synecdoche est significatio pleni intellectus cum plus minusue pronūcias. fit. n. si partem sumas ꝑ totu. vt Pupesqꝫ tue pubesqꝫ tuorū a pupibus enim naues ⁊ a pube oēs socios significat. Aut ecōuerso. vt ingens a vertice pontus ꝑ ingens pars ponti. Duplex ē synecdoche. i. constructionis ⁊ locutiōis. Synecdoche ꝯstructionis ꝯtinetur sub schemate. ⁊ est species antiptosis. De synecdoche locutionis hic dr̄. d ¶ Onomatopeia ē nomē de sonitu factū vl' fictū. vt titinus eris clāgorqꝫ tubarū. Sic ēt titinabulū ⁊ taratātara dicta sūt a sonitu ⁊c̄. e ¶ Periphrasis est. numerosior dictionum in vniuersa rei significatione congregatio verborum ambitu rem describens. Et fit duobus modis. Primo ornāde rei causa que pulchra est vt breuitatem splendide producat. vt. Et iam prima nouo spargebat lumine terras. Titoni croceum linquens aurora cubile. Poterat enim dicere. Jam lucebat vel dies ortus erat. Secundo vitande rei causa que turpis est. vt feditatē circuitu deuitet. vt placidūqꝫ petiuit. Cingis effusus gremio ꝑ mēbra soporē. Dis. n. vbis ꝯcubitū ondit. f ¶ An. dic̄ qꝫ hypbole ē trāsēsus māifest⁹. i. excessus vi. i. vitag. Et fit vl' cā augēdi vt niue cādidior vl' minuēdi. ut testudie tardior ibat.

Cum pro contento qđ continet: aut viceuersa
Ponitur: aut factor pro facto: vel retrouerte
Antonomasia [a] solet excellentia dici
Si proprium taceas nomen ponēs generale
Sic dauid insinuas nomē dicendo prophete
Si iungas proprium [b] voci rem significanti
Fiet epitheton: vt si dicas tristia bella
Si partem sumas [c] pro toto vel viceuersa.
Synecdochen facies dicēs: hec ē caput alba.
Onomatopeian [d] facies si nomina sumas
De sonitu tracta: sic sus scropha dicitur esse
Periphrasis circumloquium [e] de iure vocatur
Cum verbis curas attollere rem tibi gratam.
Aut in re turpi verbis non turpibus vti
Transensus [f] veri māifestus hyperbole fiet

a ℂ Hyperbaton est verbor͡ū trāsgressio q̄dā in ordinē ꝯturbatiōis. cuius spēs sūt quinq3 .s. hysterologia vel hysteromproteron. synthesis: temesis: anastrophe: parenthesis. b ℂ Histeron proteron vel hysterologia fit qñ mutatꝰ ordo sentētie cū recta serie verborū vt pz in exēplo. Hi cererē torrere parāt ⁊ frāgere saxo. Nā priꝰ frāgere: seu mollire debēt cererē ⁊ granū q̄3 torrere seu dequoq̄re. Aliud exēplū. Moresq3 viris ⁊ menia cōdet. Prius.n. menia ꝯdunt. deide leges dant. c ℂ Synthesis ē obscurū hyperbaton ex oi pte ꝯfusū. vt pz in exēplo. Nos vtute lauat ⁊c̄. Est.n. ordo ille q lauat labē criminis: ornat nos vtute. Aliud exēpluz. Tris nothus abreptas in saxa latētia torquet. Saxa vocāt itali medijs q̄ influctibus aras. Quor͡ ordo ē: tris .s. naues abreptas nothus torquet i saxa q̄.s. saxa in medijs fluctibꝰ latētia itali vocāt aras d ℂ Themesis ē viniꝰ dictiōis sectio vna dictiōe vel plurībꝰ interiectis. Ut hic in littera. Est boree regio septem subiecta triōi. ecce septētrioi ē vnica dictio. que diuisa est. e ℂ Anastrophe ē verbor͡ū tantummō p̄posterus ordo. vt surgit mare littora contra. Ecce illa p̄positio contra deberet p̄poni suo causali. ⁊ postponit: f ℂ Parēthesis est interposita rōtinatio diuise sentētie vt pz i littera. princeps q; bella minat hostes: militibꝰ vrbē p̄munit ⁊ armis. g ℂ Allegoria ē tropꝰ. quo p similitudinē vel ꝯtrariū aliō significat q̄3 dicit vt laterē lauas aerem verberas. i. tēpus pdere vel inutilit expēdere. huius spēs sunt septem quas auctor numerat in littera ⁊ subsequēt declarat

Astra ferit sonus armorū clangorq3 tubarum
Uocum turbatus[a] formabit hiperbaton ordo:
Synthesis hinc temsis ac hysterologia subsunt
His ⁊ anastropha vult piterq3 penthesis addi.
Hysterō ⁊ proteron[b] solet hysterologia dici.
Hec fit cum rectam seriem sententia mutat
Hi cererem torrere parant ⁊ frangere saxo
Sintesis est omni[c] confusa locutio parte.
Nos virtute lauat: qui labem criminis ornat.
Dat themesis[d] binas in partes dictio secta
Est boree regio septem subiecta trioni
Dictio si subsit[e]: cum sit precedere digna
Fiet anastropha. surgit mare littora contra:
In clausa clausam si ꝯmisces alienam.
Inde parenthesis est: princeps: q; bella minat̄:
Hostes militibus vrbes premunit ⁊ armis.
Cum designatur[g] aliud q̄3 clausula signa.
Allegoria datur: septem species dabis illi.
Hec sunt antiphrasis charientismos ⁊ enigma
Atq3 paranomia sarcasmos acironia:
Antismon tandem predictis sit socianda:
Antiphrasis sermo[h] signans contraria dictis.
Sic lucum dices quia raro luce nitescit
Est charientismos[i] cum profers dura relatu
Gratus: hinc amon nomē traxisse putamus

Hipbaton huius spēs sunt quinq3:

Prima histeron pteron vel histerologia

Quinta parētesis. siue dyalesis

Prima. Antiphrasis

h ℂ Antiphrasis ē dictio ecōtrario significās: vt belluz quasi minime bonum. lucus. quasi minime lucens vel raro lucescit pca: eo q nemini parcit i ℂ Charientismos ē quo dura relatu gratius proferant. Ut cū interrogamus. Nunquid nos quesierit aliquis respondeatur: bona salus vel fortuna. ex quo intelligatur: neminem nos quesiuisse:

Obscurus sermo[a] quasi sit mirandus enigma
Patrem progenies occidit matris in aluo
Quam mater genuit: generauit filia matrem.
Si preponantur[b] prouerbia publica dices.
Esse paronomiam: lupus est sermone sub isto
Sarcasmos solet[c] hostilis derisio dici
Auxiliante modo dicendi significata.
Per voces dictis[d] contraria dant ironiam
Urbane ludens[e] verbis non concitus ira
Antismos facies: hircos mulgere laboras.
Est ⁊ homeosis[f] quando rem significabis.
Ex alia: cui rem possis conferre priorem
Que sit nota minus per eam que notior extat:
Tres species icon, paradigma parabola subsũt:
In simili genere[g] qui comparat efficit icon

a ¶ Enigma est obscura sententia per occultam similitudinẽ rerũ. vt patrẽ ꝓgenies occidit mr̃is in aluo. ⁊ de btõ thoma intelligit. Nam ipse erat pater aiarũ ꝓgenies vo hũana occidit eũ ꝑdicantẽ in aluo mr̃is .s. ecclesie. Quã mr̃ genuit. p matrẽ significat aquã in glaciẽ ꝯuerti ⁊ ex eadẽ rursus effluere. b ¶ Paronomia ẽ accomodatũ rebus tẽporibusq; ꝓuerbiũ. Rebus. vt aduersus stimulũ calcitra .i. supbis resiste. Tẽporibus. vt lupus ẽ in fabula .i. tace. Erunt .n. aliq de aliquo fabulantes. ⁊ ecce veni et qdã odiosus eis: vt sermo retrahat alter eorũ dicet hoc ꝓuerbiũ: lupus ẽ in fabula qd̃ ẽt est a rusticis vsitatũ. c ¶ Sarcasmos ẽ plena odio atq; hostilis derisio auxiliãte mõ dicendi significata .i. ꝙ talis dirisio fiat cum modo. vt hic. En agros: ⁊ quã bello troiane petisti. Hisperiã metire iacens. aliud exemplũ de euangelio

Quarta panomia:

alios saluos fecit: seipsum nõ põt saluũ facere. Si rex israel est descendat. Nũc de cruce

Quinta sarcasmos.

⁊ credimus ei. Itẽ omnes quos ꝑcussisti gladio mortui sunt. cũ hoc dicit alicui q neminem gladio ꝑcussit. Sarcasmos est illa figura quã ꝯmittimus mordendo aliquẽ in ſmone. ⁊ huic ꝯriat antismos.

Sexta Ironia. Septima antismos alacismos

d ¶ Ironia est oratio verborũ sensus in contrariũ reddẽs pronunciatis grauitate adiuncta: vt hic. I nunc ⁊ meriti lectũ reuerere parentis: Et dr̃ ab iron qd̃ est eleuare q2 in ſmone ironico eleuamus vultũ ⁊ gestũ. Aliud exẽplum. Egregiã vo laudẽ ⁊ spolia ampla refertis. Tuq; puer tuus magnũ ⁊ memorabile numẽ: Una dolo diuũ si femina victa duorũ est. e ¶ Antismos ẽ figura multiplicis ⁊ numerose vtutis. Antismos .n. vocat qcquid rustica simplicitate caret: ⁊ faceta satis vrbanitate expolitũ ẽ. vt pꝫ hic hyrcos mulgere laboras. qd̃ tantũ valet quantũ nihil facis. Ecce pulchrũ exẽplũ antimos. Bauius. ⁊ Meuius fuerũt due poete parũ sciẽtes. ⁊ multũ odiebãt. Virgiliũ Virgilius .n. de hoc ꝑpendẽs. voluit eos vrbane deludere: ⁊ ꝯposuit ista carmina. Qui bauiũ non odit amet tua carmina meui. Atq; idem iungat vulpes ⁊ mulgeat hircos. Quasi dicat ꝙ vtriusq; carmina vilia erãt: ⁊ tantũ facit q sequit ea: quantũ q iũgit vulpes ⁊ mulget hircos. Itẽ antismos est cũ dr̃. fili mulieris vltro virũ rapientis .i. fili meretricis dixit Saul ionathe. Itẽ apostolus vtinã ⁊ abscindant q vos conturbant. Et est antismos contraria figura de sarcasmos. f ¶ Homeosis est minus note rei per similitudinẽ eius que magis est nota demonstratio. Huius species sunt tres videlicet icon. parabola: paradigma: Subsequenter declarat easdem species.
g ¶ Icon est personarũ inter se vel eorum que personis accidunt comparatio. vt os humerosq; deo similis. Interpretat icon imago: Et nota ꝙ in exemplo predicto fit cõparatio aenee ad deum in pulchritudine. aliud exemplum. Vidimus gloriam eius.

glo:iam quasi vnigeniti a patre. Item neq3 nubent, neq3 nubent: neq3 ducet vxo:es. neq3.n. vltra mori poterūt eq̄les .n. angelis sunt. Hec figura ex vsu dici solet pabola.

a ¶ Parabola: est rex gn̄e dissimiliū ꝯparatio. vt puta semen ꝛc. hoc est exemplum. Similitudo exēpli patet: si v̄bum domini preceptum in corde boni viri nutritur. hoc est fructificat: ꝛ in co:de mali viri nō: sed hoc per similitudinē clarius ostendit. Semē comparat euangelio siue v̄bo domini. bona terra compatur bono co:di. petra compa-parat malo co:di. aliud exemplū. Ac veluti magna in populo cum sepe coo:ta ē sedi-tio. Et parabola fit octo modis. P:imo p habitus. vt qualis in eurothe ripis. aut per iuga cynthi exercet di-ana cho:os. Secundo p magnitudinē vt ceu duo nubigene cū v̄tice montis. Tertio p colo-rem. vt indum sangui-neo. veluti violauerit ostro. Si q̄s ebur quar to p vocem vt Qualis mugitus fugit cum sau cius arā Taurus. quin-to per euerias. vt in se getem veluti cum flā-ma furentibus austris: Incidit. Sexto per al-titudinem. Ut qualis. aerie liquentia flumi-na circū. Siue padi ri pis. Septimo per af-fectum. vt Sic funere p:imo. attenite patuere domus. cum co:po:a nondum. Con-clamata iacent. Octauo per similitudinem ꝛ veritatem. vt non sic ageribus ruptis. cum spumeus amnis Exigit.

Hec solet ex vsu quandoq3 parabola dici.
Sed dici poterit[a] de iure parabola si quis:
Inter dissimiles res comparat: vt puta semen.
Est euangelium quod nutriuit bona terra:
Quod petra suscepit: quod spine detinuerunt:
Hic paradigma facit[b]: qui p:imū ꝯparat ꝛ post
Assignat simile: domini sunt semina verbum
Spine diuitie: mens arida petra vocatur
a Alterius vox vna tenens[c] vim ꝓpositiue.
Et super p:o de sit, ꝓthesios parallange
Cum plus significas dicēs minus hec tibi fiet.
Liptote: fit sub ea firmando negatio bina.

P:ima:- Iconicas. mos vl' ce tatiposis.

Secundū parabola.

D fie gu ris reduci libus. ad predictas

b ¶ Paradigma est enarratio exempli ho:tantis vel deterrentis. Et qn̄ primo fit comparatio: ꝛ postea p similitudinem illa talis com paratio declaratur. vt patet in littera. Nam facta est mentio de semine de spinis ꝛ d̄ petra Et postea illi termini declarantur hoc modo. Semina sunt verbum dn̄i spine sunt diuitie: petra est mens arida. Et fit aut per modum ho:tantis. vt hic antenor po tuit medijs elapsus achiuis. Illiricos penetrare sinus ꝛc. aliud exemplū. vt Helias homo erat similis nobis passibilis. ꝛ o:atione o:auit vt non plueret super terram ꝛ nō pluit. Item in euangelio. Respice volatilia celi quoniā non serunt neq3 metuunt ne-q3 congregant in ho:rea. ꝛ pater vester celestis pascit ea. aut p modum deterrentis. vt hic. at non sic ph:ygius penetrat lacedemena pasto:. Ladeāq3 helenā troianas ve nit ad v:bes. aliud exemplum in Euangelio. In illa hora qui fuerit in tecto: ꝛ vasa eius in domo non descendat tollere illa. ꝛ qui in agro similiter nō redeat retro.

c e Xecutio sigillatim de figuris scd̄m o:dinem Donati hic p:osequitur de qui-busdam figuris que possunt to:queri diuersimode ad predictas. Dicit ergo ꝙ p:othesio sparalange est prepositionis pro prepositione aliena positio. Ut sup:a p:o de. vt in Uirgilio. Multa super p:iamo idest de p:iamo: In p:o inter. vt accepit eum in vlnas suas: idest inter vlnas. Benedicta tu in Mulieribus. idest in ter mulieres. Et sic de alijs. Et dicitur a prothesis p:epositio ꝛ parallange mutatio. quasi p:epositionis mutatio in p:epositionem.

d ¶ Liptote ē cū min⁹ dicim⁹ ꝛ plus significam⁹. vt mihi iussa capessere fas ē. vl' fit qn̄ due negotiōes faciūt vnā affirmationem. vt nonunquam legi. i. multoriēs legi. et

habet fieri per negationē magis affirmādo sententiā. vt non mediocriter ꝯturbat͛ animus meus. i. valde ꝯturbat͛. a ℭ Topogrophia est loci vera discriptio vt in Ouidio. Est sinus aduncos modice falcatus in artus. Aliud exemplū. Est in ꝯspectu tenedos notissima fama Insula. Est ⁊ alia figura. Dicta topothesia. ⁊ est loci ficta descriptio. vt Est in secessu longo locus insula portum. Efficit obiectu laterum.

b ℭ Chronographia ē tpis d̄scriptio. vt in Ouidio. Nāqꝫ sub aurora iā dormitāte lucerna. Tempora quo cerni somnia vera solēt ⁊c̄. Et dr̄ a chronos tēpus ⁊ graphos scriptura. Aliud exemplum. Tēpus erat quo prima quies mortalibus egris. Incipit.

Describendo locum[a] topographiā faciemus.
Chronographia solet certū[b] describere tempus
Si dicatur agens[c] patiens res vel viceuersa.
Siue modo simili tibi sit conuersio facta.
Fiet hypallagium: perflauit fistula buccas
Personamqꝫ nouā[d] formans das prosopopeiā
Absenti sermo[e] directus apostropha fiet.
Sic loquor absenti: scriptā dum mitto salutez.
Est adiectiuum[f] substantiuo resolutuz
Aut econuerso: sic endiadiz tibi formo:
Armatumqꝫ virum designo per arma viruqꝫ:
Armatoqꝫ viro: decet arma virumqꝫ notare.
Extra materiam[g] describens vana vagatur:
Auctor ⁊ hanc plures ecbasim dixere figuram
Emphasis efficitur[h] si fixum proprietatem
Significans ponis vbi debet mobile poni
Sic loquor expresse dicens: dauus scelus ipsuz
Est ephexegesis[i] exponens dicta priora

Topographia — c ℭ Hypallage est ordo suie cū v͛bis mutat᷑. Fit. n. qn̄ agens ponit͛ ꝓ patiente vel ecōuerso. vt pꝫ in littera. ꝑflauit fistula buccas. i. dest bucce ꝑflauerūt fistula Aliud exemplum Date classibus austros: ꝓ classes. austris. Aliud

Prosopopeia. siue somatopeia: — exemplū in Hieremia Mittamus lignum in panē eius. i. panē in lignū. h̄ est xp̄m in cruce

Endiadis — d ℭ Prosopopeia ē noue persone fictio vt qn̄ res animata ⁊ rōnalis loqtur ad rē inaīatam. vel econuerso. vel qn̄ rōnale loquit͛ ad irrationale vel econuerso.

Echasis. — e ℭ Apostrophe ē sermonis a ꝑsona ad ꝑsonā directio. Et fit vt si

Emphasis — factus fuerit sermo de aliqua in tertia persona. ⁊ postea dirigat͛ ad eundē in secunda. vt Nec te tua plurima panthu labentē pietas. nec apollinis insula texit. Huius etiam exempla multa repies in auctoribus ⁊ in lr̄is missiuis.

f ℭ Endiadis ē adiectiui in substantiuū. vel sb̄stantiui in adiectiuū ꝑmutatio siue resolutio vt in virgilio. Arma viruqꝫ cano: ⁊ in lr̄a. Armatūqꝫ virum ⁊c̄. Et fit duobus modis. s. ꝯiunctiz. ⁊ disiunctiz. Cōiunctiz fit qn̄ adiectiuuū ⁊ substantiuū ponit͛ in lr̄a vt armatū viruz. Disiunctiz fit qn̄ solum adiectiuum ponit͛ vel solum substantiuum.

g ℭ Ecbasis est quedam enagatio materie. vel est digressio: quedam a principali materia. vt apud georgica. Virgilij in tempestatis descriptione apparet. Sed nota q̄d hec figura nihil valet nisi reuertat͛ ad propositum: quod si fiat pulchra est.

h ℭ Emphasis est expressiua locutio. Et fit cum volentes exprimere aliquod accidēs vtimur nomine substantiuo pro adiectiuo significante illud accidens ad maiorem expressionem. vt si ponatur scelus: pro scelerato. vt dauus est ipsum scelus. Idest ipse dauus est sceleratus. ⁊ non alius. ita sicut ipse.

i ℭ Ephexegesis est succinta expositio precedentium. vt hic. Legerat huius amor: nomen titulumqꝫ libelli: Et hoc fit ad exprimendam sententiam intentam.

a ℭ Euphonia est bona sonoritas in dictione ꝯsiderata vt in hac dictione circuit ⁊ nõ circumit reliquie ⁊ non reliquie: religio ⁊ nõ relligo. meridies ⁊ non meridies.
b ℭ Lepos interpretatur vrbanitas loq̄ndi. Et ē lepos ad vnā ꝑsonā plalis nūeri sermonis directio. vt pꝫ ī lrā. Nostis bone ꝑsul. i. platus. Hec figura iuenta ē cā honoris
c ℭ Antiptosis ē accidētis ꝓ accidente positio. Et fit qñ ponit casus ꝑ casu. vt vrbem quā statuo vestra ē. Numerus ꝓ numero inquātū resultat improꝑetas ꝯstructibiliū. vt turba ruūt in me. vel alit vt multo milite. i. multis militibꝰ. Tempus pro tēpore. Unde virgilius. Exaudiri gemitus pro exaudiebatur. Et in prophetijs ponit. preteritum ꝑfectū: ꝓ futuro. Ut in Daniel. Affuit ircus ab aglonibus ⁊c̄. vbi affuit ponitur pro aderit. Et hoc fit cā maioris certitudinis.

Cum retices qđ turpe sonat[a] dic euphoniam
Circuit hec ⁊ reliquie dant religioq;:
Dicitur esse lepos[b] sermo directus ad vnum
Utens plurali: velut hic: nostis bone presul:
Pro numero numerum[c] pro casu ponere casū
Te facit antiptosis inter se dissona iungens:
Sepius audiui tempus pro tempore poni
Ludere ludebant ad ludendumq; vacabant
Inq; prophetiis mutant tempora sacris.
Uerba per antitheton[d] respōdent vltīa primis
Sunt daniel noe: iob castus rectorq; maritus.
Respondens ad ea[e] tibi que sunt obicienda
Das antipophoram cum nil tamen obiciatur
Sensus oppositos[f] notat anticlasis eodem
Uerbo: non obsto sed toto posse resisto:
Cum verbis vertit[g] antimetabola sensum
Non vt edas viuas: sed edas vt viuere possis:
Incipimus fari[h] quicquā quandoq;: sed illud.
Ultro desinimus intercipimusq; tacendo:
Uult aposiopesis dici defectio talis.

d ℭ Antitheton: ꝓut sumitur in hoc loco ē sbsequentiū ad ꝑcedentia reductio. vt cū singula singulis correspōdent. vt pꝫ in lrā. Sūt daniel ⁊c̄. Castus reducitur ad li daniel. rector ad Noe. Maritus ad Iob. Fit etiam antitheton cum ꝯtraria cōtrarijs opponuntur. vt apđ Ouidiū libro pmo metamorphoseos. Frigida pugnabant calidis humentia siccis. Mollia cum duris: sine pōdere habentia pondus.
e ℭ Antipophora ē tacite obiectioni prelata responsio. Et hoc sonat in littera. Exemplum habetur in Ouidio ibi scilicet. Omnia nanque tuo senior te querere misso. Retulerat nator nestor at ille mihi. Aliud exemplum. Nil mihi rescribas attamen ipse veni.
f ℭ Anticlasis est sententie contrarie in oratione continua positio. vt patet in littera non obsto sed toto posse resisto. Et dicitur ab anti quod est contra. ⁊ clasis sententia.
g ℭ Antimetabola est in ordine continua sermonis cum sententia permutatio vt patet in littera. Non vt edas viuas sed edas vt viuere possis: littera est plana
h ℭ Aposiopesis in coloribus Rhetorice dicitur precisio. aposiopesis est sententie per orationem interceptio. Et fit quando incipimus fari quicq̄ꝫ ⁊ vltro. idest voluntarie desinimus illud quandoq; quod cepimus illud tacendo. vt hoc exemplo terentij: Ego ne illam: que me: que illum qua me: que me non hoc est ego ne illam Digner aduentu meo: que illum preposuit mihi: que me spreuit: que non me suscipit heri. Et hic. Nunquid ego recolo que tu: sed dicere nolo.

Euphōia
Lepos
antiptosis
antithetō
antipophora.
anticlasis
antimetabola.

Euphonismos [a] erit pro verbo ponere verbū
Exultat domini laudem mea lingua superni
Contingens verbi [b] mutabit synthesis ecce
Unica facta fuit mulier: que sunt modo plures:
Ista sed in nostrum mutatio non venit vsum
Dicuntur bine [c] species hec synthesis esse.
Scilicet hec: ꝛ ea que personam variamus
Nobis parce deus: nostros lauet ille reatus
Uult oligopomenon [d] ex dictis plura notare
Moto sermone: sic plura decet variare
Urit amor paridem: nuptā rapit. armat atridē
Altior: pugnatur: fit machina: troia crepatur
Exponens erit [e] homophosis non nota p eque
Uel magis ignota: dic alchitrop esse cauillam.
Que tenet alidadam cum valdagora sociatam:
Sepe prius dicta [f] geminat tibi theologia.
Epimenonq; notat hec si repetitio fiat
Ut quod dicetur sic certius esse probetur.
Expectando dauid expectans se geminauit
Si que sunt homines [g] assignētur deitati
Antriposbatos est. sic sepe dei legis iram

a ℂ Euphonismos est positio verbi p vbo vt in psalterio. Exultauit lingua mea iustitiā tuā. i. cū exaltatiōe decātauit. hoc ēt patet in lra. Exultat dñi laudem ꝛc.
b ℂ Synthesis est accidenꝭ pmutatio in oratione diuersa. Et fit duobus modis. primo modo qñ fit pmutatio numeroꝝ: vt pꝫ in littera. Unica mulier facta fuit. que sunt modo plures. ꝛ continetur sub sylepsi. Secundo modo quando fit permutatio psonarum. vt hic domini est salus: ꝛ super populum tuū benedictio tua: ꝛ hec species reducitur ad apostrophā. Nota ꝙ hec figura nobis non licet. ideo dicit. Ista sed in nostꝝ
c ℂ Quasi dicat ꝙ synthesis fit duobus modis vt diximus ante. Cōstrue. Spēs synthesis dicunꝭ esse bine. s. hec supple: de q̄ dictū est in pcedentibus vsibus. ꝛ ea q̄. i. p quā variamus. i. mutamus personā. vt pꝫ ibi. nobis pce deus: nostros lauet ille reatus. Ecce primo in secunda psona loquimur cū dicimꝰ parce. Deinde in tertia cum dicimus lauet
d ℂ Oligopomenon. est sub paucis verbis. multoꝝ ꝯprehensio vt patet in textu auctoris in quo per duos versiculos: historia troiana continetur. Aliud exēpluꝫ. mors mala. mors intus: Malus actus. mors foris vsus. Tūba puella puer lazarus ista notant.
e ℂ Homophosis est expositio ignoti p magis vel eque ignotum vt cū queritur. quid ē palmito tas. respōdeatur pretaro as: vel qñ per grecū exponitur latinuꝫ. vt interrogando qd sit homo respondeaꝭ antropos. Idē ē in exēplo littere. p cuius euidētia: nota ꝙ in astrolabio sunt q̄dā tabule ad modū ligni vel lapis disposite quaꝝ vna dicitꝭ alidada ꝛ alia valdagora q̄ adinuicē coniuncte sunt mediante cauilla que dicitur alchitrop.
f ℂ Epimenon est eiusdem dictionis repetitio immediata. vt Amē amē dico vobis Et sic reducitꝭ ad epizeuxiꝫ. Alij dicūt ꝙ epimenon fit qñ dictio nō tota repetitꝭ sꝫ pricipiū ꝛ finis variaꝭ vt in psalmo. Expectans expectaui dñm. Hec figura multū repitur in sacra pagina. Ideo dicit theologia geminat tibi sepe dicta prius: Et hoc fit. vt id qd dicetur sic probetur esse certius. Deinde ponit exemplum dauid prophete dicens. Expectando dauid ꝛc. aliud exemplum. Canēs canebat: laudans laudabo ꝛc.
g ℂ Antroposbatos est cum humane proprietates assignantur inesse deo. Sic tu se

Eponismos

Sintesis

Oligipomenon

Epimenō

antroposbathos

pe legis del sram. vt in psalmista. Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me. Irasci enim et furere ad homines spectat et non ad deum.

a ¶ Homopathion vel homopassion est attributio proprietatis vnius partis alteri. vt innuit littera. Construe igitur sic. Si aliquae res sunt nexe et plicte concordi federe. tu dices reliquam. i. alteram earum operari id quod inest vni ipsarum rerum. Deinde exemplificat dicens. Sic linguam cordi concordem dic meditari. Lingua. n. et cor sunt res coniuncte concordi federe. Nam lingua proferre habet. cor vero meditari. Si ergo attribuo proprietatem cordis lingue vel econuerso committo figuram predictam. vt dicendo lingua meditatur et cor loquitur. etc.

Si sint res alique concordi federe nexe
Id quod inest vni reliquam dices operari:
Sic linguam cordi concordem dic meditari.
Ac homopathion istam dic esse figuram:
Nil reor assertum qd nō queat esse tenendum.
Pluraque signaui que non debes imitari
d Doctrinale dei virtute iuuante peregi
Grates reddo tibi genitor deus et tibi xpe:
Nate dei deus: atque tibi deus alitus alme
Quas tres personas in idem credo deitatis

b ¶ Quoniam exigitur modus sciendi in scientia demonstrata. hic est quod auctor finiturus propositum et concludens donec modum intelligendi ea que dixit. et quia triplex est grammatica. s. preceptiua permissiua et prohibitiua: ideo concludens se excusat preceptiuam precepisset permissiuam permisisse. et prohibitiuam prohibuisse. construe. Nil reor assertum. i. confirmatum in isto opere: quod non queat esse tenendum. vel sic. Nil reor esse tenendum. quod non queat esse assertum. i. confirmatum: per auctores: seu per aliquos auctorum. | Homopation

c q Uia non est opus rectum cuius deus non est finis et initium. Hinc auctor cognoscens regratiatur deo patri. deo filio. et deo spiritui sancto. a quo incipit. per quem mediauit et in quo opus suum debite consumauit. Construe sic ergo. Ego peregi. i. expleui doctrinale. s. quod in principio huius operis dixi me parare scribere. virtute dei. i. virtute eius qui est deus iuuante. hoc est causante. Est. n. deus causa omnium bonorum per se. Unde o genitor deus ego reddo tibi grates. i. gratias. Et o xpe nate dei deus tibi reddo grates atque pro te o alitus alme. i. spiritussancte deus. ego. reddo tibi grates. Quas tres personas. s. patris et filii: et spiritussancti ego credo in idem deitatis. i. in vna deitate diuinitatis: ac si diceret quas tres personas ego credo esse vnicum deum. Licet alia persona sit patris: et alia persona filii. et alia persona spiritussancti. Cui quidem soli deo tenemur gratiarum actiones reddere. quia nos deducit per gratum principium et aptum medium ad finem felicissimum.

Finis.

¶ Impressum Venetiis per me Manfredum de Sustreuo de Bonellis De Monteferato. Anno vero ab incarnatione Eiusdem omnipotentis. Millesimo quadrigentesimo. Nonagesimo quarto. die vero vigesimo octauo mensis Januarii.

a b c d e f g h i k l. Omnes hi sunt quaterni exceptus l qui est duernus

